seria 16 CASH

MARILENA MIRONIUC

ANALIZĂ FINANCIARĂ

Studii de caz, probleme propuse, teste grilă

JUNIMEA

MARILENA MIRONIUC

ANALIZĂ FINANCIARĂ

Studii de caz, probleme propuse, teste grilă

Scanned with OKEN Scanner

Referent Ştiinţific: Prof. Univ. Dr. Silvia PETRESCU

Tehnoredactare computerizată: Marilena MIRONIUC

ISBN 973-37-0542-X

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

MARILENA MIRONIUC

ANALIZĂ FINANCIARĂ

Studii de caz, probleme propuse, teste grilă

EDITURA JUNIMEA
*IAŞI * 2000*

CUPRINS

Cuvânt înainte 7

Aspecte teoretice şi studii de caz 7

CAPITOLUL I. ANALIZA PERFORMANȚELOR FINANCIARE... 8

1.1. Analiza structurii rezultatului exercițiului pe baza contului profit şi pierdere..... 8

1.1.1. Analiza marjei comerciale..... 9

1.1.2. Analiza cifrei de afaceri..... 10

1.1.3. Analiza producției exercițiului..... 15

1.1.4. Analiza valorii adăugate..... 15

1.1.5. Analiza excedentului brut de exploatare..... 20

1.1.6. Analiza rezultatului exploatării..... 20

1.2. Analiza capacității de autofinanțare..... 22

1.3. Analiza excedentului de trezorerie..... 23

Studii de caz..... 24

CAPITOLUL II. DIAGNOSTICUL RENTABILITĂȚII..... 73

2.1. Analiza ratei rentabilității economice..... 73

2.2. Analiza ratei rentabilității comerciale..... 74

2.3. Analiza ratei rentabilității financiare..... 75

2.4. Analiza rentabilității întreprinderilor cotate..... 78

Studii de caz..... 78

CAPITOLUL III. ANALIZA RISCULUI..... 87

3.1. Analiza cost – volum - profit..... 87

3.2. Analiza influenței structurii financiare asupra variabilității indicatorilor de rezultat..... 90

Studii de caz..... 91

CAPITOLUL IV. ANALIZA SITUAȚIEI PATRIMONIALE A ÎNTREPRINDERII..... 104

4.1. Analiza echilibrului financiar – patrimonial..... 104

Scanned with OKEN Scanner

4.1.1. Indicatori în mărime absolută de apreciere a echilibrului financiar – patrimonial..... 104
4.1.2. Utilizarea ratelor în aprecierea echilibrului financiar – patrimonial..... 106
4.1.3. Ratele de rotație a elementelor patrimoniale..... 108
4.2. Analiza echilibrului financiar funcțional..... 110
4.2.1. Indicatori de analiză a echilibrului financiar funcțional..... 111
Studii de caz..... 112

CAPITOLUL V. ANALIZA POTENȚIALULUI INTERN AL ÎNTREPRINDERII..... 122
5.1. Analiza potențialului uman al întreprinderii..... 122
5.1.1. Analiza dimensiunii şi structurii potențialului uman..... 122
5.1.2. Analiza comportamentului potențialului uman..... 124
5.1.3. Analiza eficienței utilizării potențialului uman..... 126
5.1.4. Analiza reflectării eficientei utilizării potențialului uman asupra performantelor economico-financiare ale întreprinderii..... 128
5.2. Analiza potențialului material al întreprinderii..... 129
5.2.1. Analiza dinamicii, structurii şi stării activelor fixe 129
5.2.2. Analiza eficienței utilizării activelor fixe..... 131
5.2.3. Analiza reflectării utilizării eficiente a activelor fixe asupra performanțelor economico-financiare ale întreprinderii..... 133
5.2.4. Analiza folosirii resurselor materiale..... 134
5.2.5. Analiza stocurilor..... 135
Studii de caz..... 137

CAPITOLUL VI. ANALIZA CHELTUIELILOR..... 149
6.1. Analiza structurii cheltuielilor..... 149
6.2. Analiza factorială a cheltuielilor..... 150
6.3. Analiza principalelor categorii de cheltuieli..... 152
6.3.1. Analiza cheltuielilor materiale..... 152
6.3.2. Analiza cheltuielilor cu amortizarea..... 152
6.3.3. Analiza cheltuielilor cu personalul..... 154
6.3.4. Analiza cheltuielilor cu dobânzile..... 156
6.3.5. Analiza cheltuielilor de stocare..... 157
6.4. Analiza prin metoda direct – costing..... 158
Studii de caz..... 159

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL VII. ANALIZA ACTIVITĂȚII DE PRODUCȚIE..... 167
7.1. Analiza realizării producției fizice pe sortimente și pe total..... 167
7.2. Analiza structurii producției fizice..... 168
7.3. Analiza calității producției fizice..... 169
Studii de caz..... 170

Probleme propuse 185

Teste grilă 206

BIBLIOGRAFIE 259

Scanned with OKEN Scanner

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea *„Analizã financiarã. Studii de caz, probleme propuse, teste grilã"* se adresează studenţilor din învăţământul economic.

Ea îşi propune să faciliteze acestora *dobândirea abilităţilor de analizã şi interpretare a fenomenelor* care au loc în viaţa întreprinderii şi în relaţiile sale cu mediul extern, permiţându-le *conexiuni logice între cunoştinţele din domeniul contabilităţii, finanţelor, managementului, aşa cum solicită analiza economico-financiarã, în general.*

Prin *studiile de caz* pe care le prezintă, lucrarea încearcă să ofere studenţilor un *model aplicat de analizã* a performanţelor economico-financiare, de diagnosticare a rentabilităţii şi de evaluare a riscului, de studiere a structurii patrimoniale a întreprinderii, de apreciere a potenţialului său intern, de dimensionare a potenţialului productiv şi a cheltuielilor întreprinderii. *Problemele propuse spre rezolvare şi testele grilã* au şi ele rolul de a contribui la formarea economiştilor creativi şi a viitorilor utilizatori şi ofertanţi de informaţii financiar-contabile.

Prin modul în care a fost concepută, lucrarea doreşte să sublinieze faptul că *Analiza economico-financiarã rãmâne o disciplinã de logicã economicã*, care *permite reflectarea economicului în financiar*, care *trebuie sã rãspundã nevoilor şi cerere de informaţii solicitate de mediul economic concurenţial*, care *poate schimba mentalitatea managerului în ceea ce priveşte utilitatea informaţiilor derivate din analizã şi rolul acestora în orientarea deciziilor sale.*

Ne declarăm recunoscători şi receptivi la eventualele sugestii şi observaţii care vor putea contribui la îmbunătăţirea prezentei ediţii a lucrării.

Această lucrare a apărut cu sprijinul generos al următorilor sponsori:

- S.C. COMINCO S.A. Frasin, Suceava;
- S.C. COTNARI S.A. Iaşi;
- S.C. CEREALCOM S.A. Iaşi.

1 august 2000

AUTORUL

Scanned with OKEN Scanner

Aspecte teoretice şi studii de caz

CAPITOLUL I. ANALIZA PERFORMANŢELOR FINANCIARE

1.1. Analiza structurii rezultatului exerciţiului pe baza contului profit şi pierdere

Contul profit şi pierdere explică modalitatea de determinare a rezultatului exerciţiului (profit sau pierdere) prin intermediul a trei rezultate intermediare: *rezultatul de exploatare*, ca parte a rezultatului exerciţiului legat de desfăşurarea activităţii curente, repetitive a întreprinderii, *rezultatul financiar*, ca parte a rezultatului exerciţiului ce ţine direct de activitatea financiară a întreprinderii (participarea la capitalurile altor societăţi şi alte acţiuni de plasament), şi *rezultatul excepţional*, ca o componentă a rezultatului exerciţiului legată de activităţile excepţionale, nonrepetitive care se desfăşoară în întreprindere. Avantajul calculării rezultatului exerciţiului (profit sau pierdere), plecând de la cele trei rezultate intermediare, rezidă în posibilitatea analizării succesive a impactului lor asupra rezultatului final al întreprinderii.

Analiza structurală a rezultatului, respectiv incidenţa celor trei rezultate intermediare asupra rezultatului net al exerciţiului, se poate realiza fie printr-*o analiză pe verticală a contului profit şi pierdere*, utilizând în acest caz *mărimi relative de structură*, fie printr-*o analiză a soldurilor intermediare de gestiune*, calculând în acest caz *marjele de acumulare*.

- unul din modelele matematice care rezumă *modul de formare a rezultatului net* (R_n), plecând de la contul profit şi pierdere, este următorul:

$$R_n = R_b - I_p = (R_c + R_{ex}) - I_p = (R_{exp} + R_f + R_{ex}) - I_p =$$
$$= [(V_{exp} - Ch_{exp}) + (V_f - Ch_f) + (V_{ax} - Ch_{ex})] - I_p$$

în care:

- R_n - rezultatul net al exerciţiului;
- R_b - rezultatul brut al exerciţiului;
- I_p - impozitul pe profit;
- R_c - rezultatul curent al exerciţiului;
- R_{ex} - rezultatul excepţional;
- R_{exp} - rezultatul de exploatare;
- R_f - rezultatul financiar;

Scanned with OKEN Scanner

- V_{exp} - venituri din exploatare;
- Ch_{exp} - cheltuieli pentru exploatare;
- V_f - venituri financiare;
- Ch_f - cheltuieli financiare;
- V_{ex} - venituri excepţionale;
- Ch_{ex} - cheltuieli excepţionale.

- detalii asupra *provenienţei rezultatului exerciţiului* şi asupra cauzelor care au generat rezultatul respectiv se obţin prin analiza *soldurilor intermediare de gestiune* sau a *marjelor de acumulare*, care se calculează prin diferenţe succesive între două sau mai multe valori, după cum prezintă Tabelul 1.

Tabelul 1. Modelul soldurilor intermediare de gestiune

Soldurile intermediare de gestiune	Calculul soldurilor intermediare de gestiune
Marja comercială	Vânzări de mărfuri - Costul mărfurilor vândute
Producţia exerciţiului	Producţia vândută± Variaţia producţiei stocate + Producţia imobilizată
Valoarea adăugată	Producţia exerciţiului + Marja comercială - Consumurile intermediare
Excedentul brut de exploatare	Valoarea adăugată + Subvenţii acordate - Impozite şi taxe - Cheltuieli cu personalul
Rezultatul de exploatare	Excedentul brut de exploatare + Alte venituri din exploatare - Alte cheltuieli de exploatare - Amortismente şi provizioane
Rezultatul financiar	Veniturile financiare - Cheltuielile financiare
Rezultatul curent al exerciţiului	Rezultatul de exploatare + Rezultatul financiar
Rezultatul excepţional	Veniturile excepţionale - Cheltuielile excepţionale
Rezultatul exerciţiului înainte de impozitare	Rezultatul curent al exerciţiului + Rezultatul excepţional
Rezultatul net al exerciţiului	Rezultatul exerciţiului înainte de impozitare - Impozitul pe profit

1.1.1. Analiza marjei comerciale

Obiectivele analizei marjei comerciale sunt următoarele:

1. *analiza dinamicii şi structurii marjei comerciale;*

Scanned with OKEN Scanner

2. analiza factorială a marjei comerciale.

1. *Analiza dinamicii şi structurii marjei comerciale* (M_c) poate fi realizată, în mărimi absolute şi relative, cu ajutorul modelelor de mai jos:

$$M_c = CA - C_c = CA - (c + ch_a + \Delta S);$$

$$R_{MC} = \frac{M_c}{CA} \cdot 100 \text{ sau } R_{MC} = \frac{M_c}{C_c} \cdot 100;$$

în care: - CA - cifra de afaceri;
- C_c - costul de cumpărare al mărfurilor vândute;
- c - costul de cumpărare (achiziţie) al mărfurilor;
- ch_a - cheltuielile de achiziţie aferente;
- ΔS - variaţia stocurilor;
- R_{MC} - rata marjei comerciale.

2. Marja comercială la nivelul întreprinderii, al grupelor de produse sau produselor se *analizează factorial* după modelul:

$$M_c = CA \cdot \overline{R}_{MC} \cdot \frac{1}{100}, \text{ unde } \overline{R}_{MC} = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot r_{mci}}{100};$$

în care: - $\overline{R}_{MC}$ - rata medie a marjei comerciale, în cazul în care indicatorul este calculat la nivel de întreprindere sau grupă de produse;
- g_i - structura vânzărilor pe produse sau grupe de produse;
- r_{mci} - rata marjei comerciale individuale.

1.1.2. Analiza cifrei de afaceri

Obiectivele analizei cifrei de afaceri sunt următoarele:

1. *analiza dinamicii cifrei de afaceri;*
2. *analiza structurii cifrei de afaceri;*
3. *analiza factorială a cifrei de afaceri;*
4. *analiza cifrei de afaceri în corelaţie cu cererea şi capacitatea de producţie;*
5. *analiza cifrei de afaceri de echilibru.*

1. *Evoluţia în timp a cifrei de afaceri* este caracterizată în modul cel mai general cu ajutorul:

Scanned with OKEN Scanner

- *ritmurilor de creştere cu bază fixă* ($R^y_{n/0}$) *şi a ritmurilor medii şi cu bază în lanţ* ($R^y_{i/i-1}$) determinate după modelele:

$$R^y_{n/0} = \frac{y_n}{y_0} \cdot 100;$$

$$R^y_{i/i-1} = \frac{y_i}{y_{i-1}} \cdot 100;$$

- *ritmurilor medii de creştere* ($\overline{R}^y_{n/0}$) calculate după relaţia:

$$\overline{R}^y_{n/0} = \sqrt[n]{\frac{y_n}{y_0}};$$

Pentru ca analiza cifrei de afaceri să nu conducă la concluzii eronate, din cauza necorelării creşterii cifrei de afaceri cu inflaţia, se impune să se analizeze:

- *cifra de afaceri reală* (CA_r) *sau creşterea reală a cifrei de afaceri*, după modelul:

$$CA_r = \frac{1+\overline{R}_c}{1+\overline{R}_p} - 100;$$

în care: - $\overline{R}_c$ - creşterea medie anuală a cifrei de afaceri;
- $\overline{R}_p$ - creşterea medie anuală a preţului.

2. *Analiza structurii cifrei de afaceri* se poate realiza pe activităţi (comercializare, producţie prestări servicii, alte activităţi), produse, grupe de produse sau categorii de clienţi. Metodologic, analiza se bazează pe:

- *mărimi relative de structură* (g_i), determinate după modelul:

$$g_i = \frac{CA_i}{CA_t} \cdot 100;$$

în care: - CA_i - cifra de afaceri aferentă activităţii sau produsului i;
- CA_t - cifra de afaceri totală.

- *coeficientul de concentrare a Gini-Struck* (G), calculat conform relaţiei:

$$G = \sqrt{\frac{n \cdot \sum g_i^2 - 1}{n-1}};$$

în care: - n - numărul de termeni ai seriei (numărul de activităţi ori produse);
- g_i - ponderea activităţii ori produsului i în cifra de afaceri totală.

Scanned with OKEN Scanner

- *coeficientul de diversificare a lui Herfindhal* (H), determinat după relaţia:

$$H = \sum g_i^2 .$$

- *metodei ABC.*

3. Pentru *analiza factorială a cifrei de afaceri* se pot utiliza numeroase modele, după cum urmează:

- *pentru întreprinderile care desfăşoară numai activitate de comerţ:*

$$CA = V_m = M_v \cdot \overline{a} ;$$

în care: - V_m - vânzări de mărfuri;

- M_v - valoarea mărfurilor vândute;

- $\overline{a}$ - cota medie de adaos comercial;

- *pentru întreprinderile care desfăşoară atât activitate de comerţ cât şi activitate de producţie:*

$$CA = V_m + P_v = M_v \cdot \overline{a} + q \cdot \overline{p} ;$$

în care: - Pv - valoarea producţiei vândute;

- q - volumul producţiei vândute;

- $\overline{p}$ - preţul mediu de vânzare.

- *pentru un produs nediferenţiat pe clase de calitate:*

$$CA = q \cdot p ;$$

- *pentru produsele la care preţul de vânzare se poate diferenţia pe clase de calitate:*

$$CA = q \cdot \overline{p} = q \cdot \frac{\sum g_i \cdot p_i}{100} ;$$

în care: - g_i - structura produselor pe clase de calitate;

- p_i - preţul aferent fiecărei clase de calitate.

- *pentru întreprinderile care comercializează o gamă diversificată de produse:*

$$CA = \sum q_i \cdot p_i ;$$

în care: - q_i - producţia pe sortimente de produs;

- p_i - preţul aferent fiecărui sortiment de produs.

- *pentru a reflecta legătura cauzală dintre cifra de afaceri şi potenţialul uman:*

$$CA = \overline{N} \cdot \overline{W}_a = \overline{N} \cdot \overline{Z} \cdot \overline{W}_z = \overline{N} \cdot \overline{Z} \cdot \overline{h} \cdot \overline{W}_h ;$$

în care: - $\overline{N}$ - numărul mediu de salariaţi;

Scanned with OKEN Scanner

- $\overline{W}_a$ - productivitatea muncii medie anuală, exprimată ca producţia vândută în medie pe o unitate de factor uman;
- $\overline{Z}$, $\overline{h}$ - numărul mediu de zile şi respectiv de ore lucrate;
- $\overline{W}_z$ - productivitatea muncii medie zilnică;
- $\overline{W}_h$ - productivitatea muncii medie orară.

- *pentru a reflecta legătura cauzală dintre cifra de afaceri şi factorii care reflectă folosirea resurselor umane şi materiale:*

$$CA = \overline{N} \cdot \frac{P_e}{\overline{N}} \cdot \frac{CA}{P_e} = \overline{N} \cdot \frac{M_f}{\overline{N}} \cdot \frac{M_f'}{M_f} \cdot \frac{P_e}{M_f'} \cdot \frac{CA}{P_e};$$

în care: - $\frac{P_e}{\overline{N}}$ - productivitatea muncii;

- $\frac{CA}{P_e}$ - gradul de valorificare a producţiei exerciţiului;
- $\frac{M_f}{\overline{N}}$ - gradul de înzestrare tehnică;
- $\frac{M_f'}{M_f}$ - ponderea activelor imobilizate productive (în funcţiune) în totalul activelor corporale;
- $\frac{P_e}{M_f'}$ - randamentul activelor imobilizate corporale productive (în funcţiune).

- *pentru a reflecta legătura cauzală dintre cifra de afaceri şi soldul mediu al activelor circulante:*

$$CA = \frac{\overline{S}}{D_r} \cdot T;$$

în care: - $\overline{S}$ - soldul mediu al activelor circulante;

- D_r - durata de rotaţie a activelor circulante (zile);
- T - durata exerciţiului contabil (de obicei 365 zile).

4. Metodologic *analiza cifrei de afaceri în corelaţie cu cererea pieţei şi capacitatea de producţie* utilizează indicatorii de sinteză exprimaţi prin modelele următoare:

- *gradul de utilizare a capacităţii de producţie* (G_{uc}):

Scanned with OKEN Scanner

$$G_{uc} = \frac{P_f}{C_p} \cdot 100;$$

în care: - P_f - producția fabricată;

- C_p - capacitatea de producție.

- *gradul de satisfacere a cererii* (G_{sc}):

$$G_{sc} = \frac{CA}{C_e} \cdot 100;$$

în care: - CA - cifra de afaceri;

- C_e - cererea estimată.

- *gradul de valorificare al producției* (G_{vp}):

$$G_{vp} = \frac{CA}{P_f} \cdot 100.$$

- *cota de piață a întreprinderii* (C_p), calculată după modelul (1) pentru cazul în care vânzarea se realizează într-o singură zonă sau pe o singură piață sau după modelul (2) pentru cazul în care vânzarea se realizează în mai multe zone ale pieței:

$$C_p = \frac{V_p}{V_t} \text{ (1) sau } C_p = \frac{\sum s_i \cdot cp_i}{100} \text{ (2);}$$

în care: - V_p - vânzările proprii ale întreprinderii într-o anumită zonă sau pe o anumită piață;

- V_t - totalul vânzărilor din zona sau piața respectivă.

- s_i - structura vânzărilor întreprinderii pe diverse zone sau piețe;

- cp_i - cota de piața deținută e fiecare zonă în cadrul pieței totale.

5. *Analiza cifrei de afaceri* (CA_e) pe care întreprinderea trebuie să o realizeze *pentru a atinge punctul de echilibru* (profitul este nul) se realizează pe seama modelului:

$$CA_e = \frac{CF}{1 - \frac{CV}{CA}};$$

în care: - CF - costurile fixe totale ale întreprinderii;

- CV - costurile variabile totale;

Scanned with OKEN Scanner

- CA - cifra de afaceri prevăzută.

1.1.3. Analiza producţiei exerciţiului

Obiectivele analizei producţiei exerciţiului pot fi rezumate astfel:

1. *analiza dinamicii producţiei de exerciţiu;*
2. *analiza structurii producţiei de exerciţiu;*
3. *analiza factorială a producţiei de exerciţiu.*

Indiferent dacă analiza producţiei exerciţiului (P_{ex}) evidenţiază modificarea indicatorului pe total sau pe elementele sale structurale, metodologia de investigare a sa are la bază următorul model de analiză:

$$P_{ex} = P_v + P_s + P_i = \left(P_f + S_{mf} + P_r + L_s + S_c + L_c + A_a\right) + \left(S_f - S_i\right) + \left(P_{in} + P_{ic}\right);$$

în care: - P_v - producţia vândută;

- P_s - producţia stocată;
- P_i - producţia imobilizată;
- P_f - venituri din vânzarea produselor finite;
- S_{mf} - venituri din vânzarea semifabricatelor;
- P_r - venituri din vânzarea produselor reziduale;
- L_s - venituri din lucrări executate şi servicii prestate;
- S_c - venituri din studii şi cercetări;
- L_c - venituri din redevenţe, locaţii de gestiune, chirii;
- A_a - venituri din alte activităţi;
- S_f - stocuri la sfârşitul exerciţiului;
- S_i - stocuri la începutul exerciţiului;
- P_{in} venituri din producţia de imobilizări necorporale;
- P_{ic} venituri din producţia de imobilizări corporale.

1.1.4. Analiza valorii adăugate

Obiectivele analizei valorii adăugate vizează:

1. *analiza dinamicii şi structurii valorii adăugate;*
2. *analiza factorială a valorii adăugate.*

Scanned with OKEN Scanner

1. *Analiza dinamicii şi structurii valorii adăugate* (VA) cuantifică dimensiunea şi variaţiile diferitelor elemente care concură la crearea, prin efortul propriu, a bogăţiei întreprinderii în urma valorificării resurselor tehnice, umane şi financiare. Din punct de vedere metodologic se folosesc atât *indicatorii exprimaţi în mărimi absolute cât şi cei exprimaţi în mărimi relative*, după modelele:

- *valoarea adăugată brută "produsă"*, determinată după metoda sustractivă de către întreprinderile care desfăşoară activitate de producţie:

$$VA = P_{ex} - C_i;$$

în care: - C_i - consumurile intermediare (provenite de la terţi).

- *valoarea adăugată netă* (VA_N), determinată după metoda sustractivă:

$$VA_N = VA - A_m = P_{ex} - C_i - A_m;$$

în care: - A_m - amortizarea activelor fixe.

- *valoarea adăugată brută "realizată"*, determinată după metoda sustractivă de către întreprinderile din sfera distribuţiei:

$$VA = M - C_i;$$

- *valoarea adăugată brută*, determinată după metoda aditivă, pentru a reflecta modul în care se asigură remunerarea tuturor factorilor de producţie:

$$VA = Ch_p + I_{mp} + T + Ch_f + D + A_m + R_{nnd};$$

în care: - Ch_p - cheltuieli cu personalul (salarii, contribuţii la asigurări sociale, ajutor de şomaj);

- I_{mp} - impozite;
- T - taxe (mai puţin TVA);
- Ch_f - cheltuieli financiare (dobânzi la credite, comisioane bancare);
- D - dividende;
- R_{nnd} - rezultatul net nedistribuit.

- *rata variaţiei valorii adăugate* (R_{VA}) numită şi "rata de creştere a întreprinderii", pentru aprecierea creşterii sau regresiei activităţii:

$$R_{VA} = \frac{VA_1 - VA_0}{VA_0} \cdot 100;$$

- *rata de remunerare a personalului* (R_{Ch_p}):

$$R_{Ch_p} = \frac{Ch_p}{Va} \cdot 100;$$

- *rata de remunerare a statului* (R_{S_t}):

Scanned with OKEN Scanner

$$R_{S_t} = \frac{I_{mp} + T}{VA} \cdot 100;$$

- *rata de remunerare a capitalului împrumutat* (R_{Ch_f}):

$$R_{Ch_f} = \frac{Ch_f}{VA} \cdot 100;$$

- *rata de remunerare a acţionarilor* (R_D):

$$R_D = \frac{D}{VA} \cdot 100;$$

- *rata de remunerare a capitalului productiv* (R_{A_m}):

$$R_{A_m} = \frac{A_m}{VA} \cdot 100;$$

- *rata de remunerare a întreprinderii* (R_I):

$$R_I = \frac{R_{nnd}}{VA} \cdot 100;$$

- *raportul care exprimă randamentul muncii* (R_m):

$$R_m = \frac{VA}{N};$$

în care: - N - numărul de salariaţi.

- *raportul capitalului angajat* (R_k):

$$R_k = \frac{VA}{A_i} \cdot 1000;$$

în care: - A_i - activele imobilizate.

2. Pentru a pune în evidenţă *contribuţia factorilor care determină modificarea indicatorului valoare adăugată* se pot folosi pe lângă modelele prezentate anterior şi următoarele modele de analiză:

$$VA = P_{ex} \cdot \left(1 - \frac{C_i}{P_{ex}}\right) = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \left(1 - \frac{s_{c_i}}{100}\right);$$

$$VA = P_{ex} \cdot \bar{v}_a = T \cdot \overline{W}_h \cdot \bar{v}_a = \overline{N} \cdot t \cdot \overline{W}_h \cdot \bar{v}_a;$$

în care: - $\overline{W}_a$ - productivitatea medie anuală a muncii;

- $\bar{v}_a$ - valoarea medie adăugată la un leu producţie de exerciţiu;
- T - fondul total de timp de muncă (ore-om);

Scanned with OKEN Scanner

- $\overline{W}_h$ - productivitatea medie orară;
- $\overline{N}$ - număr mediu de salariați;
- t - număr mediu de ore pe salariat.

- *pentru a pune în evidență corelațiile dintre anumiți indicatori valorici* se poate utiliza modelul:

$$CA = \overline{N} \cdot \frac{M_f}{\overline{N}} \cdot \frac{M_f'}{M_f} \cdot \frac{VA}{M_f'} \cdot \frac{CA}{VA};$$

în care: - $\frac{M_f}{\overline{N}}$ - gradul de înzestrare tehnică;

- $\frac{M_f'}{M_f}$ - ponderea activelor imobilizate productive (în funcțiune) în totalul activelor corporale;

- $\frac{VA}{M_f'}$ - randamentul activelor imobilizate corporale productive (în funcțiune);

- $\frac{CA}{VA}$ - gradul de dependență externă.

Între soldurile intermediare de gestiune până în prezent tratate se stabilesc o serie de relații, redate printr-o serie de rapoarte numite *rapoartele statice şi dinamice dintre indicatorii valorici*, cum ar fi:

- *raportul static (Rs) între valoarea adăugată şi producția exercițiului:*

$$Rs = \frac{VA}{P_{ex}} \cdot 100 = \frac{P_{ex} - C_i}{P_{ex}} \cdot 100 = 100 - \frac{C_i}{P_{ex}} \cdot 100 = 100 - s_{c_i};$$

în care - s_{c_i} - ponderea consumurilor intermediare in producția exercițiului;

- *raportul dinamic (Rd) între valoarea adăugată şi producția exercițiului:*

$$Rd = \frac{I_{VA}}{I_{P_{ex}}} = \frac{\frac{VA_1}{VA_0} \cdot 100}{\frac{P_{ex_1}}{P_{ex_0}} \cdot 100};$$

în care: - I_{VA} - indicele valorii adăugate;

- $I_{P_{ex}}$ - indicele producției exercițiului.

Scanned with OKEN Scanner

- *raportul static (Rs) între valoarea adăugată şi cifra de afaceri* (gradul de integrare pe verticală):

$$Rs = \frac{VA}{CA} \cdot 100;$$

- *raportul gradului de dependenţă externă (Rs')*:

$$Rs' = \frac{1}{R_s} = \frac{CA}{VA} \cdot 100;$$

- *raportul dinamic (Rd) între valoarea adăugată şi cifra de afaceri:*

$$Rd = \frac{I_{VA}}{I_{CA}} = \frac{\frac{VA_1}{VA_0} \cdot 100}{\frac{CA_1}{CA_0} \cdot 100};$$

- *raportul static (Rs) dintre valoarea adăugată netă şi valoarea adăugată brută:*

$$Rs = \frac{VA_N}{VA} \cdot 100 = \frac{VA - A_m}{VA} \cdot 100 = 100 - \frac{A_m}{VA} \cdot 100 = 100 - s_a;$$

în care: - s_a - ponderea amortizării în valoarea adăugată brută.

- *raportul dinamic (Rd) dintre valoarea adăugată netă şi valoarea adăugată brută:*

$$Rd = \frac{I_{VAN}}{I_{VA}} = \frac{\frac{VA_{N1}}{VA_{N0}} \cdot 100}{\frac{VA_1}{VA_0} \cdot 100};$$

- *raportul static (Rs) dintre producţia vândută şi producţia exerciţiului:*

$$Rs = \frac{P_v}{P_{ex}} \cdot 100 = \frac{P_{ex} - P_i - P_s}{P_{ex}} \cdot 100 = 100 - \frac{P_i}{P_{ex}} \cdot 100 - \frac{P_s}{P_{ex}} \cdot 100 = 100 - s_{pi} - s_{ps}$$

în care: - s_{pi} - structura producţiei imobilizate în producţia exerciţiului;

- s_{ps} - structura producţiei stocate în producţia exerciţiului;

- *raportul dinamic (Rd) dintre producţia vândută şi producţia exerciţiului:*

Scanned with OKEN Scanner

$$Rd = \frac{I_{Pv}}{I_{Pex}} = \frac{\frac{P_{v1}}{P_{v0}} \cdot 100}{\frac{P_{ex1}}{P_{ex0}} \cdot 100};$$

1.1.5. Analiza excedentului brut de exploatare

Analiza *excedentului brut de exploatare* se poate realiza şi pe baza *ratelor de repartiţie*, în continuare prezentate:

- *rata marjei brute de exploatare:*

$$R_1 = \frac{EBE}{CA};$$

- *rata amortizării:*

$$R_2 = \frac{Am}{EBE};$$

- *rata cheltuielilor financiare:*

$$R_3 = \frac{Ch_f}{EBE};$$

- *rata dividendelor:*

$$R_4 = \frac{Div}{EBE};$$

- *rata rentabilităţii economice:*

$$R_5 = \frac{EBE}{CP}.$$

1.1.6. Analiza rezultatului exploatării

Rezultatul de exploatare (R_{exp}) este un surplus degajat prin confruntarea veniturilor şi cheltuielilor legate de activitatea curentă a întreprinderii, respectiv de operaţiunile de aprovizionare, producţie şi comercializare, fiind cunoscut şi sub denumirea de *"rezultat operaţional"* (operating income), degajat înainte de luarea în calcul a elementelor financiare, a celor excepţionale şi a impozitului pe profit.

Analiza factorială a rezultatului exploatării se realizează după următoarele modele:

- *în expresie generală, rezultatul de exploatare este diferenţa dintre veniturile şi cheltuielile de exploatare, iar dacă facem abstracţie de alte venituri de exploatare,* se poate scrie relaţia:

Scanned with OKEN Scanner

$$R_{exp} = \sum_{i=1}^{n} q_i \cdot p_i - \sum_{i=1}^{n} q_i \cdot c_i ;$$

în care: - q_i - volumul fizic al vânzărilor;

- p_i - prețul de vânzare unitar;
- c_i - costul de producție unitar.

- *fiecare unitate de produs vândut este purtătoarea unui rezultat,* de aceea explicarea rezultatului exploatării se realizează prin relațiile:

$$R_{exp} = CA \cdot \frac{R_{exp}}{CA};$$

$$R_{exp} = CA \cdot R_c = CA \cdot \frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot r_{ci}}{100};$$

în care: - R_c - rata rentabilității comerciale;

- g_i - structura cifrei de afaceri pe activități sau produse;
- r_{ci} - rata rentabilității comerciale pe activitate sau pe produs;

- *rezultatul exploatării depinde de eficiența utilizării factorului uman,* situație ce poate fi analizată utilizând modelul următor:

$$R_{exp} = \overline{N} \cdot \frac{CA}{\overline{N}} \cdot \frac{R_{exp}}{CA}; \text{ sau } R_{exp} = \overline{N} \cdot \overline{W} \cdot R_c; \text{ sau } R_{exp} = \overline{N} \cdot \frac{N_{op}}{\overline{N}} \cdot \frac{CA}{N_{op}} \cdot \frac{R_{exp}}{CA}$$

în care: - $\overline{N}$ - numărul mediu scriptic de salariați;

- N_{op} - personalul operativ sau direct productiv;
- $\overline{W}$ - productivitatea medie a muncii;

- *rezultatul exploatării depinde de eficiența utilizării activelor fixe,* situație ce poate fi analizată utilizând modelul următor:

$$R_{exp} = M_f \cdot \frac{CA}{M_f} \cdot \frac{R_{exp}}{CA}; \text{ sau } R_{exp} = M_f \cdot \frac{M'_f}{M_f} \cdot \frac{CA}{M'_f} \cdot \frac{R_{exp}}{CA};$$

în care: - M_f - valoarea activelor fixe totale;

- M'_f - valoarea activelor fixe în funcțiune;

- *influența activelor circulante asupra rezultatului de exploatare,* se analizează utilizând modelul:

$$R_{exp} = \overline{S} \cdot \frac{CA}{\overline{S}} \cdot \frac{R_{exp}}{CA};$$

în care: - $\overline{S}$ - soldul mediu al activelor circulante;

Scanned with OKEN Scanner

- $\frac{CA}{\overline{S}}$ - viteza de rotație a activelor circulante;

- *rezultatul de exploatare al întreprinderilor care desfășoară activitate de comerț* se analizează după relația:

$$R_{exp} = M_c - Ch_d = (CA \cdot R_{mc} - CA \cdot R_{chd}) \cdot \frac{1}{100} = \frac{CA}{100} \cdot (R_{mc} - R_{chd});$$

în care: - M_c - marja comercială;

- Ch_d - cheltuielile de desfacere;

- R_{mc} - rata marjei comerciale;

- R_{chd} - rata cheltuielilor de desfacere;

1.2. Analiza capacității de autofinanțare

Capacitatea de autofinanțare (CAF) rezultă din confruntarea ansamblului veniturilor susceptibile să genereze încasări şi totalul cheltuielilor susceptibile să dea loc la plăți, incluzându-se în cadrul acestora din urmă şi fluxul impozitului pe profit.

- *conform procedeului deductiv capacitatea de autofinațare* se determină după modelul următor:

Excedentul brut de exploatare
+ Alte venituri din exploatare
- Alte cheltuieli din exploatare
+ Veniturile financiare (a)
- Cheltuielile financiare (b)
+ Veniturile excepționale (c)
- Cheltuielile excepționale (d)
- Participarea salariaților la profit (e)
- Impozitul pe profit
= Capacitatea de autofinanțare

(a) cu excepția veniturilor din provizioane;

(b) cu excepția cheltuielilor financiare de natura amortizărilor şi provizioanelor;

(c) cu excepția: veniturilor excepționale din vânzarea imobilizărilor, subvențiilor pentru investiții virate la rezultatul exercițiului, veniturilor excepționale din provizioane;

(d) cu excepția: valorii contabile a imobilizărilor cedate, cheltuielilor excepționale privind amortizările şi provizioanelor;

(e) participarea salariaților la profit.

- *metoda aditivă calculează capacitatea de autofinanțare* conform modelului de mai jos:

Scanned with OKEN Scanner

Rezultatul net +Cheltuielile cu amortizările +Cheltuielile cu provizioanele (din exploatare, financiare şi excepţionale) +Valorile contabile din activele cedate - Veniturile din vânzarea imobilizărilor - Subvenţii pentru investiţii virate la rezultatul exerciţiului
= Capacitatea de autofinanţare

Deosebirea dintre *EBE* şi *CAF* constă în faptul că *excedentul brut de exploatare reflectă surplusul monetar potenţial rezultat numai din activitatea de exploatare*, iar *capacitatea de autofinţare evidenţiază surplusul monetar potenţial creat, în mod progresiv, de activitatea globală a întreprinderii (inclusiv din operaţiunile cu caracter financiar şi excepţional)*, pe întreaga perioadă a exerciţiului. Ea este destinată finanţării întreprinderii, după prelevarea dividendelor, şi exprimă suma maximă pe care autofinanţarea ar putea-o atinge, în absenţa distribuirii dividendelor.

1.3. Analiza excedentului de trezorerie

Pentru a analiza dinamica fluxurilor monetare ce tranzitează întreprinderea, se determină *excedentul de trezorerie al exploatării*, care reprezintă *surplusul efectiv de trezorerie degajat de activitatea de exploatare* definit după următorul model:

Încasări efective derivate din activitatea de exploatare (I) - Plăţi efective determinate de activitatea de exploatare (II)
= Excedentul de trezorerie de exploatare (ETE)

• Veniturile din exploatare susceptibile să genereze încasări - Sporirea stocurilor de produse finite - Sporirea creanţelor comerciale
= Încasări efective din activitatea de exploatare (I)

• Cheltuielile pentru exploatare susceptibile să genereze plăţi + Sporirea stocurilor de materiale - Sporirea datoriilor către furnizori
= Plăţi efective determinate de activitatea de exploatare (II)

Scanned with OKEN Scanner

• ETE = (I) -(II)
• ETE = Venituri din exploatare susceptibile să genereze încasări - Cheltuieli susceptibile să genereze plăţi - Sporirea stocului de produse finite - Sporirea creanţelor comerciale - Sporirea stocurilor de materiale + Sporirea datoriilor către furnizori

- *excedentul de trezorerie de exploatare* (I) se determină prin *compararea excedentului brut de exploatare cu necesarul de finanţat* (ΔNFR) pentru activitatea curentă, după modelul:

$$ETE = EBE - \Delta NFR$$

- operaţiunile financiare şi excepţionale (din "afara exploatării") generează şi ele un surplus monetar efectiv, ţinând seama de veniturile şi cheltuielile aferente acestor operaţiuni, numit *excedentul de trezorerie din afara exploatării* (ETAE) determinat după modelele următoare:

• ETAE = Venituri din afara exploatării - Cheltuieli în afara exploatării - Sporiri de creanţe din afara exploatării + Sporiri de datorii din afara exploatării

$$ETAE = EBAE - \Delta NFRAE$$

în care: - $EBAE$ - excedentul brut rezultat din operaţiunile financiare şi excepţionale;

- $\Delta NFRAE$ - variaţia necesarului de fond de rulment determinat de operaţiunile din afara exploatării.

Prin însumarea celor două excedente de trezorerie, derivate din operaţiunile de exploatare financiare şi excepţionale, se determină *excedentul global de trezorerie.*

▶ Studiul de caz nr. 1.

S.C.ALFA S.A. are ca obiect principal de activitate producerea şi comercializarea de ouă şi carne de pui. Aceste două produse deţin 32% şi, respectiv, 55% din producţia totală a societăţii, ea bucurându-se de poziţia de leader, pe piaţa locală, în ceea ce priveşte comercializarea acestor produse. Se cere:

a) analiza pe verticală a conturilor profit şi pierdere, referitoare la trei exerciţii financiare, pentru a putea studia impactul succesiv al rezultatelor de exploatare, financiare şi excepţionale asupra rezultatului final al societăţii şi pentru a evidenţia eventualele cauze care au determinat ori au limitat succesul societăţii.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 2. Conturi profit şi pierdere comparate - mii lei -

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Vânzări de mărfuri	969 621	1 821 317	819 286
Producţia vândută	11 145 928	14 191 442	10 563 200
Cifra de afaceri	**12 115 549**	**16 012 759**	**11 382 486**
Venituri din producţia stocată-sold creditor	23 176 339	4 499 741	5 953 499
Venituri din producţia de imobilizări	51 043	45 902	126 521
Producţia exerciţiului	**34 373 310**	**18 737 085**	**16 643 220**
Venituri din subvenţii de exploatare	1 883 783	3 146 356	2 717 424
Alte venituri din exploatare	2 872	585 232	44 882
Venituri din exploatare-total	**37 229 586**	**24 289 990**	**20 224 812**
Cheltuieli privind mărfurile	946 926	1 731 460	727 825
Cheltuieli cu materiile prime	17 404 810	8 705 335	8 083 466
Cheltuieli cu materiale consumabile	8 133 792	1 944 751	803 211
Cheltuieli cu energia şi apa	1 378 192	1 296 894	1 029 788
Alte cheltuieli materiale	4 213 929	2 443 143	3 324 859
Cheltuieli materiale total	31 130 723	14 390 123	13 241 324
Cheltuieli cu lucrările şi serviciile efectuate de terţi	851 377	523 391	424 579
Impozite, taxe şi vărsăminte asimilate	1 617 171	87 922	112 675
Cheltuieli cu remuneraţiile personalului	1 851 082	2 601 845	2 215 399
Cheltuieli privind asigurările şi protecţia socială	641 278	891 865	778 349
Cheltuieli cu personalul-total	2 492 360	3 493 710	2 993 748
Alte cheltuieli de exploatare	2 546	88	25
Cheltuieli cu amortizările şi provizioanele	113 303	302 928	329 413
Cheltuieli pentru exploatare-total	**37 154 406**	**20 529 622**	**17 829 589**
Rezultatul de exploatare			
Profit	**75 180**	**3 760 368**	**2 395 223**
Pierdere	-	-	-
Venituri din titluri şi creanţe imobilizate	-	-	3 399
Venituri din titluri de plasament	5 457	3 172	-
Venituri din diferenţe de curs valutar	20 310	38 597	200
Venituri din dobânzi	39 522	5 104	15 314
Alte venituri financiare	352 009	12 364	6 424
Venituri financiare-total	**417 298**	**59 237**	**25 337**
Pierderi din creanţe legate de participaţii	-	-	-
Cheltuieli privind titlurile de plasament cedate	-	-	-
Cheltuieli din diferenţe de curs valutar	-	48 611	-
Cheltuieli privind dobânzile	4 958 340	2 971 120	2 207 704
Alte cheltuieli financiare	-	43	1 537
Cheltuieli cu amortizarea şi provizioanele	-	-	-
Cheltuieli financiare-totale	**4 958 340**	**3 019 774**	**2 209 241**
Rezultatul financiar			
Profit	-	-	-
Pierdere	**4 541 042**	**2 960 537**	**2 183 904**
Rezultatul curent al exerciţiului			
Profit	-	**799 831**	**211 319**
Pierdere	**4 465 862**	-	-
Venituri excepţionale	**11 517**	**236 682**	**6 568**
Cheltuieli excepţionale	**30 615**	**635 448**	**-24 396**
Rezultatul excepţional			
Profit	-	-	**30 964**
Pierdere	**19 098**	**398 766**	-

Scanned with OKEN Scanner

Venituri totale	**37 658 401**	**24 585 909**	**20 256 717**
Cheltuieli totale	**42 143 361**	**24 184 844**	**20 014 434**
Rezultatul brut al exercițiului			
Profit	-	**401 065**	**242 283**
Pierdere	**4 484 960**	-	-
Impozitul pe profit aferent veniturilor încasate	-	62 352	367
Rezultatul net al exercițiului			
Profit	-	**338 713**	**241 916**
Pierdere	**4 484 960**	-	-

Tabelul 3. Analiza comparată a structurii rezultatului net %

Denumirea indicatorilor	**Exercițiile financiare:**		
	N	**N+1**	**N+2**
Vânzări de mărfuri	21,62	537,72	338,67
Producția vândută	248,51	4 189,81	4 366,47
Cifra de afaceri	**270,14**	**4 727,53**	**4 705,14**
Venituri din producția stocată-sold creditor	516,76	1 328,49	2 460,98
Venituri din producția de imobilizări	1,14	13,55	52,30
Producția exercițiului	**766,41**	**5 531,85**	**6 879,75**
Venituri din subvenții de exploatare	42,00	928,91	1 123,30
Alte venituri din exploatare	0,06	172,78	18,55
Venituri din exploatare-total	**830,10**	**7 171, 26**	**8 360,26**
Cheltuieli privind mărfurile	21,11	511,19	300,86
Cheltuieli cu materiile prime	388,06	2 570,12	3 341,43
Cheltuieli cu materiale consumabile	181,36	574,16	332,03
Cheltuieli cu energia şi apa	30,73	382,89	425,68
Alte cheltuieli materiale	93,96	721,30	1 374,38
Cheltuieli materiale total	694,11	4 248,47	5 473,52
Cheltuieli cu lucrările şi serviciile efectuate de terți	18,98	154,52	175,51
Impozite, taxe şi vărsăminte asimilate	36,06	25,96	46,58
Cheltuieli cu remunerațiile personalului	41,27	768,16	915,77
Cheltuieli privind asigurările şi protecția socială	14,30	263,31	321,74
Cheltuieli cu personalul-total	55,57	1 031,47	1 237,51
Alte cheltuieli de exploatare	0,06	0,03	0,01
Cheltuieli cu amortizările şi provizioanele	2,53	89,43	136,17
Cheltuieli pentru exploatare-total	**828,42**	**6 061,07**	**7 370,16**
Rezultatul de exploatare			
Profit	**1,68**	**1 110,19**	**990,10**
Pierdere		-	-
Venituri din titluri şi creanțe imobilizate	-	-	1,41
Venituri din titluri de plasament	0,12	0,94	-
Venituri din diferențe de curs valutar	0,45	11,40	0,08
Venituri din dobânzi	0,88	1,50	6,33
Alte venituri financiare	7,85	3,65	2,65
Venituri financiare-total	**9,30**	**17,49**	**10,47**

Scanned with OKEN Scanner

Pierderi din creanțe legate de participații	-	-	-
Cheltuieli privind titlurile de plasament cedate	-	-	-
Cheltuieli din diferențe de curs valutar	-	14,39	-
Cheltuieli privind dobânzile	110,55	877,19	912,58
Alte cheltuieli financiare	-	0,01	0,64
Cheltuieli cu amortizarea și provizioanele	-	-	-
Cheltuieli financiare-totale	110,55	891,55	913,22
Rezultatul financiar			
Profit	-	-	-
Pierdere	101,25	874,06	902,75
Rezultatul curent al exercițiului			
Profit	-	236,13	87,35
Pierdere	99,57	-	-
Venituri excepționale	0,25	69,88	2,72
Cheltuieli excepționale	0,68	187,61	-10,08
Rezultatul excepțional			
Profit	-	-	12,80
Pierdere	0,43	117,73	-
Venituri totale	839,65	7 258,63	8 373,44
Cheltuieli totale	939,65	7 140,23	8 273,29
Rezultatul brut al exercițiului			
Profit	-	118,40	100,15
Pierdere	100,00	-	-
Impozitul pe profit aferent veniturilor încasate	0.00	18,40	0,15
Rezultatul net al exercițiului			
Profit	-	100,00	100,00
Pierdere	100,00	-	-

Tabelul 4. Sinteza structurii comparate a rezultatului net %

Denumirea indicatorilor	Exercițiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Rezultatul de exploatare			
Profit	1,68	1 110,19	990,10
Pierdere	-	-	-
• Venituri din exploatare-total	830,10	7 171, 26	8 360,26
• Cheltuieli pentru exploatare-total	828,42	6 061,07	7 370,16
Rezultatul financiar			
Profit	-	-	
Pierdere	101,25	874,06	902,75
• Venituri financiare-total	9,30	17,49	10,47
• Cheltuieli financiare-totale	110,55	891,55	913,22
Rezultatul curent al exercițiului			
Profit	-	236,13	87,35
Pierdere	99,57	-	-
Rezultatul excepțional			
Profit	-	-	12,80
Pierdere	0,43	117,73	-
• Venituri excepționale	0,25	69,88	2,72
• Cheltuieli excepționale	0,68	187,61	-10,08
Rezultatul brut al exercițiului			
Profit	-	118,40	100,15
Pierdere	100,00	-	-

Scanned with OKEN Scanner

Impozitul pe profit aferent veniturilor încasate	0.00	18,40	0,15
Rezultatul net al exercițiului **Profit** **Pierdere**	- 100,00	100,00 -	100,00 -

a) Posturile acestor documente contabile de sinteză, clasificate după criteriul funcțional, explică modalitatea de determinare a rezultatului net al exercițiului (profit sau pierdere) prin intermediul celor trei rezultate intermediare: *de exploatare, financiar şi excepțional*, respectiv, *ca sumă algebrică a rezultatelor aferente celor trei arii de gestiune* (producție-comercializare, financiară şi excepțională).

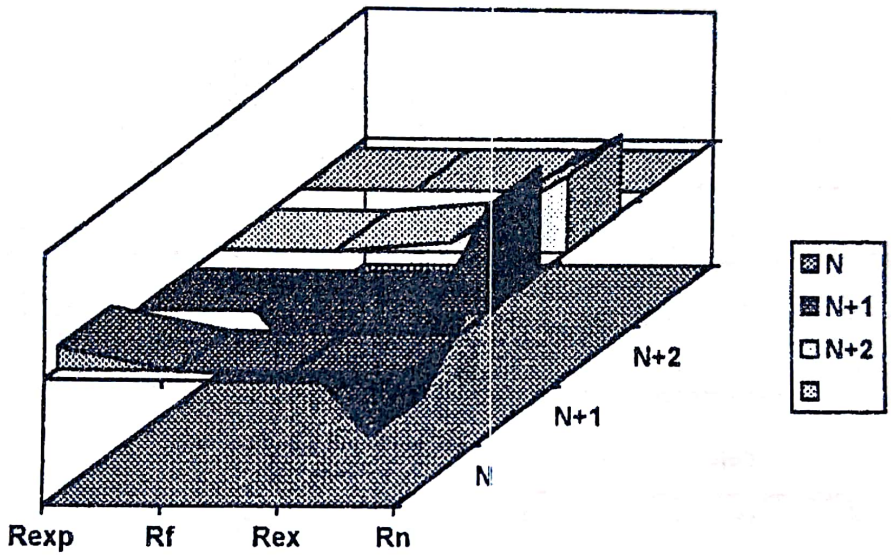

Fig. nr. 1. Structura rezultatului net

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Analiza pe verticală a conturilor profit şi pierdere (Tabelul 3. şi 4.) ne permite să facem câteva aprecieri cu privire la impactul succesiv al acestor trei rezultate asupra rezultatului final al societății şi, respectiv, cu privire la compoziția rezultatului net al acesteia.

- Se observă că *rezultatul de exploatare*, ca expresie a activității de producție şi comercializare a S.C. ALFA S.A., are pondere mai puțin semnificativă (1,68%) în compoziția rezultatului net al primului exercițiu din perioada analizată, pentru ca apoi, gradul de acoperire a rezultatului net de către rezultatul de exploatare să fie de 1110,19%, în al doilea exercițiu, ajungând la 990,10% în ultimul exercițiu al perioadei supuse analizei. În fiecare din perioadele analizate rezultatul de exploatare exercită o influență favorabilă asupra formării rezultatului

Scanned with OKEN Scanner

net, deoarece el este rezultatul favorabil (profitul) al ajustărilor dintre veniturile şi cheltuielile de exploatare legate de activitatea curentă a societăţii.

- Efectul favorabil al rezultatului de exploatare asupra rezultatului net, în fiecare din exerciţiile analizate, este anihilat sau puternic diminuat de *rezultatul financiar* negativ al societăţii, a cărui pondere în compoziţia rezultatului net variază de la 101,25%, în anul N, la 874,06%, în exerciţiul următor, ajungând în anul N+1 la 902,77%. Pierderea financiară, înregistrată în mod succesiv pe parcursul celor trei exerciţii financiare analizate, este consecinţa nivelului crescător al cheltuielilor financiare, în special, al cheltuielilor cu dobânzile aferente creditelor reeşalonate şi restante pe care le-a contractat anterior societatea analizată. Cheltuielile financiare devansează în mod semnificativ veniturile financiare ale societăţii iar, în ceea ce priveşte cheltuielile cu dobânzile, ponderea lor în rezultatul net variază de la 110,55%, în exerciţiul N, la 877,19%, în cel de-al doilea exerciţiu al perioadei, înregistrând, în final, 912,58%.

- Consecinţe nefavorabile asupra rezultatului net al S.C. ALFA S.A. exercită şi *rezultatul excepţional* negativ înregistrat de aceasta, în primele două exerciţii financiare ale perioadei luate în analiză. Ponderea rezultatului excepţional negativ în compoziţia rezultatului net este puţin semnificativă în anul N, respectiv, 0,43% şi de 117,73%, în exerciţiul financiar N+1, aceasta din urmă datorându-se ponderii ridicate a cheltuielilor excepţionale privind operaţiunile de gestiune, în rezultatul final al societăţii.

- **Concluziile analizei:**

- cele trei elemente structurale ale rezultatului net al societăţii analizate au generat pierdere, în exerciţiul N, ca urmare a devansării influenţelor pozitive ale rezultatului de exploatare de către influenţele negative ale rezultatului financiar şi excepţional;

- rezultatul net al societăţii analizate a înregistrat nivelul maxim în exerciţiul financiar N+2, ca urmare a influenţelor favorabile pe care gestiunea de exploatare a exercitat-o asupra rezultatului de ansamblu al societăţii;

- formarea rezultatului a avut loc, în principal pe seama activităţii de exploatare (producţie şi comercializare) şi mai puţin pe seama activităţilor colaterale (financiare şi excepţionale);

- aşadar, rezultatul de exploatare favorabil (profitul), derivat din ajustarea veniturilor şi cheltuielilor de exploatare, a influenţat pozitiv rezultatul net.

- efectul favorabil al rezultatului de exploatare asupra formării rezultatului net, în fiecare din exerciţiile analizate, a fost diminuat de rezultatului financiar negativ. Deşi descrescătoare, pierderea financiară este, în primul rând, rezultatul majorării cheltuielilor financiare şi, în cadrul acestora, a cheltuielilor cu dobânzile la creditele restante.

Scanned with OKEN Scanner

- rezultatul excepțional a exercitat, la rândul său, *influențe nefavorabile asupra rezultatului net* în primele două exerciții ale perioadei analizate, *datorită creșterii ponderii cheltuielilor din operațiunile de gestiune.*

▶ Studiul de caz nr. 2.

Utilizând datele înscrise în Tabelul 2. analizați structura rezultatului net al societății, factorii care au exercitat influență și au determinat modificarea lui pe parcursul perioadei analizate.

Unul din modelele matematice care rezumă modul de formare a rezultatului net este următorul:

$$R_n = R_b - I_p = (R_c + R_{ex}) - I_p = (R_{exp} + R_f + R_{ex}) - I_p =$$
$$= [(V_{exp} - Ch_{exp}) + (V_f - Ch_f) + (V_{ex} - Ch_{ex})] - I_p$$

în care:

- R_n - rezultatul net al exercițiului;
- R_b - rezultatul brut al exercițiului;
- I_p - impozitul pe profit;
- R_c - rezultatul curent al exercițiului;
- R_{ex} - rezultatul excepțional;
- R_{exp} - rezultatul de exploatare;
- R_f - rezultatul financiar;
- $_{exp}$ - venituri din exploatare;
- Ch_{exp} - cheltuieli pentru exploatare;
- $_f$ - venituri financiare;
- Ch_f - cheltuieli financiare;
- $_{ex}$ - venituri excepționale;
- Ch_{ex} - cheltuieli excepționale.

Sensul de realizare a analizei factoriale a rezultatului net și sensul de transmitere a acțiunilor cauzelor sunt reflectate în schema de analiză din figura numărul 2.

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

În urma interpretării datelor din Tabelul 5. putem semnala o majorare a rezultatului net al exercițiului financiar N+1 în raport cu cel al exercițiului financiar N cu 4 823 673 mii lei, asistându-se astfel la o diminuare a pierderii înregistrate în anul de referință cu 107,55%. Această evoluție a rezultatului net s-a datorat influenței exercitate de următorii factori:

Scanned with OKEN Scanner

- *rezultatul de exploatare* a crescut în exercițiul financiar N+1 față de N cu 3 685 188 mii lei, respectiv cu 4 901,82%, exercitând influență favorabilă asupra rezultatului net care s-a majorat cu 3 685 188 mii lei, reducându-se în acest fel pierderea preluată din anul anterior cu 82,17%.

- influențe favorabile directe asupra rezultatului de exploatare și indirecte asupra rezultatului net al exercițiului au exercitat *cheltuielile pentru exploatare* care s-au diminuat cu 16 624 784 mii lei în exercițiul financiar N+1 în raport cu anul de referință, în principal datorită reducerii cu 54,78% a componentei *cheltuieli materiale*. Acest fapt a antrenat sporirea rezultatului net al societății cu 16 624 784 mii lei, reducându-se pierderea preluată din anul anterior cu 370,68%.

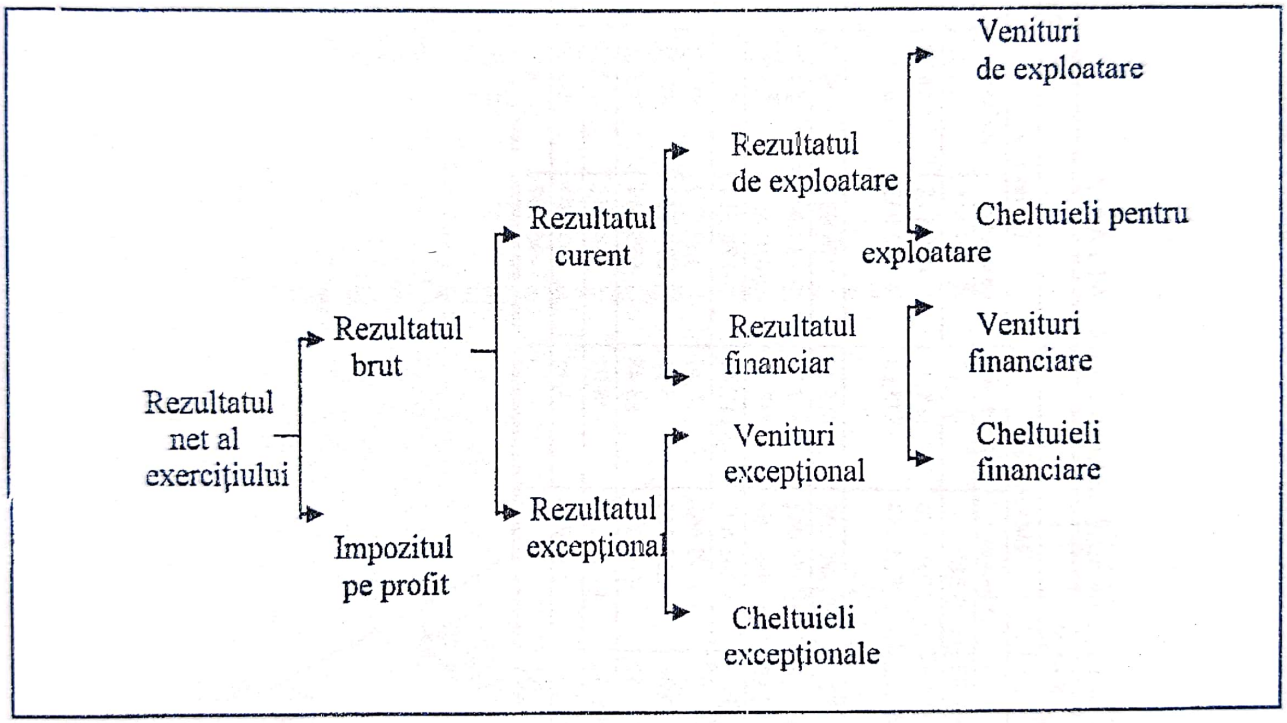

Fig. nr. 2. Schema de analiză a rezultatului net al exercițiului

- deși *veniturile din exploatare* s-au diminuat, în exercițiul financiar N+1 față de N, cu 12 939 596 mii lei, adică cu 34,76% (în principal datorită diminuării cu 80,58% a *veniturilor din producția stocată*), aceasta nu a dus la înregistrarea unui rezultat de exploatare negativ, deoarece cheltuielile pentru exploatare s-au redus în proporție mai mare decât veniturile din exploatare. Cu toate acestea, influența negativă a micșorării veniturilor din exploatare asupra rezultatului net s-a tradus printr-o diminuare a acestuia din urmă cu 288,51%, în 1995 față de anul considerat ca referință în analiză;

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 5. Analiza factorială a rezultatului net al S.C. ALFA S.A.

Denumirea indicatorilor	N+1/N				N+2/N+1			
	Diferențe		Influențe		Diferențe		Influențe	
	Absolute	Relative	Absolute	Relative	Absolute	Relative	Absolute	Relative
Rezultatul de exploatare	3 685 188	4 901,82	3 685 188	-82,17	-1 365 145	-36,30	-1 365 145	-403,04
• Venituri din exploatare-total	-12 939 596	-34,76	-12 939 596	288,51	-4 065 178	-16,74	-4 065 178	-1200,18
• Cheltuieli pentru exploatare-total	-16 624 784	-44,75	16 624 784	-370,68	-2 700 033	-13,15	2 700 033	797,14
Rezultatul financiar	1 580 505	-34,80	1 580 505	-35,24	776 633	-26,23	776 663	229,29
• Venituri financiare-total	-358 061	-85,80	-358 061	7,98	-33 900	-57,22	-33 900	-10,00
• Cheltuieli financiare-totale	-1 938 566	-39,10	1 938 566	-43,22	-810 533	-26,84	810 533	239,29
Rezultatul curent al exercițiului	5 265 693	-117,91	5 265 693	-117,41	-588 512	-73,58	-588 512	-173,75
Rezultatul excepțional	-379 668	1 987,10	-379 668	8,47	429 730	-107,76	429 730	126,87
• Venituri excepționale	255 165	1 955,06	255 165	-5,01	-230 114	-97,22	-230 114	-67,94
• Cheltuieli excepționale	604 833	1975.61	-604 833	13,48	-659 844	-103,84	659 844	194,81
Rezultatul brut al exercițiului	4 886 025	-108,94	4 886 025	-108,94	-158 782	-39,59	-158 782	-46,88
Impozitul pe profit	62 352	-	-62 352	1,39	-61 985	-99,41	61 985	18,30
Rezultatul net al exercițiului	4 823 673	-107,55	-	-	-96 797	-28,58	-	-

Scanned with OKEN Scanner

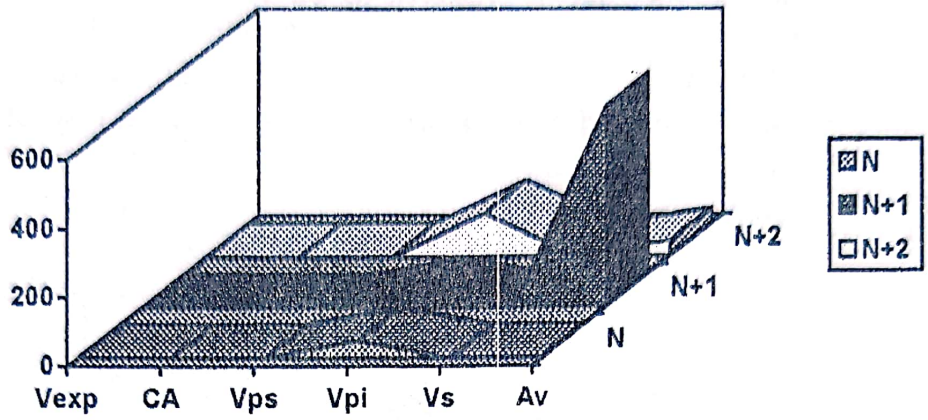

Fig. nr. 3. Dinamica şi structura veniturilor de exploatare

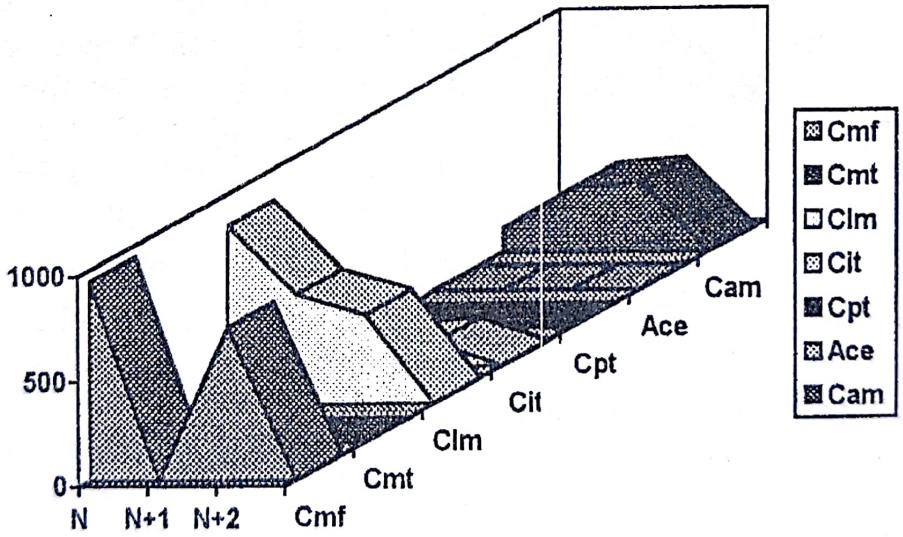

Fig. nr. 4. Dinamica şi structura cheltuielilor de exploatare

- *rezultatul financiar,* în exercițiul N+1 față de exercițiul N, a crescut cu 1580 505 mii lei, rămânând în exercițiul curent un rezultat financiar negativ, ce doar s-a diminuat față de cel din anul de referință cu 34,80% şi care continuă să exercite influență negativă asupra rezultatului net al exercițiului care, din această cauză, s-a diminuat cu 1 580 505 mii lei, respectiv, cu 35,24%. Reducerea pierderii

Scanned with OKEN Scanner

financiare s-a produs, cu precădere, din cauza diminuării *cheltuielilor financiare* cu 1 938 566 mii lei sau, în mărime relativă, cu 39,10% şi, în special, a *cheltuielilor cu dobânzile* care au scăzut cu 41%, având o influenţă favorabilă asupra rezultatului net, materializată în creşterea sa cu 1 938 566 mii lei, reducându-se astfel pierderea financiară cu 42,33%. Influenţă nefavorabilă asupra rezultatului net, în exerciţiul financiar N+1 comparativ cu exerciţiul N, au exercitat şi *veniturile financiare*, acestea suportând o diminuare cu 358 061 mii lei, respectiv, cu 85,80%, în principal datorită a două dintre componentele sale: *venituri din dobânzi*, reduse cu 87,10%, şi a *altor venituri financiare*, micşorate cu 96,4%.

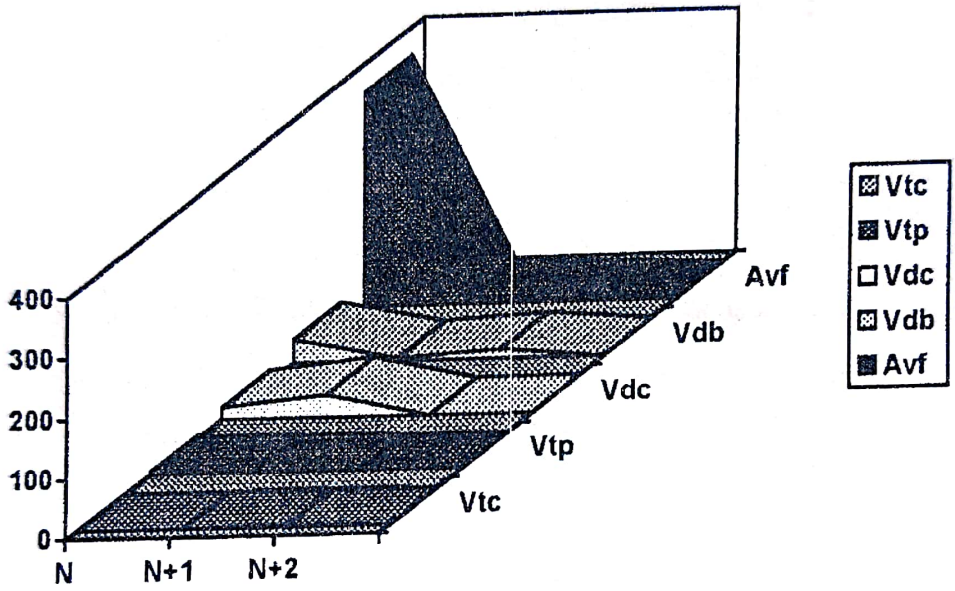

Fig. nr. 5. Dinamica şi structura veniturilor financiare

- *rezultatul excepţional* (pierdere) s-a accentuat în anul N+1 comparativ cu exerciţiul de referinţă cu 379 668 mii lei, respectiv cu 1987,10%, influenţând negativ rezultatul net al exerciţiului care s-a diminuat cu 8,47%. Pierderea excepţională s-a datorat, în primul rând, majorării *cheltuielilor excepţionale* cu 604 833 mii lei (1 975,61%), creştere care nu a putut fi anihilată de majorarea numai cu 225 165 mii lei (1 955,06%) a *veniturilor excepţionale*, astfel încât, pe ansamblu influenţa lor asupra rezultatului net a fost nefavorabilă.

Scanned with OKEN Scanner

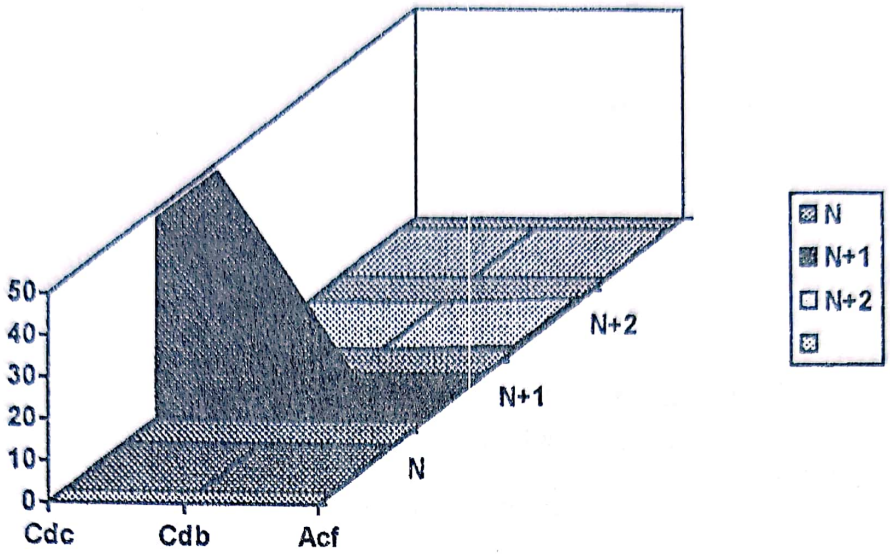

Fig. nr. 6. Dinamica şi structura cheltuielilor financiare

Analizând comparativ modificarea rezultatului net şi influenţele factorilor care au determinat-o, în exerciţiul financiar N+2 în raport cu N+1, putem consemna diminuarea acestuia, de la un exerciţiu la altul, cu 96 797 mii lei sau în mărime relativă cu 28,58%, datorată influenţei următorilor factori:

- *rezultatul de exploatare* s-a diminuat în perioada analizată cu 1 365 145 mii lei, adică cu 36,30%, contribuind la reducerea rezultatului net în exerciţiul financiar N+2 cu 1 365 145 mii lei, respectiv cu 403, 04%. Modificarea, puţin favorabilă, a rezultatului derivat din activitatea de producţie şi comercializare este consecinţa reducerii *veniturilor din exploatare*, faţă de exerciţiul anterior, cu 4 065 178 mii lei (16,74%), aceasta cauzând diminuarea rezultatului net cu 1 200,18%. Diminuarea veniturilor din exploatare poate fi explicată prin reducerea componentei sale de bază, *cifra de afaceri*, de la un exerciţiu la altul cu 29,92%, diminuare care, la rândul său, este rezultatul descreşterii *producţiei vândute* cu 25,57%. Deşi *cheltuielile pentru exploatare* s-au diminuat cu 2 700 033 mii lei sau cu 13,15%, în exerciţiul N+2 faţă de N+1, influenţând pozitiv rezultatul net al exerciţiului, care a crescut cu 797,14%, aceasta nu a putut compensa efectul negativ pe care diminuarea veniturilor din exploatare a exercitat-o asupra rezultatului de exploatare şi, implicit, asupra rezultatului net al exerciţiului.

- *rezultatul financiar negativ* s-a diminuat în raport cu cel din exerciţiul anterior cu 776 633 mii lei, respectiv, cu 26,23%, antrenând creşterea rezultatului net al exerciţiului cu 776 633 mii lei, ceea ce în mărime relativă înseamnă 229,29%. Analizând elementele care dau expresie rezultatului financiar, se pot observa influenţele exercitate, asupra indicatorului analizat, de către veniturile financiare şi cheltuielile financiare. *Veniturile financiare* s-au redus cu 33 900 mii lei (57,22%), ca urmare a diminuării veniturilor din diferenţe de curs valutar cu

Scanned with OKEN Scanner

99,48%, cu consecinţe negative asupra rezultatului net al exerciţiului, apreciate ca reprezentând 10%. Influenţa diminuării *cheltuielilor financiare* ca urmare a rambursării creditelor restante, cu 810 533 mii lei (26,84%), asupra rezultatului net este concretizată în sporirea acestuia din urmă cu 239,29%.

- *rezultatul excepţional* s-a majorat cu 439 730 mii lei, realizându-se astfel diminuarea pierderii excepţionale înregistrate în exerciţiul financiar N+1 cu 107,76%, fapt ce s-a reflectat asupra rezultatului net care a crescut cu 126,87%. Această evoluţie a rezultatului excepţional este, în primul rând, consecinţa reducerii *cheltuielilor excepţionale* cu 659 844 mii lei (103,84%), respectiv, a diminuării *cheltuielilor cu amenzile şi penalităţile* cu 99%. Rămâne, însă, semnificativă influenţa negativă exercitată asupra rezultatului excepţional şi, prin extensie, asupra rezultatului net de către *veniturile excepţionale*, aceasta cifrându-se la 230 114 mii lei (67,94%).

▶Studiul de caz nr. 3.

Să se analizeze aportul categoriilor de venituri, din societatea analizată, la formarea rezultatului exerciţiului înainte de impozitare, utilizând datele înscrise în Tabelul 6. şi model economic de mai jos.

Tabelul 6. Structura rezultatului exerciţiului înaintea impozitării la - mii lei -

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Venituri totale	**37 658 401**	**24 585 909**	**20 256 717**
Venituri din exploatare	37 229 586	24 289 990	20 224 812
Venituri financiare	417 298	59 237	25 337
Venituri excepţionale	11 517	236 682	6 568
Cheltuieli totale	**42 143 361**	**24 184 844**	**20 014 434**
Cheltuieli pentru exploatare	37 154 406	20 529 622	17 829 589
Cheltuieli financiare	4 958 340	3 019 774	2 209 241
Cheltuieli excepţionale	30 615	635 448	-24 396
Rezultatul brut al exerciţiului	**-4 484 960**	**401 065**	**242 283**
Rezultatul de exploatare	75 180	3 760 368	2 395 223
Rezultatul financiar	-4 541 042	-2 960 537	-2 183 904
Rezultatul excepţional	-19 098	-398 766	30 964
Profitul brut mediu la 1 leu venituri totale	**-0,1191**	**0,0163**	**0,0119**
Profitul brut la 1 leu venituri de exploatare	0,0020	0,1548	0,1184
Profitul brut la 1 leu venituri financiare	-10,8820	-49,9778	-86,1943
Profitul brut la 1 leu venituri excepţionale	-1,6582	-1,6848	4,7144

$$P_B = V_t \cdot \overline{p}_f = V_t \cdot \frac{\sum g_i \cdot p_{fi}}{100};$$

în care:

- P_B - rezultatul exerciţiului înainte de impozitare (profitul brut);
- V_t - veniturile totale;

Scanned with OKEN Scanner

- $\overline{p}_f$ - profitul brut mediu la 1 leu venituri totale;
- g_i - structura veniturilor totale (venituri din exploatare, financiare şi excepţionale);
- p_{f_i} - profitul brut la 1 leu pe categorii de venituri.

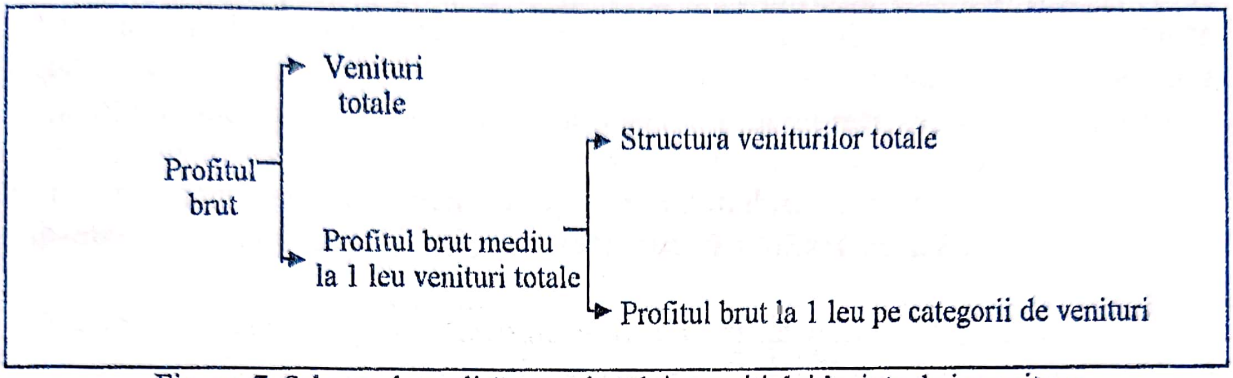

Fig. nr. 7. Schema de analiză a rezultatului exerciţiului înainte de impozitare

a. Analiza în mărimi absolute:

$$\Delta P_B = P_{B_1} - P_{B_0}$$

$$\text{I. } \Delta V_t = (V_{t1} - V_{t0}) \cdot \overline{p}_{f0};$$

$$\text{II. } \Delta \overline{p}_f = V_{t1} \cdot (\overline{p}_{f1} - \overline{p}_{f0});$$

$$1. \Delta g_i = \frac{V_{t1}}{100} \cdot \sum (g_{i1} - g_{i0}) \cdot \overline{p}_{fi0};$$

$$2. \Delta \overline{p}_{f_i} = \frac{V_{t1}}{100} \cdot \sum g_{i1} \cdot (\overline{p}_{fi1} - \overline{p}_{fi0});$$

Tabelul 7. Analiza factorială a rezultatului exerciţiului înaintea impozitării

Denumirea indicatorilor	N+1/N		N+2/N+1	
	Influenţe		Influenţe	
	Absolute	Relative	Absolute	Relative
Modificarea rezultatului brut al exerciţiului	-	-	-	-
• Modificarea veniturilor totale	1 556 992,70	-34,72	-70 165,83	-17,49
• Modificarea profitului brut mediu la 1 leu venituri totale	3 329 032,30	-74,22	-88 616,17	-22,10
• Modificarea structurii veniturilor pe categorii	1 934 595,50	-43,13	1 491 279,53	371,83
• Modificarea profitului brut la 1 leu venituri pe categorii	1 394 436,80	-31,09	-1 579 895,70	-393,93

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Rezultatele analizei, reflectate în Tabelul 7, ne ajută să remarcăm că modificarea rezultatului exerciţiului înainte de impozitare s-a datorat în proporţie de 34,72% reducerii *veniturilor totale*, în exerciţiul financiar N+1 faţă de exerciţiul

Scanned with OKEN Scanner

N, şi în proporţie de 17,49% diminuării aceluiaşi factor de influenţă, în exerciţiul financiar N+2 în raport cu exerciţiul N+1.

- *veniturile totale* s-au diminuat pe seama descreşterii *veniturilor din exploatare*, respectiv datorită diminuării *veniturilor din producţia stocată*, în N+1 faţă de exerciţiul N, şi ca urmare a diminuării *producţiei vândute*, în N+2 faţă de N+1. Aceeaşi tendinţă au manifestat şi *veniturile financiare* în perioada analizată. *Veniturile excepţionale* au înregistrat o uşoară creştere în exerciţiul financiar N+1 faţă de perioada considerată drept bază de referinţă, însă, puţin semnificativă comparativ cu descreşterea înregistrată de celelalte componente ale venitului total.

- *profitul mediu brut la 1 leu venituri totale* a sporit, în N+1 comparativ cu N, antrenând o creştere a rezultatului exerciţiului înainte de impozitare cu 3 329 032,30 mii lei, ceea ce înseamnă reducerea cu 74,22% a pierderii preluate din 1994.

- în aceeaşi perioadă, *structura veniturilor totale* a exercitat influenţă pozitivă asupra rezultatului exerciţiului înainte de impozitare, care s-a majorat cu 1 934 595,50 mii lei, ca urmare a faptului că în totalul veniturilor *ponderea majoritară o deţin veniturile din exploatare* (98%), pentru care nivelul *profitului la 1 leu venituri* este mai mare decât nivelul mediu al acestuia pe total societate. În exerciţiul financiar N+2 comparativ cu N+1, *profitul mediu brut la 1 leu venituri totale* s-a diminuat cu 27%, modificarea sa antrenând o diminuare a rezultatului exerciţiului înainte de impozitare cu 88 616,17 mii lei, respectiv cu 22,10%. Nici *structura veniturilor totale* nu a avut o influenţă benefică asupra rezultatului exerciţiului înainte de impozitare, deoarece cu toate că a crescut cu 1% ponderea veniturilor din exploatare în totalul veniturilor, în exerciţiul financiar N+2 în raport cu N+1, *profitul la 1 leu venituri din exploatare* s-a diminuat de la un exerciţiu la altul cu 24%.

- *profitul la 1 leu venituri pe categorii* a avut o influenţă favorabilă asupra indicatorului analizat, în N+1 faţă de exerciţiul N, acesta din urmă a sporit cu 1 394 436,80 mii lei, diminuându-se pierderea preluată din anul anterior cu 31,09%. Evoluţia pozitivă a profitului la 1 leu venituri pe categorii se explică prin creşterea, de la o perioadă la alta, a *profitului la 1 leu venituri de exploatare*, creştere asociată cu *ponderea hotărâtoare pe care veniturile de exploatare* o deţin în totalul veniturilor. Cu toate că *profiturile la 1 leu venituri financiare* şi *excepţionale* s-au diminuat în mod semnificativ în perioada analizată, datorită ponderii reduse pe care aceste două categorii de venituri o deţin în veniturile totale, influenţa lor negativă asupra profitului mediu brut al societăţii a fost mai mică decât a profitului aferent veniturilor de exploatare.

- **Concluziile analizei:**

- rezultatul exerciţiului înainte de impozitare a fost realizat, cu precădere, pe seama activităţii de exploatare (producţie şi comercializare), pentru că veniturile de exploatare deţin pondere majoritară în veniturile totale ale societăţii, iar

Scanned with OKEN Scanner

profitul la 1 leu venituri de exploatare depăşeşte media profitului brut la 1 leu venituri totale

▶ Studiul de caz nr. 4.

Societatea analizată doreşte să identifice principalele sale surse de venituri şi să facă aprecieri asupra potenţialului de creştere a profitului său. Pentru aceasta este necesar să se analizeze sistemul de factori care au influenţat dinamica şi structura rezultatului aferent cifrei de afaceri până la nivel de produs (Tabelul 8.).

Tabelul 8. Structura rezultatului aferent cifrei de afaceri

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Cifra de afaceri (mii lei) I+II	**12 115 549**	**16 012 759**	**11 382 486**
I. Producţia vândută (mii lei)	**11 145 928**	**14 191 442**	**10 563 200**
Cifra de afaceri aferentă valorificării producţiei de bază, evaluată la preţul de vânzare	**10 972 450**	**13 932 052**	**10 088 395**
• Cifra de afaceri aferentă producţiei de pui carne în viu, evaluată la preţul de vânzare (mii lei)	5 856 256	6 611 455	3 529 231
• Cifra de afaceri aferentă producţiei de pui carne carcasă, evaluată la preţul de vânzare (mii lei)	-	1 487 724	-
• Cifra de afaceri aferentă producţiei de ouă consum, evaluată la preţul de vânzare (mii lei)	5 116 194	5 832 873	6 559 164
Cifra de afaceri aferentă valorificării producţiei de bază, evaluată în costuri de producţie	**10 846 811**	**12 709 987**	**9 489 280**
• Cifra de afaceri aferentă producţiei de pui carne în viu, evaluată în costuri (mii lei)	5 879 132	6 358 216	3 296 777
• Cifra de afaceri aferentă producţiei de pui carne carcasă, evaluată în costuri (mii lei)	-	1 379 941	-
• Cifra de afaceri aferentă producţiei de ouă consum, evaluată în costuri (mii lei)	4 967 679	4 971 830	6 192 503
Producţia livrată:			
• Pui carne viu (tone)	326,80	348,00	257,30
• Pui cane carcasă (tone)	-	61,60	-
• Ouă consum (mii bucăţi)	5942,20	5891,80	4 074,00
Preţul mediu de valorificare:			
• Pui carne viu (lei/kg)	17 920	19 000	13 720
• Pui carne carcasă (lei/kg)	-	24 151,40	-
• Ouă consum (lei/buc.)	861	990	1 610
Costul de producţie:			
• Pui carne viu (lei/kg)	17 990	18 270	12 810
• Pui carne carcasă (lei/kg)	-	2 2401,60	-
• Ouă consum (lei/buc.)	836	840	1 520
Rezultatul aferent cifrei de afaceri din producţia de bază (mii lei)	**125 639**	**1 222 065**	**599 115**
Cifra de afaceri aferentă valorificării producţiei din alte activităţi (mii lei)	**173 478**	**259 390**	**474 805**
II. Cifra de afaceri aferentă vânzării de mărfuri (mii lei)	**969 621**		**819 286**

Scanned with OKEN Scanner

Modelul de analiză este următorul:

$$R_{CA} = \sum Q_{vi} \cdot (p_i - c_i);$$

în care:

- R_{CA} - rezultatul aferent cifrei de afaceri;
- Q_{v_i} - volumul fizic al producţiei vândute, pe tipuri de produs;
- p_i - preţul de vânzare aferent produsului "i";
- c_i - costul aferent produsului "i".

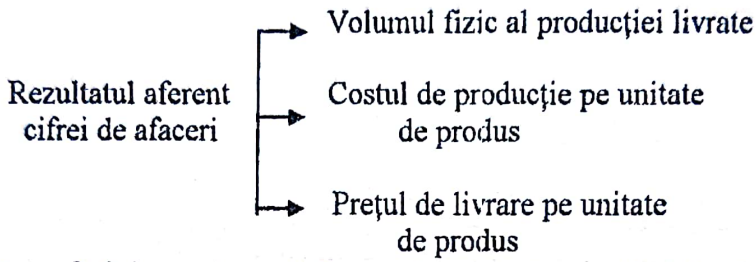

Fig. nr. 8. Schema de analiză a rezultatului aferent cifrei de afaceri

Analiza în mărimi absolute:

$\Delta R_{CA} = R_{CA_1} - R_{CA_0}$;

I. $\Delta Q_{vi} = \sum \cdot (Q_{vi1} - Q_{vi0})(p_{i0} - c_{i0})$;

II. $\Delta c_i = \sum Q_{vi1} \cdot [(p_{i0} - c_{i1}) - (p_{i0} - c_{i0})]$;

III. $\Delta p_i = \sum Q_{vi1} \cdot [(p_{i1} - c_{i1}) - (p_{i0} - c_{i1})$;

Acţiunea factorilor de influenţă au exercitat asupra indicatorului supus analizei efectele reflectate în Tabelul 9.

Tabelul 9. Analiza factorială a rezultatului aferent cifrei de afaceri

Denumirea indicatorilor	N+1/N		N+2/N+1	
	Influenţe		Influenţe	
	Absolute	Relative	Absolute	Relative
Modificarea rezultatului aferent cifrei de afaceri	-	-	-	-
Modificarea volumului fizic al producţiei livrate	-2 704,00	-2,15	-438 690,20	-35,90
• Modificarea costului de producţie aferent fiecărui Produs	-1 631 122,30	-1 298,26	-1 352 558,70	-110,68
• Modificarea preţului de valorificare a fiecărui produs	2 730 252,30	2 173,09	1 168 295,90	95,60

Scanned with OKEN Scanner

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Din analiza datelor se observă că rezultatul aferent cifrei de afaceri a înregistrat o creştere semnificativă, în exerciţiul N+1 comparativ cu anul N, egală cu 1 096 426 mii lei, urmată apoi de o depreciere a sa , în perioada N+2 în raport cu N+1, cu 622 955 mii lei.

- *producţia* de ouă pentru consum destinată pieţei s-a redus, în N+1 faţă de anul N, cu 50,4 mii bucăţi ouă. Aceasta nu a influenţat negativ cifra de afaceri aferentă producţiei de ouă consum care, din contră, a crescut cu 14% datorită majorării *preţului de livrare* a produsului cu 129 lei pe bucată şi a diminuării *costului de producţie* cu 4 lei pe bucată. Diminuarea producţiei de ouă, pentru consum, destinată livrării a continuat şi în următoarea perioadă analizată, cu 18 17,8 mii bucăţi, fiind însoţită de o majorare atât a preţului de valorificare cât şi a costului de producţie, fără ca aceste aspecte să se reflecte negativ asupra cifrei de afaceri aferentă producţiei de ouă consum, pentru că preţul de valorificare al ouălor rămâne, totuşi, superior cu 90 lei pe bucată costului de producţie unitar.

Modificarea producţiei livrate, de-a lungul perioadei analizate, se explică prin intermediul unor *cauze de natură tehnică*. Astfel, diminuarea producţiei livrate, în N+2 comparativ cu N+1, s-a produs datorită nerealizării efectivelor pe care societatea şi le-a propus, prin nepopularea integrală a capacităţilor de producţie. Dacă în N+1 capacităţile de producţie erau populate în proporţie de 100% cu găini ouătoare şi în proporţie de 80% cu pui pentru carne, în N+2, doar 75% din capacităţi erau populate cu găini ouătoare şi 65% cu pui pentru carne. Dimensionarea efectivelor a fost corelată cu capacitatea de absorbţie a pieţei, respectiv cu diminuarea puterii de cumpărare a populaţiei, în perioada analizată. De asemenea, diminuarea efectivelor, în N+2, este consecinţa imposibilităţii societăţii de a asigura furajele proteice din lipsa resurselor financiare. Datorită calităţii furajelor, sub prevederile normelor tehnologice, greutatea medie de livrare la pui carne livraţi în viu s-a diminuat de la 1,522 kg/cap, în N+1, la 1,296 kg/cap, în N+2. Pe ansamblu, modificarea volumului fizic al producţiei livrate şi a structurii sale a influenţat nefavorabil rezultatul aferent cifrei de afaceri, care s-a micşorat cu 2 704 mii lei (2,15%), în prima perioadă analizată, şi cu 438 690, 20 mii lei (35,90%), în a doua perioadă.

- influenţa exercitată de modificarea *costului de producţie unitar a fiecărui produs* se traduce, în consecinţă, printr-o diminuare a rezultatului aferent cifrei de afaceri cu 1 631 122,30 mii lei, în exerciţiul contabil N+1 faţă de exerciţiul N, şi cu 1 352 558,70 mii lei, în N+2 în raport cu N+1. Majorarea costului de producţie pentru ouăle de consum, pe parcursul întregii perioade analizate, şi a celui aferent puilor de carne, în N+2 comparativ cu N+1, este în mare parte consecinţa majorării consumului specific de furaje, ca urmare a calităţii reduse a furajelor utilizate în alimentaţia păsărilor (a porumbului cu umiditate peste limita STAS de 17%). Diminuarea costului de producţie pentru pui carne livraţi în viu, în N+2 comparativ

Scanned with OKEN Scanner

cu N+1, este consecința implicațiilor majore pe care tehnologiile de producție modernizate le-a exercitat.

- majorarea *prețurilor de valorificare* a produselor comercializate de societatea analizată a determinat creșterea rezultatului aferent cifrei de afaceri cu 2 730 252,30 mii lei (2 173,09%), în exercițiul financiar N+1 față de perioada considerată drept bază de referință, și cu 1 168 295,90 mii lei (95,60%), în perioada următoare supusă analizei. Exceptând anul N, în toate celelalte exerciții contabile prețurile sunt superioare costurilor de producție, degajându-se astfel marje de profit, mai semnificative pentru produsul pui de carne (de 730 lei pe kilogram) comparativ cu cele aferente ouălor de consum (de maximum 150 lei pe ou).

- **Concluziile analizei:**

- o analiză atentă a *structurii veniturilor de exploatare semnalează o diminuare a componentei sale de bază, cifra de afaceri*, în ultimul exercițiu al perioadei analizate, *pe seama diminuării volumului fizic al producției vândute*, respectiv, *pe seama nepopulării integrale cu păsări a capacităților disponibile, ca efect al diminuării capacității de absorbție a pieței și a insuficienței furajelor.*

▶Studiul de caz nr. 5.

Pentru a-și orienta structura de producție și de vânzare, societatea analizată dorește să cunoască contribuția fiecărui produs la obținerea rezultatului de ansamblu al societății și structura costurilor ocazionate de obținerea produselor respective. Pentru a răspunde acestor necesități, pe baza datelor din Tabelul 10, realizați:

- analiza a marjelor brute și nete pe produs;
- analiza a marjelor brute și nete totale;
- evidențiați măsurile care se iau pentru îmbunătățirea rezultatului net al societății și pentru înlăturarea punctelor slabe din activitatea de exploatare a societății.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 10. Analiza marjelor unitare brute şi nete sau analiza prin metoda direct costing evoluat (lei/kg; lei/ou)

Specificare	Natura produsului					
	Pui carne în viu			Ouă consum		
	N	N+1	N+2	N	N+1	N+2
Preţul mediu de valorificare	17 920,00	19 000,00	1 372,00	861,00	990,00	1 610,00
Costul de producţie unitar	17 990,00	18 270,00	1 281,00	836,00	840,00	1 520,00
Costuri variabile	17 030,00	15 618,10	1 129,67	741,00	764,20	1 346,00
Cheltuieli materiale	15 480,00	13 967,10	1 021,94	695,00	721,50	1 291,20
• Material biologic	3 860,00	2 793,40	192,52	140,00	172,10	284,10
• Furaje	9 700,00	9 241,00	695,76	505,00	480,00	917,40
• Medicamente	80,00	125,20	10,47	10,00	23,00	9,90
• Energie şi combustibil	1 370,00	1 431,90	95,26	20,00	23,00	44,90
• Transport-aprovizionare	220,00	226,90	16,46	10,00	15,60	15,00
• Alte cheltuieli materiale	250,00	148,70	11,47	10,00	7,80	19,90
Cheltuieli cu personalul	1 550,00	1 644,00	107,73	46,00	42,70	54,80
• Salarii directe	1 140,00	1 220,60	79,80	30,00	31,00	39,90
• CAS	330,00	360,80	23,94	10,00	7,80	12,90
• Ajutor de şomaj	80,00	62,60	3,99	6,00	3,90	2,00
Marja brută unitară	890,00	3 381,90	242,33	120,00	225,80	264,00
Costuri fixe	960,00	2 652,60	151,33	95,00	75,80	174,00
• Dobânzi la credite	600,00	1 893,60	89,27	81,00	61,80	134,30
• Cheltuieli generale	-	125,20	6,69	4,00	-	4,90
• Amortizare	360,00	493,00	33,42	10,00	6,20	24,90
• Impozite	-	140,80	21,95	-	7,80	9,90
Marja netă unitară	-70,00	730,00	91,00	25,00	150,00	90,00

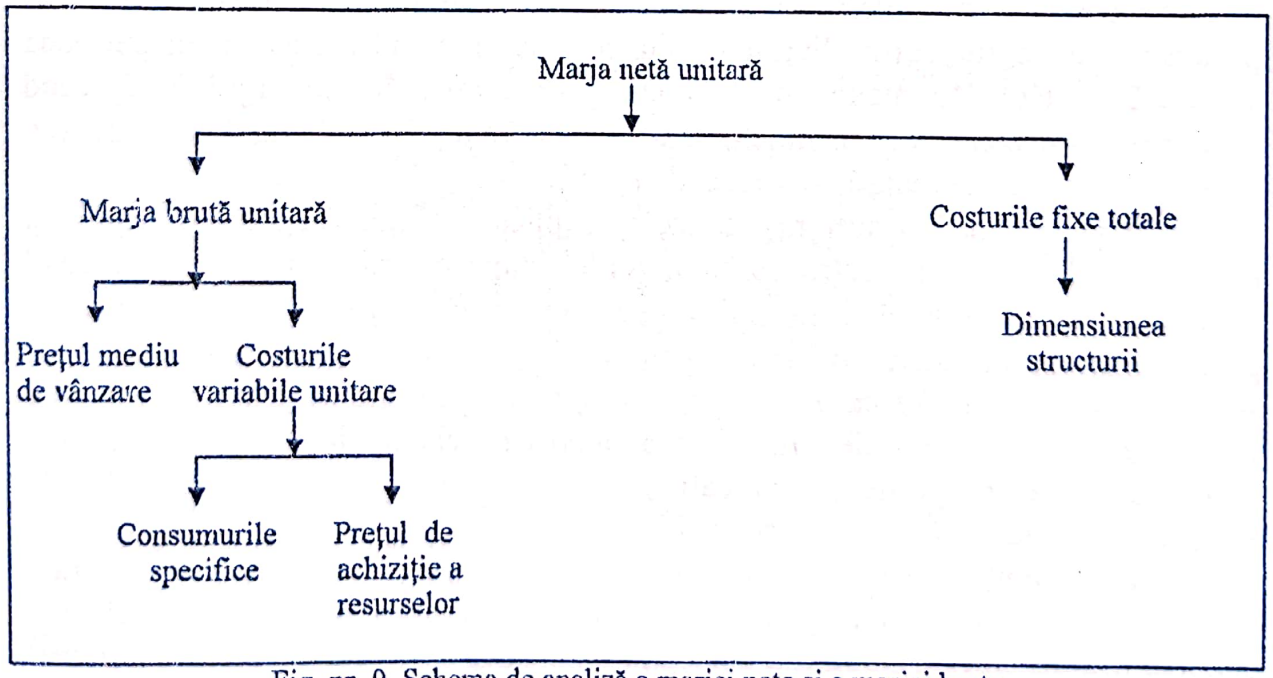

Fig. nr. 9. Schema de analiză a marjei nete şi a marjei brute

Scanned with OKEN Scanner

➢ Interpretarea rezultatelor analizei:

În urma examinării rezultatelor analizei (Tabelul 10.) se observă că, în exercițiul financiar N, la produsul pui pentru carne livrați în viu *marja netă* avea valori negative.

Aceasta înseamnă că în urma valorificării unei unități de produs, au putut fi acoperite integral elementele de cost variabil, ocazionate de producerea și valorificarea puilor pentru carne, degajându-se o marjă brută unitară de 890 lei/kg, care s-a dovedit insuficientă pentru acoperirea integrală a costurilor fixe repartizate acestui produs. Acestea din urmă au fost remunerate numai în proporție de 92,7% din marja brută obținută în urma valorificării unei unități de produs.

Așadar, menținerea în structura de producției a S.C. ALFA S.A., în anul N, a produsului respectiv s-a dovedit ineficientă, deoarece el a exercitat influență negativă asupra rezultatului de exploatare al societății, asupra rentabilității comerciale și, implicit, asupra rezultatului net. Cauza principală care a determinat acest nivel al indicatorului analizat a fost *costul de producție unitar* (17 990 lei/kg), al cărui nivel depășea pe cel al prețului unitar de valorificare a produsului analizat (17 920 lei/kg), în perioada de referință. Dacă analizăm *structura sa* pe parcursul perioadei N, se constată că ponderea majoritară între elementele de cost variabil era deținută de *cheltuielile materiale*, iar în cadrul lor *cheltuielile cu furajele* (62,66%) și *cheltuielile cu materialul biologic* (24,94%) predominau.

Printre elementele de cost fix care grevau asupra indicatorului marjă netă trebuie menționate *cheltuielile cu dobânzile* (62,5%). Analiza arată că marja netă a produsul pui pentru carne, livrați în viu, a avut un trend ascendent în perioada analizată, nivelul său maxim de 910 lei/kg fiind atins în exercițiul N+2, când ponderea elementelor de cheltuieli, mai sus amintite, s-a diminuat semnificativ comparativ cu cea deținută în perioada de referință.

Prin intermediul aceloraşi cauze se explică evoluția indicatorilor analizați aferenți produsului ouă pentru consum. Astfel, după ce marja netă atinge nivelul maxim de 150 lei/ou în N+1, nivelul său se diminuează cu 40% în anul următor, în principal datorită creșterii cu 91% a *cheltuielilor cu furajele*, în N+2 față de N+1, și cu 65% a *cheltuielilor cu materialul biologic*. Marja brută degajată ca urmare a valorificării unei unități de produs și a acoperirii cheltuielilor variabile a fost absorbită într-o proporție semnificativă de *cheltuielile cu dobânzile* care, la sfârșitul exercițiului N+2, au sporit cu 117,321%.

Pe ansamblu, *marja brută și marja netă aferente* întregii producții livrate de pui pentru carne și ouă pentru consum (Tabelul 11.) au exercitat influențe pozitive asupra *marjei globale* a societății analizate, care *este expresia însumării marjelor unitare ale tuturor produselor și serviciilor obținute și valorificate de societate*, și care, la rândul său, se regăsește în rezultatul de exploatare a societății, în rentabilitatea comercială și în rezultatul său net.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 11. Analiza marjelor brute şi nete totale

Specificare	Unitate De Măsură	Natura produsului					
		Pui carne în viu			Ouă consum		
		N	N+1	N+2	N	N+1	N+2
Producţia livrată	tone; mii buc.	3 268	3 480	2 573	59 422	58 918	40 740
Valoarea producţiei livrate	mii lei	5 856 256	6 611 455	3 529 231	5 116 194	5 832 873	6 559 164
Costuri variabile total	mii lei	5 565 404	5 436 978	2 906 640	4 403 170	4 502 513	5 462 853
Cheltuieli materiale	mii lei	5 058 864	4 860 551	2 629 451	4 129 829	4 250 933	5 239 599
• Material biologic	mii lei	1 261 448	972 103	495 354	831 908	1 013 979	1 157 422
• Furaje	mii lei	3 169 960	3 215 868	1 790 190	3 000 811	2 828 064	3 727 486
• Medicamente	mii lei	26 144	43 570	26 939	59 422	135 511	40 332
• Energie şi combustibil	mii lei	447 716	498 301	245 104	118 844	135 511	172 176
• Transport-aprovizionare	mii lei	71 896	78 961	42 352	59 422	91 912	61 110
• Alte cheltuieli materiale	mii lei	81 700	51 748	29 512	59 422	45 956	81 073
Cheltuieli cu personalul	mii lei	506 540	576 427	277 189	273 341	251 580	223 254
• Salarii directe	mii lei	372 552	426 648	205 325	178 266	182 646	162 552
• CAS	mii lei	107 844	127 994	61 598	59 422	45 956	52 554
• Ajutor de şomaj	mii lei	26 144	21 785	10 266	35 653	22 978	8148
Marja brută totală	mii lei	290 852	1 174 477	622 591	713 024	1 330 360	1 096 311
Costuri fixe total	mii lei	313 728	920 437	390 118	564 509	446 590	729 651
• Dobânzi la credite	mii lei	196 080	658 973	229 692	481 318	400 783	567 915
• Cheltuieli generale	mii lei	-	43 570	17 959	23 769	-	19 962
• Amortizare	mii lei	117 648	168 896	85 990	59 422	45 807	101 442
• Impozite	mii lei	-	48 998	56 477	-	-	40 332
Marja netă totală	mii lei	- 22 876	254 040	232 473	148 515	883 770	366 660

Concluziile analizei:

Plecând de la aceste constatări, *măsurile care se impun pentru ameliorarea rezultatului net* în perioadele următoare pot viza:

- *diversificarea gamei de produse oferite pieţei*, ca urmare a identificării cererii de noi produse pe piaţa internă şi internaţională, astfel încât să se asigure deplina utilizare a capacităţilor de producţie existente şi să se valorifice avantajul derivat din deţinerea de către societatea analizată a unei linii moderne de abatorizare, aliniată la standardele prevăzute de Uniunea Europeană;

- *dezvoltarea unei mărci pentru produsele societăţii*, cu scopul identificării produselor de către consumatori şi a detaşării acestora de produsele similare ale concurenţei;

- *creşterea, în structura producţiei destinate vânzării, a ponderii produselor care asigură o marjă semnificativă de profit*;

- *îmbunătăţirea calităţii produselor* societăţii şi vânzarea lor la preţuri accesibile consumatorilor a căror cerere solvabilă este în scădere;

- *diminuarea costurilor de producţie în raport cu cele ale concurenţilor*, în special a cheltuielilor cu furajele, pe baza diminuării consumurilor specifice de furaje pe kilogram spor de creştere sau pe ou şi pe seama evitării pierderilor de furaje, paralel cu asigurarea unor raţii furajere complete;

Scanned with OKEN Scanner

- *mai buna utilizare a propriei fabricii de nutreț combinat*, de care dispune societatea şi care permite obținerea furajelor la un preț mai redus decât cel care ar trebui plătit pentru furajele similare procurate din afara societății;
- *controlul calității materiilor prime* utilizate pentru pregătirea nutreţurilor combinate şi fabricarea acestora la granulația adecvată vârstei şi categoriei de păsări;
- *diminuarea cheltuielilor cu dobânzile*, care reduc în proporție însemnată profitul societății, prin recurgerea la o structură financiară care să garanteze rentabilizarea capitalului investit.

▶Studiul de caz nr. 6.

Pentru a obține un plus de informație cu privire la structura rezultatului net la societatea analizată, cu privire la proveniența sa şi la cauzele reale care au generat modificarea lui de un exercițiu la altul, în cadrul perioadei considerate, analizați soldurile intermediare de gestiune. Folosiți pentru calculul acestor indicatori datele din contul profit şi pierdere, prezentate în Tabelul 2.

Calculul soldurilor intermediare de gestiune este prezentat în Tabelul 12.

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

- *Marja comercială* a înregistrat o evoluție ascendentă pe durata perioadei analizate, variind de la 22 695 mii lei, în anul N, la 91 461 mii lei, în ultimul exercițiu financiar al perioadei analizate. Ea reflectă un flux global al activității comerciale pozitiv, contribuind în mod favorabil la formarea rezultatului net al societății analizate. Mulți autori nu înscriu marja comercială în seria indicatorilor de rezultat ai întreprinderii agricole, ea este considerată ca fiind proprie întreprinderilor care au ca obiect de activitate comerțul.
- *Producția exercițiului*, indicator care dimensionează întreaga activitate a societății, a înregistrat o evoluție descendentă, în perioada analizată, motivată prin diminuarea veniturilor din producția stocată cu 80,60%, în N+1 comparativ cu anul N, şi respectiv cu 74,30%, în N+2 față de N. Reducerea nivelului acestei componente a producției exercițiului este consecința nepopulării integrale cu păsări a capacităților disponibile ale societății şi a dificultății adaptării ofertei sale la capacitatea de absorbție a pieței. Analiza corelației dintre indicii valorici ai producției exercițiului şi cei ai producției vândute (Tabelul 13.) ne ajută să constatăm aceleaşi aspecte, care au fost menționate mai sus.

Se observă, aşadar, că indicele producției vândute depăşeşte indicele producției exercițiului ($I_{PV} > I_{PE}$), în perioadele financiare N+1 şi N+2 în raport cu exercițiul considerat ca bază de referință, relația dintre indici fiind inversă în perioada N+2 comparativ cu N+1.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 12. Tabloul soldurilor intermediare de gestiune - mii lei-

Soldurile intermediare de gestiune	Exercițiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Marja comercială	**22 695**	**89 857**	**91 461**
• Vânzări de mărfuri	969 621	1 821 317	819 286
• Costul mărfurilor vândute	946 926	1 731 460	727 825
Producția exercițiului	**34 373 310**	**18 737 085**	**16 643 220**
• Producția vândută	11 145 928	14 191 442	10 563 200
• Variația producției stocate	23 176 339	4 499 741	5 953 499
• Producția imobilizată	51 043	45 902	126 521
Valoarea adăugată	**2 413 905**	**3 913 428**	**3 068 778**
• Producția exercițiului	34 373 310	18 737 085	16 643 220
• Marja comercială	22 695	89 857	91 461
• Consumuri intermediare	31 982 100	14 913 514	13 665 903
Excedent brut de exploatare	**188 157**	**3 478 152**	**2 679 779**
• Valoarea adăugată	2 413 905	3 913 428	3 068 778
• Subvenții acordate	1 883 783	3 146 356	2 717 424
• Impozite și taxe	1 617 171	87 922	112 675
• Cheltuieli cu personalul	2 492 360	3 493 710	2 993 748
Rezultatul de exploatare	**75 180**	**3 760 368**	**2 395 223**
• Excedentul brut de exploatare	188 157	3 478 152	2 679 779
• Alte venituri de exploatare	2 872	585 232	44 882
• Alte cheltuieli de exploatare	2 546	88	25
• Amortismente și provizioane	113 303	302 928	329 413
Rezultatul financiar	**-4 541 042**	**-2 960 537**	**-2 183 904**
• Venituri financiare	417 298	59 237	25 337
• Cheltuieli financiare	4 958 340	3 019 774	2 209 241
Rezultatul curent înainte de impozitare	**- 4 465 862**	**799 831**	**211 319**
• Rezultatul de exploatare	75 180	3 760 368	2 395 223
• Rezultatul financiar	-4 541 042	-2 960 537	-2 183 904
Rezultatul excepțional	**-19 098**	**-398 766**	**30 964**
• Venituri excepționale	11 517	236 682	6 568
• Cheltuieli excepționale	30 615	635 448	-24 396
Rezultatul exercițiului înainte de	**-4 484 960**	**401 065**	**242 283**
Impozitare			
• Rezultatul curent al exercițiului	-4 465 862	799 831	211 319
• Rezultatul excepțional	-19 098	-398 766	30 964
Rezultatul net al exercițiului	**-4 484 960**	**338 713**	**241 916**
• Rezultatul înainte de impozitare	-4 484 960	401 065	242 283
• Impozitul pe profit	-	62 352	367

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 13. Indicii valorici ai producţiei exerciţiului şi producţiei vândute (%)

Indicii:	Exerciţiile financiare:		
	N+1/N	N+2/N	N+2/N+1
Producţiei exerciţiului	54,51	48,42	88,83
Producţiei vândute	127,32	94,77	74,43
$\frac{I_{PV}}{I_{PE}}$	2,34	1,96	0,84

În primul caz, relaţia dintre cei doi indici traduce o diminuare a stocurilor de producţie iar, în cel de-al doilea caz, relaţia reflectă o majorare a stocurilor ca urmare a faptului că nu a fost asigurată corelaţia deplină între cererea pieţei, în scădere, pentru astfel de produse şi potenţialul productiv al societăţii analizate. Raportul dinamic stabilit pe baza indicilor valorici evidenţiază, de asemenea, evoluţia nefavorabilă a veniturilor din producţia stocată.

- *Valoarea adăugată*, ca indicator de performanţă care exprimă bogăţia creată de societate, a manifestat o tendinţă crescătoare, atingând valoarea maximă de 3 913 428 mii lei, în exerciţiul financiar N+1, în principal, datorită a două din elementele sale structurale: *consumurile intermediare*, care s-au diminuat cu 53,37% comparativ cu nivelul acestora în perioada de referinţă, şi *marja comercială* care a crescut cu 295,94%, în raport cu anul N.

Determinarea indicatorilor care exprimă fie contribuţia fiecărui factor la formarea valorii adăugate, fie a câta parte din valoarea adăugată va fi destinată remunerării acestor elemente sunt prezentaţi în Tabelul 14.

Tabelul 14. Indicatorii structurali ai valorii adăugate %

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Salarii + Elementele aferente/Valoarea adăugată	1,03	0,89	0,98
Amortizarea aferentă perioadei/Valoarea adăugată	0,04	0,08	0,10
Valoarea adăugată/Cifra de afaceri	0,20	0,24	0,27

Conform datelor înscrise în acest tabel, partea din valoarea adăugată care a fost destinată remunerării salariaţilor şi acoperirii deprecierii activelor imobilizate are tendinţă crescătoare. Faptul că, în exerciţiul financiar N, primul indicator are o valoare supraunitară, respectiv nivelul salariilor care trebuiau acoperite din bogăţia creată de societatea analizată depăşea nivelul acesteia din urmă, s-a reflectat negativ asupra rezultatului net al exerciţiului care s-a concretizat într-o pierdere. De asemenea, se observă din tabel, că gradul de integrare a activităţii societăţii este în creştere uşoară, continuând însă să înregistreze pe parcursul întregii perioade niveluri subunitare.

Din compararea indicelui valoric al valorii adăugate cu cel al producţiei exerciţiului obţinem informaţii cu privire la dinamica consumurilor intermediare.

Scanned with OKEN Scanner

Atunci când indicele valorii adăugate devansează indicele producţiei de exerciţiu ($I_{VA} > I_{PE}$), înseamnă că s-a înregistrat o diminuare a consumurilor provenite de la terţi utilizate în procesul productiv, cu consecinţe favorabile asupra costurilor şi profitului societăţii (Tabelul 15.).

Tabelul 15. Indicii valorici ai producţiei exerciţiului şi valorii adăugate %

Idicii:	Exercițiile financiare:		
	N+1/N	N+2/N	N+2/N+1
Producţiei de exerciţiu	54,51	48,42	88,83
Valorii adăugate	162,12	127,13	96,10
$\frac{I_{VA}}{I_{PE}}$	2,97	2,63	1,08

- *Exerciţiul brut de exploatare* al societăţii analizate dovedeşte faptul că aceasta poate să îşi menţină potenţialul productiv, are capacitatea să remunereze capitalurile avansate şi, totodată, poate să onoreze obligaţiile fiscale, deoarece surplusul monetar potenţial derivat din activitatea de exploatare a societăţii este în creştere. Indicatorul a atins nivelul maxim în cel de-al doilea exerciţiu al perioadei analizate, respectiv 3 478 152 mii lei. După cum se observă din analiza structurii sale, *valoarea adăugată* este una din cauzele evoluţiei ascendente a excedentului brut de exploatare. Ea a crescut în N+1 faţă de N cu 62%. Efectul pozitiv exercitat de creşterea valorii adăugate asupra soldului intermediar de gestiune analizat a fost însă diminuat de creşterea *cheltuielilor cu personalul*, în aceeaşi perioadă, cu 40%. O altă cauză care a determinat modificarea excedentului brut de exploatare este reprezentată de *subvenţiile acordate*, care s-au majorat cu 67%, în N+1 în raport cu baza de referinţă. Prin intermediul aceloraşi cauze se explică modificarea excedentului brut de exploatare şi în următorul exerciţiu financiar din cadrul perioadei analizate. Evoluţia anterior descrisă a excedentului brut de exploatare a avut influenţă favorabilă asupra rezultatului de exploatare şi, implicit, asupra rezultatului net al exerciţiului. De altfel, analizând structura rezultatului de exploatare, pe parcursul perioadei analizate, se poate constata că excedentul brut de exploatare deţine ponderea majoritară în cadrul său.

Dinamica următoarelor solduri intermediare de gestiune (rezultatul financiar, rezultatul curent al exerciţiului, rezultatul excepţional, rezultatul exerciţiului înainte de impozitate) a fost deja analizată în paragrafele precedente.

- **Concluziile analizei:**

- în mod succesiv, fiecare din aceste solduri de gestiune, care reprezintă elementele structurale ale rezultatului net al exerciţiului, au exercitat influenţă

Scanned with OKEN Scanner

asupra sa, determinând modificarea acestuia şi explicând variaţia lui de la un exerciţiu la altul al perioadei supuse analizei.

▶ Studiul de caz nr. 7.

Să se analizeze surplusul monetar care ar putea rezulta din activitatea globală (de exploatare, financiară şi excepţională) a societăţii analizate. Folosiţi pentru analiză indicatorul capacitate de autofinanţare, determinat atât după modelul deductiv, cât şi după modelul aditiv. Datele necesare analize se pot prelua din Tabelul 2.

Tabelul 16. Determinarea capacităţii de autofinanţare prin procedeul deductiv (Varianta I) - mii lei -

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Capacitatea de autofinanţare	**-4 371 657**	**641 641**	**571 329**
• Excedentul brut de exploatare	188 157	3 478 152	2 679 779
• Alte venituri de exploatare	2 872	585 232	44 882
• Alte cheltuieli de exploatare	2 546	88	25
• Venituri financiare (a)	417 298	59 237	25 337
• Cheltuieli financiare (b)	4 958 340	3 019 774	2 209 241
• Venituri excepţionale (c)	11 517	236 682	6 568
• Cheltuieli excepţionale (d)	30 615	635 448	-24 396
• Impozitul pe profit	-	62 352	367

Tabelul 17. Determinarea capacităţii de autofinanţare prin procedeul aditiv (Varianta II) - mii lei -

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Capacitatea de autofinanţare	**-4 371 657**	**641 641**	**571 329**
• Rezultatul net al exerciţiului	-4 484 960	338 713	241 916
• Amortismente şi provizioane	113 303	302 928	329 413

➢ Interpretarea rezultatelor analizei:

Şi în cazul indicatorului capacitate de autofinanţare, exerciţiul financiar N+2 se detaşează prin valoarea cea mai mare înregistrată de acesta, respectiv, de 641 641 mii lei.

În exerciţiul financiar N activitatea globală a societăţii analizate nu a generat capacitate de autofinanţare, datorită faptului că rezultatul net care reprezintă, conform procedeului aditiv de calcul al indicatorului, componenta sa esenţială a fost negativ, nefiind cazul punerii lui în rezervă pentru a fi destinat autofinanţării creşterii societăţii. Existenţa capacităţii de autofinanţare este, prin urmare, condiţionată de existenţa rezultatului net favorabil. În ultimul exerciţiu al perioadei analizate nivelul capacităţii de autofinanţare s-a diminuat cu 10,96% în

Scanned with OKEN Scanner

raport cu cel din N+1, ca urmare a diminuării semnificative a unora din elementele sale structurale (*excedentul brut de exploatare* cu 22,95%, *alte venituri din exploatare* cu 92,33%, *veniturile financiare* cu 57, 23%, *rezultatul net* cu 28,58%).

- **Concluziile analizei:**

- valorile înregistrate de capacitatea de autofinanţare, pe parcursul perioadei analizate, evidenţiază suma maximă pe care o putea atinge autofinanţarea, în momentele respective, în absenţa distribuirii dividendelor.

- în urma comparării nivelului capacităţii de autofinanţare cu nivelul cheltuielilor financiare ale societăţii se pot face aprecieri cu privire la capacitatea virtuală a acesteia de a rambursa creditele. Se observă, prin urmare, că *indicatorul capacitate de autofinanţare reprezintă doar 21,25% din cheltuielile financiare ale societăţii, în N+1, şi 25,86%, în ultimul exerciţiu financiar al perioadei analizate.*

- *în consecinţă, capacitatea potenţială a societăţii de a rambursa creditele contractate este redusă.*

▶ Studiul de caz nr. 8.

Analizaţi dinamica cifrei de afaceri a întreprinderii "X" şi apreciaţi tendinţa activităţii întreprinderii: de creştere puternică sau slabă, de stabilitate ori de regresie. Folosiţi pentru analiză datele din Tabelul 18. Pentru evitarea erorilor de interpretare şi aprecierea reală a cifrei de afaceri a întreprinderii luaţi în calcul efectul inflaţiei asupra indicatorului considerat.

Tabelul 18. Dinamica cifrei de afaceri

Indicatori	Anii					Ritmul mediu (%)
	N	N+1	N+2	N+3	N+4	
Cifra de afaceri (mil. lei)	8 115	9 012	9 878	10 112	11 382	8,83
Ritmul de creştere (%):						
- cu bază fixă	-	111,05	121,73	124,61	140,26	-
- cu bază în lanţ	-	111,05	109,61	102,37	112,56	-

Tabelul 19. Analiza efectelor inflaţiei asupra dinamicii cifrei de afaceri

Indicatori	Anii					Ritmul mediu (%)
	N	N+1	N+2	N+3	N+4	
Cifra de afaceri (mil. lei)	8 115	9 012	9 878	10 112	11 382	8,83
Creşterea anuală a CA ($\overline{R}_C$ -%-)	-	11,05	9,61	2,37	12,56	-
Creşterea anuală a preţului ($\overline{R}_P$ -%-)	-	22,00	11,50	15,90	12,80	
Creşterea reală a CA (CA_r -%-)	-	-8,98	-1,70	-11,67	-0,21	
Cifra de afaceri corectată (mil. lei)	8 115	7 386,27	7 260,69	6 413,37	6 399,90	-5,77

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Din analiza datelor Tabelului 18. se constată o creştere absolută a cifrei de afaceri, în anul N+4 faţă de anul N, cu 3 267 milioane lei, ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de creştere de 8,83%. Fără a avea în vedere evoluţia ratei inflaţiei şi implicaţiile sale asupra cifrei de afaceri, întreprinderea poate fi caracterizată ca fiind una dinamică, cu o poziţie bună pe piaţă, care i-a permis realizarea unei creşteri anuale bune. Ritmul de creştere cu bază fixă reflectă creşteri semnificative ale indicatorului analizat, valoarea maximă fiind atinsă în anul N+4, respectiv 40,26%. De asemenea, ritmul de creştere cu bază în lanţ sugerează creşteri semnificative ale cifrei de afaceri, de la un an la altul a perioadei analizate, creşterea cea mai mare fiind cea din anul N+4 comparativ cu anul N+3, respectiv 12,56%.

Având în vedere că în contul profit şi pierdere cifra de afaceri este exprimată în unităţi monetare curente, pentru a nu obţine informaţii eronate în urma analizei evoluţiei indicatorului cifră de afaceri, trebuie folosite preţurile comparabile, respectiv trebuie avute în vedere efectele inflaţiei (Tabelul 19.). Astfel, urmărind comparativ creşterea anuală a preţului şi creşterea anuală a cifrei de afaceri se constată, pe parcursul întregii perioade analizate, o devansare a ratei de creştere a cifrei de afaceri de către rata de creştere a preţurilor.

▪ **Concluziile analizei:**

Prin urmare, *creşterea cifrei de afaceri este aparentă*. Prin corectare cu rata inflaţiei *se constată o reducere a indicatorului*, în mărime absolută şi relativă, *aşa cum reflectă cifra de afaceri corectată şi creşterea reală a cifrei de afaceri din Tabelul 19.*

Acest fapt implică abordarea de către întreprinderea analizată a unor *măsuri* ce pot privi:

- găsirea de noi pieţe de desfacere;
- schimbarea strategiei de produs;
- menţinerea în structura de producţie a acelor produse care, prin rentabilitatea lor, contribuie în mod semnificativ la obţinerea rezultatului exerciţiului şi renunţarea la produsele la care nu se înregistrează marje pe produs;
- controlul dinamicii costurilor, cu consecinţe asupra foarfecelui preţ-cost;
- îmbunătăţirea calităţii produselor, pentru a deveni competitive cu cele ale concurenţilor.

▶ Studiul de caz nr. 9.

Cifra de afaceri înregistrată în contul profit şi pierderi a unei întreprinderi corespunde structurii activităţilor prezentată în Tabelul 20. Se cere:

a) să se analizeze structura cifrei de afaceri pe tipuri de activităţi, utilizând coeficientul de concentrare Gini-Struck;

b) să se analizeze structura cifrei de afaceri pe produse, utilizând metoda ABC de analiză, ştiind că cifra de afaceri din activitatea de producţie este rezultatul obţinerii şi comercializării unui număr de treisprezece produse.

a)

Tabelul 20. Analiza cifrei de afaceri pe tipuri de activităţi

Nr. crt.	Activităţi	Structura CA (%)
1.	Producţie	81.80
2.	Comerţ	7,20
3.	Prestări servicii	5,65
4.	Alte activităţi	5,35

Tabelul 21. Calculul coeficientului de concentrare Gini-Struck

	Producţie	Comerţ	Prestări servicii	Alte activităţi	Total
g_i	0,8180	0,0720	0,0565	0,0535	1,00
g_i^2	0,6691	0,0052	0,0032	0,0029	0,6804

$$G = \sqrt{\frac{4 \cdot 0{,}6804 - 1}{3}} = 0{,}5739 = 57{,}39\%;$$

➢ Interpretarea rezultatelor analizei:

În urma analizei datelor din Tabelul 20 se observă că 81,80% din cifra de afaceri este rezultatul activităţii de producţie. Pe lângă această activitate de bază, întreprinderea şi-a dezvoltat activităţi colaterale, din exercitarea cărora se obţin cifre de afaceri puţin semnificative, dar care contribuie la întărirea poziţiei întreprinderii pe piaţă şi a imaginii sale în rândul clienţilor.

Calculul coeficientului de concentrare Gini-Struck (Tabelul 21.) evidenţiază o valoare a acestuia care tinde să se apropie de limita 1, marcând o distribuţie neuniformă a cifrei de afaceri pe activităţile considerate. Coeficientul reflectă faptul că există o singură activitate (de producţie) care contribuie în cea mai mare proporţie (81,80%) la obţinerea cifrei de afaceri a întreprinderii.

b) Tabelul 21 prezintă distribuţia cifrei de afaceri pe produse şi etapele algoritmului ABC.

Scanned with OKEN Scanner

Întreprinderea analizată comercializează un număr mare de produse, constatându-se o concentrare a cifrei de afaceri spre şase produse (1, 11, 5, 6, 4, 10), respectiv 48,16 % din numărul produselor, din a căror comercializare se obţine circa 71,36% din cifra de afaceri totală a întreprinderii, care este de 10 563 000 mii lei.

Tabelul 21. Analiza cifrei de afaceri pe tipuri de produs – metod ABC

Produsul	CA (mii lei)	Produsele în ordinea descrescătoare a CA	CA (mii lei)	CA cumulată (mii lei)	Structura (%) în:	
					Nr. Produse	CA
1.	1 623 000	1.	1 623 000	1 623 000	46,16	71,36
2.	351 000	11.	1 545 900	3 168 900		
3.	673 000	5.	1 327 600	4 496 500		
4.	1 000 000	6.	1 060 475	5 556 975		
5.	1 327 600	4.	1 000 000	6 556 975		
6.	1 060 475	10.	980 620	7 537 595		
7.	550 555	3.	673 000	8 210 595	38,46	24,23
8.	115 425	7.	550 555	8 761 150		
9.	500 000	9.	500 000	9 261 150		
10.	980 620	12.	435 090	9 696 240		
11.	1 545 900	13.	400 335	10 096 575		
12.	435 090	2.	351 000	10 447 575	15,38	4,41
13.	400 335	8.	115 425	10 563 000		
Total	**10 563 000**	-	**10 563 000**	**10 563 000**	**100,00**	**100,00**

Tabelul 22. Repartiţia cifrei de afaceri pe produse

Numărul produselor	Structura (%) în:	
	nr. produse	CA
6	46,16	71,36
5	38,46	24,23
2	15,38	4,41

Cinci produse (3,7,9,12,13), respectiv 38,46% din numărul total de produse, deţin 24,23% din cifra de afaceri şi doar două produse (12 şi 8), respectiv 15,38% din numărul total de produse, deţin doar 4,41 % din cifra de afaceri.

Prin urmare, se constată că în întreprinderea analizată predomină produsele di zona A, caracterizate printr-o viteză de rotaţie rapidă, ceea ce înseamnă existenţa lor permanentă la vânzare, reclamând cheltuieli de stocare reduse. În ceea ce priveşte consecinţa preponderenţei produselor din zona A asupra rentabilităţii, întreprinderea este avantajată în cazul în care cererea pentru aceste produse este constantă, altfel, scăderea cererii sau apariţia concurenţilor puternici pentru unele produse din zona A pot diminua rentabilitatea întreprinderii. Deoarece numărul de produse din zona A care participă la realizarea cifrei de afaceri este cel mai mare, activitatea întreprinderii nu se dovedeşte a fi riscantă. Produsele zonei B au o viteză de rotaţie şi o marjă de contribuţie moderată, iar produsele zonei C, de regulă, ridică probleme întreprinderii din punct de vedere al vitezei scăzute de rotaţie şi a cheltuielilor de aprovizionare şi stocare.

Scanned with OKEN Scanner

▶Studiul de caz nr. 10.

O întreprindere doreşte să cunoască evoluţia cifrei de afaceri sub influenţa factorilor din Tabelul 23. Se cere:

a) să alegeţi modelul care să răspundă cel mai bine obiectului analizei;

b) efectuarea analizei în mărimi absolute şi relative, interpretarea rezultatelor şi formularea măsurilor de ameliorare a cazului analizat.

$$CA = \overline{N} \cdot \overline{W}_a = \overline{N} \cdot \overline{Z} \cdot \overline{W}_z = \overline{N} \cdot \overline{Z} \cdot \overline{h} \cdot \overline{W}_h$$

a) ΔCA

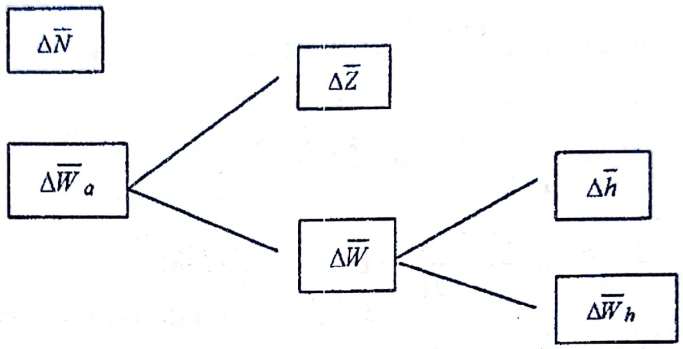

Tabelul 23. Analiza factorială a cifrei de afaceri

Nr. Crt.	Specificare	Simbol	U.M.	Prevăzut	Realizat	Diferenţe ±		Influenţe ±	
						Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
	Cifra de afaceri	CA	Mil.lei	14 191	10562,50	-3628,50	-25,57	-	-
I.	Număr mediu de salariaţi	$\overline{N}$	Pers.	100,00	125.00	25,00	25,00	3547,75	25,00
II.	Productivitate a muncii medie anuală	$\overline{W}_a$	Mil.lei/ pers.	141,91	84,50	-57,41	-40,46	-7176,25	-50,57
1.	Nr. Mediu de zile lucrate într-un an	$\overline{Z}$	Zile/ pers	230,00	220.00	-10,00	-4,35	-770,00	-5,42
2.	Productivitate a muncii medie zilnică	$\overline{W}_z$	Mil.lei/ zi	0.616	0,384	-0,233	-37,76	-6407,50	-45,15
a.	Nr. Mediu de ore lucrate pe zi	$\overline{h}$	Ore/zi	8,00	9,00	1,00	12,50	2117,50	14,92
b.	Productivitate a muncii medie orară	$\overline{W}_h$	Mil.lei/ oră	0,077	0,042	-0,035	-45,45	-8662,50	-61,04

b)

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta CA = CA_1 - CA_0 = -3628{,}50$ *mil. lei;*

I. $\Delta\overline{N} = (\overline{N}_1 - \overline{N}_0) \cdot \overline{W}_{a0} = 25 \cdot 141{,}91 = 3547{,}75$ mil. lei;

II. $\Delta\overline{W}_a = \overline{N}_1 \cdot (\overline{W}_{a1} - \overline{W}_{a0}) = 125 \cdot (-57{,}41) = -7176{,}25$ mil. lei;

$\Delta CA = \Delta\overline{N} + \Delta\overline{W}_a = -3628{,}50$ mil. lei;

Scanned with OKEN Scanner

1. $\Delta\overline{Z} = \overline{N}_1 \cdot (\overline{Z}_1 - \overline{Z}_0) = 125 \cdot (-10) \cdot 0{,}616 = -770$ mil. lei;

2. $\Delta\overline{W}_z = \overline{N}_1 \cdot \overline{Z}_1 \cdot (\overline{W}_{z1} - \overline{W}_{z0}) = 125 \cdot 220 \cdot (-0{,}233) = -6407{,}5$ mil. lei;

$\Delta\overline{W}_a = \Delta\overline{Z} + \Delta\overline{W}_z = -7176{,}25$ mil. lei;

a. $\Delta\overline{h} = \overline{N}_1 \cdot \overline{Z}_1 \cdot (\overline{h}_1 - \overline{h}_0) \cdot \overline{W}_{h0} = 125 \cdot 220 \cdot 1 \cdot 0{,}077 = 2117{,}50$ mil. lei;

b. $\Delta\overline{W}_h = \overline{N}_1 \cdot \overline{Z}_1 \cdot \overline{h}_1 \cdot (\overline{W}_{h1} - \overline{W}_{h0}) = 125 \cdot 220 \cdot 9 \cdot (-0035) = -8662{,}50$ mil. lei;

$\Delta\overline{W}_z = \Delta\overline{h} + \Delta\overline{W}_h = -6407{,}50$ mil. lei;

b. Analiza în mărimi relative:

$$I_{CA} = \frac{CA_1}{CA_0} \cdot 100 - 100 = \frac{10562{,}50}{14191} \cdot 100 - 100 = -25{,}57\%;$$

I. $$I_{\overline{N}} = \frac{\Delta\overline{N}}{CA_0} \cdot 100 = \frac{3547{,}75}{14191} \cdot 100 = 25\%;$$

II. $$I_{\overline{W}_a} = \frac{\Delta\overline{W}_a}{CA_0} \cdot 100 = \frac{-7176{,}25}{14191} \cdot 100 = -50{,}57\%;$$

$I_{CA} = I_{\overline{N}} + I_{\overline{W}_a} = -25{,}57\%$;

1. $$I_{\overline{Z}} = \frac{\Delta\overline{Z}}{CA_0} \cdot 100 = \frac{-770}{14191} \cdot 100 = -5{,}42\%;$$

2. $$I_{\overline{W}_z} = \frac{\Delta\overline{W}_z}{CA_0} \cdot 100 = \frac{-6407{,}50}{14191} \cdot 100 = -45{,}15\%;$$

$I_{\overline{W}_a} = I_{\overline{Z}} + I_{\overline{W}_z} = -50{,}57\%$;

a. $$I_{\overline{h}} = \frac{\Delta\overline{h}}{CA_0} \cdot 100 = \frac{2117{,}50}{14191} \cdot 100 = 14{,}92\%;$$

b. $$I_{\overline{W}_h} = \frac{\Delta\overline{W}_h}{CA_0} \cdot 100 = \frac{-8662{,}50}{14191} \cdot 100 = -61{,}04\%;$$

$I_{\overline{W}_z} = I_{\overline{h}} + I_{\overline{W}_h} = -45{,}15\%$.

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Indicatorul cifră de afaceri s-a diminuat în perioada analizată cu 3 628, 50 milioane lei (25,57%). Acest fapt se explică prin influența următorilor factori:

- numărul mediu de salariați angajați în întreprinderea analizată a crescut, în perioada curentă față de perioada de bază, cu 25 persoane (25%), fapt care a exercitat influență pozitivă asupra cifrei de afaceri, care s-a majorat cu 3 547,75 milioane lei (25%);

- productivitatea medie anuală a muncii s-a diminuat cu 57,41 milioane lei pe persoană (40,46%), antrenând diminuarea cifrei de afaceri cu 7 176,25 milioane lei (50,57%);

Scanned with OKEN Scanner

- numărul mediu de zile lucrate într-un an de o persoană s-a diminuat cu 10 zile (4,35%), fapt care explică diminuarea productivității muncii medii anuale şi care, implicit, a dus la diminuarea indicatorului cifră de afaceri cu 770 milioane lei (5,42%);

- productivitatea muncii medie zilnică s-a diminuat cu 0,233 milioane lei pe zi (37,76%), exercitând o influență nefavorabilă asupra cifrei de afaceri care s-a diminuat în perioada analizată cu 6 407,50 milioane lei (45,15%);

- creşterea numărului mediu de ore lucrate pe zi cu o oră (12,50) a exercitat influență pozitivă asupra cifrei de afaceri, care s-a majorat în perioada analizată cu 2 117,50 milioane lei (14,92%);

- productivitatea muncii medie orară s-a diminuat cu 0,035 milioane lei pe oră (45,45%), ceea ce a exercitat influență negativă asupra cifrei de afaceri, care a înregistrat o descreştere cu 8 662,50 milioane lei (61,04 %).

- **Concluziile analizei:**

Prin urmare, având în vedere faptul că cifra de afaceri a suferit influența negativă cea mai mare din partea factorului productivitate a muncii medie anuală, măsurile menite să înlăture această influență ar putea viza:

- creşterea productivității medii orare şi a celei medii zilnice, ca şi căi intensive de ameliorare a indicatorului cifră de afaceri;
- sporirea timpului efectiv lucrat, ca o modalitate extensivă de creştere a indicatorului cifră de afaceri;
- ridicarea nivelului de calificare a forței de muncă;
- mai buna motivare a personalului;
- organizarea eficientă a fluxului tehnologic şi a activității de exploatare;
- creşterea gradului de dotare tehnică din întreprindere.

▶ Studiul de caz nr. 11.

Valorificarea produsului unei întreprinderi se realizează în patru zone ale unei pieţe, aşa cum reflectă datele din Tabelul 24. Analizați indicatorul cotă medie de piață, ținând seama de structura vânzărilor şi de cotele de piața aferente zonelor considerate.

$$C_p = \frac{\sum s_i \cdot cp_i}{100};$$

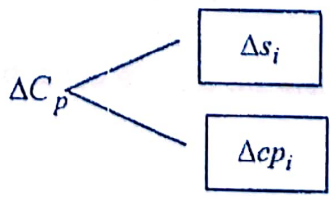

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 24. Analiza cotei de piață

Piața de desfacere	Vânzări proprii (mii. lei)		Vânzări totale (mii. lei)		Cota de piață (%)		Structura vânzărilor totale (%)		$\frac{\sum s_{i_1} \cdot cp_{i_0}}{100}$
	Prev.	Realiz.	Prev.	Realiz.	Prev.	Realiz.	Prev.	Realiz.	
Zona I	6 500	6 720	55 000	67 200	11,82	10,00	20,85	24,23	2,86
Zona a-II-a	13 200	15 895	76 800	81 300	17,19	19,55	29,12	29,32	5,04
Zona a-III-a	3 080	4 345	38 000	33 200	8,11	13,09	14,40	11,97	0,97
Zona a-IV-a	34 200	32 230	94 000	95 600	36,38	33,71	35,63	34,48	12,54
Total piață	**56 980**	**59 190**	**263 800**	**277 300**	**21,60**	**21,13**	**100**	**100**	**21,41**

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta C_p = C_{p1} - C_{p0} = 21{,}13 - 21{,}60 = -0{,}47\%$;

I. $\Delta s_i = \frac{\sum s_{i_1} \cdot cp_{i_0}}{100} - \frac{\sum s_{i_0} \cdot cp_{i_0}}{100} = 21{,}41 - 21{,}60 = -0{,}19\%$;

II. $\Delta cp_i = \frac{\sum s_{i_1} \cdot cp_{i_1}}{100} - \frac{\sum s_{i_1} \cdot cp_{i_0}}{100} = 21{,}13 - 21{,}41 = -0{,}28\%$;

$\Delta C_p = \Delta s_i + \Delta cp_i = -0{,}47\%$.

b. Analiza în mărimi relative:

$I_{C_p} = \frac{\Delta C_{p1}}{\Delta C_{p0}} \cdot 100 = -2{,}18\%$;

I. $I_{s_i} = \frac{\Delta s_i}{\Delta C_{p0}} \cdot 100 = -0{,}88\%$;

II. $I_{cp_i} = \frac{\Delta cp_i}{\Delta C_{p0}} \cdot 100 = -1{,}30\%$;

$I_{C_p} = I_{s_i} + I_{cp_i} = -2{,}18\%$.

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Diminuarea sensibilă (cu 0,47%) a cotei medii de piață deținute de întreprindere, pe piața produsului considerat, a fost determinată de modificarea structurii vânzărilor, în defavoarea vânzărilor care dețin o cotă de piață superioară cotei medii de piață (Zona a-IV-a) sau în favoarea vânzărilor la care cota de piață este inferioară cotei medii de piață (Zonele I și a-II-a). Mai exact, structura vânzărilor în Zona a - IV-a a scăzut de la 35,63%, în perioada de bază, la 34,48%, în perioada curentă, în condițiile în care cota de piață deținută de această zonă (36,38% și 33,71%) este superioară cotei medii de piață (21,60% și 21,13%).

Scanned with OKEN Scanner

▶Studiul de caz nr. 12.

Situaţia indicatorului marjă comercială a unei întreprinderi cu profil comercial este prezentată în Tabelul 25. Analizaţi în ce măsură factorul care determină indicatorul marjă comercială influenţează evoluţia acestuia în ultimii doi ani ai perioadei considerate.

$$M_c = CA - C_c = CA - (c + ch_a + \Delta S);$$

Tabelul 25. Analiza marjei comerciale

Indicatori	Anii		
	n	$n+1$	$n+2$
Cifra de afaceri din vânzarea mărfurilor (mil. lei)	969	1 821	819
Costul total de cumpărare al mărfurilor vândute (mil.lei)	946	1 731	728
1. cumpărări de mărfuri	888	1 506	476
2. cheltuieli de achiziţie aferente	85	155	66
3. variaţia stocurilor	-27	70	185
Marja comercială (mil. lei)	23	90	92

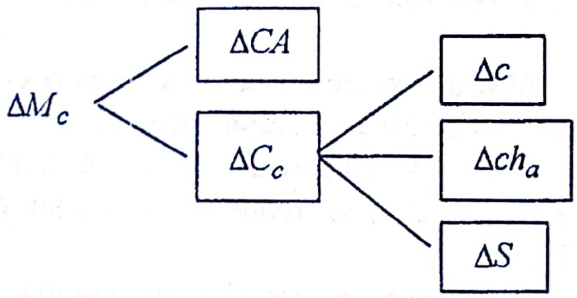

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta M_c = M_{c_1} - M_{c_0} = 92 - 90 = 2$ mil. lei;

I. $\Delta c = CA_1 - CA_0 = 819 - 1821 = -1002$ mil. lei;

II. $\Delta C_c = C_{c_0} - C_{c_1} = 1731 - 727 = 1004$ mil. lei;

$\Delta M_c = \Delta CA + \Delta C_c = -1002 + 1004 = 2$ mil. lei;

1. $\Delta c = c_0 - c_1 = 1506 - 476 = 1030$ mil. lei;

2. $\Delta ch_a = ch_{a_0} - ch_{a_1} = 155 - 66 = 89$ mil. lei;

3. $\Delta S = S_0 - S_1 = 70 - 185 = -115$ mil. lei;

$\Delta C_c = \Delta c + \Delta ch_a + \Delta S = 1004$ mil. lei;

b. Analiza în mărimi relative:

$$I_{M_c} = \frac{M_{c_1}}{M_{c_0}} \cdot 100 - 100 = \frac{92}{90} \cdot 100 - 100 = 2{,}22\%;$$

Scanned with OKEN Scanner

I. $I_{CA} = \frac{\Delta CA}{M_{c_0}} \cdot 100 = \frac{-1002}{90} \cdot 100 = -1113{,}33\%$;

II. $I_{C_c} = \frac{\Delta C_c}{M_{c_0}} \cdot 100 = \frac{1004}{90} \cdot 100 = 1115{,}55\%$;

$I_{M_c} = I_{CA} + I_{C_c} = 2{,}22\%$;

1. $I_c = \frac{\Delta c}{M_{c_0}} \cdot 100 = \frac{1030}{90} \cdot 100 = 1144{,}44\%$;

2. $I_{ch_a} = \frac{\Delta ch_a}{M_{c_0}} \cdot 100 = \frac{89}{90} \cdot 100 = 98{,}89\%$;

3. $I_S = \frac{\Delta S}{M_{c_0}} \cdot 100 = \frac{-115}{90} \cdot 100 = -127{,}78\%$;

$I_{C_c} = I_c + I_{ch_a} + I_S = 1115{,}55\%$.

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Marja comercială a înregistrat o creştere, în anul N+2 faţă de N+1 de 2 milioane lei (2,22%), evoluţie datorată influenţei următorilor factori de influenţă:

- cifra de afaceri din vânzarea mărfurilor s-a diminuat în perioada supusă analizei, antrenând o reducere a marjei comerciale cu 1 002 milioane lei (1 113,33%);
- diminuarea costului de cumpărare al mărfurilor vândute cu 1 003 milioane lei a determinat o creştere a marjei comerciale cu 1 004 milioane lei (1 115,55%);
- componenta costul de cumpărare al mărfurilor vândute s-a redus cu 1 030 milioane lei, influenţând pozitiv indicatorul de analizat, care s-a majorat în aceeaşi perioadă cu 1 030 milioane lei (1 114,44%);
- componenta cheltuieli de achiziţie, prin diminuarea sa, a determinat creşterea marjei comerciale, în perioada N+2 în raport cu perioada N+1, cu 89 milioane lei (98,89);
- variaţia pozitivă a stocurilor, respectiv creşterea lor cu 115 milioane lei, a antrenat reducerea în aceeaşi măsură a indicatorului marjă comercială.

▪ **Concluziile analizei:**

Creşterea marjei comerciale, în perioada analizată, a fost puţin semnificativă. Acest fapt este în primul rând rezultanta modificării negative a cifrei de afaceri, modificare care a diminuat o parte din efetul pozitiv pe care reducerea

Scanned with OKEN Scanner

costului total de cumpărare al mărfurilor vândute a exercitat-o asupra indicatorului analizat. În consecinţă, pentru a imprima o evoluţie ascendentă indicatorului marjă comercială trebuie avute în vedere măsuri care ar avea drept consecinţă creşterea cifrei de afaceri, cum ar fi:

- diversificarea gamei mărfurilor oferite pieţei, ca urmare a identificării cererii de noi produse;
- dezvoltarea unor noi mărci de produs, cu scopul mai bunei identificări a lor de către consumatori şi pentru detaşarea acestora de produsele similare ale concurenţilor;
- creşterea în structura vânzărilor a ponderi mărfurilor care asigură marje semnificative de profit;
- îmbunătăţirea calităţii mărfurilor comercializate şi vânzarea lor la preţuri accesibile consumatorilor;
- diminuarea costurilor totale de cumpărare al mărfurilor.

▶Studiul de caz nr. 13.

Analizaţi evoluţia indicatorului rata marjei comerciale, cunoscând structura vânzărilor şi ratele marjelor comerciale individuale înscrise în Tabelul 26. Se cere :

a) să alegeţi modelul de calcul care răspunde obiectului analizei;

b) să efectuaţi analiza, în mărimi absolute şi relative, interpretând rezultatele obţinute.

a)

$$\overline{R}_{MC} = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot r_{mci}}{100};$$

$$\Delta\overline{R}_{MC} \begin{cases} \Delta g_i \\ \Delta rmc_i \end{cases}$$

Tabelul 26. Analiza ratei marjei comerciale

Grupa de marfă	Cifra de afaceri din vânzarea mărfurilor (mil.lei)		Structura vânzărilor (%)		Rata marjei comerciale (%)	
	CA_0	CA_1	g_{i0}	g_{i1}	rmc_{i0}	rmc_{i1}
A	262	455	32	25	5,10	5,25
B	114	747	14	41	10,80	4,00
C	443	619	54	34	14,97	5,85
Total	**819**	**1821**	**100**	**100**	**12,05**	**4,94**

b)

a. Analiza în mărimi absolute:

Scanned with OKEN Scanner

$$\Delta\overline{R}_{MC} = \overline{R}_{MC_1} - \overline{R}_{MC_0} = 4{,}94 - 12{,}05 = -7{,}11\%;$$

$$\text{I. } \Delta g_i = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_{i_1} \cdot r_{mci_0}}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} g_{i_0} \cdot r_{mci_0}}{100} = 10{,}79 - 12{,}05 = -1{,}26\%;$$

$$\text{II. } \Delta rmc_i = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_{i_1} \cdot r_{mci_1}}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} g_{i_1} \cdot r_{mci_0}}{100} = 4{,}94 - 10{,}79 = -5{,}85\%;$$

$$\Delta\overline{R}_{MC} = \Delta g_i + \Delta rmc_i = -1{,}26\% - 5{,}85\% = 7{,}11\%.$$

b. Analiza în mărimi relative:

$$I_{\overline{R}_{MCc}} = \frac{\overline{R}_{MC_1}}{\overline{R}_{MC_0}} \cdot 100 - 100 = \frac{4{,}94}{12{,}05} \cdot 100 - 100 = -59\%;$$

$$\text{I. } I_{g_i} = \frac{\Delta g_i}{\overline{R}_{MC_0}} \cdot 100 = \frac{-1{,}26}{12{,}05} \cdot 100 = -10{,}46\%;$$

$$\text{II. } I_{rmc_i} = \frac{\Delta rmc_i}{\overline{R}_{MC_0}} \cdot 100 = \frac{-5{,}85}{12{,}05} \cdot 100 = -48{,}54\%;$$

$$I_{\overline{R}_{MCc}} = I_{g_i} + I_{rmc_i} = -10{,}46\% - 48{,}54\% = -59\%.$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Rata marjei comerciale pe total grupă de mărfuri a înregistrat o evoluție nefavorabilă, diminuându-se în perioada analizată cu 7,11%. Evoluția indicatorului este consecința următoarelor influențe:

- structura vânzărilor de mărfuri a influențat negativ indicatorul de analizat, determinând reducerea acestuia cu 1,26%, fapt explicat prin diminuarea, de la o perioadă la alta, a ponderii deținute de grupa C de mărfuri, de la 54% la 34%, grupă pentru care s-au înregistrat rate individuale ale marjei comerciale superioare (14,97% şi 5,85%) ratei marjei comerciale totale (12,05 şi 4,94%);
- rata individuală a marjei comerciale, prin diminuarea sa, a determinat descreşterea indicatorului analizat cu 5,85%, prin faptul că ratele individuale ale marjei comerciale grupelor B şi C s-au diminuat de la o perioadă la alta cu 37,03% şi respectiv cu 39,08%, fiind în cazul grupei B de mărfuri inferioară ratei marjei comerciale totale.

Scanned with OKEN Scanner

▶Studiul de caz nr. 14.

Cunoscând datele din Tabelul 27, analizaţi dinamica indicatorului valoare adăugată. Se cere:

a) alegerea modelului de analiză care să permită cuantificarea influenţelor exercitate de modificarea structurii consumurilor intermediare şi de modificarea producţiei de exerciţiu;

b) realizarea analizei în mărimi absolute şi relative, interpretarea rezultatelor şi propunerea măsurilor de ameliorare a situaţiei analizate.

Tabelul 27. Analiza valorii adăugate

Nr. crt.	Specificare	Simbol	U.M.	Prevăzut	Realizat	Diferenţe ±		Influenţe ±	
						Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
	Valoarea adăugată	**VA**	**Mil.lei**	**3 826,30**	**2 979,25**	**-847,05**	**-22,14**	-	-
I.	Structura consumurilor intermediare	S_{ci}	%	79,58	82,10	2,52	3,17	-472,20	-12,34
II.	Producţia exerciţiului	P_{ex}	Mil. lei	18 738,00	16 643,86	-2 094,14	-11,18	-374,85	-9,80
1.	Număr mediu de salariaţi	$\overline{N}$	Pers.	300,00	278,00	-22,00	-7,33	-245,97	-6,43
2.	Productivitatea muncii medie anuală	$\overline{W}_a$	Mil.lei/ pers.	62,46	59,87	-2,59	-4,15	-128,88	-3,37

a)

$$VA = P_{ex} \cdot \left(1 - \frac{S_{c_i}}{P_{ex}}\right) = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \left(1 - \frac{S_{c_i}}{100}\right);$$

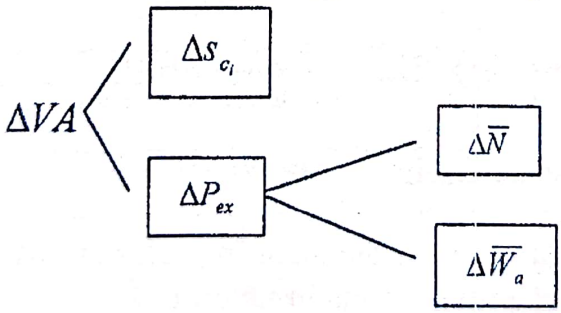

b)

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta VA = VA_1 - VA_0 = -847{,}05$ mil. lei;

I. $\Delta S_{c_i} = P_{ex_0} \cdot \left(1 - \frac{S_{c_{i1}}}{100}\right) - P_{ex_0} \cdot \left(1 - \frac{S_{c_{i0}}}{100}\right) = 3354{,}10 - 3826{,}30 = -472{,}20$ mil. lei;

II. $\Delta P_{ex} = P_{ex_1} \cdot \left(1 - \frac{S_{c_{i1}}}{100}\right) - P_{ex_0} \cdot \left(1 - \frac{S_{c_{i1}}}{100}\right) = 2979{,}25 - 3354{,}10 = -374{,}85$ mil. lei;

Scanned with OKEN Scanner

$$\Delta VA = \Delta P_{ex} + \Delta s_{c_i} = -374,85 - 472,20 = -847,05 \text{ mil. lei;}$$

1. $$\Delta \overline{N} = \overline{N}_1 \cdot \overline{W}_{a_0} \cdot \left(1 - \frac{s_{c_{i1}}}{100}\right) - \overline{N}_0 \cdot \overline{W}_{a_0} \cdot \left(1 - \frac{s_{c_{i1}}}{100}\right) = 3108,13 - 3354,10 =$$

$= -245,97$ mil. lei;

2. $$\Delta \overline{W}_a = \overline{N}_1 \cdot \overline{W}_{a_1} \cdot \left(1 - \frac{s_{c_{i1}}}{100}\right) - \overline{N}_1 \cdot \overline{W}_{a_0} \cdot \left(1 - \frac{s_{c_{i1}}}{100}\right) = 2979,25 - 3108,1 =$$

$= -128,88$ mil. lei;

$$\Delta P_{ex} = \Delta \overline{N} + \Delta \overline{W}_a = -245,97 - 128,88 = -374,85 \text{ mil. lei;}$$

b. Analiza în mărimi relative:

$$I_{VA} = \frac{VA_1}{VA_0} \cdot 100 - 100 = -22,14\%;$$

I. $$I_{s_{ci}} = \frac{\Delta s_{ci}}{VA_0} \cdot 100 = \frac{-472,20}{3826,30} \cdot 100 = -12,34\%;$$

II. $$I_{P_{ex}} = \frac{\Delta P_{ex}}{VA_0} \cdot 100 = \frac{-374,85}{3826,30} \cdot 100 = -9,80\%;$$

$$I_{VA} = I_{s_{ci}} + I_{P_{ex}} = -12,34 - 9,80 = -22,14\%;$$

1. $$I_{\overline{N}} = \frac{\Delta \overline{N}}{VA_0} \cdot 100 = \frac{-245,97}{3826,30} \cdot 100 = -6,43\%;$$

2. $$I_{\overline{W}_a} = \frac{\Delta \overline{W}_a}{VA_0} \cdot 100 = \frac{-128,88}{3826,30} \cdot 100 = -3,37\%;$$

$$I_{P_{ex}} = I_{\overline{N}} + I_{\overline{W}_a} = -6,43 - 3,37 = -9,80\%.$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Indicatorul valoare adăugata s-a diminuat în perioada analizată cu 847,05 milioane lei, fapt care se explică prin influența următorilor factori:

- creşterea ponderii consumurilor intermediare în producția exercițiului, cu 2,52%, a determinat diminuarea valorii adăugate cu 472, 20 milioane lei;
- reducerea producției exercițiului cu 2 094,14 milioane lei (11,18%) a antrenat reducerea valorii adăugate cu 374,85 milioane lei;
- numărul mediu de salariați s-a micşorat cu 22 persoane (7,33%), influențând negativ valoarea adăugată, care s-a diminuat cu 245,97 milioane lei (6,43%);
- diminuarea numărului mediu de salariați nu a fost compensată de o modificare favorabilă a productivității muncii medii anuale, acest din urmă factor

Scanned with OKEN Scanner

prin diminuarea lui cu 2,59 milioane lei pe persoana, a dus la reducerea valorii adăugate cu 128,88 milioane lei (3,37%).

- **Concluziile analizei:**

Pentru ameliorarea situației analizate putem propune măsuri care să vizeze:

- creşterea producției exercițiului, prin mărirea productivității muncii medii anuale, prin acțiuni de motivare şi calificare a personalului;
- modernizarea tehnologiilor de fabricație şi diminuarea, pe cât posibil, a ponderii consumurilor intermediare în producția exercițiului;
- procurarea factorilor de producție la prețuri cât mai avantajoase, menținând relațiile contractuale cu furnizorii care asigură anumite facilități întreprinderii.

▶Studiul de caz nr. 15.

Tabelul 28 prezintă indicatorul valoare adăugată determinat după metoda aditivă sau de repartiție. Pe seama elementelor structurale ale valorii adăugate se cere:

a) să se construiască şi să se interpreteze rapoartele care reflectă gradul de remunerare a participanților la producerea valorii adăugate;

b) să se calculeze şi să se analizeze rapoartele statice şi dinamice ce caracterizează relațiile dintre indicatorii valorici ai producției;

Tabelul 28. Determinarea valorii adăugate prin metoda aditivă sau de repartiție - mil. lei -

Nr. crt.	Indicatori	Simbol	Prevăzut	Realizat
1.	**Valoarea adăugată**	**VA**	**3 826,30**	**2 979,25**
2.	Cheltuieli cu personalul total	Ch_{pt}	2 212,00	1 801,00
3.	Cheltuieli cu amortizarea	Ch_a	144,00	203,00
4.	Impozite, taxe, vărsăminte asimilate	It	320,20	188,25
5.	Cheltuieli cu dobânzile*	Ch_f	619,00	440,00
6.	Dividende	D	103,10	80,00
7.	Autofinanțarea (Rezultatul net nedistribuit)	R_{nnd}	428,00	267,00

* Sunt luate în calcul numai cheltuielile cu dobânzile aferente perioadei de gestiune analizate.

Scanned with OKEN Scanner

a)

Tabelul 29. Analiza ratelor de remunerare a participanților la obținerea valorii adăugate

Nr. crt.	Indicatori	Simbol	U.M.	Prevăzut	Realizat
1.	Valoarea adăugată	VA	Mil. lei	3 826,30	2 979,25
2.	Cifra de afaceri	CA	Mil. lei	10 112,00	11 382,00
3.	Număr mediu de salariați	$\overline{N}$	Pers.	300,00	278,00
4.	Active imobilizate	A_i	Mil. lei	47 238,00	30 133,00
5.	Rata de remunerare a personalului (Ch_{pt}/VA)	R_{Chpt}	%	57,81	60,45
6.	Rata de remunerare a statului (It/VA)	R_{St}	%	8,37	6,32
7.	Rata de remunerare a creditorilor (Ch_f/VA)	R_{Ch_f}	%	16,18	14,77
8.	Rata de remunerare a acționarilor (D/VA)	R_D	%	2,70	2,69
9.	Rata de remunerare a capitalului productiv (Am/VA)	R_{Am}	%	2,98	6,81
10.	Rata de remunerare a întreprinderii (R_{nnd}/VA)	R_I	%	11,19	8,96
11.	Randamentul muncii $(VA/\overline{N})$	R_m	Mil. Lei/pers.	12,17	10,72
12.	Rata de remunerare a capitalului angajat (VA/A_i)	R_k	‰	81,00	98,90
13.	Rata valorii adăugate (VA/CA)	R	%	37,84	26,18

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

În urma analizei indicatorilor din Tabelul 29 se constată că:

- rata de remunerare a personalului a crescut în perioada analizată de la 57,81%, cât era prevăzut, la 60,45%. Acest fapt a avut loc chiar în condițiile diminuării valorii adăugate a întreprinderii cu 847,05 milioane lei (22,14%) și a diminuării într-o proporție mai mică a cheltuielilor cu personalul cu 411 milioane lei (18,58%);

- rata care reflectă remunerarea statului din valoarea adăugată s-a diminuat cu 2,05%, datorită faptului că și obligațiile întreprinderii față de stat s-au redus, în perioada analizată, cu 131,95 milioane lei, respectiv cu 41,20%;

- rata de remunerare a creditorilor din valoarea adăugată a scăzut cu 1,41%, cauza diminuării ei fiind scăderea cheltuielilor cu dobânzile aferente perioadei de gestiune analizate cu 179 milioane lei (28,92%);

Scanned with OKEN Scanner

- rata de remunerare a acționarilor s-a menținut aproape constantă, în perioada analizată, aceasta datorită faptului că diminuarea factorilor care intervin în calculul raportului a avut loc aproximativ în aceeași proporție, respectiv valoarea adăugată a scăzut cu 22,14 %, iar dividendele cu 22,41%;

- rata de remunerare a capitalului productiv din valoarea adăugata a crescut cu 3,83%, în condițiile în care cheltuielile cu amortizarea aferente capitalului au crescut cu 40,97%, reflectând o îmbătrânire a capitalului productiv aflat în dotarea întreprinderii analizate;

- partea din valoarea adăugată care rămâne la dispoziția întreprinderii, pentru autofinanțare, reflectată în raportul de remunerare a întreprinderii, a înregistrat o scădere în perioada analizată cu 2,23%, în condițiile în care rezultatul net nedistribuit, adică rămas la dispoziția întreprinderii, s-a diminuat cu 161 milioane lei (37,62%);

- indicatorul care exprimă randamentul muncii, în întreprinderea analizată a înregistrat o tendință descrescătoare, diminuându-se cu 1,45%. Reducerea randamentului muncii s-a înregistrat în condițiile în care numărul mediu de salariați s-a diminuat cu 22 persoane (7,33%), fapt care reflectă o diminuare a productivității muncii şi implicit a valorii adăugate cu 22,14%, în perioada analizată;

- rata de remunerare a capitalului angajat a crescut cu 17,9%, însă nu pe seama creşterii valorii adăugate, ci pe seama reducerii valorii activului imobilizat cu 17 105 milioane lei (36,21%);

- rata valorii adăugate exprimă faptul că bogăția creată de întreprindere a reprezentat 37,84 % din cifra de afaceri, în perioada considerată drept bază de referință, şi doar 26,18%, în perioada curentă. Această situație reflectă o scădere a ponderii activității de producție în cifra de afaceri, precum şi diminuarea capacității întreprinderii de a-şi asigura prin forțe proprii desfăşurarea activității de exploatare, crescând dependența sa față de terți.

b)

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Analiza rapoartelor statice şi dinamice din Tabelul 30 ne permite să constatăm:

- o diminuare a raportului static dintre valoarea adăugată şi producția de exercițiu, de la 20,42%, în perioada considerată drept bază de referință, la 17,90%, în perioada curentă. Această constatare se explică prin creşterea ponderii consumurilor intermediare în producția de exercițiu, de la o perioadă la alta;

- raportul dinamic subunitar dintre indicii valorii adăugate şi a producției de exercițiu reflectă un ritm de creştere inferior al valorii adăugate (77,86%) ritmului de creştere al producției exercițiului (88,82%), ceea ce sugerează sporirea mai rapidă a consumurilor intermediare decât sporirea producției de exercițiu;

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 30. Analiza rapoartelor statice şi dinamice dintre indicatorii valorici ai producţiei

Nr. crt.	Indicatori	Prevăzut	Realizat	Indici
1.	Valoarea adăugată (Mil. lei)	3 826,30	2979,25	77,86
2.	Producţia exerciţiului (Mil. lei)	18 738,00	16 643,86	88,82
3.	Cifra de afaceri (Mil. lei)	10 112,00	11 382,00	112,56
4.	Valoarea adăugată netă (Mil. lei)	3 712,30	2 776,25	74,79
5.	Producţia vândută (Mil. lei)	14 191,00	10 563,00	74,43
6.	$R_{s_1} = VA/P_{ex}$ (%)	20,42	17,90	-
7.	$R_{d_1} = I_{VA}/I_{P_{ex}}$	-	-	0,88
8.	$R_{s_2} = VA/CA$ (%)	37,84	26,18	-
9.	$R_{s_{2'}} = 1/\ R_{s_2}$	2,64	3,82	-
10	$R_{d_2} = I_{VA}/I_{CA}$	-	-	0,69
11.	$R_{s_3} = VA_N/VA$ (%)	97,02	93,19	-
12.	$R_{d_3} = I_{VA_N}/I_{VA}$	-	-	0,96
13.	$R_{s_4} = P_v/P_{ex}$ (%)	75,73	63,46	-
14.	$R_{d_4} = I_{Pv}/I_{Pex}$	-	-	0,84

- raportul static ce corelează valoarea adăugată cu cifra de afaceri a înregistrat valori descrescătoare, reflectând creşterea dependenţei întreprinderii faţă de consumurile intermediare provenite de la terţi şi o diminuare a ponderii valorii adăugate în cifra de afaceri, respectiv obţinerea de către întreprindere a unei bogăţii mai mici la 100 lei cifră de afaceri;

- constatate efectuate în urma analizei raportului static anterior sunt subliniate şi de valorile în creştere ale raportului static dintre cifra de afaceri şi valoarea adăugată, care indică o creştere a riscului întreprinderii din cauza amplificării dependenţei sale faţă de terţi;

- raportul dinamic subunitar (0,69) dintre indicele valorii adăugate si cel al cifrei de afaceri reflectă un ritm de creştere mai rapid a cifrei de afaceri faţă de ritmul de creştere al valorii adăugate, ceea ce marchează o diminuare a activităţii de producţie, inclusiv a contribuţiei sale la realizarea cifrei de afaceri, în favoarea activităţii comerciale;

- raportul static descrescător dintre valoarea adăugată netă şi cea bruta reflectă o creştere a cheltuielilor cu amortizarea în structura valorii adăugate brute, fapt pus în evidenţă şi de raportul dinamic subunitar (0,96) dintre indicii acestor două mărimi, care sugerează o creştere procentuală a amortizării în structura valorii adăugate brute;

Scanned with OKEN Scanner

- raportul static descrescător, de la o perioadă la alta, dintre producţia vândută şi producţia de exerciţiu caracterizează evoluţia producţiei stocate şi a celei imobilizate în raport cu producţia exerciţiului;

- creşterea ponderii deţinute de producţia stocată şi imobilizată în producţia exerciţiului, în defavoarea celei vândute, este evidenţiata şi de raportul dinamic subunitar (0,84) dintre indicele producţiei vândute şi cel al producţiei de exerciţiu.

- **Concluziile analizei:**

Ca urmare a analizelor mai sus efectuate putem formula următoarele concluzii:

- valoarea adăugată, deşi descrescătoare, a remunerat toţi participanţii la obţinerea sa (salariaţi, stat, creditori, acţionari, întreprindere etc.) în proporţiile arătate anterior;

- descreşterea valorii adăugate, în perioada analizată, se datorează diminuării numărului mediu de salariaţi însoţită de o diminuare a randamentului muncii;

- creşterea ponderii consumurilor intermediare în producţia exerciţiului a reprezentat o altă cauză a diminuării indicatorului valoare adăugată, cauză care totodată amplifică riscul la care se supune întreprinderea printr-o dependenţă crescândă faţă de terţi;

- reducerea ponderii producţiei vândute în producţia de exerciţiu, paralel cu creşterea proporţiilor deţinute de producţia stocată şi imobilizată, evidenţiază o diminuare a valorii adăugate şi pe seama reducerii activităţii de producţie în întreprinderea analizată.

▶ Studiul de caz nr. 16.

Cunoscând evoluţia indicatorilor din Tabelul 31, identificaţi modelul de analiză care trebuie utilizat pentru a cuantifica influenţa factorilor asupra indicatorului valoare adăugată, înregistrat de o întreprindere într-o anumită perioadă de gestiune.

$$VA = P_{ex} \cdot \bar{v}_a = T \cdot \overline{W}_h \cdot \bar{v}_a = \overline{N} \cdot t \cdot \overline{W}_h \cdot \sum \frac{g_i \cdot v_{ai}}{100};$$

Scanned with OKEN Scanner

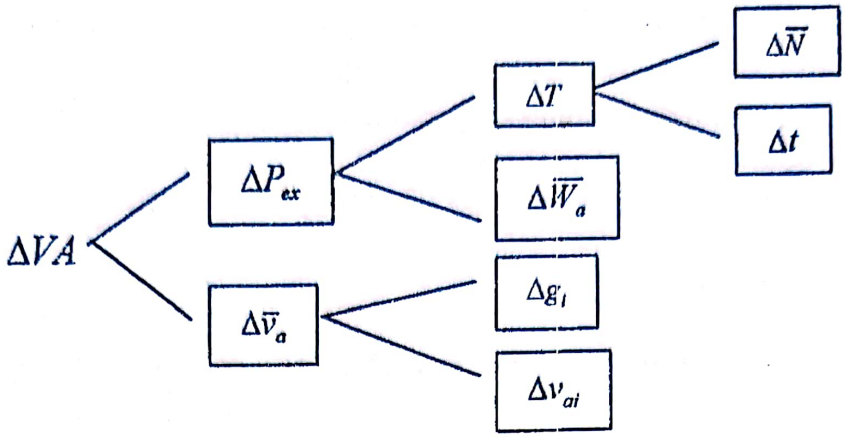

Tabelul 31.Analiza valorii adăugate

Nr. crt.	Specificare	Sim-bol	U.M.	Prevăzut	Realizat	Diferențe ±		Influențe ±	
						Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
	Valoarea adăugată	**VA**	**Mil.lei**	**3 826,30**	**2 979,25**	**-847,05**	**-22,14**	-	-
I.	Producția exercițiului	P_{ex}	Mil. lei	18 738,00	16 643,86	-2 094,14	-11,18	- 418,82	-10,95
1.	Fondul total de timp de muncă	T	Ore-om	749 520	723 646	-25 874	-3,45	-129,37	-3,38
a.	Număr mediu de salariați	$\overline{N}$	Pers.	300,00	278,00	-22,00	-7,33	-274,82	-7,18
b.	Timpul mediu pe salariat	t	Ore/pers.	2 498,40	2 603,04	104,64	4,19	145,45	3,80
2..	Productivitatea muncii medie orală	$\overline{W}_h$	Lei/oră	25 000	23 000	-2 000	-8,00	-129,37	-7,57
II.	Valoarea medie adăugată la un leu producție de exercițiu	$\overline{v}a$	Lei/1 leu P_{ex}	0,2042	0,1790	-0,0252	-12,34	- 419,43	-10,96
	Valoarea medie adăugată la un leu producție de exercițiu recalculată	-	Lei/1 leu P_{ex}	-	0,1905	X	x	x	x

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta VA = VA_1 - VA_0 = -847{,}05$ mil. lei

I. $\Delta P_{ex} = (P_{ex1} - P_{ex0}) \cdot \overline{v}_{a0} = -418{,}82$ mil. lei;

1. $\Delta T = (T_1 - T_0) \cdot \overline{W}_{h0} \cdot \overline{v}_{a0} = -129{,}37$ mil. lei;

a. $\Delta \overline{N} = (\overline{N}_1 = \overline{N}_0) \cdot t_0 \cdot \overline{W}_{h0} \cdot \overline{v}_{a0} = -274{,}82$ mil. lei;

b. $\Delta t = \overline{N}_1 \cdot (t_1 - t_0) \cdot \overline{W}_{h0} \cdot \overline{v}_{a0} = 145{,}45$ mil. lei;

$\Delta T = \Delta \overline{N} + \Delta t = -274{,}2 + 145{,}45 = -129{,}37$ mil. lei;

Scanned with OKEN Scanner

2. $\Delta\overline{W}_h = T_1 \cdot \left(\overline{W}_{h1} - \overline{W}_{h0}\right) \cdot \overline{v}_{a0} = -289{,}45$ mil. lei;

$\Delta P_{ex} = \Delta T + \Delta\overline{W}_h = -289{,}45 - 129{,}37 = -418{,}82$ mil. lei;

II. $\Delta\overline{v}_a = P_{ex1} \cdot \left(\overline{v}_{a1} - \overline{v}_{a0}\right) = -419{,}43$ mil. lei;

$\Delta VA = \Delta P_{ex} + \Delta\overline{v}_a = -847{,}05$ mil. lei;

1. $\Delta g_i = P_{ex1} \cdot \left(\sum \frac{g_{i1} \cdot v_{ai0}}{100} - \sum \frac{g_{i0} \cdot v_{ai0}}{100}\right) = -228{,}02$ mil. lei;

2. $\Delta\overline{v}_{a_i} = P_{ex1} \cdot \left(\sum \frac{g_{i1} \cdot v_{ai1}}{100} - \sum \frac{g_{i1} \cdot v_{ai0}}{100}\right) = -191{,}41$ mil. lei;

$\Delta\overline{v}_a = \Delta g_i + \Delta\overline{v}_{a_i} = -228{,}02 - 191{,}41 = -419{,}43$ mil. lei;

b. Analiza în mărimi relative:

$I_{VA} = \frac{VA_1}{VA_0} \cdot 100 - 100 = -22{,}14\%$;

I. $I_{Pex} = \frac{\Delta P_{ex}}{VA_0} \cdot 100 = -10{,}95\%$;

1. $I_T = \frac{\Delta T}{VA_0} \cdot 100 = -3{,}38\%$;

a. $I_{\overline{N}} = \frac{\Delta\overline{N}}{VA_0} \cdot 100 = -7{,}18\%$;

b. $I_t = \frac{\Delta t}{VA_0} \cdot 100 = 3{,}80\%$;

$I_T = I_{\overline{N}} + I_t = -3{,}38\%$;

2. $I_{\overline{W}_h} = \frac{\Delta\overline{W}_h}{VA_0} \cdot 100 = -7{,}57\%$;

$I_{Pex} = I_T + I_{\overline{W}_h} = -10{,}95\%$;

II. $I_{\overline{v}_a} = \frac{\Delta\overline{v}_a}{VA_0} \cdot 100 = -10{,}96\%$;

1. $I_{g_i} = \frac{\Delta g_i}{VA_0} \cdot 100 = -5{,}96\%$;

2. $I_{va_i} = \frac{\Delta v_{ai}}{VA_0} \cdot 100 = -5{,}00\%$;

Scanned with OKEN Scanner

$I_{\bar{v}_a} = I_{g_i} + I_{va_i} = -10,96\%$.

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Indicatorul valoare adăugată s-a diminuat în perioada analizată cu 847,05 milioane lei (22,14 %), acest fapt s-a datorat influentei exercitate de următorii factori;

- producția exercițiului, prin diminuarea sa cu 2 094,14 milioane lei (11,18%) a determinat reducerea indicatorului valoare adăugată cu 418,82 milioane lei (10,95%);
- reducerea fondului total de timp de muncă cu 25 874 ore-om (3,45%) a dus la diminuarea valorii adăugate cu 129,37 milioane lei (3,38%);
- numărul mediu de personal a scăzut cu 22 persoane (7,33%)fapt care a influențat negativ valoarea adăugata care s-a diminuat cu 274,82 milioane lei (7,18%);
- creşterea numărului de ore efectuate în medie de o persoană cu 104,64 ore (4,19%) a reprezentat o cale de creştere a valorii adăugate cu 145,45 milioane lei (3,80%);
- productivitatea muncii medie orară, prin diminuare cu 2 000 lei pe oră (8%) a dus la reducerea valorii adăugate cu 129,37 milioane lei (7,57%);
- valoarea adăugată la un leu producție de exercițiu s-a modificat în sensul diminuării cu 0,0252 lei la un leu producție de exercițiu, influențând negativ valoarea adăugata, care s-a redus cu 419,43 milioane lei (10,96%);
- asupra indicatorului analizat au exercitat influență şi structura producției de exercițiu, care a antrenat diminuarea indicatorului valoare adăugată cu 5,96%, precum şi valoarea adăugată la un leu producție de exercițiu pe produs, care a condus la diminuarea valorii adăugate cu 5%.

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL II. DIAGNOSTICUL RENTABILITĂŢII

2.1. Analiza ratei rentabilităţii economice

Ratele de rentabilitate economică (R_e), în literatura de specialitate anglo-saxonă cunoscute sub numele de "*Return On Investment*" (ROI), permit aprecierea performanţelor realizate în cadrul activităţii curente (de producţie şi comercială) a întreprinderii, fiind considerate expresia capacităţii managerului întreprinderii de a asigura o eficientă gestiune de exploatare.

- în exprimarea *ratelor de rentabilitate economică* la numărătorul fracţiei poate intervenii *excedentul brut de exploatare (EBE), rezultatul de exploatare* (R_{exp}) sau *cifra de afaceri (CA)* (mai puţin taxa pe valoare adăugată), iar la numitorul fracţiei se poate utiliza *activul total* (A_t) sau *capitalul investit* (C_i) (imobilizările angajate în procesul de exploatare şi necesarul de fond de rulment de exploatare), conform modelelor:

$$R_{e_1} = \frac{EBE}{C_i} \cdot 100 \; ; \; R_{e_2} = \frac{R_{exp}}{A_t} \cdot 100 ; \; R_{e_3} = \frac{CA}{C_i} \cdot 100 \; ;$$

în care: - R_{e_3} - raportului de rotaţie a capitalului investit în cifra de afaceri, numit şi indicator de alertă, deoarece diminuarea valorii sale este considerată un motiv de alertă pentru managerul întreprinderii, indicând o diminuare a ritmului de reînnoire a capitalului prin efectul vânzărilor.

- *pentru a realiza o analiză mai fină a rentabilităţii economice a întreprinderii, relaţiile precedente pot fi descompuse în două sau mai multe rapoarte,* după modelele:

$$R_{e_1} = \frac{EBE}{C_i} \cdot 100 = \frac{EBE}{CA} \cdot \frac{CA}{C_i} \cdot 100 ;$$

$$R_{e_2} = \frac{EBE}{C_i} \cdot 100 = \frac{EBE}{VA} \cdot \frac{VA}{A_i} \cdot \frac{A_i}{C_i} \cdot 100 ;$$

$$R_{e_3} = \frac{R_{exp}}{A_t} \cdot 100 = \frac{CA}{A_t} \cdot \frac{R_{exp}}{CA} \cdot 100 ;$$

Scanned with OKEN Scanner

în care: - $\frac{EBE}{CA}$ - rata marjei brute de acumulare sau rata rentabilității comerciale ("*Return On Sales*");

- $\frac{EBE}{VA}$ - rata marjei asupra valorii adăugate;
- $\frac{VA}{A_i}$ - productivitatea activelor imobilizate;
- $\frac{A_i}{C_i}$ - coeficientul investițiilor strategice;
- $\frac{R_{exp}}{CA}$ - rata rentabilității comerciale;
- $\frac{CA}{A_t}$ - rata de rotație a activului total în cifra de afaceri.

- *rata rentabilității pe produs* (r) poate fi analizată după modelul următor:

$$r = \frac{p-c}{c} \cdot 100 = \frac{b}{c} \cdot 100;$$

în care: - p - prețul de vânzare pe unitate de produs;
- c - costul pe unitate de produs;
- b - profitul pe unitate de produs.

2.2. Analiza ratei rentabilității comerciale

Rata marjei brute de acumulare exprimă *rentabilitatea comercială*, cunoscută în literatura anglo-saxonă sub denumirea de "*Return On Sales*, şi se calculează după modelele:

$$R_{c_1} = \frac{EBE}{CA} \cdot 100 \; ; \; R_{c_2} = \frac{R_{exp}}{CA} \cdot 100; \; R_{c_3} = \frac{R_{net}}{CA} \cdot 100;$$

- ţinând seama de modul în care se poate exprima *rezultatul de exploatare* care intervine la numărătorul ratei rentabilității comerciale, se pot folosi în analiza indicatorului şi următoarele modele:

$$R_{c_2} = \frac{R_{exp}}{CA} \cdot 100 = \frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot p_i - \sum_{i=1}^{n} q_i \cdot c_i}{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot p_i} \cdot 100;$$

Scanned with OKEN Scanner

$$R_{c_2} = \frac{R_{exp}}{CA} \cdot 100 = \frac{M_c - Ch_d}{CA} \cdot 100 = \frac{CA \cdot (R_{mc} - R_{chd})}{CA} \cdot 100 = (R_{mc} - R_{chd});$$

- dacă avem în vedere structura vânzărilor (g_i) şi rentabilitatea comercială aferentă fiecărui produs ori serviciu vândut (r_{ci}), se poate analiza rata rentabilității comerciale după relația:

$$R_c = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot r_{ci}}{100};$$

Pentru analiza factorială a indicatorului rata rentabilității comerciale se pot folosii mai multe modele:

- *atunci când livrarea producției se realizează în expresie fizică şi pe clase de calitate, rentabilitatea comercială* se poate exprima prin relația:

$$R_c = \frac{q_v \cdot (p - c)}{q_v \cdot c} = \frac{q_v \cdot \left(\frac{\sum s_i \cdot p_i}{100} - c \right)}{q_v \cdot c};$$

în care: - q_v - volumul fizic al producției destinate vânzării;

- s_i - structura producției pe clase de calitate;
- p_i - prețul mediu de vânzare aferent fiecărei clase de calitate;
- c - costul pe unitate fizică de produs ;

- *dacă este vorba de produse care trebuie livrate conform stasului, rentabilitatea comercială* va avea o altă configurație:

$$R_c = \frac{q_v \cdot (p - c) + (q_v^s - q_v) \cdot p}{q_v \cdot c};$$

în care: - q_v^s - volumul fizic al producției destinate vânzării, conform stasului;

- $\frac{(q_v^s - q_v) \cdot p}{q_v \cdot c}$ - rata creşterii sau diminuării producției stas față de producția fizică destinată vânzării;

2.3. Analiza ratei rentabilității financiare

Rentabilitatea financiară se exprimă prin intermediul *ratei rentabilității financiare* sau, în limbaj anglo-saxon, prin "*Return On Equity*" (ROE), care poate îmbrăca forma:

- *ratei rentabilității financiare a capitalului propriu*, exprimată după modelele:

Scanned with OKEN Scanner

$$R_{f_1} = \frac{R_{net}}{C_{pr}} \cdot 100; \quad R_{f_2} = \frac{CAF}{C_{pr}} \cdot 100;$$

în care: - C_{pr} - capitalul propriu;

- *ratei rentabilității financiare a capitalului împrumutat*, determinată după relația:

Din rata rentabilității financiare (R_{f_2}), calculată după acest ultim model, pot deriva alte două rate:

- *rata de autofinanțare*, exprimată după modelul:

$$R_{f_{2_1}} = \frac{P_r}{C_{pr}} \cdot 100;$$

- *rata dividendelor*, calculat după relația:

$$R_{f_{2_2}} = \frac{D}{C_{pr}} \cdot 100;$$

- pentru efectuarea unor analize de detaliu se recomandă şi în cazul rentabilității financiare *descompunerea sa în două sau mai multe rapoarte*, care explică cauzele care au determinat mărimea indicatorului descompus:

$$R_f = \frac{R_{net}}{C_{pr}} \cdot 100 = \frac{CA}{C_{pr}} \cdot \frac{R_{net}}{CA} \cdot 100;$$

$$R_f = \frac{R_{net}}{C_{pr}} \cdot 100 = \frac{R_{net}}{CA} \cdot \frac{CA}{C_i} \cdot \frac{C_i}{C_{pr}} \cdot 100;$$

$$R_f = \frac{R_{net}}{C_{pr}} \cdot 100 = \frac{R_{net}}{A_t} \cdot \frac{A_t}{C_{pr}} \cdot 100;$$

$$R_f = \frac{R_{net}}{C_{pr}} \cdot 100 = \frac{R_{net}}{EBE} \cdot \frac{EBE}{CA} \cdot \frac{CA}{A_t} \cdot \frac{A_t}{C_{pr}} \cdot 100;$$

în care: - $\frac{C_i}{C_{pr}} = \frac{C_{pr} + D}{C_{pr}} = 1 + \frac{D}{C_{pr}}$;

- D - datorii;
- $\frac{R_{net}}{CA}$ - rata rentabilității comerciale sau rata profitabilității;
- $\frac{CA}{C_{pr}}$ - rata de rotație a capitalului propriu;

Scanned with OKEN Scanner

- $\frac{C_i}{C_{pr}}$ - randamentul capitalului investit;
- $\frac{A_t}{C_{pr}}$ - rata structurii financiare;
- $\frac{CA}{A_t}$ - rata de eficienţă a activului total;

- pentru a putea obţine informaţii exhaustive cu privire la cauzele care determină un nivel oarecare al rentabilităţii financiare a întreprinderii, literatura de specialitate propune o *corelare a ratei rentabilităţii economice şi a ratei rentabilităţii financiare a întreprinderii*. Se poate constata că deosebirea dintre aceste rate rezidă în aceea că una măsoară remunerarea capitalului investit, făcând referire numai la gestiunea de exploatare, în timp ce cealaltă cuantifică remunerarea capitalului de risc (propriu) conferit, făcând referire la toate cele trei arii de gestiune (de exploatare, financiară şi excepţională). Această deosebire permite *descompunerea rentabilităţii financiare în trei componente fundamentale de gestiune (de exploatare, financiară şi excepţională):*

$$R_f = \frac{R_{net}}{C_{pr}} \cdot 100 = \frac{R_{\exp}}{C_i} \cdot \frac{C_i}{C_{pr}} \cdot \frac{R_{net}}{R_{\exp}} \cdot 100;$$

în care: - $\frac{R_{\exp}}{C_i}$ - rata rentabilităţii economice care caracterizează eficienţa gestiunii de exploatare;

- $\frac{C_i}{C_{pr}}$ - randamentul capitalului investit ce caracterizează eficienţa gestiunii financiare, respectiv reflectă alegerile întreprinderii în materie de finanţare;
- $\frac{R_{net}}{R_{\exp}}$ - rata sau indicele gestiunii excepţionale.

Prima componentă sugerează faptul că fără o suficientă rentabilitate economică, o bună valoare a rentabilităţii financiare, derivată din activitatea financiară şi excepţională, nu poate fi asigurată pe termen lung. A doua componentă, reprezintă influenţa gestiunii financiare, în special, a gradului de îndatorare asupra rentabilităţii financiare, respectiv efectul pozitiv sau negativ al levierului financiar. Ultima componentă măsoară influenţa gestiunii excepţionale asupra rentabilităţii financiare a întreprinderii.

Scanned with OKEN Scanner

2. 4. Analiza rentabilității întreprinderilor cotate

Pentru categoria de *acționari majoritari* care fac plasament pe termen lung și nu așteaptă o rentabilitate imediată sub forma de dividende, ci sunt *preocupați, în principal, de creșterea valorii acțiunilor* se poate analiza:

- *rentabilitatea netă pe acțiune* sau *profitul pe acțiune* (Earnings Per Share), ca expresie directă a profitabilității întreprinderii, cu ajutorul raportului:

$$EPS = \frac{P_n}{N_{ae}};$$

în care: - P_n - profitul net al exercițiului;

- N_{ae} - numărul de acțiuni emise;

Acționarii minoritari care, de regulă, nu își pun problema să "joace un rol" direct proporțional cu numărul acțiunilor deținute în managementul întreprinderii societare, vor fi preocupați de analiza:

- *rentabilității pe termen scurt sau a dividendului imediat,* calculat după modelul:

$$D_a = \frac{D}{N_{ae}};$$

în care: - D_a - dividendul pe acțiune;

- D - dividende;

Pentru întreprinderile cotate la bursă se poate analiza reacția pieței financiare în funcție de rentabilitatea sa financiară, utilizând:

- *coeficientul de capitalizare bursieră* sau *Price Earning Ratio* (PER), determinat după următoarea relație:

$$PER = \frac{C_{ba}}{P_{na}};$$

în care: - C_{ba} - cursul bursier al acțiunii;

- P_{na} - profitul net pe acțiune;

▶Studiul de caz nr. 17.

Folosind datele din documentele contabile de sinteză (Tabelul 2. și Tabelul 32.) pentru a individualiza principalele cauze ale variației indicatorului rentabilitate financiară la societatea analizată. Pentru a obține informații cât mai complete asupra evoluției acestui indicator, utilizați mai multe variante de calcul, inclusiv modelele care exprimă rata rentabilității financiare ca produs de mai multe rapoarte.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 32. Bilanţurile comparate - mii lei -

Denumirea indicatorilor	Exerciţiul financiar:		
	N	N+1	N+2
Imobilizări necorporale	-	2 848	
Imobilizări corporale	47 139 547	47 225 708	30 124 616
Imobilizări financiare	10 952	10 025	6 340
Active imobilizate total	**47 150 499**	**47 238 581**	**30 133 271**
Stocuri	5 305 040	7 529 031	8 370 814
Furnizori debitori	347	34 003	787
Clienţi	567 579	367 124	824 535
Alte creanţe	538 382	397 322	529 823
Conturi la bănci în lei	88	739	537
Conturi la bănci în devize	108	-	-
Casa în lei	6 191	547	8 478
Alte valori	20 655	2 958	12 481
Active circulante total	**6 438 390**	**8 331 724**	**9 747 456**
Conturi de regularizare	**1 846 169**	**712 658**	**304 438**
Total activ	**55 435 058**	**56 282 963**	**40 185 165**
Capital social	45 579 127	41 054 289	26 168 270
Rezerve	108	20 053	12 783
Repartizarea rezultatului	-	338 713	-
Rezultatul exerciţiului	- 4 484 960	338 713	241 916
Fonduri	2 593 183	1 465 048	519 552
Capital propriu total	**43 687 458**	**42 539 391**	**26 942 520**
Împrumuturi şi datorii asimilate	8 851 798	9 579 275	10 124 858
Furnizori	730 051	2 031 006	1 214 552
Alte datorii	2 165 751	1 707 836	1 903 235
Datorii total	**11 747 600**	**13 318 117**	**13 242 645**
Conturi de regularizare	**-**	**425 454**	**-**
Total pasiv	**55 435 058**	**56 282 963**	**40 185 165**

Tabelul 33. Evoluţia rentabilităţii financiare %

Rentabilitatea financiară	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
$R_{f_1} = \frac{R_n}{C_{pr}}$	-	0,80	0,90
$R_{f_2} = \frac{CAF}{C_{pr}}$	-	1,51	2,12
$R_{f_{2_1}} = \frac{P_{rez}}{C_{pr}}$	-	0,05	0,90
$R_{f_{2_2}} = \frac{Div}{C_{pr}}$	-	0,26	-

Scanned with OKEN Scanner

$$R_f = \frac{Rn}{Cpr} = \frac{Rn}{CA} \cdot \frac{CA}{Cpr};$$

$$R_f = \frac{R_n}{Cpr} = \frac{R_n}{CA} \cdot \frac{CA}{C_i} \cdot \frac{C_i}{C_{pr}};$$

Tabelul 34. Descompunerea ratei rentabilității financiare în lanțuri de rapoarte

Denumirea Indicatorului	Modul de Calcul	Exercițiile financiare:		
		N	N+1	N+2
• Rata rentabilității financiare (%)	$R_f = \frac{R_n}{C_{pr}}$	-	0,80	0,90
• Rata marjei nete de acumulare (%)	$\frac{R_n}{CA}$	-	2,12	2,13
• Rata de rotație a capitalurilor proprii	$\frac{CA}{Cpr}$	-	0,3764	0,4225
• Rata de rotație a capitalului investit	$\frac{CA}{C_i}$	-	0,3602	0,4225
• Rata de dependență față de structura financiară	$\frac{C_i}{C_{pr}}$	-	1,0448	1,0000

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Examinarea trienală a ratelor rentabilității nete sau financiare a societății analizate calculate după modelele prezentate în Tabelul 33, permite constatarea unui trend ascendent al acesteia, în perioada analizată. Valorile indicatorului rentabilitate financiară deşi pozitive, sunt puțin satisfăcătoare, capacitatea societății de a-şi rentabiliza capitalurile proprii fiind aproape nesemnificativă, pe parcursul perioadei analizate.

R_{f_1} sugerează că nivelul ratei de remunerare a capitalului de risc prin efectul gestiunii globale a societății a fost de 0,80 lei la 100 lei capital propriu, în anul N+1, înregistrând apoi o creştere nesemnificativă, ajungând să reprezinte 0,90 lei la 100 lei capital propriu, fără ca aceasta să poată fi considerată o performanță a societății analizate. Calculul acestei rate nu a avut semnificație pentru anul N, deoarece rezultatul net al acestui exercițiu a fost negativ. Valorile indicatorului dovedesc faptul că este puțin probabilă satisfacerea conjugată a aşteptărilor acționarilor care doresc să fie remunerați pentru capitalurile lor de risc şi a exigențelor de creştere a societății analizate, respectând în acelaşi timp echilibrul său structural-financiar.

Scanned with OKEN Scanner

- R_{f_2} înregistrează valori uşor mai ridicate, comparativ cu cele ale indicatorului precedent, exprimând faptul că în urma antrenării unui capital propriu de 100 lei în gestiunea globală a societăţii este posibilă creşterea acestuia cu 1,51 lei, în N+1, şi cu 2,12 lei, în anul N+2, în urma deciziei de a nu distribui, sub formă de dividende sau alte prelevări private, o parte din rezultatele nete aferente perioadelor analizate.

- indicele de autofinanţare $R_{f_{2_1}}$ şi indicele dividendelor $R_{f_{2_2}}$, derivaţi din R_{f_2}, reflectă faptul că proprietarii capitalului de risc au fost remuneraţi atât prin majorarea rezervelor, cu 0,05% în exerciţiul N+1 şi cu 0,90% în exerciţiul succesiv, ceea ce reprezintă o creştere a averii proprietarilor de capitaluri prin încorporarea lor în capitalul societăţii, cât şi prin acordarea de dividende, care în exerciţiul N+1 au reprezentat 0,26 lei la 100 lei capital propriu.

O primă explicaţie asupra cauzelor care au determinat evoluţia mai sus prezentată a rentabilităţii financiare poate fi găsită dacă se procedează la descompunerea ei în două sau mai multe lanţuri de rapoarte fiecare în măsură să aducă un plus de informaţie cu privire la proveniența indicatorului analizat (Tabelul 34.).

- ţinând seama de aceşti factori de influenţă ai rentabilităţii financiare putem afirma că, în exerciţiul financiar N+1, nivelul său este rezultatul înregistrării unei marje de acumulare nete de 2,12 lei la 100 lei cifră de afaceri şi a unui număr de rotaţii a capitalului propriu în cifra de afaceri egal cu 0,3764. Sporirea ratei rentabilităţii financiare în exerciţiul N+2 a avut loc datorită creşterii numărului de rotaţii a capitalului propriu în cifra de afaceri cu 12,25%, ceea ce traduce creşterea gradului de reînnoire a capitalului propriu prin efectul vânzărilor, şi datorită menţinerii nivelului ratei marjei nete de acumulare înregistrat în N+1.

- plecând de la cel de-al doilea model de descompunere a indicatorului analizat, acelaşi nivel al ratei rentabilităţii financiare, respectiv de 0,80 lei la 100 lei capital propriu în anul N+1, este consecinţa înregistrării unei marje nete de acumulare egală cu 2,12 lei la 100 lei cifră de afaceri, a unei rate de rotaţie a capitalului investit în cifra de afaceri de 0,3602 şi a unei structuri financiare în componenţa căreia capitalul împrumutat depăşeşte cu 4,48% capitalul propriu al societăţii. În ultimul exerciţiu financiar al perioadei analizate rata rentabilităţii financiare s-a majorat, ajungând la 0,90 lei la 100 lei capital propriu, datorită faptului că numărul de rotaţii pe care capitalul investit îl realizează în cifra de afaceri a crescut. Paralel, gradul de îndatorare al societăţii s-a diminuat, structura financiară fiind reprezentată numai de capitalul propriu, ceea ce s-a reflectat pozitiv asupra rentabilităţii financiare, deoarece nivelul cheltuielilor financiare (cu dobânzile) au grevat mai puţin asupra rezultatului net al societăţii.

Scanned with OKEN Scanner

▶ Studiul de caz nr. 18.

Analizaţi relaţiile de intercondiţionare dintre elementele de care depinde rata rentabilităţii economice, în vederea cuantificării influenţelor exercitate de aceşti factori asupra indicatorului analizat. Folosiţi mai multe variante de calcul ale indicatorului, recurgând şi la descompunerea acestuia în produs de mai multe rapoarte.

$$R_e = \frac{EBE}{C_i} = \frac{EBE}{CA} \cdot \frac{CA}{C_i};$$

$$R_e = \frac{R_{exp}}{A_t} = \frac{R_{exp}}{CA} \cdot \frac{CA}{A_t};$$

Tabelul 35. Evoluţia rentabilităţii economice %

Rentabilitatea economică	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
$R_{e1} = \frac{R_{exp}}{C_i}$	0,17	8,46	8,89
$R_{e2} = \frac{EBE}{C_i}$	0,43	7,83	9,95
$R_{e3} = \frac{R_{exp}}{A_t}$	0,14	6,68	5,96

➢ Interpretarea rezultatelor analizei:

Datele din Tabelul 35. evidenţiază faptul că rezultatul gestiunii de exploatare (R_e), calculat utilizând la numărător excedentul brut de exploatare sau rezultatul de exploatare şi la numitor capitalul investit, a avut o evoluţie ascendentă pe ansamblul perioadei analizate.

- Creşterea indicatorului a fost semnificativă în exerciţiul N+1, în raport cu N, deoarece nivelul factorilor care intervin la numărătorul raportului de rentabilitate a înregistrat creşteri importante, respectiv, excedentul brut de exploatare s-a majorat de la 188 157 mii lei, în N, la 3 478 152 mii lei, în N+1, iar rezultatul de exploatare a sporit de la 75 180 mii lei, în exerciţiul considerat drept bază de referinţă, la 3 760 368 mii lei, în N+1. În N+2, creşterea ratei rentabilităţii economice a fost aproape neglijabilă.

Scanned with OKEN Scanner

În consecință, R_{e1} dovedește faptul că echipa managerială a societății analizate a asigurat o eficientă gestiune de exploatare, ceea ce a exercitat influență pozitivă asupra rentabilității financiare.

- R_{e2} sugerează că societatea analizată a dispus de o capacitate crescătoare de acoperire a costul capitalului împrumutat, a riscului economic și financiar pe care și l-au asumat cei care i-au încredințat capitalurile spre administrare, precum și de capacitatea de finanțare a creșterii societății.

- în ceea ce privește indicatorul R_{e3}, în N+2, acesta exprimă o inversiune de tendință, diminuându-se, comparativ cu exercițiul N+1, de la 6,68% la 5,56%. Aceste valori, deși au manifestat o tendință descrescătoare, ne permit să afirmăm că rezultatul de exploatare a fost suficient pentru finanțarea necesarului de active circulante și imobilizate pentru activitatea de exploatare.

- rata rentabilității economice trebuie să se aprecieze în raport cu rata inflației pentru a determina în mod realist gradul de conservare sau de reînnoire a capitalului investit. În acest caz, pentru un nivel al ratei inflației de 27,8%, înregistrat în economia noastră în anul N+1, și de 56,9%, în N+2, societatea analizată nu putea fi considerată ca fiind eficientă pentru acționarii săi.

Tabelul 36. Descompunerea rentabilității economice în lanțuri de rapoarte

Denumirea Indicatorului	Modul de calcul	Exercițiile financiare:		
		N	N+1	N+2
• **Rata rentabilității economice (%)**	$R_e = \frac{EBE}{C_i}$	**0,43**	**7,83**	**9,95**
• Rata rentabilității comerciale (%)	$R_c = \frac{EBE}{CA}$	1,55	21,72	23,54
• Rata de rotație a capitalului investit	$R_{ci} = \frac{CA}{C_i}$	0,2773	0,3602	0,4225
• **Rata rentabilității economice (%)**	$R_e = \frac{R_{exp}}{A_t}$	**0,14**	**6,68**	**5,59**
• Rata rentabilității comerciale (%)	$R_c = \frac{R_{exp}}{CA}$	0,62	23,48	21,04
• Rata de rotație a activului total	$R_{at} = \frac{CA}{A_t}$	0,2186	0,2845	0,2104

- conform primului produs de rapoarte (Tabelul 36.), rentabilitatea economică este rezultatul acțiunii combinate a celor două rapoarte care reprezintă,

Scanned with OKEN Scanner

în realitate, factorii săi de influentă. Valorile *rentabilității comerciale* indică capacitatea crescătoare a societății de a genera marjă brută, după acoperirea cheltuielilor variabile cu ajutor cifrei de afaceri. Creşterea rentabilității comerciale a fost semnificativă în N+1, când aceasta a sporit cu 20,17% comparativ cu anul N, datorită faptului că excedentul brut de exploatare s-a majorat cu 1748,54%, iar cifra de afaceri a sporit cu 32,17%, în aceeaşi perioadă. Sub influenţa acestui factor şi ca urmare a creşterii *numărului ce rotații efectuate de capitalul investit în cifra de afaceri*, rentabilitatea economică s-a majorat cu 7,4%, în N+1,şi cu 9,52% ,în N+2, față de anul considerat drept bază de referință în analiză.

- conform celui de-al doilea model de descompunere, rentabilitatea economică înregistrează o evoluție ascendentă, în primele două exerciții din perioada analizată, valoarea sa diminuându-se uşor în exercițiul N+2, datorită aceleiaşi evoluții oscilatorii a factorilor săi de influență.

- **Concluziile analizei:**

În realitate, *rata rentabilității economice ar fi trebuit să remunereze capitalurile investite cel puțin la nivelul ratei medii a dobânzii aferente perioadei analizate, plus o rată care trebuia să recompenseze riscul economic şi financiar pe care şi l-au asumat proprietarii de capital. Nivelul rentabilității economice, deşi situat sub nivelul ratei medii a dobânzii aferente fiecărui exercițiu analizat, a exercitat influență pozitivă asupra rentabilității financiare a societății supuse analizei.*

▶Studiul de caz nr. 19.

Analizați evoluția ratei rentabilității comerciale la societatea analizată şi corelați analizei ratei rentabilității comerciale cu analiza marjei unitare, în vederea obținerii informațiilor detaliate privind cauzele evoluției ratei rentabilității economice. Sursele de informații pentru analiză sunt documentele contabile de sinteză şi rezultatele înscrise în Tabelul 11.

Tabelul 37. Evoluția rentabilității comerciale (%)

Rentabilitatea comercială	Exercițiile financiare:		
	N	N+1	N+2
$R_{c1} = \frac{R_{exp}}{CA}$	0,62	23,48	21,04
$R_{c2} = \frac{R_n}{CA}$	-	2,12	2,13

Scanned with OKEN Scanner

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

- se remarcă trendul ascendent al indicatorului, în perioada analizată, excepție face indicatorul R_{c1} care în ultimul exercițiu financiar al perioadei analizate s-a diminuat cu 2,44%, comparativ cu exercițiul anterior, fără ca acest fapt să exercite influență negativă asupra rentabilității economice a societății (Tabelul 37.).

Corelarea analizelor ratei rentabilității comerciale şi marjei pe unitate de produs, pentru a evidenția influența acestor indicatori asupra rentabilității economice, are ca punct de plecare cercetarea atentă a elementelor care definesc rata rentabilității comerciale, respectiv, a rezultatului de exploatare, a rezultatului net şi a cifrei de afaceri.

- referindu-ne la R_{c1}, rezultatul de exploatare este dependent de *marja unitară* degajată de fiecare produs destinat valorificării şi de *volumul şi structura producției vândute*.

Analiza marjei unitare, efectuată într-un studiu de caz anterior, arată că amplificarea "*foarfecelui preț unitar de vânzare - cost variabil unitar*" pentru cele două produse care au cea mai mare contribuție la formarea cifrei de afaceri, a dus la ameliorarea marjei brute unitare a acestora. Acest fapt a avut consecințe favorabile asupra rezultatului de exploatare, care poate fi exprimat şi ca sumă a marjelor brute obținute ca urmare a vânzării unui volum şi a unei structuri date de produse, şi, prin extensie, asupra rentabilității comerciale şi economice. În cazul produsului pui pentru carne, creşterea prețului de valorificare s-a realizat în condițiile diminuării costurilor variabile, pe când în cazul produsului ouă pentru consum, creşterea prețului de valorificare a produsului a avut loc paralel cu creşterea costurilor variabile, însă într-un ritm mai lent, ceea ce a permis totuşi înregistrarea unei marje brute unitare. În acest din urmă caz, cauzele care au determinat un nivel mai redus al rentabilității comerciale trebuie căutate în nivelul crescător al cheltuielilor cu furajele, materialul biologic şi dobânzile, constatate pe parcursul perioadei analizate.

Volumul vânzărilor a manifestat, pe parcursul perioadei analizate, o tendință descrescătoare, însă creşterea prețului de valorificare al produselor a antrenat o sporire a cifrei de afaceri, în exercițiul N+1, fapt care s-a reflectat pozitiv asupra *vitezei de rotație a capitalului investit în cifra de afaceri*, care s-a accelerat, şi asupra rentabilității economice.

- evoluția ascendentă a celui de-al doilea factor de influență a rentabilității economice, *rata de rotație a capitalului investit*, este explicată prin influența exercitată asupra sa de *viteza de rotație a capitalului investit în active de exploatare* (RCE) şi de *rata de rotație a capitalului investit în active imobilizate* (RAI) (Tabelul 38.).

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 38. Evoluția ratei de rotație a capitalului investit în cifra de afaceri

Rata de rotație a capitalului investit	Exercițiile financiare:		
	N	N+1	N+2
$RCE = \frac{CA}{A_c}$	1,88	1,92	1,17
$RAI = \frac{CA}{A_i}$	0,26	0,34	0,38

Rata de rotație a capitalului investit în active de exploatare a manifestat o evoluție ascendentă în primele două exerciții ale perioadei analizate, dovedind îmbunătățirea gestiunii activelor circulante şi reducerea defazajului dintre intrările şi ieşirile monetare legate de activitatea de exploatare, diminuându-se apoi cu 39,06% în exercițiul N+2.

- **Concluziile analizei:**

- *rentabilitatea comercială este unul din factorii care a exercitat influență favorabilă* directă asupra rentabilității economice şi indirectă asupra rentabilității financiare a societății supuse analizei. Nivelul său ascendent (maxim în exercițiul N+1) este expresia capacității societății de a genera marjă brută, după acoperirea costurilor variabile din cifra de afaceri, în primul rând prin contribuția a două din produsele societății (pui carne livrați în viu şi ouă pentru consum) care au pondere majoritară în cifra de afaceri a societății;
- creşterea rentabilității economice a fost, în acelaşi timp, consecința *creşterii vitezei de rotație a capitalului investit în cifra de afaceri*, respectiv a fost rezultatul bunei gestiuni curente a societății analizate şi a creşterii numărului de rotații efectuate de capitalului investit în active imobilizate, prin efectul vânzărilor.

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL III. ANALIZA RISCULUI

Obiectivul analizei riscului este:

- cuantificarea şi menţinerea unui nivel de risc care să nu antreneze variaţii nefavorabile ale indicatorilor de rezultat;
- analiza măsurii în care structura costurilor este susceptibilă să constituie cauza apariţiei *riscului economic sau de exploatare, utilizând tehnica analizei cost-volum-profit*;
- analiza modului în care structura financiară a întreprinderii poate reprezenta, în anumite condiţii, generatoarea *riscului financiar, utilizând modelul de analiză a levierului financiar;*

3.1. Analiza cost-volum-profit

Tehnica analizei cost-volum-profit este orientată spre determinarea punctului de echilibru (*break-even point*), adică a punctului în care veniturile totale şi costurile totale aferente unui anumit volum de activitate al întreprinderii sunt egale, iar rezultatul determinat ca diferenţă între aceste valori este nul. Etapa preliminară determinării punctului de echilibru o reprezintă *separarea costurilor în variabile şi fixe*, recurgând la *procedeul direct-costing*.

Configurarea punctului de echilibru se poate realiza conform metodei matematice sau metodei marjei de contribuţie.

- conform *metodei matematice* pentru determinarea punctului de echilibru (Q), în expresie fizică, pleacă de la ecuaţia de forma:

$$Q \cdot p = Q \cdot c_v + CF;$$

$$Q \cdot (p - c_v) = CF;$$

$$Q = \frac{CF}{p - c_v};$$

în care: - Q - cantitatea producţiei vândute;

- p - preţul de vânzare unitar;
- c_v - costul variabil unitar;
- CF - costurile fixe totale;

- *metoda marjei de contribuţie* consideră că punctul de echilibru reprezintă valoarea *cifrei de afaceri pentru care costurile fixe totale sunt egale cu marja de contribuţie totală asupra costurilor variabile*. Modelele matematice

Scanned with OKEN Scanner

utilizate de această metodă sunt prezentate în continuare:

$$m = p - c_v;$$
$$M = Q \cdot m;$$
$$M = Q \cdot (p - c_v);$$
$$M = CA - CV;$$
$$M = CF;$$

în care: - m - marja de contribuție unitară;
- M - marja de contribuție totală;
- CV - costurile variabile totale.

- întreprinderea va înregistra *profit*, atunci când *marja de contribuție totală este superioară costurilor fixe* și se va afla în *stare de echilibru când marja de contribuție totală va egaliza costurile fixe totale, iar profitul va fi nul*:

$$P = M - CF = 0;$$

- *determinarea procentuală a măsurii în care marja de contribuție totală participă la acoperirea costurilor fixe totale și, eventual, generează profit*, are loc după relația:

$$m(\%) = \frac{M}{CA} = \frac{CA - CV}{CA} = 1 - \frac{CV}{CA};$$

- *determinarea profitului în funcție de variația cifrei de afaceri*, se realizează astfel:

$$P = m \cdot CA - CF;$$

- *cifra de afaceri pe care întreprinderea trebuie să o realizeze pentru a atinge punctul de echilibru*, este următoarea:

$$CA_e = \frac{CF}{m} = \frac{CF}{1 - \frac{CV}{CA}};$$

Analiza cost-volum-profit este utilizată pentru a oferi soluții numeroaselor probleme de decizie, printre care amintim:

- *determinarea volumului producției vândute sau a cifrei de afaceri necesare pentru asigurarea unui volum dat al profitului:*

$$Q = \frac{CF + P}{p - c_v};$$

$$CA = \frac{CF + P}{1 - \frac{CV}{CA}};$$

Scanned with OKEN Scanner

- *determinarea nivelului cu care trebuie reduse costurile variabile pe unitate de produs pentru ca, menținând neschimbate nivelurile prețului, costurilor fixe și volumului producției vândute, să se poată atinge un rezultat economic dat:*

$$c_{v_n} = Q \cdot p - (CF + P)/Q;$$

în care: - c_{v_n} - noul nivel al costului variabil unitar, iar reducerea căutată va fi egală cu $c_v - c_{v_n}$;

- *determinarea nivelului prețului de vânzare cu care se poate ajunge la un rezultat economic stabilit, în condițiile unei structuri a costurilor și a unui volum al producției vândute date:*

$$p = c_v + \frac{CF + P}{Q};$$

- informații relative la măsura în care întreprinderea poate face față unei diminuări a cererii pieței fără a înregistra pierderi, se obțin *analizând indicatorul marjă de siguranță* (M_s), *care se dovedește util în evaluarea riscului de exploatare al întreprinderii*:

$$M_s = \frac{CA_p - CA_e}{CA_p} \cdot 100;$$

în care: - CA_p - cifra de afaceri programată;

- paralel cu identificarea volumului vânzărilor sau a cifrei de afaceri care corespunde punctului de echilibru se poate determina *orizontul temporal în care întreprinderea va atinge respectivul punct de echilibru* (*break-even time-BET*), după relația:

$$BET = \frac{CF}{m_z} = \frac{CF}{\frac{M}{365}};$$

în care: - m_z - marja de contribuție zilnică;

- cuantificarea variabilității rezultatului se realizează cu ajutorul *levierului de exploatare* (L_e), numit și *coeficient al sporului de eficiență* sau *coeficient al elasticității rezultatului în raport cu volumul de activitate*, determinat după relația:

Scanned with OKEN Scanner

$$L_e = \frac{\frac{\Delta R_{exp}}{R_{exp}}}{\frac{\Delta Q}{Q}} = \frac{\frac{R_{exp\,2} - R_{exp\,1}}{R_{exp\,1}}}{\frac{Q_2 - Q_1}{Q_1}} = \frac{I_{Re\,xp} - 100}{I_Q - 100};$$

în care: - $\Delta R_{exp} / R_{exp}$ - variația relativă a rezultatului activității de exploatare;

- $\Delta Q / Q$ - variația relativă a volumului de activitate într-un interval de timp oarecare;

- $I_{Re\,xp}$ - indicele rezultatului di exploatare;

- I_Q - indicele volumului producției;

- *efectul levierului de exploatare se poate calcul exprimând volumul activității întreprinderii prin cifra de afaceri*, după următorul model:

$$L_e = \frac{\frac{\Delta R_{exp}}{R_{exp}}}{\frac{\Delta CA}{CA}} = \frac{CA - CV}{CA - CV - CF} = \frac{M}{P};$$

Factorii care intervin în relația ce redă efectul levierului de exploatare arata că *riscul de exploatare al întreprinderii* este dependent de: *variabilitatea volumului de activitate, structura costurilor şi proximitatea cifrei de afaceri față de punctul de echilibru*. Poziția de vecinătate a cifrei de afaceri a întreprinderii față de punctul de echilibru prezintă un grad mare de periculozitate pentru ea, concretizat în dificultatea sau imposibilitatea de a-şi asigura, în viitor, creşterea economică.

3.2. Analiza influenței structurii financiare asupra variabilității indicatorilor de rezultat

Influența structurii financiare asupra indicatorilor de rezultat se studiază cu ajutorul unui model simplu, cunoscut sub numele de *efect de levier financiar*, care facilitează analiza *corelației dintre gradul de îndatorare al unei întreprinderi şi capacitatea sa de a remunera capitalul de risc prin intermediul rentabilității financiare*.

- *modelul după care se analizează influența structurii financiare asupra rentabilității financiare a întreprinderii* este redat în continuare:

$$R_f = \frac{R_n}{C_{pr}} = R_e + (R_e - R_d) \cdot \frac{D}{C_{pr}};$$

în care: - R_d - rata medie a dobânzii, aferentă împrumuturilor contractate;

Scanned with OKEN Scanner

- $\frac{D}{C_{pr}}$ - gradul de îndatorare al întreprinderii sau raportul de levier financiar ce caracterizează structura sa financiară.

- *coeficientul levierului financiar* (L_f) se determină după modelul:

$$L_f = \frac{\frac{\Delta R_{net}}{R_{net}}}{\frac{\Delta R_{exp}}{R_{exp}}} = \frac{\frac{R_{net2} - R_{net1}}{R_{net1}}}{\frac{R_{exp\,2} - R_{exp\,1}}{R_{exp\,1}}} = \frac{I_{Rnet} - 100}{I_{Re\,xp} - 100};$$

- *coeficientul levierului total* (L_t) se analizează după relaţia:

$$L_t = L_e \cdot L_f;$$

▶Studiul de caz nr. 20.

Plecând de la combinația de produse şi de la nivelul programat al indicatorilor înscrişi în Tabelul 39. se cere:

a) construirea diagramei secvențiale a profitului pentru produsele considerate;

b) analiza contribuției fiecărui produs la realizarea profitului societății analizate;

c) identificarea cifrei de afaceri corespunzătoare punctului de echilibru.

a)

Tabelul 39. Datele necesare construirii diagramei secvențiale a profitului - preliminat pentru anul N+3

- milioane lei-

Produsul	Cifra de afaceri	Costuri fixe	Costuri variabile	Marja brută	Marja/Cifra de afaceri (%)	Cifra de afaceri cumulată	Profitul (pierderea) cumulată
	0	350	0	0	0	0	- 350
Ouă consum (a)	4 488	350	4 005	483	10,76	4488	133
Pui de o zi (b)	367	350	329	38	10,35	4855	171
Carne pasăre (c)	4 110	350	4 065	45	1,09	8 965	216

Scanned with OKEN Scanner

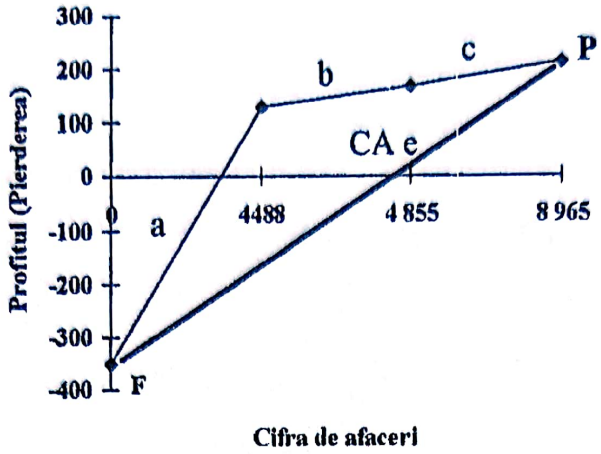

Fig. nr. 10. Diagrama secvențială a profitului

b)

Diagrama secvențială a profitului ne permite să afirmăm că din combinația (a,b,c) de produse vândute se remarcă, prin cea mai mare contribuție la realizarea profitului, produsul ouă pentru consum (a). Contribuția sa este de 10,76% din cifra de afaceri aferentă, respectiv de 483 milioane lei. În diagrama profitului acest fapt este evidențiat prin panta cea mai mare a segmentului care reprezintă marja de contribuție aferentă acestui produs. Celelalte două produse (b,c) care fac parte din combinație, deşi prin cifra lor de afaceri permit acoperirea costurilor variabile şi a unei părți din cele fixe, contribuie în proporție mai puțin semnificativă la obținerea profitului din activitatea de exploatare (reprezentat în diagramă prin segmentul FP). Acest fapt ar trebui să motiveze managementul societății în direcția concentrării eforturilor de producție şi de comercializare, cu precădere, spre produsul cu cea mare valoare a raportului M / CA.

c)

În urma lecturii diagramei profitului remarcăm că cifra de afaceri corespunzătoare punctului de echilibru (CA_e) se situează în intervalul 4 488 - 4 855 milioane lei, mai aproape de limita superioară a acestuia. Acest fapt sugerează că societatea analizată dispune de o marjă de siguranță reprezentativă şi că ar putea face față unei diminuări semnificative a cererii pieței, fără să se expună riscului şi, respectiv, fără să înregistreze pierderi.

► Studiul de caz nr. 21.

În primul trimestru al anului N+4, societatea analizată îşi propune, în urma unei cercetări de piață, să mențină produsele care alcătuiesc combinația destinată vânzării, programându-şi un alt volum al vânzărilor, alte niveluri ale prețurilor şi ale cifrei de afaceri (Tabelul 40.).

Scanned with OKEN Scanner

a) în urma determinării marjei de siguranţă a societăţii, analizaţi cu cât se poate diminua cifra de afaceri programată, ca urmare a reducerii cererii pieţei pentru produsele considerate, astfel încât întreprinderea să nu înregistreze pierderi;

b) ca urmare a determinării mărimii coeficientului levierului de exploatare, apreciaţi riscul de exploatare al societăţii.

a)

Tabelul 40. Nivelul programat al vânzărilor – Trim. I. N+4 –milioane lei-

Produsul	Unitate de măsură	Preţ Unitar	Ianuarie		Februarie		Martie	
			Cantit.	Cifra de afaceri	Cantit.	Cifra de afaceri	Cantit.	Cifra de afaceri
Ouă consum	mii buc.	1 440	2 500	3 600	2 500	3 600	2 500	3 600
Carne pasăre	tone	26 000	150	3 900	35	910	150	3 900
Pui de o zi	mii cap	3 600	-	-	-	-	200	720
TOTAL	-	-	-	7 500	-	4 510	-	8 220

Determinarea cifrei de afaceri corespunzătoare punctului de echilibru (CA_e) s-a efectuat numai după calcularea prealabilă a preţului mediu ponderat ($\overline{p}_p$), a marjei de contribuţie medie ponderate ($\overline{m}_p$) şi a determinării incidenţei procentuale a acesteia din urmă asupra preţului mediu de vânzare ($\overline{m}_p / \overline{p}_p$). Costurile fixe ale perioadei au fost dimensionate de societate la 400 milioane lei.

Tabelul 41. Datele necesare calculului cifrei de afaceri aferentă punctului de echilibru - lei-

Produsul	Ponderea produselor în cifra de afaceri totală	Preţul unitar	Costul variabil unitar	Marja brută unitară
Ouă consum	53,39	1 440	1 218	222
Carne pasăre	43,06	26 000	24 974	1 026
Pui de o zi	3,55	3 600	3 396	204

$$\overline{p}_p = \frac{1440 \cdot 53{,}39 + 26000 \cdot 43{,}06 + 3600 \cdot 3{,}55}{100} = 12092{,}22 \text{ lei}$$

$$\overline{m}_p = \frac{222 \cdot 53{,}39 + 1026 \cdot 43{,}06 + 204 \cdot 3{,}55}{100} = 567{,}57 \text{ lei}$$

$$\frac{\overline{m}_p}{\overline{p}_p} \cdot 100 = 4{,}69\%$$

$$CA_e = \frac{CF}{\frac{\overline{m}_p}{\overline{p}_p}} = 8528 \text{ milioane lei}$$

Scanned with OKEN Scanner

$$CA_{e_o} = 8528 \cdot 53{,}39\% = 4553{,}10 \text{ milioane lei}$$

$$CA_{e_{cp}} = 8528 \cdot 43{,}06\% = 3672{,}16 \text{ milioane lei}$$

$$CA_{e_p} = 8528 \cdot 3{,}55\% = 302{,}74 \text{ milioane lei}$$

$$M_s = \frac{CA_p - CA_e}{CA_p} \cdot 100 = \frac{20230 - 8528}{20230} \cdot 100 = 57{,}84\%$$

În primul trimestru al anului N+4, societatea supusă analizei va putea înregistra profit numai după ce va realiza o cifră de afaceri de 8 528 milioane lei, care îi va permite acoperirea integrală a costurilor variabile ocazionate de obţinerea volumului producţiei vândute şi a costurilor fixe. Cifra de afaceri aferentă producţiei de echilibru a fost repartizată, apoi, pe produsele care alcătuiesc combinaţia de produse destinată vânzării ($CA_{e_o}, CA_{e_{cp}}, CA_{e_p}$), evidenţiindu-se diferenţiat contribuţia fiecărui produs la atingerea punctului de echilibru.

Analiza marjei de siguranţă, pentru perioada considerată, dovedeşte faptul că cifra de afaceri programată se poate diminua cu cel mult 57,84%, fără ca societatea analizată să înregistreze rezultate negative. Cu cât cifra de afaceri programată va fi mai apropiată de cifra de afaceri corespunzătoare punctului de echilibru, cu atât marja de siguranţă a întreprinderii va fi mai mică, iar riscul de exploatare mai pronunţat.

b) La societatea analizată levierul de exploatare, calculat pentru nivelul programat al cifrei de afaceri şi al costurilor în trimestrul întâi al anului N+4, este de 1,24% (Tabelul 42.).

Tabelul 42. Analiza levierului de exploatare

Produse	Cifra de afaceri (mil. lei)	Costurile variabile (mil. lei)	Costuri fixe (mil. lei)
Carne pasăre	8 710	8 366	-
Ouă consum	10 800	9 135	-
Pui de o zi	720	679	-
Total	20 230	18 180	400

$$L_e = \frac{CA - CV}{CA - CV - CF} = \frac{M}{P} = 1{,}24\%$$

Această valoare semnifică faptul că unei creşteri cu 1% a cifrei de afaceri îi va corespunde, în perioada analizată, o creştere de 1,64 % a profitului aferent. Atâta timp cât variaţia cifrei de afaceri nu va determina o variaţie a profitului derivat din activitatea de exploatare subunitară, activitatea de exploatare nu este supusă unui risc evident.

Scanned with OKEN Scanner

▶Studiul de caz nr. 22.

Referindu-ne la cazul societății luate în examen, analizați rentabilitatea celor trei produse ce alcătuiesc combinația programată a fi vândută în primul trimestru al anului N+4, considerând furajele ca fiind una din resursele sale cheie, absolut indispensabile la obținerea celor trei produse ce fac obiectul analizei, resursă aflată în cantități limitate la dispoziția societății, a cărei procurare este costisitoare.

Evaluarea rentabilității acestor produse să se realizeze în funcție de marja de contribuție unitară raportată la cantitatea de resursă cheie necesară la obținerea lor.

Tabelul 43. Determinarea marjei unitare de contribuție în funcție de consumul specific de furaje pe unitate de produs (- lei/kg -)

Produse	Marja brută unitară	Consumul de furaje (kg/unitate de produs)	Marja unitară/kg. furaj
Carne pasăre	1 026	3,100	330,97
Ouă consum	222	0,184	1 206,52
Pui de o zi	204	0,190	1 073,68

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

- în urma examinării datelor din Tabelul 41. putem deduce că produsul care înregistrează cea mai mare marjă unitară de contribuție, atunci când nu se ține seama de consumul specific al unor resurse pe unitate de produs, este carnea de pasăre. Valoarea superioară a marjei de contribuție a acestui produs, l-ar putea determina pe decident să extindă la maxim producția şi valorificarea sa, în absența altor restricții. Ierarhia produselor în funcție de marja lor unitară de contribuție este alta atunci când se ia în considerare restricția impusă de consumul specific de furaje pe unitate de produs (Tabelul 43.).

- având în vedere resursa cheie, se constată că produsul pentru care decidentul ar dori să-şi utilizeze mai bine capacitatea de producție disponibilă şi, respectiv, asupra căruia să se concentreze în viitor, în absența altor restricții impuse de piață, îl constituie ouăle pentru consum. Acest produs va permite înregistrarea celei mai mari marje unitare de contribuție pe un kilogram de furaje, de 1 206,52lei.

▶Studiul de caz nr. 23.

Să se analizeze riscul de exploatare al societății considerate, studiind printr-o analiză de senzitivitate efectele câtorva ipoteze manageriale cu privire la

Scanned with OKEN Scanner

variațiile posibile ale variabilelor: preț, costuri fixe și volum de activitate pentru produsul ouă pentru consum (Tabelul 44).

Tabelul 44. Analiza de senzitivitate

Cantitatea de ouă consum vândută (mii buc.)	Prețul unitar (lei/buc.)	Variante: (0) Varianta de baza CA și CV	(1) Variația prețului (+30%) CA și CV	(2) Variația cheltuielilor variabile (+30%) CA și CV	(3) Variația volumului vânzărilor (+30%) CA și CV	(4) Variația concomitentă a cantității (-15%), prețului (+30%), cheltuielilor variabile (+30%) CA și CV
7 500	1 440	10 800				
7 500	1 872		14 040			
7 500	1 440			10 800		
9 750	1440				14 040	
6375	1 872					11 934
	Costul Variabil unitar (lei/buc.)					
7 500	1 218	9 135				
7 500	1 218		9 135			
7 500	1 583			11 873		
9 750	1 218				11 876	
6375	1 583					10 092
Marja brută (mil.lei)		**1 665**	**4 905**	**- 1 073**	**2 164**	**1 842**
Costuri fixe (mil. lei)		**400**	**400**	**400**	**400**	**400**
Marja netă (mil. lei)		**1 265**	**4 505**	**- 1 473**	**1 764**	**1 442**
Marja netă/CA (%)		**11,71**	**32,08**	**-13,64**	**12,56**	**12,08**
Marja brută/CA (%)		**15,42**	**34,94**	**- 9,93**	**15,41**	**15,43**
CA de echilibru (mil.lei)		**2 585**	**1 145**	**4 026**	**2 595**	**2 592**
Marja de siguranță		**76,06**	**91,84**	**62,72**	**81,52**	**78,28**
Break even time (zile)		**115,27**	**32,41**	**272**	**82,82**	**101,26**
Levierul de exploatare		**1,32**	**1,09**	**0,73**	**1,23**	**1,28**
Variația marjei nete față de varianta de bază: • **absolută (mil. lei)**		**-**	**3 240**	**-2 738**	**499**	**177**
• **relativă (%)**		**-**	**256,13**	**-216,44**	**39,45**	**13,99**

Prin urmare, o creștere de 30% a prețului de vânzare indică posibilitatea sporirii marjei nete la 4 505 milioane lei, comparativ cu situația luată ca bază de referință. Efectul creșterii prețului va avea influență pozitivă asupra tuturor celorlalți indicatori înscriși în tabel. Așadar, punctul de echilibru va fi atins pentru un volum mai mic al cifrei de afaceri cu 55,71% (11145:2585*100-100) și paralel numărul de zile în care va fi atins punctul de echilibru se va diminua de la 115,27 la 32,41 zile, în raport cu situația de bază, rezistența societății la diminuarea cererii pieței ar crește după cum indică valoarea marjei de siguranță (91,84%), iar levierul de exploatare semnalează faptul că la o creștere a cifrei de afaceri cu 1% se va înregistra un spor de rezultat de 1,09%. Cu excepția variantei (2), celelalte variante

Scanned with OKEN Scanner

considerate ar exercita influenţă favorabilă asupra indicatorilor care figurează în Tabelul 44.

▶ Studiul de caz nr. 24.

Analizaţi care este probabilitatea atingerii unui anumit punct de echilibru, în cazul vânzării unui produs oarecare, în urma atribuirii unor probabilităţi de realizare a costurilor şi marjelor sale de contribuţie. Pentru a efectua analiza studiaţi comparativ datele din Tabelul 45.

Tabelul 45. Abordarea probabilistică a analizei cost-volum-profit

Costuri fixe (milioane lei)	Marja de contribuţie unitară (lei/buc)	Puncte de echilibru (buc.) CF/M	Probabilitatea compusă $(p \cdot p')$
440 $(p_1 = 0,15)$	$M_1 80 (p'_1 = 0,2)$	5 500 000	0,03
	$M_2 111 (p'_2 = 0,6)$	3 963 964	0,09
	$M_3 200 (p'_3 = 0,2)$	2 200 000	0,03
400 $(p_2 = 0,7)$	$M_1 80 (p'_1 = 0,2)$	5 000 000	0,14
	$M_2 111 (p'_2 = 0,6)$	3 603 604	0,42
	$M_3 200 (p'_3 = 0,2)$	2 000 000	0,14
480 $(p_3 = 0,15)$	$M_1 80 (p'_1 = 0,2)$	6 000 000	0,03
	$M_2 111 (p'_2 = 0,6)$	4 324 324	0,09
	$M_3 200 (p'_3 = 0,2)$	2 400 000	0,03

Tabelul 46. Distribuţia probabilităţii pe puncte de echilibru

Puncte de echilibru (BEP)	Probabilitatea $(p \cdot p')$	BEP x $p \cdot p'$
2 000 000	0,14	280 000
2 200 000	0,03	66 000
2 400 000	0,03	72 000
3 603 604	0,42	1 513 514
3 963 964	0,09	356 757
4 324 324	0,09	389 189
5 000 000	0,14	700 000
5 500 000	0,03	165 000
6 000 000	0,03	180 000
$\sum$ (BEP · p · p')= 3 722 464 unităţi		
σ = 102 958 unităţi		

Scanned with OKEN Scanner

$\sum$ (BEP · p · p') - speranța matematică a punctului de echilibru egală cu 3 722 464 unități de produs;

σ - abaterea medie pătratică egală cu 102 958 unități de produs;

Din calcule rezultă că, în timp ce în urma analizei care neglijează riscul, punctul de echilibru este egal cu 3 603 604 unități de produs, când se ține seama de risc, punctul de echilibru este egal cu 3 722 464 unități de produs, cu o abatere medie pătratică de 102 958 unități.

Luarea în considerare a distribuției probabilităților în analiza punctului de echilibru, facilitează definirea *profilului de risc* al activității de exploatare. Astfel, în cazul examinat, probabilitatea ca volumul producției corespunzătoare punctului de echilibru să fie inferioară cifrei de 3 603 604 unități este de 62%. Aceasta indică faptul că atunci când societatea poate vinde 3 603 604 unități de produs, există o probabilitatea de 62% să fie atins punctul de echilibru. Dacă, de exemplu, societatea va putea comercializa 5 000 000 unități de produs, aceeași probabilitate crește la 92%. Cu cât probabilitatea de neatingere a punctului de echilibru este mai mare, cu
atât realizarea de către societate a producției considerate se dovedește mai riscantă.

▶ Studiul de caz nr. 25.

Plecând de la bilanțul previzional al societății, prezentat în Tabelele 47 și 48, se cere:

a) analiza influenței indicatorului grad de îndatorare asupra rentabilității financiare a societății, utilizând ca punct de plecare în analiză modelul efectului de levier financiar;

b) propuneți măsuri de ameliorare a situației constatate, în cazul în care cazul analizat reflectă un efect de levier financiar negativ;

c) elaborați tabloul fluxurilor de trezorerie și discutați semnificația valorilor înscrise în cadrul lui.

Tabelul 47. Contul profit și pierdere previzional - mii lei-

Denumirea indicatorilor	Previzionat Trim. II. N+4
Cifra de afaceri	**10 115 000**
Subvenții pentru exploatare	**551 000**
Venituri totale, din care:	**13 750 000**
• din exploatare	12 299 000
• financiare	855 000
• excepționale	596 000
Cheltuieli totale, din care:	**11 290 000**
• pentru exploatare, din care:	9 490 000
- variabile	9 090 000
- fixe	400 000
• financiare	1 800 000

Scanned with OKEN Scanner

• exceptionale	-
Rezultatul de exploatare	**2 809 000**
Rezultatul financiar	**-945 000**
Rezultatul curent	**1 864 000**
Rezultatul exceptional	**596 000**
Rezultatul brut	**2 460 000**
Rezultat net	**1 845 000**

Tabelul 48. Bilanţul previzional - mii lei-

Denumirea indicatorilor	**Previzionat Trim. II. N+4**
Imobilizări necorporale	5 000
Imobilizări corporale	67 009 000
Imobilizări financiare	16 000
Active imobilizate	**67 030 000**
Stocuri	13 620 000
Creanţe	300 000
Disponibilităţi banesti	50 000
Active circulante	**13 970 000**
Conturi de regularizare	-
Prime de rambursare	-
Total activ	**81 000 000**
Capital social	63 119 000
Rezerve	50 000
Profit/Pierderi	-14 155 000
Fonduri	1042 000
Capital propriu	**50 056 000**
Împrumuturi	23 244 000
Furnizori	3 100 000
Clienţi creditori	-
Alte datorii	4 600 000
Datorii total	**30 944 000**
Conturi de regularizare	-
Total pasiv	**81 000 000**
Plăţi restante total, din care:	**25 078 000**
Furnizori	2 000 000
Creditori	1 500 000
Alţi creditori	840 000
Impozite şi taxe buget	1 948 000
Credite bancare	7 880 000
Dobânzi	10 910 000

a) La societatea analizată constatăm că efectul de levier financiar va exercita o influenţă negativă asupra rentabilităţii capitalului propriu (- 1,14%) în perioada analizată. Efectul negativ al levierului asupra rentabilităţii financiare îşi are explicaţia, în primul rând, în nivelul înalt al ratei medii a dobânzii în care se regăsesc şi procente din dobânzile reeşalonate, aferente creditelor bancare restante, al căror nivel prevăzut pentru perioada analizată este de 7 880 000 mii lei. Aşadar, nu gradul de îndatorare, care este departe de a atinge limita de saturaţie a îndatorării societăţii, determină influenţă nefavorabilă asupra rentabilităţii

Scanned with OKEN Scanner

capitalului de risc, ci rata medie a dobânzii corelată cu capacitatea societăţii de a rentabiliza capitalul investit numai până la un nivel al rentabilităţii economice de 5,15%.

Tabelul 49. Analiza levierului financiar

Denumirea indicatorilor	Preliminat Trim.I. N+4
Rata rentabilităţii economice (R_e) (%)	5,15
Rata medie a dobânzii (R_d) (%)	75,00
Raportul gradului de îndatorare (D / C_{pr})	0,09
$R_f = \frac{R_n}{C_{pr}} = R_e + (R_e + R_d) \cdot \frac{D}{C_{pr}} (\%)$	-1,14

Această situaţie pune, şi în viitor, în dificultate societatea analizată în ceea ce priveşte dobândirea forţei contractuale necesare pentru contractarea de noi credite şi asigurarea capacităţii sale de plată.

b) În vederea stopării declinului economic şi rentabilizării activităţii se conturează un *program de măsuri tehnico-economice*, menite să dimensioneze mai bine activitatea societăţii, care vizează:

- valorificarea unor active care au un grad avansat de uzură sau sunt integral amortizate şi disponibile (complex de iepuri, punct de tăiere păsări, aparat de incubaţie cu eclozionatoare, tractoare, remorci etc.), prin vânzarea lor la licitaţie. Fondurile astfel rezultate pot fi folosite la rambursarea creditelor restante;
- optimizarea fluxurilor tehnologice la toate categoriile de păsări, în funcţie de resursele financiare ale societăţii, şi diminuarea pierderilor prin mortalitate cu 1-2%;
- reeşalonarea obligaţiilor cu bugetul de stat, cu bugetul local, cu bugetul asigurărilor sociale;
- reeşalonarea creditelor restante şi a dobânzilor aferente;
- încasarea într-un termen mai scurt a creanţelor clienţi.

c) Evaluarea efectelor financiare pe termen scurt ale acestui program de măsuri s-a realizat cu ajutorul *tabloului fluxurilor de trezorerie*, care este un instrument de programare a activităţii, ce permite echipei manageriale să intervină în activitatea viitoare a societăţii prin politici economice şi financiare corective. Tabloul fluxurilor de trezorerie stabileşte dacă, în urma acestor măsuri, societatea are capacitatea de a genera lichiditate şi, respectiv, care sunt sursele sale de proveniență şi destinaţia acesteia. Astfel, lichiditatea este considerată a fi o

Scanned with OKEN Scanner

variabilă dependentă de variaţiile intervenite, în perioada considerată, în activitatea societăţii şi reflectate în modificarea celorlalte elemente de capital.

Din analiza datelor înscrise în Tabelul 50. se poate observa că, în perioada imediat viitoare, activitatea de exploatare a societăţii nu va fi generatoare ci consumatoare de lichiditate.

Tabelul 50. Tabloul fluxurilor de trezorerie - mii lei -

	Profit net (+) sau pierdere (-)	1 845 000
+	Amortizări şi provizioane	180 000
-	Subvenţii de exploatare	-
-	Variaţia stocurilor (+, -)	-165 000
-	Variaţia creanţelor (+, -)	- 350 000
+	Variaţia furnizorilor (+, -)	-900 000
+	Variaţia clienţilor creditori (+, -)	-
+	Variaţia altor datorii	- 2 635 000
=	**Flux de trezorerie din activitatea de exploatare (A)**	**- 995 000**
+	Sume din vânzare şi valorificare	-
+	Alte surse	-
-	Investiţii efectuate - total, din care:	-
	- Achiziţionate +alte cheltuieli de investiţii	-
	- Executate în regie proprie	-
+	Subvenţii pentru investiţii	-
=	**Flux de trezorerie din activitatea de investiţii (B)**	-
+	Variaţia creditelor şi împrumuturilor- total, din care:	- 4 040 000
	+ Credite pe termen scurt de primit + dobânzi	1 600 000
	- Restituiri de credite pe termen scurt	5 640 000
	+ Credite pe termen mediu şi lung de primit	-
	- Restituiri de credite pe termen mediu şi lung	-
=	**Flux de trezorerie din activitatea financiară (C)**	**- 4 040 000**
	- Variaţia altor elemente de activ (+, -)	- 5 215 000
	+ Variaţia altor elemente de pasiv (+, -)	-180 000
=	**Flux de trezorerie din alte activităţi (D)**	5 035 000
	+ Disponibilităţi băneşti la începutul perioadei	50 000
=	**Flux de trezorerie net (A+B+C+D)**	-
=	Disponibilităţi băneşti la sfârşitul perioadei	50 000

Fluxul de trezorerie aferent activităţii de exploatare este negativ (995 000 mii lei), ca urmare a faptului că utilizările de resurse financiare antrenate de activitatea de producţie şi comercială (plăţile) depăşesc fluxurile financiare pozitive (încasările). Aşadar, variaţia negativă a stocurilor va exercita influenţă favorabilă asupra gradului de lichiditate a societăţii, deoarece o parte din capitalul imobilizat în stocuri va fi eliberat, după cum şi variaţia negativă a creanţelor va putea constitui o sursă de lichiditate, care se traduce prin creşterea gradului de recuperare a creanţelor clienţi. Variaţiile negative ale furnizorilor şi ale altor datorii vor exercita influenţă negativă asupra gradului de lichiditate a societăţii analizate, pentru că sumele datorate furnizorilor şi altor terţi (personalului, bugetului statului, bugetului asigurărilor sociale etc.) care ar putea fi utilizate ca resurse atrase pentru societate se vor diminua.

Scanned with OKEN Scanner

Pentru că societatea analizată nu şi-a elaborat o politică de investiţii pe termen scurt, fluxul de trezorerie aferent activităţii de investiţie este nul, exercitând o influenţă neutră asupra gradului de lichiditate al societăţii. Fluxul de trezorerie derivat din activitatea financiară va fi negativ (4 040 000 mii lei) şi, prin urmare, va contribui la reducerea lichidităţii societăţii. Această situaţie este urmarea deciziei de rambursare a creditelor pe termen scurt, în sumă de 5 640 000 mii lei, fapt ce a generat un flux financiar negativ superior fluxului financiar pozitiv derivat din contractarea de noi credite pe termen scurt.

Fluxul de trezorerie pozitiv derivat din alte activităţi va exercita o influenţă favorabilă asupra lichidităţii societăţii analizate. Acesta va fi rezultatul variaţiei negative a altor elemente de activ care, în realitate, sunt generatoare de resurse de trezorerie prin acţiuni de dezinvestiţii, respectiv de vânzare a unor active. La o astfel de sursă de lichiditate societatea nu poate recurge în mod curent, având în vedere faptul că operaţiunile de vânzare a activelor au loc ocazional sau în mod excepţional. Literatura de specialitate menţionează că atunci când o întreprindere recurge în mod semnificativ la surse de finanţare cu caracter excepţional, fără să promoveze o politică de investiţii care ar justifica acest fapt, ea are probleme grave de lichiditate.

În aceste condiţii, întreprinderea nu este capabilă să genereze prin activitatea de gestiune suficientă lichiditate şi se va confrunta, în viitor, cu crize de lichiditate. Această situaţie este uşor de constatat la societatea analizată, însă, pentru că dezinvestiţiile au legătură cu programul de restructurare a societăţii situaţia nu este apreciată ca fiind negativă.

Rezultatele analizei tabloului fluxurilor de trezorerie sunt sintetizate în Tabelele 51. şi 52.

Tabelul 51. Capacitatea societăţii de a genera lichiditate

Surse de lichiditate	Judecată sintetică	Judecată analitică
• Prevalează sursele nelegate de gestiunea de exploatare (vânzarea de active sau dezinvestiţii)	+	Situaţia este apreciată pozitivă numai dacă această modalitate de a genera lichiditate are legătură cu operaţiunile de restructurare a societăţii prin programe concrete de măsuri.
• Contractarea de noi credite pe termen scurt	-	Contractare de noi credite are drept consecinţe pierderea gradului de autonomie faţă de terţi, creşterea cheltuielilor financiare ale întreprinderii, rambursarea creditelor şi plata dobânzilor aferente.
• Surse interne de gestiune (diminuarea stocurilor, creşterea gradului de recuperare a creanţelor clienţi, creşterea profitului nedistribuit etc.)	+	Sursele interne de lichiditate reduc necesitatea de a recurge la surse externe de finanţare şi sporesc gradul de autonomie al societăţii.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 52. Destinaţia lichidităţii

Destinaţii ale lichidităţii	Judecată sintetică	Judecată analitică
• Predomină rambursarea creditelor pe termen scurt, a datoriilor către furnizori şi a altor datorii	+	Această destinaţie a surselor de finanţare contribuie la reducerea gradului de dependenţă faţă de terţi şi la diminuarea cheltuielilor financiare, cu consecinţe favorabile asupra rentabilităţii societăţii;
	-	Prin această operaţiune este marcată lipsa unei politici de investiţii în perioada imediat următoare.

Programul de măsuri adoptat va permite stabilirea unui echilibru între sursele şi utilizările de lichiditate (fluxul de trezorerie net este nul), prin utilizarea lichidităţilor colectate pentru diminuarea obligaţiilor faţă de terţi şi pentru rentabilizarea activităţii.

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL IV. ANALIZA SITUAŢIEI PATRIMONIALE A ÎNTREPRINDERII

4.1. Analiza echilibrului financiar - patrimonial

Obiectivul analizei echilibrului financiar patrimonial se rezumă astfel:
1. evaluarea riscului de insolvabilitate al întreprinderii, prin confruntarea gradului de lichiditate al elementelor de activ cu gradul de exigibilitate al elementelor de pasiv, pentru a aprecia în ce măsură întreprinderea face faţă pasivului exigibil cu activul său disponibil.

4.1.1. Indicatori în mărime absolută de apreciere a echilibrului financiar – patrimonial

- *expresia cea mai simplă a valorii patrimoniale a unei întreprinderi*, la data încheierii exerciţiului o reprezintă *activul net contabil* (AN), respectiv *capitalurile proprii* (C_{pr}), concept determinat după relaţia:

$$AN = AT - DT;$$

în care: - AT - activul total, mai puţin elementele de activ fictiv (cheltuieli de constituire);

- DT - datorii totale contractate;

- *pornind de la abordarea juridică a bilanţului, este folosit în analiza financiară conceptul de situaţie netă* (SN) *pentru a estima contabil valoarea drepturilor posedate de proprietari asupra întreprinderii, concept mai restrictiv decât cel de capitaluri proprii*, determinat după următoarea relaţie:

$$SN = C_{pr} - S_i - Pv_r;$$

în care: - S_i - subvenţiile pentru investiţii;

- Pv_r - provizioane reglementate;

Calculul şi interpretarea *fondului de rulment* reprezintă o etapă importantă în analiza situaţiei financiare a întreprinderii, acesta fiind un indicator în măsura să releve modalitatea de finanţare a investiţiilor, pe termen lung, şi contribuţia lui la realizarea echilibrului financiar pe termen scurt, putând avea configuraţiile următoare:

- *fondul de rulment net* (FR_n):

$$FR_n = CP - AI_n;$$

Scanned with OKEN Scanner

în care: - CP - capitaluri permanente;

- AI_n - active imobilizate nete;

- *fondul de rulment financiar* (FR_f), ca parte a capitalurilor permanente care participă la acoperirea nevoilor financiare curente:

$$FR_f = AC_n - D_{ts};$$

în care: - AC_n - activ circulant net, mai puțin provizioanele pentru deprecierea activului circulant;

- D_{ts} - datorii pe termen scurt, inclusiv creditele bancare curente;

- *fondul de rulment propriu* (FR_p), care reflectă autonomia de care dispune întreprinderea în finanțarea investițiilor:

$$FR_p = C_{pr} - AI_n;$$

$$FR_p = FR_n - D_{tl};$$

în care: - D_{tl} - datorii pe termen lung;

- *fondul de rulment străin* (FR_s), care reflectă contribuția capitalului împrumutat la finanțarea activelor imobilizate:

$$FR_s = FR_n - FR_p;$$

$$FR_s = CP - C_{pr};$$

- *necesarul de fond de rulment* (NFR) permite aprecierea echilibrului financiar pe termen scurt, prin confruntarea nevoilor temporare cu resursele temporare:

$$NFR = AC - D_{ts}$$

în care: - AC - activele circulante, exclusiv disponibilitățile (nevoile temporare);

- D_{ts} - datoriile pe termen scurt, exclusiv creditele bancare pe termen scurt (resurse temporare);

- *trezoreria netă* (T_n) este rezultatul întregului echilibru financiar al întreprinderii:

$$T_n = FR - NFR;$$

$$T_n = (Cr + D) - D_{ts};$$

în care: - Cr - creanțe;

- D - disponibilități;

- evoluția trezoreriei de la un exercițiu la altul se analizează cu indicatorul *cash-flow* (CF):

$$CF = T_{n1} - T_{n0};$$

Scanned with OKEN Scanner

4.1.2. Utilizarea ratelor în aprecierea echilibrului financiar - patrimonial

Ratele echilibrului financiar-patrimonial includ: *ratele de compoziție, ratele de acoperire financiară și ratele de lichiditate,* în calitate de indicatori tradiționali, pentru caracterizarea capacității întreprinderii de a susține și consolida propria structură patrimonială și pentru efectuarea judecăților cu privire la structura financiară și la alegerile în materie de finanțare.

a) *Ratele de compoziție* exprimă ponderea diverselor componente de activ și pasiv în totalul activului și, respectiv, în totalul pasivului bilanțului reclasificat, evidențiind în acest mod structura utilizărilor și resurselor bilanțului. Ele permit analiza pe verticală a bilanțului, mai exact, analiza elasticității sau rigidității întreprinderii de a se adapta, într-un timp cât mai scurt, modificărilor impuse de mediul său extern. Pentru a efectua această analiză se realizează comparații temporare între următorii indicatori:

$$R_{c_1} = \frac{AC}{AT}; \; R_{c_2} = \frac{AI}{AT}; \; R_{c_3} = \frac{D_{ts}}{PT}; \; R_{c_4} = \frac{CP}{PT};$$

în care: - PT - pasive totale;

b) Din categoria *ratelor de acoperire financiară*, numite și *rate de soliditate*, fac parte:

- *rata de acoperire a imobilizărilor cu capitaluri permanente* sau *raportul de finanțare a imobilizărilor* (R_{f_1}) sau *rata fondului de rulment*:

$$R_{f_1} = \frac{CP}{AI_n};$$

- *rata de acoperire a imobilizărilor cu capital propriu* sau *raportul de autofinanțare a investițiilor* (R_{af}) sau rata *fondului de rulment propriu* exprimat astfel:

$$R_{af_2} = \frac{C_{pr}}{AI_n};$$

- *rata de finanțare a nevoii de fond de rulment* (R_{NFR}):

$$R_{NFR} = \frac{FR}{NFR};$$

- *rata de finanțare a exploatării* (R_{fe}):

$$R_{fe} = \frac{Cr_{ts}}{NFR};$$

în care: - Cr_{ts} - credite bancare pe termen scurt sau credite de trezorerie;

c) Din categoria *ratelor de lichiditate* fac parte:

Scanned with OKEN Scanner

- *rata sau indicele lichidității generale* (R_{lg}):

$$R_{lg} = \frac{AC}{D_{ts}};$$

- *rata lichidității reduse* (R_{lr}), cunoscut în literatura de specialitate anglo-saxonă sub numele de "test acid" (acid test ratio):

$$R_{lr} = \frac{Cr + D}{D_{ts}};$$

- *raportul lichidității imediate* (R_{li}), numit şi *raportul de disponibilitate sau raportul capacității de plată imediate:*

$$R_{li} = \frac{D}{D_{ts}};$$

d) Din grupul *ratelor de îndatorare şi autonomie financiară* fac parte:

- *coeficienții îndatorării globale* (R_{ig}):

$$R_{ig} = \frac{DT}{C_{pr}}; \text{ sau } R_{ig} = \frac{DT}{PT};$$

- *capacitatea întreprinderii de a rambursa debitele* (R_{rd}), apreciată cu ajutorul următoarelor rate:

$$R_{rd} = \frac{DT}{CAF}; \text{ sau } R_{rd} = \frac{D_{tl}}{CAF};$$

în care: - DT - datorii totale;

- *rata prelevării datoriilor financiare* (R_{pd}):

$$R_{pd} = \frac{Ch_f}{EBE};$$

în care: - Ch_f - cheltuieli financiare;

- *raportul autonomiei sau independenței financiare* (R_a):

$$R_a = \frac{C_{pr}}{CP};$$

- *raportul capacității de împrumut* (R_i):

$$R_i = \frac{C_{pr}}{C_{im}}; \text{ sau } R_i = \frac{P_{ne}}{P_e};$$

în care: - C_{im} - capitalul împrumutat;

Scanned with OKEN Scanner

- P_{ne} - pasivul non exigibil;
- P_e - pasivul exigibil;

- legătura dintre o parte din indicatorii echilibrului financiar exprimaţi în mărime absolută şi relativă este prezentată în tabelul următor:

Tabelul . Legătura dintre indicatorii echilibrului financiari exprimaţi în mărime absolută şi relativă

ANALIZA ECHILIBRULUI FINANCIAR			
Prin indicatori în mărime absolută		**Prin rate sau indici**	
Fondul de rulment	FR=CP-AIN	Raportul de finanţare a imobilizărilor	Capitaluri permanente/ Valoarea imobilizărilor
Necesarul de fond de rulment	NFR=AC-DTS	Raportul lichidităţii generale	Active circulante/ Pasive curente
Marja de trezorerie	TN=(C+D)-PC	Raportul lichidităţii reduse (acid test ratio)	Creanţe +Disponibilităţi/ Pasive curente

4.1.3. Ratele de rotaţie a elementelor patrimoniale

O cunoaştere mai profundă a lichidităţii presupune un studiu mai detaliat al ciclului de exploatare, respectiv a capitalului investit în active curente pentru o mai bună evaluare a gestiunii stocurilor, creanţelor clienţi, datoriilor faţă de furnizori. Indicatorii folosiţi pentru o astfel de analiză sunt următorii:

- *rata de rotaţie a capitalului de exerciţiu* (R_{r_1}), exprimată in număr de rotaţii sau în număr de zile (R_{r_2}) :

$$R_{r_1} = \frac{CA}{AC}; \text{ sau } R_{r_2} = \frac{AC}{CA} \cdot 360;$$

- pentru stocuri se calculează *viteza de rotaţie a stocurilor* (V_{rs}) sau *durata de rotaţie a stocurilor* (D_{rs}):

$$V_{rs} = \frac{CA}{\overline{S}}; \text{ sau } D_{rs} = \frac{\overline{S}}{CA} \cdot 360;$$

în care: - $\overline{S}$ - stocul mediu global, calculat după relaţia $\overline{S} = \frac{S_{initial} + S_{final}}{2}$;

Durata de rotaţie a componentelor de stoc se determină după relaţiile în continuare prezentate:

- *durata de rotaţie a stocurilor de materii prime şi materiale* (D_{mp}):

Scanned with OKEN Scanner

$$D_{mp} = \frac{mp \cdot 360}{CA \cdot m\%};$$

în care: - mp - valoarea consumurilor de materii prime şi materiale de la terţi;

- $m\%$ - ponderea consumurilor de la terţi în cifra de afaceri;

- *durata de rotaţie a stocurilor de produse in curs de fabricaţie* (D_{cf}):

$$D_{cf} = \frac{P_{cf} \cdot 360}{CA \cdot \left(m\% + \frac{f\%}{2} \right)};$$

în care: - P_{cf} - valoarea produselor în curs de fabricaţie;

- $f\%$ - ponderea cheltuielilor de fabricaţie în cifra de afaceri;

- *durata de rotaţie a stocurilor de produse finite* (D_{pf}):

$$D_{pf} = \frac{P_f \cdot 360}{CA \cdot c\%};$$

în care: - P_f - valoarea produselor finite;

- $c\%$ - ponderea costului de producţie în cifra de afaceri;

- *rata de rotaţie a creanţelor clienţi* (R_{r_c}) şi *rata de rotaţie a debitelor către furnizori* (R_{r_f}) completează gama rapoartelor de rotaţie a capitalului de exerciţiu.

$$R_{r_c} = \frac{CA}{Cr_c}; \; R_{r_f} = \frac{V_{mf}}{D_{fz}};$$

în care: - Cr_c - creanţe clienţi;

- V_{mf} - valoarea mărfurilor cumpărate de la furnizori;

- D_{fz} - datorii furnizori;

- aceşti ultimi doi indicatori se caracterizează printr-un mai mare grad de expresivitate dacă exprimă *termenul mediu necesar pentru recuperarea creanţelor clienţi* (T_{r_c}) *şi pentru plata datoriilor către furnizori* (T_{p_f}):

$$T_{r_c} = \frac{Cr_c}{CA} \cdot 360; \text{ sau } T_{r_c} = \frac{Cr_c \cdot 360}{CA \cdot i\%};$$

$$T_{p_f} = \frac{D_{fz}}{V_{mf}} \cdot 360; \text{ sau } T_{p_f} = \frac{D_{fz} \cdot 360}{CA \cdot mf\%};$$

în care: - $i\%$ - ponderea încasărilor în cifra de afaceri;

Scanned with OKEN Scanner

- $mf\%$ - ponderea mărfurilor cumpărate de la furnizori;

Pentru celelalte elemente patrimoniale se pot calcula următoarele rate:

- *durata de rambursare a datoriilor financiare* (D_{Df}):

$$D_{Df} = \frac{D_f}{CA \cdot d_a\%} \cdot 360;$$

în care: - D_f - datorii financiare;

- $d_a\%$ - ponderea datoriilor anuale în cifra de afaceri;

- *durata de achitare a obligațiilor fiscale* (D_{Of}):

$$D_{Of} = \frac{O_f}{CA \cdot o\%} \cdot 360;$$

în care: - O_f - obligații fiscale;

- $o\%$ - ponderea obligațiilor fiscale în cifra de afaceri;

- *rata de rotație a activelor imobilizate în cifra de afaceri* (R_{AI}), exprimată după modelul:

$$R_{AI} = \frac{CA}{AI};$$

- *durata de amortizare a activului imobilizat* (D_{am}):

$$D_{am} = \frac{V_{ri}}{CA \cdot a\%} \cdot 360;$$

în care: - V_{ri} - valoarea rămasă a imobilizărilor;

- $a\%$ - ponderea amortizării în cifra de afaceri;

4.2. Analiza echilibrului financiar funcțional

Obiectivul analizei echilibrului financiar funcțional se rezumă astfel:

1. analiza calitativă a activității de exploatare (achiziționarea și stocajul materiilor prime; fabricarea; stocajul produselor finite și comercializarea; încasările din vânzări;), care constă în aprecierea capacității ciclului de exploatare de a-și echilibra nevoile ciclice din resurse ciclice de capital și de a acoperii partea rămasă nefinanțată din fondul de rulment funcțional.

Scanned with OKEN Scanner

4.2.1. Indicatorii de analiză a echilibrului financiar funcţional

- *fondul de rulment funcţional* (FRF) sau *fondul de rulment net global* $(FRNG)$, *disponibil pentru finanţarea operaţiunilor ciclului de exploatare*, determinat după relaţiile:

$$FRF = R_d - N_s \text{; sau } FRF = (R_d - A_m) - AI_n;$$

în care: - R_d - resurse durabile (resurse proprii, din care amortismente şi provizioane; împrumuturi mai mari sau mai mici de un an);

- N_s - nevoi stabile (active imobilizate brute în afara exploatării; imobilizări de exploatare brute);

- *fondul de rulment funcţional ca expresie a mărimii nevoilor ciclice şi de trezorerie rămasă nefinanţată din resursele ciclice şi de trezorerie* se stabileşte după modelul:

$$FRF = (N_c + N_t) - (R_c + R_t);$$

în care: - N_c - nevoi ciclice, respectiv active ciclice de exploatare (stocuri, creanţe de exploatare) şi active ciclice din afara exploatării (creanţe diverse în afara exploatării);

- N_t - nevoi de trezorerie (disponibilităţi);

- R_c - resurse ciclice (datorii de exploatare, datorii în afara exploatării);

- R_t - resurse de trezorerie (credite bancare de trezorerie);

- *nevoia de fond de rulment totală* $(NFRT)$ se deduce după relaţia următoare:

$$NFRT = (N_c - R_c);$$

$$NFRT = NFRE + NFRAE = (ACE - DE) + (ACAE - DAE);$$

în care: - ACE - active ciclice de exploatare;

- $ACAE$ - active ciclice din afara exploatării;

- DE - datorii de exploatare;

- DAE - datorii din afara exploatării;

Dacă activele circulante de exploatare sunt superioare datoriilor de exploatare, nevoia de fond de rulment pentru exploatare evidenţiază capitalul investit de întreprindere, peste nivelul celui atras din pasivele circulante, şi poate fi considerat o investiţie la fel ca şi imobilizările de exploatare. Astfel, se pot determina mai multe *forme ale capitalului angajat de întreprindere*, în corelaţie cu funcţiile pe care acesta trebuie să le îndeplinească:

- *capital angajat* (C_a):

$$C_a(activ) = (IE + IAE + IF) + NFRE + NFRAE + D = AI + NFRE + NFRAE + D$$

Scanned with OKEN Scanner

$$C_a(activ) = C_i + NFRAE + D;$$
$$C_a(pasiv) = R_p + D_{tml} + Cr_t;$$

în care: - AI - activ imobilizat;
- IE - imobilizări de exploatare;
- IAE - imobilizări din afara exploatării;
- IF - imobilizări financiare;
- D - disponibilităţi;
- R_p - resurse proprii;
- D_{tml} - datorii pe termen mediu şi lung;
- Cr_t - credite de trezorerie;

- *capital economic* (C_e):

$$C_e = IE + NFRE;$$

- *capital investit* (C_i):

$$C_i = IAE + IF + C_e;$$

- capitalul angajat în activ trebuie să fie egal cu cel angajat în pasivul bilanţului funcţional, conducând la evidenţierea *ecuaţiei echilibrului funcţional* :

$$AI + NFRE + NFRAE + D = R_p + D_{tml} + Cr_t; \text{ sau}$$
$$(NFRE + NFRAE) + (D - Cr_t) = (R_p + D_{tml}) - AI; \text{ sau}$$
$$NFRT + TN = FRF;$$

în care: - TN - trezoreria netă;

- *trezoreria netă* (TN) în bilanţul funcţional este dată de relaţia:

$$TN = N_t - R_t;$$

- *ecuaţia fundamentală a trezoreriei nete* este:

$$FRF - (NFRE + NFRAE) = TN;$$

▶ Studiul de caz nr. 26.

Plecând de la datele din documentele contabile de sinteză analizaţi eficientei utilizări a capitalului de exploatare prin evaluarea individuală a rotaţiei fiecărei componente esenţiale a activului de exploatare, respectiv a gestiunii stocurilor, creanţelor clienţi, datoriilor către furnizori.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 53. Evoluția ratei de rotație a capitalului de exploatare

Rata de rotație a Capitalului de exploatare	Exercițiile financiare:		
	N	N+1	N+2
$IRS = \frac{CA}{S}$	2,28	2,13	1,36
$IRC = \frac{CA}{C_c}$	21,35	43,62	13,80
$IRD = \frac{V_{mc}}{D_f}$	36,50	15,87	19,21
$T_{rc} = \frac{C_c}{CA} \cdot 365$	17	8	26
$T_{pf} = \frac{D_f}{V_{mc}} \cdot 365$	10	23	19

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

- diminuarea *vitezei de rotație a stocurilor* (IRS) la societatea analizată de la 2,28 ori, în anul N, la 1,36 ori, în anul N+1, marchează faptul că aceasta se confruntă cu *probleme de lichiditate*, ca urmare a faptului că o parte tot mai mare din capitalul investit în activele de exploatare, rămâne *imobilizată în stocuri*. De asemenea, reducerea vitezei de rotație a stocurilor evidențiază faptul că societatea supusă analizei se confruntă cu dificultăți de desfacere a produselor sale, dat fiind faptul că paralel cu diminuarea cifrei de afaceri, în anul N+2, s-a înregistrat o majorare a stocurilor, în aceeași perioadă. Aceste aspecte s-au înscris printre cauzele care au antrenat reducerea vitezei de rotație a capitalului investit în active de exploatare, în anul N+2.

- *indicele de rotație a creanțelor clienți* (IRC) exprimă măsura în care creanțele clienți se pot reînnoi prin efectul vânzărilor. Datele din tabelul anterior arată că gradul de reînnoire a acestora este cel mai mare în exercițiul financiar N+1. Valoarea mai redusă a acestui indice, în exercițiul N+2, corelată cu nivelul cel mai scăzut al vitezei de rotație a stocurilor, înregistrat în aceeași perioadă, vine să întărească asertiunea anterioară cu privire la problemele de lichiditate cu care se confruntă societatea în acest ultim exercițiu al perioadei analizate.

- o evoluție oscilatorie a cunoscut *indicele de rotație a debitelor furnizori* (IRD). Se observă, așadar, că datoriile față de furnizori puteau fi plătite de circa 36,50 ori din cifra de afaceri obținută în anul respectiv, în exercițiul luat drept bază de referință. Ulterior, valoarea indicelui s-a diminuat cu 56,52%, ca urmare a

Scanned with OKEN Scanner

majorării datoriilor către furnizori cu 178,20%, în anul N+1 faţa de nivelul lor în perioada de referinţă. În exerciţiul financiar N+2 valoarea indicelui se majorează cu 21,05% comparativ cu anul N+1, datorită diminuării cu 40,20% a datoriilor către furnizori.

- *termenul necesar pentru recuperarea creanţelor clienţi* (T_{rc}) variază semnificativ de la un exerciţiu la altul la societatea analizată. Nivelul maxim, de 26 zile, atins de acesta, în N+2, indică un grad de lichiditate al creanţelor apropiat de normal.

- *perioadele de timp în care datoriile faţă de furnizori devin exigibile* (T_{pf}) sugerează un termen de plată mai lung acordat societăţii de furnizorii săi în exerciţiul financiar N+1, acesta influenţând pozitiv trezoreria.

- **Concluziile analizei:**

- efectul *reducerii vitezei de rotaţie a stocurilor*, care marchează imobilizarea în stocuri a unei părţi din capitalul investit cu consecinţe nefavorabile asupra gradului de lichiditate, a fost atenuat printr-o politică eficientă de credite comerciale promovată în cadrul societăţii, în special în exerciţiul N+1;

- prin compararea termenelor de plată acordate de societate clienţilor săi cu termenele acordate de furnizori societăţii, putem aprecia că *politica de credite comerciale promovată de aceasta a fost eficientă numai în exerciţiul financiar N+1*, când termenul de plată primit de la furnizor depăşeşte cu 15 zile termenul de plată acordat de societate clienţilor săi, perioadă în care sumele care reprezentau datoriile către furnizori puteau să fie utilizate ca resurse atrase pentru finanţarea activităţii curente.

- acţiunea combinată a tuturor acestor factori au imprimat evoluţia ratei de rotaţie a capitalului investit în activele de exploatare sau curente. Aceasta din urmă, corelată cu rata crescătoare de rotaţie a capitalului investit în active imobilizate, care pune în evidenţă gradul de reînnoire a activelor imobilizate din cifra de afaceri, au determinat trendul ascendent al ratei de rotaţie a capitalului investit şi, respectiv al rentabilităţii economice.

▶Studiul de caz nr. 27.

Să se analizeze evoluţia ratelor de compoziţie a elementelor de activ şi pasiv, precum şi influenţa modificării acestora asupra rentabilităţii financiare, plecând de la bilanţul societăţii analizate.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 54. Evoluţia ratelor de compoziţie a activului şi pasivului

Ratele de compoziţie a activului şi pasivului	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
$RCA_1 = \frac{A_c}{A_t}$	11,61	14,80	24,25
$RCA_2 = \frac{A_i}{A_t}$	85,05	83,93	74,99
$RCP_1 = \frac{P_c}{P_t}$	21,19	20,27	32,95
$RCP_2 = \frac{C_p}{P_t}$	78,81	78,97	67,05

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Din analiza, pe verticală, a bilanţului societăţii se constată modificarea progresivă a ponderii activelor circulante în totalul activului (de la 11,61 % în anul N la 24,25% în anul N+2), paralel cu diminuarea ponderii deţinute de activele imobilizate în activul total (de la 85,05% în N la 74,99% în anul N+2).

Cu toate că în structura activului societăţii analizate s-au produs astfel de transformări, continuă să prevaleze în cadrul activului total imobilizările, putându-se vorbi la prima vedere de un grad de elasticitate mai scăzut al societăţii, apreciat prin reacţiile sale mai lente la modificările mediului extern.

Ţinând seama de specificul activităţii desfăşurate la societatea analizată, de durata ciclurilor de producţie care variază în medie de la câteva săptămâni la câţiva ani, de tehnologiile de creştere şi exploatare a păsărilor, structura activului anterior prezentată poate fi considerată normală.

În mod analog se poate vorbi de o rigiditate a pasivului, fapt evidenţiat de valorile ratelor de compoziţie ale pasivului, respectiv, de preponderenţa în structura pasivului a capitalurilor permanente în raport cu pasivele circulante. Această rigiditate tinde să se atenueze în exerciţiul financiar N+2, datorită faptului că ponderea pasivelor circulante înregistrează o uşoară creştere, sporind cu 11, 76%, în exerciţiul N+2 comparativ cu exerciţiul luat ca bază de referinţă, şi a diminuării ponderii capitalurilor permanente în pasivul total cu 11,76%, în aceeaşi perioadă.

Creşterea ponderii pasivelor circulante în totalul pasivului se reflectă pozitiv asupra rentabilităţii financiare, în urma creşterii posibilităţii de acces a societăţii la sursele de finanţare puţin sau deloc costisitoare (credite furnizori).

Scanned with OKEN Scanner

▶ Studiul de caz nr. 28.

Analizaţi capacitatea societăţii analizate de a-şi susţine şi consolida structura patrimonială, utilizând ca modele de analiză ratele de acoperire financiară sau de soliditate, determinate pe baza bilanţului.

Tabelul 55. Evoluţia ratelor de acoperire financiară

Ratele de acoperire Financiară	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
$RFI = \frac{C_p}{A_i}$	0,9266	0,9408	0,8941
$RAf = \frac{C_{pr}}{A_i}$	0,9266	0,9005	0,8941
$RIF_1 = \frac{D_t}{C_{pr}}$	0,2689	0,3131	0,4915
$RIF_2 = \frac{D_t}{P_t}$	0,2119	0,2366	0,3295
$RIf = \frac{C_{pr}}{C_{imp}}$	3,7188	3,1941	2,0345

➢ Interpretarea rezultatelor analizei:

- conform valorilor înscrise în tabelul anterior, *rata de finanţare a imobilizărilor* (RFI) are o evoluţie oscilatorie, indicând o acoperire a imobilizărilor din resursele permanente în proporţie de 92,66%, în anul N, după care aceasta se ridică la 94,08%, în anul N+1, diminuându-se apoi la 89,41%, în ultimul an al perioadei analizate.

- calculul indicatorului *fond de rulment net*, verifică aserţiunea potrivit căreia valorile subunitare ale raportului de acoperire a imobilizărilor cu capital permanent indică un dezechilibru financiar între posturile din "partea de sus" a bilanţului (Tabelul 56.).

Tabelul 56. Evoluţia indicatorului fond de rulment net - mii lei -

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Fondul de rulment net (FRN)	- 3 463 041	- 2 792 304	- 3 190 751
Fondul de rulment propriu (FRP)	- 3 463 041	- 4 699 190	- 3 190 751
Fondul de rulment străin (FRS)	0	1 906 886	0

Scanned with OKEN Scanner

- dezechilibrul financiar, pe termen lung, este mai evident în exercițiile financiare N şi N+2, perioade pentru care şi valoarea RFI este mai departe de valoarea unitară, comparativ cu anul N+1. Fondul de rulment net reflectă un dezechilibru mai mic în anul N+1, deoarece în această perioadă capitalul societății s-a majorat cu 1 906 886 mii lei (1,74%), ca urmare a recurgerii la surse externe de finanțare, cu toate că s-a majorat şi valoarea investițiilor în active imobilizate cu 88 082 mii lei (0,18%).

- *raportul de acoperire a imobilizărilor cu capital propriu* sau *raportul de autofinanțare a investițiilor* (RAf) prezintă un grad mai mare de fidelitate pentru analistul care vrea să aprecieze corelațiile dintre structura investițiilor şi politica de finanțare a societății analizate. Nivelul acestui indicator manifestă tendință descrescătoare, pe parcursul perioadei analizate. Pentru a reflecta o soliditate patrimonială satisfăcătoare RAf ar trebui să înregistreze valori cel puțin egale cu unitatea. Deoarece în exercițiile financiare N şi N+2 capitalul permanent coincide cu capitalul propriu, datorită nerecurgerii societății la împrumuturi pe termen mediu şi lung, valorile celor două rate sunt egale. Excepție face exercițiul financiar N+1, în cursul căruia activele imobilizate sunt autofinanțate în proporție de 90,05%.

- la fel cum rata de finanțare a imobilizărilor se corelează cu fondul de rulment net şi rata de autofinanțare a investițiilor se corelează cu fondul de rulment propriu. Valoarea subunitară a RAf, indică un *fond de rulment propriu* insuficient pentru finanțarea imobilizărilor. În general, pentru întreprinderile din agricultură acest indicator are valori negative, pentru că puține întreprinderi îşi pot finanța imobilizările numai din capital propriu.

- nivelul înregistrat de aceşti indicatori reflectă faptul că societatea analizată nu a degajat o rentabilitate suficientă, astfel încât o parte din aceasta să rămână la dispoziția sa şi să fie destinată autofinanțării investițiilor, rambursării datoriilor pe termen scurt, garantând existența lichidităților necesare derulării activității curente. Contribuția capitalului împrumutat la finanțarea investițiilor în active imobilizate este reflectată de *fondul de rulment străin*, care a atenuat dezechilibrul financiar constatat.

- diminuarea fondului de rulment explică o marjă de siguranță redusă pentru societatea analizată. Dacă se are în vedere faptul că diminuarea marjei de siguranță este consecința efortului investițional pe care societatea l-a efectuat, pentru achiziționarea unei linii performante de abatorizare care se estimează a fi rentabilă, fondul de rulment va înregistra o evoluție pozitivă pe termen lung.

- *ratele îndatorării financiare* (RIF_1 şi RIF_2), evidențiază *capacitatea de îndatorare globală* nesaturată a societății. Aceste două rapoarte au avut o evoluție ascendentă, pe durata perioadei analizate, însă valoarea lor a rămas subunitară, ceea ce arată faptul că limita superioară a îndatorării nu a fost atinsă. Ținând seama de costul capitalului împrumutat, în perioada analizată, putem aprecia că o

Scanned with OKEN Scanner

capacitatea de îndatorare mai mare ar fi avut efect negativ asupra rentabilității financiare a societății luate în studiu.

- *raportului de autonomie* sau *independență financiară* (RIf), pentru perioada analizată, a avut un trend descendent, însă, valoarea sa a rămas, pe întreaga perioadă, foarte ridicată (3,7188, în anul N, 2,0345, în anul N+2). Valoarea acestui raport constituie o garanție a menținerii solvabilității și autonomiei societății față de creanțierii săi, existând totodată posibilitatea supraviețuirii sale, în continuare.

- **Concluziile analizei:**

- *structura financiară de care dispune societatea, în perioada analizată, nu este cea mai adecvată pentru a asigura desfășurarea unei activități suficient de rentabile*, astfel încât o parte din rentabilitate să rămână la dispoziția întreprinderii pentru a fi destinată autofinanțării investițiilor, rambursării datoriilor pe termen scurt și pentru a garanta existența lichidităților necesare derulării activității curente;

- insuficiența fondului de rulment pentru finanțarea investițiilor în active imobilizate și pentru finanțarea nevoilor curente este, pe de o parte, consecința *punerii în rezervă a unei părți insuficiente din rezultatul exercițiului*, iar pe de alta parte, expresia unei *politici de îndatorare pe termen mediu și lung reduse*, datorită nivelului descurajant al ratei dobânzii la împrumuturi;

- creșterea eficienței interne a societății și perfecționarea politicii sale de marketing ar putea contribui la ameliorarea rezultatului final, fiind astfel posibilă punerea în rezervă a unei părți mai mari din rezultatul exercițiului și recurgerea la împrumuturi, pe termen mediu și lung, într-o proporție care să nu afecteze negativ rentabilitatea financiară a întreprinderii. Aceste schimbări ar permite creșterea capitalului permanent al societății și întărirea structurii sale financiare, cu consecințe favorabile asupra corelației rentabilitate-lichiditate;

▶Studiul de caz nr. 29.

Plecând de la bilanțurile comparate ale societății analizate, prezentate în Tabelul 32, se cere:

a) determinarea principalelor rate de lichiditate pentru perioada analizată;
b) analizați evoluția gradului de lichiditate al societății în corelație cu evoluția indicatorului necesar de fond de rulment, cu viteza de rotație a activelor și pasivelor curente și cu structura activelor circulante.

Scanned with OKEN Scanner

a)

Tabelul 57. Evoluția ratelor de lichiditate

Rate de lichiditate	Exercițiile financiare:		
	N	N+1	N+2
$RLG = \frac{A_c}{P_c}$	0,5481	0,7301	0,7361
$RLR = \frac{C_r + D}{P_c}$	0,0964	0,0674	0,1039
$RLI = \frac{D}{P_c}$	0,0023	0,0004	0,0016

b)

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

- datele din Tabelul 57. sugerează o *rată a lichidității generale* (RLG) ușor crescătoare. Astfel, pasivele curente au fost acoperite de ansamblul activelor circulante transformate în lichidități în proporție de 54,81%, în exercițiul financiar de referință, sporind gradul de acoperire cu 33,20%, în anul imediat următor, ajungându-se, în final, la un grad de acoperire a acestora de 73,61%. Valorile acestui raport se bazează pe ipoteza că stocurile au putut fi transformate imediat în lichidități. Deși a urmat o evoluție ascendentă, rata de lichiditate generală se situează sub nivelul care ar putea sugera o trezorerie generală suficientă.

Semnificația ratei de lichiditate generală poate fi amplificată dacă analiza sa este corelată cu analiza *necesarului de fond de rulment* (Tabelul 58.)

Tabelul 58. Evoluția indicatorului necesar de fond de rulment - mii lei -

Denumirea indicatorilor	Exercițiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Necesarul de fond de rulment	- 5 309 210	- 3 079 507	- 3 495 189
Trezoreria netă (marja de trezorerie)	1 846 169	287 203	304 407

Necesarul de fond de rulment înregistrează valori negative, pe parcursul perioadei analizate, semnalând un surplus de resurse temporare în raport cu nevoile de capitaluri circulante. La prima vedere, această situație ar putea fi interpretată ca fiind consecința discontinuităților în aprovizionarea societății cu factorii necesari derulării activității curente, însă, calculul vitezei de rotație a activelor și pasivelor circulante ne permite să dăm o altă interpretare valorilor negative ale necesarului de fond de rulment (Tabelul 59.).

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 59. Evoluţia vitezei de rotaţie a activelor şi pasivelor circulante

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Viteza de rotaţie a activelor circulante	1,88	1,92	1,17
Viteza de rotaţie a pasivelor circulante	1,03	1,40	0,86

Superioritatea vitezei de rotaţie a activelor circulante faţă de cea a pasivelor curente arată că societatea analizată realizează mai repede lichidităţi, fiind posibil un echilibru financiar, pe termen scurt, chiar în condiţiile unui fond de rulment negativ, a cărui surplus rămas după finanţarea imobilizărilor ar trebui să fie utilizat pentru finanţarea nevoilor curente.

- *raportul lichidităţii reduse* ("test acid") (*RLR*) oferă informaţii reale asupra gradului de lichiditate a societăţii analizate, deoarece prin excluderea stocurilor de la numărătorul raportului se depăşeşte eroarea interpretativă proprie ratei de lichiditate generală. Ţinând seama de faptul că literatura occidentală propune valori cuprinse între 0,8 şi 1 pentru ca acest indicator să reflecte o situaţie normală de lichiditate, nivelul lichidităţii reduse înregistrat la societatea studiată este nesemnificativ. Acesta reflectă problemele reale de lichiditate cu care se confruntă societatea luată în studiu. Ea reuşeşte, datorită lichidităţii reduse să acopere pasivele circulante numai în proporţie de 9,64%, în anul N, 6,74%, în exerciţiul financiar N+1, şi 10,39%, în ultimul exerciţiu al perioadei analizate.

Pentru identificarea cauzelor care au determinat valoarea diminuată a lichidităţii reduse trebuie studiate atent elementele de la numărătorul raportului. Prin urmare, pentru creanţele clienţi termenul de recuperare este superior termenului de plată acordat societăţii de către furnizori, cu consecinţe nefavorabile asupra lichidităţii. La aceasta se mai adaugă faptul că, atât creanţele cât şi disponibilităţile, au o pondere mai mică în structura totală a activelor circulante, comparativ cu ponderea stocurilor care, de regulă, nu pot fi uşor transformate în lichidităţi (Tabelul 60.). Aşadar, aceste două elemente însumate şi raportate la un nivel în creştere al pasivelor curente, generează rapoarte ale lichidităţii reduse nesemnificative.

Tabelul 60. Analiza comparată a structurii activelor circulante (%)

Denumirea indicatorilor	Exerciţiile financiare:		
	N	N+1	N+2
Active circulante total	100,00	100,00	100,00
Stocuri	82,40	90,37	85,88
Clienţi	8,82	4,41	8,45
Disponibilităţi	0,42	0,05	0,22

Analiza ratei lichidităţii reduse se poate corela cu analiza *trezoreriei nete*. Acest indicator a înregistrat pe toată perioada analizată valori pozitive, fără ca el să fie expresia echilibrului financiar de ansamblu al societăţii analizate, ci consecinţa

Scanned with OKEN Scanner

utilizării insuficiente a resurselor de finanţare potenţiale. Aşadar, chiar dacă fondul de rulment net a înregistrat valori negative, dovedindu-se insuficient pentru finanţarea activelor imobilizate şi a unei părţi din nevoile curente, necesarul de fond de rulment a rămas inferior posibilităţilor de finanţare a nevoilor curente cu ajutorul resurselor pe termen scurt, ceea ce a generat trezorerie netă pozitivă. Astfel de situaţii sunt frecvent întâlnite în *conjuncturile financiare caracterizate prin rate ale dobânzii la împrumuturi foarte ridicate,* fiind astfel *descurajate proiectele de investiţii productive, cu efecte viitoare negative asupra asigurării capacităţii de autofinanţare, a posibilităţilor de rambursare a datoriilor şi a rentabilităţii întreprinderii.*

- *rata lichidităţii imediate* sau raportul capacităţii de plată imediate (RLI) a înregistrat valori puţin semnificative, care au variat de la 0,0023, în exerciţiul financiar N, la 0,0016, în ultimul exerciţiu al perioadei analizate. Acest fapt demonstrează că disponibilităţile conservate în cadru societăţii nu au fost dimensionate corespunzător necesităţilor de rambursare şi regularizare a plăţilor. Disponibilităţile ar fi trebuit să reprezinte circa 20-30% din pasivele curente pentru a garanta lichiditatea reală a societăţii analizate.

- **Concluziile analizei:**

- analiza corelaţiei rentabilitate-lichiditate pune în evidenţă necesitatea unor acţiuni menite să dimensioneze mai bine necesarului curent de finanţare, respectiv, *mai buna gestiune a stocurilor, a relaţiilor cu clienţii şi furnizorii şi a gestiunii trezoreriei* prin evitarea recurgerii insuficiente la sursele de finanţare la care societatea poate avea acces;

- în urma analizei se deduce preocuparea permanentă a managementului societăţii de a asigura un oarecare grad de *conciliere între obiectivul rentabilităţii şi cel al lichidităţii. Raportul rentabilitate-lichiditate* este esenţa politicii financiare care condiţionează dezvoltarea pe termen lung şi perenitatea societăţii comerciale, dacă ţinem seama de faptul că rata maximă de creştere pe care şi-o poate asuma o întreprindere, în general, este funcţie de propria rentabilitate şi de nivelul autofinanţării degajate de aceasta.

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL V. ANALIZA POTENŢIALULUI INTERN AL ÎNTREPRINDERII

Obiectivele analizei potenţialului intern sunt următoarele:

1. *analiza potenţialului uman al întreprinderii;*
2. *analiza potenţialului material al întreprinderii.*

5.1. Analiza potenţialui uman al întreprinderii

Aspectele esenţiale ale analizei potenţialului uman al întreprinderii vizează:
- analiza dimensiunii şi structurii potenţialului uman;
- analiza comportamentului personalului;
- analiza eficienţei utilizării potenţialului uman;
- analiza reflectării eficienţei utilizării potenţialului uman asupra performanţelor economico-financiare ale întreprinderii.

5.1.1. Analiza dimensiunii şi structurii potenţialului uman

Acest tip de analizã are în vedere atât latura *cantitativã şi cea calitativã* a încadrării cu personalul necesar desfăşurării activităţii, în dinamica şi structura sa. Pentru reflectarea *cantitativã* a potenţialului uman se utilizează indicatori precum:

- *numărul scriptic de salariaţi;*
- *efectivul scriptic prezent la lucru;*
- *număr mediu scriptic de salariaţi;*
- *număr maxim de salariaţi;*
- *efectivul fiscal de salariaţi.*

Analiza asigurării cu potenţial uman, adâncită pe grupe de profesiuni, foloseşte cu precădere indicatorul:

- *numărului mediu scriptic de salariaţi* ($\overline{N}$), calculat după modelul:

$$\overline{N} = \frac{N_i + N_f}{2};$$

$$N_f = N_i + I - E$$

în care: - N_i - numărul de salariaţi existent la începutul perioadei analizate;

- N_f - numărul de salariaţi existent la sfârşitul perioadei;
- I - numărul de salariaţi intraţi în cursul perioadei;

Scanned with OKEN Scanner

- E - numărul de salariaţi ieşiţi în cursul perioadei.

- *numărul mediu admisibil de salariaţi* $(\overline{N}_a)$ *necesari pentru ca producţia să se realizeze într-un anumit procent:*

$$\overline{N}_a = \overline{N}_0 \cdot \frac{i_q}{100};$$

$$i_q = \frac{\overline{N}_1 \cdot \overline{w}_1}{\overline{N}_0 \cdot \overline{w}_0} \cdot 100 = i_{\overline{N}} \cdot \frac{i_{\overline{w}}}{100};$$

în care: - $\overline{N}_0$ - numărul mediu scriptic de salariaţi existent la începutul perioadei;

- i_q - indicele producţiei fizice;

- $\overline{w}_1, \overline{w}_0$ - productivitatea medie a muncii la începutul şi la sfârşitul perioadei;

- $i_{\overline{N}}$ - indicele numărului mediu scriptic de salariaţi;

- $i_{\overline{w}}$ - indicele productivităţii medii a muncii.

- *modificarea relativă a numărului mediu scriptic de salariaţi:*

$$I_{\overline{N}} = \overline{N}_1 \cdot \left(1 - \frac{i_{\overline{w}}}{100}\right);$$

Analiza *structurii personalului pe categorii* poate fi completată prin calculul şi interpretarea următoarelor rapoarte:

$$R_{sp_1} = \frac{N_{ac}}{N_m} \cdot 100;$$

$$R_{sp_2} = \frac{N_m}{N_{tp}} \cdot 100;$$

$$R_{sp_3} = \frac{N_{TESA}}{N_{tp}} \cdot 100;$$

în care: - N_{ac} - numărul de personal din alte categorii;

- N_m - numărul de muncitori;

- N_{tp} - total personal;

- N_{TESA} - personal TESA.

Analiza *calitativă a dimensiunii şi structurii potenţialului uman* este orientată cu precădere spre aprecierea gradului de calificare a personalului, recurgând la o serie de coeficienţi:

- *coeficientul calificării medii* ($\overline{K}$), determinat după relaţia:

Scanned with OKEN Scanner

$$\overline{K} = \frac{\sum \overline{N}_i \cdot k_i}{\sum \overline{N}_i} \cdot 100 = \frac{\sum s_i \cdot k_i}{100};$$

în care: - k_i - categoria de încadrare i;

- $\overline{N}_i$ - numărul de lucrători din categoria respectivă;
- s_i - structura lucrătorilor pe categorii.

- *coeficientul de complexitate al lucrărilor* ($\overline{K}_l$), calculat după modelul:

$$\overline{K}_l = \frac{\sum V_i \cdot k_i}{\sum V_i} \cdot 100 = \frac{\sum s_i \cdot k_i}{100};$$

în care: - V_i - volumul de lucrări aferent categoriei de lucrare i, exprimat în ore-normă.

5.1.2. Analiza comportamentului potențialului uman

Pentru evaluarea comportamentului potențialului uman sunt supuse analizei aspectele privind: *mobilitatea forței de muncă, utilizarea timpului de muncă disponibil și conflictualitatea în relațiile de muncă.*

Diagnosticul mobilității personalului se realizează pe *baza indicatorilor circulației și fluctuației* acestuia, reprezentați de:

- *coeficientul intensității intrărilor* (C_i), determinat după modelul:

$$C_i = \frac{I}{\overline{N}} \cdot 100;$$

- *coeficientul intensității ieșirilor* (C_e), calculat după relația:

$$C_e = \frac{E_J}{\overline{N}} \cdot 100;$$

- *coeficientul de fluctuație* (C_f), determinat după modelul:

$$C_e = \frac{E_{NJ}}{\overline{N}} \cdot 100;$$

- *coeficientul mișcării totale* (C_m), calculat după relația:

$$C_m = \frac{I + E}{\overline{N}} \cdot 100;$$

în care: - I - numărul salariaților intrați în întreprindere în perioada analizată;

- E_J - numărul salariaților plecați din motive justificate din întreprindere;

Scanned with OKEN Scanner

- E_{NJ} - numărul salariaților plecați din motive nejustificate din întreprindere;
- E - numărul salariaților plecați din întreprindere în perioada analizată.

Pentru caracterizarea *gradului de stabilitate a forței de muncă* se analizează indicatorii:

- *gradul de stabilitate a forței de muncă* (G_s), dedus după modelul:

$$G_s = 1 - C_m;$$

- *coeficientul stabilității prin stagiu* (G_{ss}), determinat după modelul:

$$G_{ss} = \frac{\sum t}{\sum T} \leq 1;$$

- *coeficientul stabilității prin vechimea medie* (G_{sv}), calculat după modelul:

$$G_{ss} = \frac{\sum N_i \cdot v_i}{\sum N_i} \cdot 100 = \frac{\sum s_i \cdot v_i}{100}$$

în care: - t - vechimea salariaților în aceeași unitate, în ani;
- T - vechimea totală în muncă, în ani;
- N_i - numărul de salariați cu vechimea i;
- v_i - vechimea, în ani;
- s_i - structura salariaților după vechimea în muncă.

Analiza folosirii timpului de muncă oferă informații privind: resursele totale de timp ale unei perioade, modul de utilizare a timpului disponibil și cauze folosirii lui incomplete, pe seama următorilor indicatori:

- *fondul de timp calendaristic* (T_c), exprimat în *zile-om* sau *ore-om*:

$$T_c = \overline{N} \cdot 360;$$

$$T_c = \overline{N} \cdot 360 \cdot 24;$$

- *fondul de timp maxim disponibil* $(T_{\max d})$:

$$T_{\max d} = T_c - (S + L);$$

în care: - S - sărbători legale;
- L - alte zile de repaos legal;

- *fondul de timp efectiv lucrat* (T_{ef}):

$$T_{ef} = T_{\max d} - I;$$

în care :- I - întreruperi;

- *coeficientul de utilizare a fondului de timp maxim disponibil* (C_u):

Scanned with OKEN Scanner

$$C_u = \frac{T_{ef}}{T_{\max d}} \cdot 100;$$

- *coeficientul fondului de timp neutilizat* (C_{nu}):

$$C_{nu} = \frac{I}{T_{\max d}} \cdot 100;$$

Analiza comportamentului potențialului uman se realizează prin intermediul aprecierii *gradului de conflictualitate* dintre sindicate şi conducerea întreprinderii. Conflictualitatea colectivă se analizează cu ajutorul indicatorilor:

- *coeficientul de importanță a grevei* (k_i), determinat după relația:

$$k_i = \frac{n_g}{N} \cdot 100;$$

în care: - n_g - numărul de greviști;

- N - numărul total de salariați;

- *coeficientul de localizare a grevei* (k_l), determinat după relația:

$$k_l = \frac{n_{gx}}{n_g} \cdot 100;$$

în care: - n_{gx} - număr de greviști din unitatea sau secția x.

5.1.3. Analiza eficienței utilizării potențialului uman

Eficiența utilizării potențialului uman se exprimă prin indicatorii de productivitate a muncii, care pot îmbrăca forma:

- *productivității medii anuale a muncii* ($\overline{W}_a$):

$$\overline{W}_a = \frac{Q}{N};$$

în care: - Q - producția, exprimată în unități fizice sau valorice;

- N - numărul total de salariați.

- *productivității medii zilnice a muncii* ($\overline{W}_z$):

$$\overline{W}_z = \frac{Q}{T_{ef}} = \frac{\overline{W}_a}{\overline{Z}} = \frac{Q}{N \cdot \overline{Z}};$$

în care: - T_{ef} - timpul efectiv lucrat, exprimat în zile-om;

- $\overline{Z}$ - numărul mediu de zile lucrate;

- *productivității medii orare a muncii* ($\overline{W}_h$):

Scanned with OKEN Scanner

$$\overline{W}_h = \frac{Q}{T_{ef}} = \frac{\overline{W}_z}{\overline{h}} = \frac{\overline{W}_a}{\overline{Z} \cdot \overline{h}} = \frac{Q}{N \cdot \overline{Z} \cdot \overline{h}};$$

în care: - T_{ef} - timpul efectiv lucrat, exprimat în ore-om;

- $\overline{h}$ - numărul mediu de ore lucrate;

- *productivității muncii pe tipuri de activități sau structuri organizatorice* $(\overline{W})$:

$$\overline{W} = \frac{\sum g_{ti} \cdot w_i}{100};$$

în care: - g_{ti} - structura timpului de muncă pe tipuri de activități sau structuri organizatorice;

- w_i - productivitatea muncii aferentă activității sau structurii organizatorice implicate în calcul.

Analiza eficienței potențialului uman poate fi abordată şi prin prisma *corelației dintre productivitatea muncii* $\left(\frac{CA}{N} \text{ sau } \frac{VA}{N}\right)$ *şi gradul de înzestrare tehnică a muncii* $\left(\frac{M_f}{N}\right)$, după modelele:

$$\frac{CA}{N_{op}} = \frac{M_f}{N_{op}} \cdot \frac{CA}{M_f};$$

$$\frac{CA}{N_{op}} = \frac{N_{op}}{N} \cdot \frac{M'_f}{N_{op}} \cdot \frac{CA}{M'_f};$$

$$\frac{CA}{N_{op}} = \frac{M_f}{N_{op}} \cdot \frac{M'_f}{M_f} \cdot \frac{CA}{M'_f};$$

$$\frac{CA}{N} = \frac{M_f}{N} \cdot \frac{M'_f}{M_f} \cdot \frac{P_{ex}}{M'_f} \cdot \frac{CA}{P_{ex}};$$

$$\frac{VA}{N} = \frac{M_f}{N} \cdot \frac{P_{ex}}{M_f} \cdot \frac{VA}{P_{ex}};$$

în care: - $\frac{CA}{M_f}$ - eficiența utilizării activelor imobilizate;

- $\frac{M_f}{N_{op}}$ - gradul de înzestrare tehnică a personalului operativ;

Scanned with OKEN Scanner

- $\frac{N_{op}}{N}$ - ponderea personalului operativ în totalul numărului de salariaţi;

- $\frac{M'_f}{N_{op}}$ - gradul de înzestrare tehnicã a personalului operativ cu active imobilizate în funcţiune;

- $\frac{CA}{M'_f}$ - eficienţa utilizării activelor imobilizate în funcţiune;

- $\frac{M'_f}{M_f}$ - ponderea activelor imobilizate productive (în funcţiune) în totalul activelor corporale;

- $\frac{P_{ex}}{M'_f}$ - eficienţa utilizării activelor imobilizate în funcţiune;

- $\frac{CA}{P_{ex}}$ - gradul de realizare a producţiei de exerciţiu;

- $\frac{VA}{P_{ex}}$ - gradul de integrare pe verticalã.

5.1.4. Analiza reflectării eficienţei utilizării potenţialului uman asupra performanţelor economico-financiare ale întreprinderii

Consecinţa directă a creşterii eficienţei potenţialului uman este reflectată în tabelul următor:

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 61. Reflectarea creşterea eficientei potenţialului uman asupra performanţelor economico-financiare

Nr. crt.	Indicatori	Mod de calcul	Efecte
1.	Cifra de afaceri	$CA = \overline{N} \cdot \overline{W}_a$	↗
2.	Rata cheltuielilor cu salariile	$R_{Chs} = \frac{\overline{S}_a}{\overline{W}_a} \cdot 1000$	↘
3.	Fondul de salarii	$F_s = CA \cdot \frac{R_s}{1000}$	↗↘
4.	Cheltuieli totale	$Ch_t = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \frac{R_{Cht}}{1000}$	↗↘
5.	Viteza de rotaţie a activelor circulante	$V_r = \frac{\overline{S}_a}{\overline{N} \cdot \overline{W}_a} \cdot T$	↘
6.	Rezultatul de exploatare	$R_{exp} = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \frac{R_c}{100}$	↗

5.2. Analiza potenţialului material al întreprinderii

În concordanţă cu elementele structurale ale potenţialului material, problematica analizei are în vedere:

- *analiza activelor fixe*, care are drept obiectivele: *analiza dinamicii, structurii şi stării activelor fixe, analiza eficienţei utilizării lor şi reflectarea ei în performanţele economico-financiare ale întreprinderii*;
- *analiza resurselor materiale*, care are drept obiective: *analiza modului de folosire a resurselor materiale şi energetice în strânsă corelaţie cu volumul producţiei rezultate, analiza stocurilor şi a implicaţiilor politicii de stocare asupra rezultatelor economico-financiare ale întreprinderii*.

5.2.1. Analiza dinamicii, structurii şi stării activelor fixe

Analiza dinamicii activelor fixe urmăreşte *evoluţia valorii medii anuale sau a valorii de intrare*, pe o anumită perioadă de timp, *pe categorii sau pe total active fixe*, pe baza indicatorilor:

- *modificarea absolută a activelor fixe, pe categorii* (Δm_{fi}) *şi pe total* (ΔM_f), după relaţiile:

$$\Delta m_{fi} = m_{fi_1} - m_{fi_0};$$

Scanned with OKEN Scanner

$$\Delta M_f = M_{f_1} - M_{f_0};$$

- *modificarea relativă a activelor fixe, pe categorii* $(I_{m_{fi}})$ *şi pe total* (I_{M_f}), după relaţiile:

$$I_{m_{fi}} = \frac{m_{fi_1} - m_{fi_0}}{m_{fi_0}} \cdot 100;$$

$$I_{M_{fi}} = \frac{M_{fi_1} - M_{fi_0}}{M_{fi_0}} \cdot 100;$$

Pentru analiza structurii activelor fixe se utilizează următorii coeficienţi:

- *coeficientul de structură pe categorii de active fixe* (k_s):

$$k_s = \frac{m_{fi}}{M_f} \cdot 100;$$

- *coeficientul activelor fixe în funcţiune sau active* (k_a):

$$k_a = \frac{M_{fa}}{M_f} \cdot 100;$$

în care: - M_{fa} - valoarea activelor fixe în funcţiune;

- *coeficientul intrărilor de active fixe* (k_i):

$$k_i = \frac{I}{M_f} \cdot 100;$$

- *coeficientul ieşirilor de active fixe* (k_e):

$$k_e = \frac{E}{M_f} \cdot 100;$$

- *coeficientul mişcării totale a activelor fixe* (k_t):

$$k_t = \frac{I + E}{M_f} \cdot 100;$$

Indicatorii folosiţi pentru *studierea stării activelor fixe* sunt exprimaţi prin următoarele modele:

- *coeficientul de reînnoire a activelor fixe* (k_r):

$$k_r = \frac{Inv.}{M_f} \cdot 100;$$

în care: - *Inv.* - valoarea activelor fixe intrate prin investiţii;

Scanned with OKEN Scanner

- *coeficientul de uzură a activelor fixe* (k_u):

$$k_u = \frac{A}{M_f} \cdot 100;$$

în care: - A - suma amortizării cumulate;

- *coeficientul de modernizare a activelor fixe* (k_m):

$$k_u = \frac{M}{M_f} \cdot 100;$$

în care: - M - valoarea modernizărilor în active fixe;

Pentru *analiza factorială a valorii medii anuale a activelor fixe* se foloseşte modelul matematic de mai jos:

$$\overline{V}_a = V_I + \overline{V}_I - \overline{V}_E = V_I + \frac{I \cdot l_f}{12} - \frac{E \cdot l_{nf}}{12};$$

în care: - $\overline{V}_a$ - valoarea medie anuală a activelor fixe;

- V_I - valoarea activelor fixe existente la începutul anului;
- $\overline{V}_I$ - valoarea medie a activelor fixe intrate în cursul anului;
- $\overline{V}_E$ - valoarea medie anuală a activelor fixe ieşite în cursul anului;
- I - valoarea activelor fixe intrate în cursul anului;
- l_f - numărul lunilor de funcţionare, din cadrul unui an, a activelor fixe intrate;
- E - valoarea activelor fixe ieşite în cursul anului;
- l_{nf} - numărul lunilor de nefuncţionare, din cadrul unui an, a activelor fixe ieşite.

5.2.2. Analiza eficienţei utilizării activelor fixe

Studierea eficienţei utilizării activelor fixe este orientată, cu precădere, spre corelarea dimensiunii utilajelor cu efectele utile obţinute ca urmare a folosirii lor, printr-o *analiză a gradului extensiv sau intensiv de folosire a parcului de utilaje*, precum şi printr-o *analiză a utilizării timpului de lucru al utilajelor*.

Gradul extensiv de folosire a utilajelor se apreciază cu ajutorul următorilor coeficienţi:

- *gradul de instalare a utilajului* (G_i):

$$G_i = \frac{U_i}{U_e} \cdot 100;$$

Scanned with OKEN Scanner

$$100 - G_i = Ru_{ni} \ (\%);$$

în care: - U_i - valoarea utilajului instalat;

- U_e - valoarea utilajului existent în inventarul întreprinderii;
- Ru_{ni} - rezerva de utilaj neinstalat;

- *gradul de funcționare a utilajului instalat* (G_f):

$$G_f = \frac{U_f}{U_i} \cdot 100;$$

$$100 - G_f = Ru_{nf} \ (\%);$$

în care: - U_f - valoarea utilajului în funcțiune;

- Ru_{nf} - rezerva de utilaj nefuncțional;

- *gradul de folosire efectivă a utilajului existent* (G_e):

$$G_e = \frac{U_f}{U_e} \cdot 100;$$

$$100 - G_e = Ru_{nfl} \ (\%);$$

în care: - Ru_{nfl} - rezerva de utilaj nefolosit;

Gradul intensiv de folosire a utilajelor se apreciază prin intermediul indicatorilor următori:

- *gradul de utilizarea a capacității de producție* (G_{cp}):

$$G_f = \frac{Q_{ef}}{Q_{\max}} \cdot 100;$$

în care: - Q_{ef} - volumul producției efectiv realizate cu utilajul considerat;

- $Q_{\max}$ - volumul maxim al producției ce se poate obține într-o unitate de timp de funcționare a utilajului considerat;

- *indicele de utilizare intensivă a utilajului* (C_i), determinat în funcție de caracteristicile funcționale ale utilajului:

$$C_i = \frac{Q_{ef}}{k \cdot T};$$

în care: - k - caracteristicile funcționale ale utilajului;

- T - timpul de funcționare a utilajului;

- *randamentul mediu al utilajului* $(\bar{r})$:

Scanned with OKEN Scanner

$$\bar{r} = \frac{Q}{N} \text{ sau } \bar{r} = \frac{Q}{T};$$

în care: - Q - volumul fizic al producției;

- N - numărul de echipamente sau utilaje;
- T - timpul de funcționare a utilajului.

Analiza utilizării integrale a fondului de timp de funcționare a utilajului implică luarea în studiu a indicatorilor ce urmează:

- *fondul de timp calendaristic* (T_c), exprimat în ore-mașină:

$$T_c = n \cdot 24 \cdot 365;$$

în care: - n - numărul de utilaje;

- *fondul de timp maxim disponibil* $(T_{\max d})$:

$$T_{\max d} = T_c - (T_{ol} + T_{ot} + T_{rp});$$

în care: - T_{ol} - fondul de timp aferent opririlor legale;

- T_{ot} - fondul de timp aferent opririlor tehnologice;
- T_{rp} - fondul de timp aferent reparațiilor programate;

- *fondul de timp efectiv lucrat* (T_{ef}):

$$T_{ef} = T_{\max d} - T_n;$$

în care: - T_n - fondul de timp neutilizat;

- *gradul de folosire a fondului de timp maxim disponibil* $(G_{\max d})$:

$$G_{\max d} = \frac{T_{ef}}{T_{\max d}} \cdot 100;$$

- *gradul de folosire a fondului de timp calendaristic* $(G_{\max d})$:

$$G_c = \frac{T_{ef}}{T_c} \cdot 100.$$

5.2.3. Analiza reflectării utilizării eficiente a activelor fixe asupra performanțelor economico-financiare ale întreprinderii

Reflectarea eficienței utilizării activelor fixe în performanțele economico-financiare ale întreprinderii se realizează prin intermediul sistemului de indicatori sintetizați în tabelul următor:

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 64. Reflectarea eficienței utilizării activelor fixe asupra performanțelor economico-financiare

Efect	Efort		
	Valoarea activelor fixe (M_f)	Valoarea activelor fixe în funcțiune (M'_f)	Valoarea medie anuală a activelor fixe $(\overline{V}_a)$
Cifra de afaceri (CA)	$\frac{CA}{M_f}\cdot 1000$	$\frac{CA}{M_f}\cdot 1000$	$\frac{CA}{\overline{V}_a}\cdot 1000$
Valoarea adăugată (VA)	$\frac{VA}{M_f}\cdot 1000$	$\frac{VA}{M'_f}\cdot 1000$	$\frac{VA}{\overline{V}_a}\cdot 1000$
Rezultatul de exploatare (R_{exp})	$\frac{R_{exp}}{M_f}\cdot 1000$	$\frac{R_{exp}}{M'_f}\cdot 1000$	$\frac{R_{exp}}{\overline{V}_a}\cdot 1000$
Profit net (P_{net})	$\frac{P_{net}}{M_f}\cdot 1000$	$\frac{P_{net}}{M'_f}\cdot 1000$	$\frac{P_{net}}{\overline{V}_a}\cdot 1000$

$$\frac{CA}{M_f}\cdot 1000=\frac{M'_f}{M_f}\cdot\frac{CA}{M'_f}\cdot 1000;$$

$$\frac{VA}{M_f}\cdot 1000=\frac{CA}{M_f}\cdot\frac{VA}{CA}\cdot 1000;$$

$$\frac{R_{exp}}{M_f}\cdot 1000=\frac{CA}{M_f}\cdot\frac{R_{exp}}{CA}\cdot 1000;$$

$$\frac{P_{net}}{M_f}\cdot 1000=\frac{CA}{M_f}\cdot 1000\frac{P_{net}}{CA}\cdot 1000;$$

în care: - $\frac{CA}{M'_f}$ - eficiența utilizării activelor fixe în funcțiune;

- $\frac{VA}{CA}$ - gradul de integrare pe verticală a întreprinderii;

- $\frac{R_{exp}}{CA}$ și $\frac{P_{net}}{CA}$ - rentabilitatea comercială.

Scanned with OKEN Scanner

5.2.4. Analiza folosirii resurselor materiale şi energetice

Analiza corelaţiei dintre gradul de utilizare a resurselor materiale şi energetice şi volumul producţiei rezultate implică recurgerea la indicatorii prezentaţi în continuare:

- *consumul specific de resurse materiale şi energetice* (C_s):

$$C_s = \frac{M}{Q};$$

în care: - M - cantitatea de resursă consumată;
- Q - volumul fizic al producţiei rezultate;

- *indicele consumului specific de resurse materiale şi energetice* (I_{C_s}):

$$I_{C_s} = \frac{C_{s_1}}{C_{s_0}} \cdot 100.$$

5.2.5. Analiza stocurilor

Analiza stocurilor presupune operarea cu mai multe categorii de stocuri: *stocuri active* (finale sau medii), *stocuri de siguranţă* şi *stocuri conjuncturale*. Independent de indicatorul folosit, analiza stocurilor are drept *obiective principale*:

- *urmărirea dinamicii şi structurii stocurilor;*
- *identificarea factorilor de influenţă şi a cauzelor care au determinat abaterea lor;*
- *analiza eficienţei politicii de stocare şi a implicaţiilor ei asupra rezultatelor economico-financiare ale întreprinderii.*

Analiza dinamicii stocurilor, în corelaţie cu motivele variaţiei lor, implică realizarea unor comparaţii, absolute şi relative, între fluxul intrărilor şi fluxul ieşirilor de resurse ce fac obiectul stocării sau urmărirea variaţiei stocului iniţial.

Analiza modificărilor structurale ale stocurilor se poate realiza ţinând seama de ponderea diferitelor elemente de stoc în valoarea cumulată a stocului mediu, utilizând pentru aceasta metoda ABC.

Analiza stocurilor medii prin intermediul *factorilor de influenţă* şi a cauzelor ce determină modificarea lor se realizează plecând de la mai multe modele economice:

- *la nivelul componentelor (grupelor de componente) de stoc, stocul mediu* $(\bar{s})$ se determină după relaţia:

$$\bar{s} = c\bar{a} \cdot v;$$

în care: - $c\bar{a}$ - cifra de afaceri medie zilnică, pe componente de stoc;
- v - durata de rotaţie a stocurilor de produse.

Scanned with OKEN Scanner

- *la nivelul întreprinderii, stocul mediu total* ($\overline{S}$) se calculează după relaţia:

$$\overline{S} = \sum_{i=1}^{n} ca_i \cdot v_i = \overline{CA} \cdot \overline{V} ;$$

în care: - $\overline{CA}$ - cifra de afaceri medie zilnică la nivel de întreprindere;

- $\overline{V}$ - durata medie de rotaţie a stocurilor.

- *posibilitatea de neruptură de stoc se analizează după următoarele modele:*

$$k_1 = \frac{N_{ss}}{N_{ts}}; \qquad k_2 = \frac{N_{zfr}}{N_{tz}}; \qquad k_3 = \frac{C_s}{C_t};$$

în care: - N_{ss} - numărul de solicitări satisfăcute pe parcursul perioadei T;

- N_{ts} - numărul total de solicitări satisfăcute pe parcursul perioadei T;

- N_{zfr} - număr de zile lucrătoare fără ruptură de stoc în perioada T;

- N_{tz} - numărul total de zile din perioada T;

- C_s - volumul cererii satisfăcute în perioada T;

- C_s - volumul total al cererii exprimate în perioada T.

Analiza eficienţei politicii de stocare şi a implicaţiilor ei asupra rezultatelor economico-financiare ale întreprinderii necesită examinarea următorilor indicatori:

- *viteza de rotaţie a stocurilor* (V_r) *exprimată în zile*, cu următoarele configuraţii, în funcţie de factorii care influenţează cifra de afaceri:

$$V_r = \frac{\overline{S}}{CA} \cdot T ; V_r = \frac{\overline{S}}{\overline{N} \cdot \overline{W}_a} \cdot T ; V_r = \frac{\overline{S}}{\overline{N} \cdot \overline{Z} \cdot \overline{W}_z} \cdot T ; V_r = \frac{\overline{S}}{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot p_i} \cdot T$$

în care: - T - poate fi egal cu 360, 180 sau 90 de zile.

- *viteza de rotaţie a stocurilor* (V_{nr}) *exprimată în număr de rotaţii*, cu următoarele configuraţii:

$$V_{nr} = \frac{CA}{\overline{S}}; \quad V_{nr} = \frac{T}{V_r};$$

- *în cazul stocurilor de produse finite sau de mărfuri, viteza de rotaţie* (V_r) se determină după relaţia:

$$\overline{V}_r = \frac{\sum g_i \cdot v_i}{100} = \frac{\sum g_i \cdot \frac{s_i}{c_{ai}}}{100};$$

în care: - g_i - structura vânzărilor pe produse sau mărfuri;

Scanned with OKEN Scanner

- v_i - durata de rotație specifică produselor ori mărfurilor implicate în calcul;

Politica de stocare a întreprinderii poate avea implicații asupra următorilor indicatori economico-financiari:

- *cheltuielile cu stocarea (Ch_s)*, calculate după modelul:

$$Ch_s = CA \cdot V_r \cdot \frac{R_{Chs}}{1000};$$

- *rata cheltuielilor cu stocarea (R_{Chs})*, determinată după relația:

$$R_{Chs} = \frac{CA \cdot V_r \cdot R_{Chs}}{CA} \cdot 1000;$$

- *cheltuielile cu dobânzile aferente împrumuturilor pentru exploatare (Ch_d)*, calculate conform modelului următor:

$$Ch_d = CA \cdot V_r \cdot K \cdot \overline{R}_d;$$

în care: -K- ponderea împrumutului de exploatare în totalul capitalului întreprinderii;

- $\overline{R}_d$ - rata medie a dobânzii;

- *rata cheltuielilor cu dobânzile la împrumuturile pentru exploatare (R_{Chd})*, calculate după modelului următor:

$$R_{Chd} = \frac{CA \cdot V_r \cdot K \cdot \overline{R}_d}{CA} \cdot 1000;$$

- *rezultatul exploatării (R_{exp})*, determinat după relația:

$$R_{exp} = n \cdot r_e = n \cdot \frac{R_{exp}}{n};$$

în care: - n - numărul de rotații a stocului mediu;

- r_e - rezultatul exploatării pe o rotație;

- *rata rentabilității comerciale (R_c)*, calculată după relația:

$$R_c = \frac{n \cdot r_e}{CA} \cdot 100;$$

▶Studiul de caz nr. 30.

Tabelul 62 sintetizează, pe două sectoare de activitate a unei întreprinderi, situația indicatorilor folosiți pentru a efectua:

a) analiza dinamicii productivității muncii;

b) explicarea factorială a modificării productivității medii anuale a muncii;

Scanned with OKEN Scanner

c) analiza eficienței utilizării activelor fixe;

Tabelul 62. Analiza productivității muncii

Nr. crt.	Specificare	Prevăzut	Realizat	Indici
1.	Cifra de afaceri (mii lei), din care: - sectorul A - sectorul B	5 950 000 1 720 000 4 230 000	5 416 000 1 585 000 3 831 000	91,03 92,15 90,57
2.	Număr de salariați (pers.), din care: - sectorul A - sectorul B	210 80 130	295 145 150	140,48 181,25 115,38
3.	Productivitatea anuală a muncii (mii lei/pers.), din care: - sectorul A - sectorul B	28 333,33 21 500,00 32 538,46	18 359,32 10 931,03 25 540,00	64,80 50,84 78,49
4.	Valoarea medie a activelor imobilizate (mii lei), din care: - în funcțiune	3 600 500 2 900 000	4 470 000 3 408 000	124,15 117,52
5.	Ponderea activelor imobilizate în funcțiune în totalul activelor imobilizate (%)	80,54	76,24	94,66
6.	Cifra de afaceri la 1000 lei active imobilizate (lei)	1 652,54	1 211,63	73,32
7.	Cifra de afaceri la 1000 lei active imobilizate în funcțiune (lei)	2 051,72	1 589,20	77,46
8.	Gradul de înzestrare tehnică a muncii (lei/pers.)	17 145,24	15 152,54	88,38
9.	Numărul de zile lucrate (zile)	265	240	90,57
10.	Productivitatea zilnică (mii lei)	106,92	115,73	108,24

a. Analiza dinamicii productivității muncii

$I_{CA} < I_N$; 91,03% < 140,48%;

$I_{\overline{W}_a} < I_{\overline{W}_z}$; 64,80% < 108,24%;

$I_{\frac{Mf}{N}} > I_{\overline{W}_a}$; 88,38% > 64,80% sau $I_{Mf} > I_{CA}$; 124,15% > 91,03%

$I_{M'f} < I_{Mf}$; 117,52% < 124,15%.

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

- analizând corelațiile dintre indicii de mai sus se poate constata o reducere a productivității medii anuale a muncii în perioada analizată ($I_{\overline{W}_a} = 64,80\%$), fapt reflectat de superioritatea indicelui ce exprimă variația relativă a cifrei de afaceri ($I_{CA} = 91,03\%$) în raport cu indicele ce exprimă variația numărului de salariați ($I_N = 140,48\%$);

Scanned with OKEN Scanner

- deşi indicele productivităţii zilnice a muncii reflectă o creştere a indicatorului, de la o perioadă la alta ($I_{\overline{W}_z} = 108,24\%$), totuşi productivitatea medie anuală a muncii s-a diminuat datorită reducerii gradului de înzestrare tehnică a muncii ($I_{\frac{Mf}{N}} = 88,38\%$), fiind astfel vorba de o scădere a gradului de tehnicitate a muncii în perioada analizată;

- diminuarea productivităţii medii anuale a muncii este rezultatul reducerii cifrei de afaceri, chiar în condiţiile în care valoarea activelor fixe a crescut ($I_{Mf} = 124,15\%$), iar în cadrul acestora valoarea activelor fixe în funcţiune a crescut într-o proporţie mai mică ($I_{M'f} = 117,52\%$), în condiţiile majorării numărului de salariaţi.

b. Analiza factorială a productivităţii muncii se poate efectua utilizând un model de analiză care să ţină seama de structura cifrei de afaceri şi de productivitatea muncii pe cele două sectoare (Tabelul 63).

$$\overline{W}_a = \frac{\sum g_{ti} \cdot w_i}{100};$$

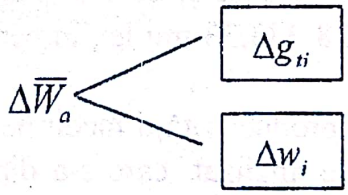

Tabelul 63. Analiza productivităţii medii anuale a muncii

Sector	Cifra de afaceri (mii lei)		Număr de salariaţi (pers.)		Structura timpului de muncă (%)		Productivitatea muncii (mii lei)	
	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat
A	1 720 000	1 585 000	80	145	38,09	49,15	21 500	10 931,03
B	4 230 000	3 831 000	130	150	61,91	50,85	32 538,46	25 540,00
Total	**5 950 000**	**5 416 000**	**210**	**295**	**100,00**	**100,00**	**28 333,33**	**18 359,32**

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta\overline{W}_a = \overline{W}_{a1} - \overline{W}_{a0} = 18359,32 - 28333,33 = -9974,01$ mii lei;

I. $\Delta g_{ti} = \frac{\sum g_{ti1} \cdot w_{i0}}{100} - \frac{\sum g_{ti0} \cdot w_{i0}}{100} = 27113,06 - 28333,33 = -1220,27$ mii lei;

II. $\Delta w_i = \frac{\sum g_{ti1} \cdot w_{i1}}{100} - \frac{\sum g_{ti1} \cdot w_{i0}}{100} = 18359,32 - 27113,06 = -8753,74$ mii lei;

$\Delta\overline{W}_a = \Delta g_{ti} + \Delta w_i = -9974,01$ mii lei;

Scanned with OKEN Scanner

b .Analiza în mărimi relative:

$$I_{\overline{W}_a} = \frac{\overline{W}_{a1}}{\overline{W}_{a0}} \cdot 100 - 100 = -35,20\%;$$

I. $$I_{g_{ti}} = \frac{\Delta g_{ti}}{\overline{W}_{a0}} \cdot 100 = -4,30\%;$$

II. $$I_{w_i} = \frac{\Delta w_i}{\overline{W}_{a0}} \cdot 100 = -30,90\%;$$

$$I_{\overline{W}_a} = I_{g_{ti}} + I_{w_i} = -4,30\% - 30,90\% = -35,20\%.$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Productivitatea medie anuală a muncii, analizată după modelul anterior, s-a diminuat cu 9 974,01 mii lei (35,20 %), datorită influenței următorilor factori:

- modificarea structurii cifrei de afaceri pe sectoare de activitate a determinat reducerea indicatorului analizat cu 1 220,27 mii lei (4,30 %), în special datorită reducerii contribuției sectorului B la realizarea cifrei de afaceri (de la 61,91% la 50,85%), sector în care se înregistrează o productivitate a muncii superioară (32 538,46 mii lei şi 25 540 mii lei) productivității medii anuale care înregistra valorile de 28 333,33 mii lei, în perioada de bază, şi de 18 359,32 mii lei, în perioada curentă;

- modificarea productivității medii pe sectoare a exercitat influență negativă asupra indicatorului de analizat, care s-a diminuat cu 8 753,74 mii lei (30,90%), datorită sectorului A în care se înregistrează niveluri ale productivității muncii în scădere şi inferioare nivelurilor productivității medii anuale a muncii şi datorită diminuării productivității muncii sectorului B, în perioada curentă față de baza de referință, chiar dacă nivelul său a rămas superior nivelului indicatorului de analizat.

Aceeaşi descreştere a productivității medii anuale a muncii se poate constata în urma analizării indicatorului după modelul de mai jos:

$$\overline{W}_a = \frac{M_f}{N} \cdot \frac{M'_f}{M_f} \cdot \frac{CA}{M'_f};$$

$$\Delta\overline{W}_a \rightarrow \Delta\frac{M_f}{N};\ \Delta\frac{M'_f}{M_f};\ \Delta\frac{CA}{M'_f}$$

a. Analiza în mărimi absolute:

Scanned with OKEN Scanner

I. $\Delta\frac{M_f}{N}=\left(\frac{M_{f1}}{N_1}-\frac{M_{f0}}{N_0}\right)\cdot\frac{M'_{f0}}{M_{f0}}\cdot\frac{CA_0}{M'_{f0}}=-3292{,}85$ mii lei;

II. $\Delta\frac{M'_f}{M_f}=\frac{M_{f1}}{N_1}\cdot\left(\frac{M'_{f1}}{M_{f1}}-\frac{M'_{f0}}{M_{f0}}\right)\cdot\frac{CA_0}{M'_{f0}}=-1336{,}82$ mii lei;

III. $\Delta\frac{CA}{M'_f}=\frac{M_{f1}}{N_1}\cdot\frac{M'_{f1}}{M_{f1}}\cdot\left(\frac{CA_1}{M'_{f1}}-\frac{CA_0}{M'_{f0}}\right)=-5343{,}17$ mii lei;

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

- variația gradului de dotare tehnică a muncii a influențat negativ nivelul indicatorului analizat, care s-a redus cu 3 292,85 mii lei;
- diminuarea ponderii activelor fixe în funcțiune, în totalul activelor fixe din întreprindere de la 80,54% la 76,24%, a antrenat reducerea indicatorului analizat cu 1 336,82 mii lei;
- diminuarea eficienței activelor fixe în funcțiune a avut implicații negative asupra productivității medii anuale a muncii care s-a diminuat cu 5 343,17 mii lei.

c. Analiza eficienței utilizării activelor imobilizate

$$\frac{CA}{M_f}\cdot 1000=\frac{M'_f}{M_f}\cdot\frac{CA}{M'_f}\cdot 1000;$$

$$\Delta\frac{CA}{M_f}\cdot 1000 \begin{cases} \Delta\frac{M'_f}{M_f} \\ \Delta\frac{CA}{M'_f}\cdot 1000 \end{cases}$$

a. Analiza în mărimi absolute:

$$\Delta\frac{CA}{M_f}\cdot 1000=\frac{CA_1}{M_{f1}}\cdot 1000-\frac{CA_0}{M_{f0}}\cdot 1000=1211{,}63-1652{,}54=-440{,}91 \text{ lei};$$

I. $\Delta\frac{M'_f}{M_f}=\left(\frac{M'_{f1}}{M_{f1}}-\frac{M'_{f0}}{M_{f0}}\right)\cdot\frac{CA_0}{M'_{f0}}\cdot 1000=-88{,}28$ lei;

II. $\Delta\frac{CA}{M'_f}\cdot 1000=\frac{M'_{f1}}{M_{f1}}\cdot\left(\frac{CA_1}{M_{f1}}\cdot 1000-\frac{CA_0}{M_{f0}}\cdot 1000\right)=-352{,}63$ lei;

Scanned with OKEN Scanner

$$\Delta\frac{CA}{M_f}\cdot 1000 = \Delta\frac{M'_f}{M_f} + \Delta\frac{CA}{M'_f}\cdot 1000 = -440{,}91 \text{ lei.}$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Indicatorul cifră de afaceri la 1000 lei valoare a activelor fixe a înregistrat o evoluție descendentă, diminuându-se cu 440,91 lei, modificare explicată prin influența următorilor factori:

- modificarea ponderii activelor fixe în funcțiune în totalul activelor fixe a implicat reducerea indicatorului care reflectă eficiența activelor fixe cu 88,28 lei la 1000 lei valoare a activelor fixe;
- variația cifrei de afaceri la 1000 lei active fixe în funcțiune a implicat reducerea indicatorului analizat cu 352,63 lei, constatându-se o folosire parțială a activelor fixe din dotarea întreprinderii.

▪ **Concluziile analizei:**

Măsurile care se pot propune pentru înlăturarea efectelor negative pe care factorii de influență le-a exercitat asupra productivității medii anuale a muncii pot fi rezumate astfel:

- diminuarea numărului de salariați, paralel cu ameliorarea nivelului de calificare a celor rămaşi în întreprindere;
- creşterea cifrei de afaceri pe cele două sectoare de activitate din întreprindere;
- ridicarea gradului de tehnicitate a muncii;
- creşterea ponderii activelor fixe în funcțiune;
- mai buna utilizare a timpului de muncă, cu consecințe pozitive asupra productivității medii zilnice a muncii.

▶ **Studiul de caz nr. 31.**

Analizați factorial modificarea valorii medii anuale a activelor fixe aflate în dotarea unei întreprinderi, ținând seama de mişcările care au avut loc, în structura acestora, în perioada analizată. Alegeți modelul de analiză care să răspundă cel mai bine obiectului analizei.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 66. Analiza factorială a valorii medii anuale a activelor fixe

Nr. crt.	Specificare	Simbol	U.M.	Perioada precedentă	Perioada curentă	Influenţe ±	
						Abs.	Rel.
	Valoarea medie anuală a activelor fixe	$\overline{V}_a$	Mii lei	9 220 700	14 688 208,32	-	-
I.	Valoarea activelor fixe existente la 1.01	V_I	Mii lei	10 480 200	11 682 000	1 201 800	13,04
II.	Valoarea medie a activelor fixe intrate	$\overline{V}_I$	Mii lei	1 240 500	5 666 666,66	4 426 166,66	48,00
1.	Valoarea activelor fixe intrate în cursul anului	I	Mii lei	4 962 000	8 500 000	884 500	9,59
2.	Numărul lunilor de funcţionare	l_f	luni	3	8	3 541 666,66	38,41
II.	Valoarea medie a activelor fixe ieşite	$\overline{V}_E$	Mii lei	2 500 000	2 660 458,34	-160 458,34	-1,74
1.	Valoarea activelor fixe ieşite în cursul anului	E	Mii lei	5 000 000	6 385 100	-692 550	-7,51
2.	Numărul lunilor de nefuncţionare	l_{nf}	luni	6	5	532 091	5,77

$$\overline{V}_a = V_I + \overline{V}_I - \overline{V}_E = V_I + \frac{I \cdot l_f}{12} - \frac{E \cdot l_{nf}}{12};$$

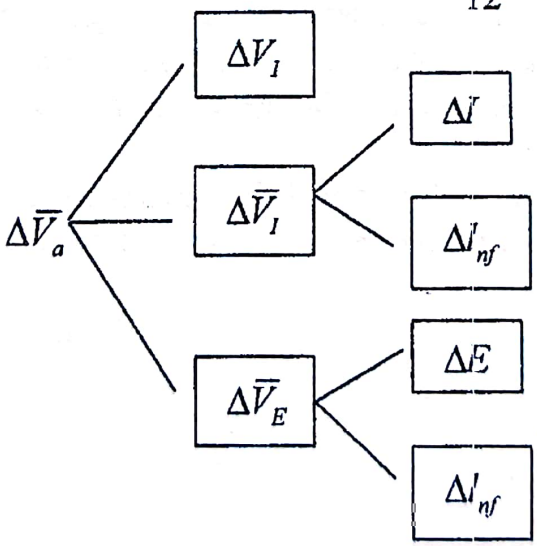

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta\overline{V}_a = \overline{V}_{a_1} - \overline{V}_{a_0} = 14688208{,}32 - 9220700 = 5467508{,}32$ mii lei;

I. $\Delta V_I = V_{I_1} - V_{I_0} = 11682000 - 10480200 = 1201800$ mii lei;

II. $\Delta\overline{V}_I = \overline{V}_{I_1} - \overline{V}_{I_0} = 5666666{,}66 - 1240500 = 4426166{,}66$ mii lei;

Scanned with OKEN Scanner

1. $\Delta I = (I_1 - I_0) \cdot \frac{l_{f_0}}{12} = (8500000 - 4962000) \cdot \frac{3}{12} = 884500$ mii lei;

2. $\Delta l_f = (l_{f_1} - l_{f_0}) \cdot \frac{I_1}{12} = \frac{8500000}{12} \cdot (8-3) = 3541666,66$ mii lei;

$\Delta \overline{V}_I = \Delta I + \Delta l_f = 4426166,66$ mii lei;

III. $\Delta \overline{V}_E = \overline{V}_{E_0} - \overline{V}_{E_1} = 2500000 - 2660458,34 = -160458,34$ mii lei;

1. $\Delta E = (E_0 - E_1) \cdot \frac{l_{nf_0}}{12} = (5000000 - 6385100) \cdot \frac{6}{12} = -692550$ mii lei;

2. $\Delta l_{nf} = (l_{nf_0} - l_{nf_1}) \cdot \frac{E_1}{12} = \frac{6385000}{12} \cdot = 532091,66$ mii lei;

$\Delta \overline{V}_E = \Delta E + \Delta l_{nf} = -692550 + 532091,66 = -160550,34$ mii lei;

$\Delta \overline{V}_a = \Delta V_I + \Delta \overline{V}_I + \Delta \overline{V}_E = 5467508,32$ mii lei;

b. Analiza în mărimi relative:

$I_{\overline{V}_a} = \frac{\overline{V}_{a_1}}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 - 100 = 59,30\%$;

I. $I_{V_I} = \frac{\Delta V_I}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 = 13,04\%$;

II. $I_{\overline{V}_I} = \frac{\Delta \overline{V}_I}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 = 48,00\%$;

1. $I_I = \frac{\Delta I}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 = 9,59\%$;

2. $I_{I_f} = \frac{\Delta l_f}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 = 38,41\%$;

$I_{\overline{V}_I} = I_I + I_{I_f} = 48\%$;

III. $I_{\overline{V}_E} = \frac{\Delta \overline{V}_E}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 = -1,74\%$;

1. $I_E = \frac{\Delta I}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 = 9,59\%$

1. $I_E = \frac{\Delta E}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 = -7,51\%$;

Scanned with OKEN Scanner

2. $I_{l_{nf}} = \frac{\Delta l_{nf}}{\overline{V}_{a_0}} \cdot 100 = 5,77\%$;

$I_{\overline{V}_E} = I_E + I_{l_{nf}} = -1,74\%$;

$I_{\overline{V}_a} = I_{V_l} + I_{\overline{V}_l} + I_{\overline{V}_E} = 59,30\%$.

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Valoarea medie anuală a activelor fixe a înregistrat o creştere cu 5 467 508,32 mii lei (59,30%). Această evoluţie s-a datorat influenţei următorilor factori:

- valoarea activelor fixe existente la începutul anului a crescut, determinând o majorare a indicatorului de analizat cu 1 201 800 mii lei (13,04%);
- valoarea medie a activelor fixe intrate în întreprindere a sporit, atât datorită sporirii valorii activelor intrate în cursul anului, cu 3 538 000 mii lei, cât şi a creşterii numărului de luni de funcţionare a activelor fixe intrate, cu 5 luni. Modificarea acestui factor a antrenat creşterea valorii medii anuale a activelor fixe cu 4 426 166,66 mii lei (48%);
- valoarea medie a activelor fixe ieşite în cursul anului din întreprindere, prin diminuarea sa, a determinat reducerea valorii medii anuale cu 160 458,34 mii lei (1,74%);
- influenţă negativă a exercitat asupra indicatorului analizat şi valoarea activelor fixe ieşite din întreprindere în cursul anului, care a crescut cu 1 385 100 mii lei, ceea ce a dus la reducerea valorii medii anuale a activelor fixe cu 692 550 mii lei (7,51%);
- diminuarea numărului de luni de nefuncţionare a activelor fixe ieşite, cu o lună, a antrenat creşterea indicatorului de analizat cu 532 091 mii lei (5,77%).

▪ **Concluziile analizei:**

Întreprinderea analizată a realizat o creştere a valorii medii anuale a activelor fixe, în special datorită intrărilor de active fixe, prin investiţii noi în active fixe cu randamente superioare.

▶ **Studiul de caz nr. 32.**

Pe baza datelor din Tabelul 67 analizaţi factorial dinamica indicatorului viteza medie de rotaţie a stocurilor, luând în calcul structura vânzărilor şi durata de rotaţie a stocurilor de produse considerate.

Scanned with OKEN Scanner

$$\overline{V}_r = \frac{\sum g_i \cdot v_i}{100} = \frac{\sum g_i \cdot \frac{s_i}{c_{ai}}}{100};$$

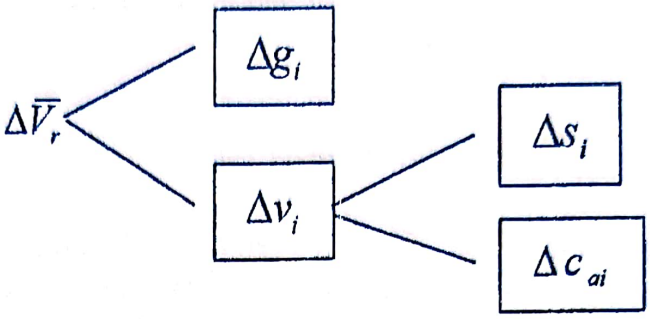

Tabelul 67. Analiza factorială a vitezei de rotație a stocurilor

Produsul	Vânzări medii zilnice (mil. lei)		Structura vânzărilor (%)		Durata de rotație (zile)		Stocul mediu (mil. lei)	
	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat
A	250	220	16,60	13,20	15	15	3 750	3 750
B	700	800	46,60	48,00	60	62	42 000	49 600
C	50	45	3,40	2,80	10	15	500	675
D	500	600	33,40	36,00	50	48	25 000	28 800
Total	**1 500**	**1 665**	**100,00**	**100,00**	**47,50**	**49,90**	**71 250**	**82 251**

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta \overline{V} = \overline{V}_1 - \overline{V}_0 = 49{,}90 - 47{,}50 = 2{,}40$ zile;

I. $\Delta g_i = \frac{\sum g_{i_1} \cdot v_{i_0}}{100} - \frac{\sum g_{i_0} \cdot v_{i_0}}{100} = 49{,}06 - 47{,}50 = 1{,}56$ zile;

II. $\Delta v_i = \frac{\sum g_{i_1} \cdot v_{i_1}}{100} - \frac{\sum g_{i_1} \cdot v_{i_0}}{100} = 49{,}90 - 49{,}06 = 0{,}84$ zile;

$\Delta \overline{V} = \Delta g_i + \Delta v_i = 1{,}56 + 0{,}84 = 2{,}40$ zile;

1. $\Delta s_i = \frac{\sum g_{i_1} \cdot \frac{s_{i1}}{c_{ai0}}}{100} - \frac{\sum g_{i_1} \cdot \frac{s_{i0}}{c_{ai0}}}{100} = 36{,}37 - 49{,}06 = -12{,}69$ zile;

2. $\Delta c_{ai} = \frac{\sum g_{i_1} \cdot \frac{s_{i1}}{c_{ai1}}}{100} - \frac{\sum g_{i_1} \cdot \frac{s_{i1}}{c_{ai0}}}{100} = 49{,}90 - 36{,}37 = 13{,}53$ zile;

$\Delta v_i = \Delta s_i + \Delta c_{ai} = -12{,}69 - 13{,}53 = 0{,}84$ zile;

Scanned with OKEN Scanner

b. Analiza în mărimi relative:

$$I_{\bar{V}} = \frac{\bar{V}_1}{\bar{V}_0} \cdot 100 - 100 = 5{,}05\%;$$

$$\text{I. } I_{g_i} = \frac{\Delta g_i}{\bar{V}_0} \cdot 100 = 3{,}28\%;$$

$$\text{II. } I_{v_i} = \frac{\Delta v_i}{\bar{V}_0} \cdot 100 = 1{,}77\%;$$

$$I_{\bar{V}} = I_{g_i} + I_{v_i} = 3{,}28\% + 1{,}77\% = 5{,}05\%;$$

$$1.\ I_{s_i} = \frac{\Delta s_i}{\bar{V}_0} \cdot 100 = -26{,}72\%;$$

$$2.\ I_{ca_i} = \frac{\Delta c_{ai}}{\bar{V}_0} \cdot 100 = 28{,}48\%;$$

$$I_{v_i} = I_{s_i} + I_{ca_i} = -26{,}71\% + 28{,}48\% = 1{,}77\%.$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Viteza de rotaţie a stocurilor a crescut în perioada analizată, în medie, cu 2,40 zile (5,05%), reflectând o evoluţie favorabila a indicatorului analizat în perioada considerată. Acest fapt, cu consecinţe favorabile asupra situaţiei financiare a întreprinderii, se datorează influentei următorilor factori:

- structura vânzărilor a exercitat influenţă favorabilă asupra indicatorului analizat, care a crescut cu 1,56 zile datorită faptului că a sporit ponderea produsului B (de la 46,6% la 48%) şi D (de la 33,40% la 36%) în totalul vânzărilor, produse care înregistrează viteze de rotaţie superioare vitezei medii de rotaţie a stocurilor;

- duratele de rotaţie individuale au avut influenţă favorabilă asupra indicatorului analizat care s-a majorat cu 0,84 zile, în special datorită duratelor de rotaţie, ale aceloraşi produse, superioare duratei medii;

- modificarea stocurilor medii de produse a dus la diminuarea vitezei medii de rotaţie a stocurilor cu 12,69 zile (26,72%), datorita faptului că, excepţie făcând produsul A, toate celelalte produse au înregistrat creşteri de stoc. Aceste creşteri au fost mai mici pentru produsele B (18,09%) şi D (15,20%);

- vânzările medii zilnice au contribuit la creşterea indicatorului analizat cu 13,53 zile (28,48%), prin faptul că a crescut valoarea vânzărilor medii zilnice pentru produsul B cu 14,28% şi pentru produsul D cu 20%, produse care au în plus si o durată individuală de rotaţie ridicată.

Scanned with OKEN Scanner

- **Concluziile analizei:**

Căile care ar putea contribui la creşterea într-o proporţie mai mare a vitezei medii de rotaţie a stocurilor sunt:

- încheierea contractelor de livrare a produselor cu clauze privind calitatea, cantitatea, preţul, termenele de livrare precis stabilite;
- urmărirea modului de respectare a clauzelor contractuale;
- orientarea întreprinderii către cele mai avantajoase forme de decontare;
- organizarea raţionala a transportului prin reducerea şi eliminarea întreruperilor de activitate sau prin prelungire termenelor de execuţie a unor reparaţii la mijloacele de transport;
- creşterea nivelului calitativ al produselor.

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL VI. ANALIZA CHELTUIELILOR

Analiza cheltuielilor reprezintă o componentă esenţială ce trebuie abordată în diagnosticarea performanţelor întreprinderii, deoarece aceasta permite înţelegerea rezultatelor întreprinderii în corelaţie directă cu dinamica, structura şi mărimea categoriilor de cheltuieli.

Obiectivele analizei cheltuielilor sunt următoarele:

1. *analiza dinamicii şi structurii;*
2. *analiza factorială a cheltuielilor;*
3. *analiza principalelor categorii de cheltuieli;*
4. *analiza cheltuielilor prin metoda direct-costing;*

6.1. Analiza structurii cheltuielilor

Structurarea cheltuielilor totale (Ch_t) vizează evoluţia lor în raport cu volumul producţiei, respectiv în cheltuieli fixe şi variabile.

- *eficienţa cheltuielilor totale este dată de indicatorul cheltuieli la 1000 lei cifră de afaceri (R_{Cht}),* determinat după modelul:

$$R_{Cht} = \frac{Ch_t}{CA} \cdot 1000 = \frac{Ch_v}{CA} \cdot 1000 + \frac{Ch_f}{CA} \cdot 1000;$$

O altă structurare a cheltuielilor totale decurge din gruparea acestora în cheltuieli directe (Ch_d) şi indirecte (Ch_i).

- *eficienţa cheltuielilor totale este dată în acest caz de indicatorul cheltuieli la 1000 lei cifră de afaceri (R_{Cht}),* determinat după un alt model:

$$R_{Cht} = \frac{Ch_t}{CA} \cdot 1000 = \frac{Ch_d}{CA} \cdot 1000 + \frac{Ch_i}{CA} \cdot 1000;$$

Cheltuielile totale se pot, de asemenea, structura şi în funcţie de categorisirea lor în cheltuieli cu munca vie (Ch_{mv}) şi în cheltuieli materiale (Ch_m).

- *eficienţa cheltuielilor totale este dată în acest caz de indicatorul cheltuieli la 1000 lei cifră de afaceri (R_{Cht}),* determinat după modelul:

$$R_{Cht} = \frac{Ch_t}{CA} \cdot 1000 = \frac{Ch_{mv}}{CA} \cdot 1000 + \frac{Ch_m}{CA} \cdot 1000;$$

Scanned with OKEN Scanner

Structurarea cheltuielilor totale se mai poate realiza şi în funcţie de ponderea sau importanţa diferitelor elemente de cheltuieli în totalul cheltuielilor întreprinderii, în strânsă corelaţie cu obiectul său de activitate.

6.2. Analiza factorială a cheltuielilor

Analiza factorială a cheltuielilor se poate realiza folosind drept indicatori *cheltuielile la 1000 lei cifră de afaceri*, în toate variantele anterior prezentate, pentru a obţine o imagine sintetică asupra consumului de resurse din întreprindere.

- *indicatorul cheltuieli la 1000 lei, numit şi rată medie a cheltuielilor*, poate avea şi o altă configuraţie, rezultată din înscrierea la numitorul raportului a producţiei de exerciţiu (P_{ex}):

$$R_{Cht} = \frac{Ch_t}{P_{ex}} \cdot 1000;$$

- *indicatorul cheltuieli la 1000 lei* poate fi investigat printr-o abordare mai analitică după modelele ce urmează:

$$R_{Cht} = \frac{\sum g_i \cdot r_{chi}}{100};$$

$$R_{cht} = R_{chm} + R_{chp} = \frac{\sum g_i \cdot r_{chmi}}{100} + \frac{\sum g_i \cdot r_{chpi}}{100} = \frac{\sum g_i \cdot (r_{cm} + r_{ea} + r_{am})}{100} + \frac{\sum g_i \cdot (r_{rp} + r_{as})}{100};$$

$$R_{Cht} = \frac{\sum_{i=1}^{n} q \cdot \bar{c}}{\sum_{i=1}^{n} q \cdot \bar{p}} \cdot 1000 = \sum_{i=1}^{n} g_i \cdot \frac{\bar{c}}{\bar{p}} \cdot 1000;$$

în care: - g_i - structura cifrei de afaceri sau a producţiei de exerciţiu pe activităţi sau pe sectoare de activitate;

- r_{chi} - rata cheltuielilor sau cheltuielile la 1000 lei, pe activităţi sau pe sectoare de activitate;

- R_{chp} - rata medie a cheltuielilor cu personalul la 1000 lei;

- r_{chmi} - rata cheltuielilor materiale la 1000 lei, pe activităţi sau pe sectoare de activitate;

- r_{chpi} - rata cheltuielilor cu personalul la 1000 lei, pe activităţi sau pe sectoare de activitate;

Scanned with OKEN Scanner

- r_{cm} - rata cheltuielilor cu materiile prime şi materialele consumabile la 1000 lei, pe activităţi sau pe sectoare de activitate;
- r_{ea} - rata cheltuielilor cu energia şi apa la 1000 lei, pe activităţi sau pe sectoare de activitate;
- r_{am} - rata altor cheltuieli materiale la 1000 lei, pe activităţi sau pe sectoare de activitate;
- r_{rp} - rata cheltuielilor cu remunerarea personalului la 1000 lei, pe activităţi sau pe sectoare de activitate;
- r_{as} - rata cheltuielilor cu asigurările sociale la 1000 lei, pe activităţi sau pe sectoare de activitate;
- q - volumul producţiei, în unităţi fizice;
- $\overline{c}$ - costul mediu unitar;
- $\overline{p}$ - preţul mediu de vânzare pe unitate de produs.

- indicatorul *cheltuieli la 1000 lei venituri* sau *rata cheltuielilor la 1000 lei venituri* (R_{CHV}) se poate analiza factorial, folosind modelele următoare:

$$R_{CHV} = \frac{\sum_{i=1}^{n} ch_i}{\sum_{i=1}^{n} v_i}; \text{ sau } R_{CHV} = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot c_i}{100};$$

în care: - $\sum ch_i$ - cheltuielile totale;
- $\sum v_i$ - veniturile totale;
- g_i - structura veniturilor pe categorii;
- c_i - cheltuieli la 1000 lei venituri, pe categorii;

- analiza factorial poate avea ca obiect *cheltuielile variabile la 1000 lei venituri de exploatare sau la 1000 lei cifra de afaceri*, după modelele:

$$R_{Chv} = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot c_{vi}}{100}; \text{ sau } R_{Chv} = \frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot c_{vi}}{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot p_i};$$

în care: - g_i - structura veniturilor de exploatare;
- c_{vi} - cheltuieli variabile la 1000 lei venituri de exploatare, pe categorii;
- $\sum q_i \cdot c_{vi}$ - cheltuielile variabile totale;

Scanned with OKEN Scanner

- $\sum q_i \cdot p_i$ - cifra de afaceri;

6.3. Analiza principalelor categorii de cheltuieli

6.3.1. Analiza cheltuielilor materiale

Formarea unei imagini de ansamblu asupra evoluției cheltuielilor materiale se realizează cu ajutorul indicatorului:

- *cheltuieli materiale la 1000 lei cifră de afaceri sau producție de exercițiu*, numit și *rată medie a cheltuielilor materiale* (R_{chm}), calculat după modelele:

$$R_{Chm} = \frac{Ch_m}{P_{ex}} \cdot 1000 \text{ și } R_{Chm} = \frac{Ch_m}{CA} \cdot 1000;$$

- *analiza factorială a cheltuielilor materiale* se realizează după modelul:

$$R_{Chm} = \frac{\sum_{i=1}^{n} q(s) \cdot \overline{c}_m}{\sum_{i=1}^{n} q(s) \cdot \overline{p}} \cdot 1000 = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot i_{chm}}{100} = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \frac{\overline{c}_m}{\overline{p}} \cdot 1000}{100};$$

în care: - $q(s)$ - volumul producției pe sortimente de produs;

- s - structura sortimentală a producției;
- $\overline{c}_m$ - cheltuielile medii cu materialele, pe unitate de produs;
- $\overline{p}$ - prețul mediu de vânzare, pe unitate de produs;
- i_{chm} - indicele cheltuielilor materiale, pe unitate de produs.

Modelul anterior poate fi dezvoltat dacă se ține seama de faptul că:

$$\overline{c}_m = \overline{c}_s \cdot \overline{p}_a;$$

$$\overline{p} = \frac{\sum g_i \cdot p_i}{100};$$

în care: - $\overline{c}_s$ - consumul specific mediu, pe unitate de produs;

- $\overline{p}_a$ - prețul mediu de aprovizionare al materialelor, pe unitate de produs;
- g_i - structura, pe clase de calitate, a producției vândute;
- p_i - prețul de vânzare, diferențiat pe clase de calitate.

6.3.2. Analiza cheltuielilor cu amortizarea

Analiza cheltuielilor cu amortizarea se realizează pentru a obține informații cu privire la modificarea contravalorii uzurii activelor fixe, care se

Scanned with OKEN Scanner

încorporează în costul produselor. Eficiența acestor cheltuieli se apreciază în urma calculului și analizei indicatorului:

- *cheltuieli cu amortizarea la 1000 lei cifră de afaceri, producție de exercițiu sau valoare adăugată* (R_{Cha}), reflectat în următoarea relație de calcul:

$$R_{cha} = \frac{Ch_a}{CA} \cdot 1000 \; ; \qquad R_{cha} = \frac{Ch_a}{P_{ex}} \cdot 1000 \; ; \qquad R_{cha} = \frac{Ch_a}{VA} \cdot 1000 \; ;$$

- *cheltuieli cu amortizarea* (Ch_a), se calculează după modelul de mai jos:

$$Ch_a = \frac{\overline{V}_a \cdot \overline{a}}{100} \; ;$$

în care: - $\overline{V}_a$ - valoarea medie anuală a activelor fixe;

- $\overline{a}$ - cota medie de amortizare;

- *valoarea medie anuală a activelor fixe* $(\overline{V}_a)$ este determinată după modelul prezentat în continuare:

$$\overline{V}_a = V_I + \overline{V}_I - \overline{V}_E = V_I + \frac{I \cdot l_f}{12} - \frac{E \cdot l_{nf}}{12} \; ;$$

în care: - $\overline{V}_a$ - valoarea medie anuală a activelor fixe;

- V_I - valoarea activelor fixe existente la începutul anului;
- $\overline{V}_I$ - valoarea medie a activelor fixe intrate în cursul anului;
- $\overline{V}_E$ - valoarea medie anuală a activelor fixe ieșite în cursul anului;
- I - valoarea activelor fixe intrate în cursul anului;
- l_f - numărul lunilor de funcționare, din cadrul unui an, a activelor fixe intrate;
- E - valoarea activelor fixe ieșite în cursul anului;
- l_{nf} - numărul lunilor de nefuncționare, din cadrul unui an, a activelor fixe ieșite.

- *cota medie de amortizare* $(\overline{a})$, se exprimă conform modelului următor:

$$\overline{a} = \frac{\sum s \cdot a}{100} \; ;$$

în care: - s - structura pe categorii de active fixe;

- a - cota de amortizare pentru fiecare categorie de active fixe;

Scanned with OKEN Scanner

6.3.3. Analiza cheltuielilor cu personalul

Analiza cheltuielilor cu personalul este orientată spre studierea *: dinamicii şi structurii fondului de salarii, a factorilor care determină mărimea fondului de salarii şi a corelaţiei dintre dinamica fondului de salarii şi dinamica volumului de activitate.*

Analiza dinamicii fondului de salarii pleacă de la determinarea:

- *modificării absolute a fondului de salarii* (ΔF_s), după relaţia:

$$\Delta F_s = F_{s_1} - F_{s_0}$$

- *modificării relative a fondului de salarii* (I_{Fs}), calculată în funcţie de volumul de activitate desfăşurat, astfel:

$$I_{Fs} = F_{s_1} - F_{sa} = F_{s_1} - F_{s_0} \cdot \frac{i_q}{100};$$

în care: - F_{sa} - fondul de salarii admisibil;

- i_q - indicele volumului de activitate, volum care poate fi exprimat prin producţia exerciţiului;

Analiza factorială a fondului de salarii are în vedere faptul că mărimea fondului de salarii trebuie să fie dependentă direct de volumul de activitate prestat în întreprinderea analizată.

- acest fapt implică alegerea următoarelor modele de analiză a *fondului total de salarii*:

$$F_s = P_{ex} \cdot \frac{R_{Chs}}{1000};$$

$$F_s = CA \cdot \frac{R_{Chs}}{1000} = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \frac{\frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot r_{chsi}}{100}}{1000};$$

$$F_s = \overline{N} \cdot \overline{S}_a = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \frac{R_{Chs}}{1000};$$

în care: - R_{Chs} - rata medie a cheltuielilor cu salariile sau cheltuielile cu salariile la 1000 lei;

- g_i - structura cifrei de afaceri;

- r_{chsi} - rata cheltuielilor cu salariile sau cheltuielile cu salariile la 1000 lei, pe structurile considerate;

Scanned with OKEN Scanner

- $\overline{S}_a$ - salariul mediu anual;

Analiza corelației dintre dinamica volumului de activitate și fondul de salarii se concentrează asupra studierii:

- ritmului de creștere a volumului de activitate comparativ cu creșterea fondului de salarii, pentru a aprecia *eficiența folosirii resurselor umane*, folosind indicatorii:

$$R_{Chs} = \frac{F_s}{CA} \cdot 1000; \qquad R_{Chs} = \frac{F_s}{P_{ex}} \cdot 1000; \qquad R_{Chs} = \frac{F_s}{VA} \cdot 1000;$$

Atunci când: I_{CA}, I_{Pex}, $I_{VA} > I_{Fs}$ - se constată o economie de cheltuieli cu salariile la 1000 lei CA, P_{ex}, VA;

I_{CA}, I_{Pex}, $I_{VA} < I_{Fs}$ - se constată o scădere a eficienței cheltuielilor cu salariile la 1000 lei CA, P_{ex}, VA;

- pentru a caracteriza legătura dintre *cheltuielilor cu salariile și nivelul productivității muncii* se folosește *rata medie a cheltuielilor cu salariile*, determinată după relațiile:

$$R_{Chs} = \frac{F_s}{CA} \cdot 1000 = \frac{\overline{N} \cdot \overline{S}_a}{\overline{N} \cdot \overline{W}_a} \cdot 1000 = \frac{\overline{S}_a}{\overline{W}_a} \cdot 1000;$$

Atunci când: $I_{\overline{W}_a} > I_{\overline{S}_a}$ - se constată o creștere a eficienței cheltuielilor cu salariile la 1000 lei CA;

$I_{\overline{W}_a} < I_{\overline{S}_a}$ - se constată o scădere a eficienței cheltuielilor cu salariile la 1000 lei CA;

$$R_{Chs} = \frac{F_s}{CA} \cdot 1000 = \frac{\overline{S}_a}{\overline{W}_a} \cdot 1000 = \frac{T_h \cdot \overline{S}_h}{T_h \cdot \overline{W}_h} \cdot 1000;$$

în care: - T_h - timpul lucrat în ore;

Atunci când: $I_{\overline{W}_h} > I_{\overline{S}_h}$ - se constată o creștere a eficienței cheltuielilor cu salariile la 1000 lei CA;

$I_{\overline{W}_h} < I_{\overline{S}_h}$ - se constată o scădere a eficienței cheltuielilor cu salariile la 1000 lei CA;

- în consecință, *corelațiile care trebuie să se stabilească între volumul de activitate, fondul de salarii și productivitatea muncii* sunt următoarele:

$$\frac{I_{Fs}}{I_{CA}} \le 1; \qquad \frac{I_{Fs}}{I_{Pex}} \le 1; \qquad \frac{I_{Fs}}{I_{VA}} \le 1; \qquad \frac{I_{\overline{S}}}{I_{\overline{W}}} \le 1;$$

Scanned with OKEN Scanner

- pentru că majorarea salariilor trebuie acoperită din rezultatul exploatării (R_{exp}) este necesară stabilirea unei *limite maxime de creştere a salariilor* $\left(\frac{R_{exp}}{F_s}\cdot 100\right)$, care trebuie să se verifice prin relaţia:

$$\frac{Ch_{aca}}{CA}=1;$$

$$Ch_{aca}=F_s+F_s\cdot\frac{R_{exp}}{F_s}+ACh_{mca}=F_s\left(1+\frac{R_{exp}}{F_s}\right)+ACh_{mca};$$

$$\frac{Ch_{aca}}{CA}=\frac{F_s\left(1+\frac{R_{exp}}{F_s}\right)+ACh_{mca}}{CA}=1$$

în care: - Ch_{aca} - cheltuieli aferente cifrei de afaceri;

- ACh_{mca} - alte cheltuieli materiale aferente cifrei de afaceri.

6.3.4. Analiza cheltuielilor cu dobânzile

Obiectivul analizei îl poate constitui atât suma absolută a cheltuielilor cu dobânzile, cât şi nivelul lor la 1000 lei cifră de afaceri, după modelele:

- *suma absolută a cheltuielilor cu dobânzile* (Ch_D):

$$Ch_D=\frac{Cr\cdot r_d}{100};$$

Atunci când creditele sunt folosite pentru activitatea de exploatare, suma absolută a cheltuielilor cu dobânzile se calculează după relaţia următoare, care permite o analiză pe mai multe trepte:

$$Ch_D=\frac{\overline{S}\cdot k\cdot r_d}{100^2}=\frac{\frac{CA}{T}\cdot\overline{V}\cdot k\cdot r_d}{100^2}=\frac{\overline{CA}_z\cdot\overline{V}\cdot k\cdot r_d}{100^2}=\frac{\overline{CA}_z\cdot\overline{V}\cdot k\cdot\sum_{i=1}^{n}g_i\cdot r_{di}}{100^3};$$

în care: - Cr - valoarea creditului;

- r_d - rata medie a dobânzii la credite;
- $\overline{S}$ - soldul mediu al activelor circulante;
- k - ponderea creditelor în totalul resurselor de finanţare a activelor circulante;
- T - perioada de timp luată în considerare (360, 180, 90 zile);

Scanned with OKEN Scanner

- $\overline{V}$ - viteza medie de rotație a activelor circulante;
- $\overline{CA}_z$ - cifra de afaceri medie zilnică;
- g_i - structura creditelor;
- r_{di} - procentul de dobândă pe categorii de credite;

- *cheltuieli cu dobânzile la 1000 lei cifră de afaceri sau rata cheltuielilor cu dobânzile* (R_D):

$$R_D = \frac{Ch_D}{CA} \cdot 1000;$$

6.3.5. Analiza cheltuielilor de stocare

Analiza cheltuielilor de stocare poate avea drept obiectiv *analiza structurii lor*, respectiv analiza: *cheltuielilor de reaprovizionare, cheltuielilor de întreținere a produselor sau mărfurilor aflate în stoc, cheltuielilor asociate rotației lente a stocurilor, costului rupturii de stoc, costului imobilizărilor de capital în stoc.*

De asemenea, cheltuielile de stocare pot fi structurate în *cheltuieli financiare*, reprezentate în special de dobânzile aferente împrumuturilor efectuate pentru formarea și întreținerea stocurilor, și în *cheltuieli de stocare propriu-zisă*, care înglobează *cheltuielile salariale și materiale* legate de formarea și întreținerea stocurilor.

- *cheltuielile de stocare propriu-zisă* (Ch_{st}), pot fi analizate după modelul următor care permite o analiză factorială pe mai multe trepte de descompunere:

$$Ch_{st} = \overline{S} \cdot \frac{R_{st}}{1000} = \overline{V} \cdot \frac{CA}{T} \cdot \frac{R_{st}}{1000} = \overline{V} \cdot \overline{CA}_z \frac{R_{st}}{1000};$$

în care: - R_{st} - rata medie a cheltuielilor cu stocarea, respectiv cheltuieli cu stocarea la 1000 lei stoc;

- *cheltuielile cu salariile legate de întreținerea stocurilor* (F_s) se analizează după modelul:

$$F_s = CA \cdot \frac{R_{st}}{1000} = \overline{N} \cdot \frac{\overline{S}_a}{1000} = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \frac{R_{st}}{1000};$$

- *pierderea generată de rotația lentă a stocurilor* (P) se analizează după următorul model:

$$P = C_c - V_r;$$

în care: - C_c - costul de cumpărare al produselor sau mărfurilor stocate;

- V_r - valoarea reziduală a produselor sau mărfurilor fără mișcare.

Scanned with OKEN Scanner

6.4. Analiza prin metoda direct-costing

Utilizarea *metodei direct-costing* în analiza costurilor presupune, mai întâi, gruparea cheltuielilor în variabile şi fixe, acestea din urmă fiind legate direct de structura întreprinderii şi de aparatul său productiv, şi includerea în costul efectiv numai a cheltuielilor variabile.

Analiza prin această metodă este numită şi *analiză de marjă*. Ea favorizează:

- *mai buna cunoaştere a structurii costurilor;*
- *mai buna apreciere efectului economic al renunţării la unele produse, care nu aduc o contribuţie însemnată la obţinerea profitului întreprinderii;*
- *evidenţierea pârghiilor cu care este posibilă rentabilizarea întreprinderii (marja brută aferentă fiecărui produs, volumul şi structura producţiei obţinute şi vândute, preţurile medii de vânzare, costurile variabile aferente produsului şi costurile fixe totale).*

- analiza costului unui singur produs, cu ajutorul acestei metode, presupune luarea în considerare a imposibilităţii repartizării costurilor fixe pe produse şi implică calculul *marjei brute (MB)* sau a *marjei asupra costurilor variabile,* după modelul:

$$MB = CA - CV;$$

în care: - CA - cifra de afaceri aferentă produsului considerat;

- CV - costurile variabile totale aferente produsului considerat;

- *marja netă (MN)*, se determină după modelul:

$$MN = \sum_{i=1}^{n} MB_i - CF;$$

în care: - $\sum_{i=1}^{n} MB_i$ - marja brută globală, obţinută însumând marjele brute ale produselor întreprinderii;

- CF - costurile fixe totale aferente perioadei analizate;

- atunci când există posibilitatea identificării costurilor fixe atribuite direct anumitor produse (metoda direct – costing evoluat), ca de exemplu amortizarea unor maşini utilizate exclusiv pentru realizarea produsului considerat, poate fi definită *marja directă (MD)*. Costuri fixe se numesc în acest caz costuri fixe specifice şi permit determinarea marjelor după modelele de mai jos:

$$MD = MB - CF_s;$$

$$MN = MD - CF_c;$$

în care: - CF_s - costurile fixe specifice;

- CF_c - costurile fixe comune.

Scanned with OKEN Scanner

Obținerea marjei nete reprezintă confirmarea contribuției pe care produsul analizat o aduce la obținerea rezultatului exercițiului întreprinderii.

▶ Studiul de caz nr. 33.

Situația cheltuielilor totale, materiale şi cu personalul în cazul unei întreprinderi este prezentată în Tabelul 68. Se cere analiza factorilor care au exercitat influențe asupra variației ratei cheltuielilor totale şi cuantificarea mărimii acestor influențe, ținând seama de structura activității întreprinderii pe sectoare.

$$R_{cht} = R_{chm} + R_{chp} = \frac{\sum g_i \cdot r_{chmi}}{100} + \frac{\sum g_i \cdot r_{chpi}}{100} = \frac{\sum g_i \cdot (r_{cm} + r_{ea} + r_{am})}{100} + \frac{\sum g_i \cdot (r_{rp} + r_{as})}{100}$$

Tabelul 68. Analiza factorială a cheltuielilor totale la 1000 lei cifră de afaceri

Nr. crt.	Indicatori	Total întreprindere		Sectorul A		Sectorul B	
		Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat
1.	**Cifra de afaceri (mil. lei)**	**11 990**	**23 709**	**5 800**	**11 620**	**6 190**	**12 089**
2.	Structura cifrei de afaceri (%)	100,00	100,00	48,37	49,01	51,63	50,99
3.	Cheltuieli materiale total (mil. Lei),	6 733	12 659	2 855	5 770	3 878	6 889
	Din care:						
	- cheltuieli cu materiile prime şi materialele consumabile;	6 453	12 192	2 695	5 520	3 758	6 672
	- cheltuieli cu energia şi apa;	220	334	100	183	120	151
	- alte cheltuieli materiale	60	133	60	67	-	66
4.	Rata cheltuielilor materiale total (‰),	561,55	533,93	492,24	496,56	626,49	569,86
	Din care:						
	- cheltuieli cu materiile prime şi materialele consumabile (‰);	538,20	514,24	464,66	475,04	607,11	551,91
	- cheltuieli cu energia şi apa (‰);	18,35	14,09	17,24	15,75	19,39	12,49
	- alte cheltuieli materiale (‰);	5,00	5,61	10,34	5,77	-	5,46
5.	Cheltuieli cu personalul total (mil. lei), din care:	3 227	5 227	1 890	2 215	1 337	3 012
	- cheltuieli cu remunerațiile personalului;	2 484	3 975	1 648	1 975	836	2 000
	- cheltuieli privind asigurările sociale;	743	1252	242	240	501	1012
6.	Rata cheltuielilor cu personalul (‰), din care:	269,14	220,46	325,86	190,62	215,99	249,15
	- cheltuieli cu remunerațiile personalului (‰);	207,17	167,66	284,14	169,97	135,06	165,44
	- cheltuieli privind asigurările sociale (‰);	61,97	52,81	41,72	20,65	80,94	83,72
7.	Total cheltuieli (mil. lei)	9 960	17 886	4 745	7 985	5 215	9 901
8.	**Rata cheltuielilor totale (‰)**	**830,69**	**754,39**	**818,10**	**687,18**	**842,48**	**819,01**

Scanned with OKEN Scanner

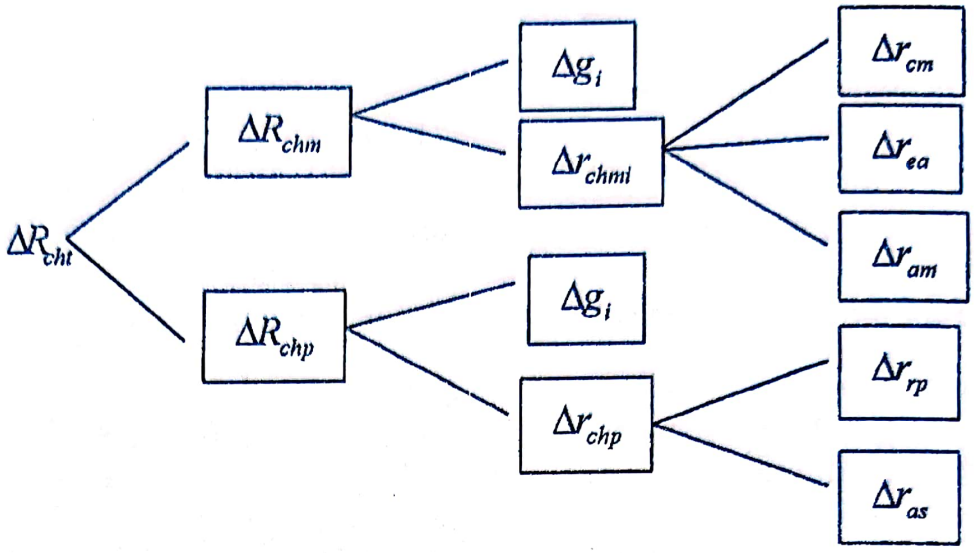

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta R_{Cht} = R_{Cht1} - R_{Cht0} = 754,39 - 830,69 = -76,30$ ‰;

I. $\Delta R_{Chm} = R_{Chm1} - R_{Chm0} = 533,93 - 561,55 = -27,62$ ‰ ;

1. $\Delta g_i = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{chmi0}}{100} - \frac{\sum g_{i0} \cdot r_{chmi0}}{100} = 560,70 - 561,55 = -0,85$ ‰ ;

2. $\Delta r_{chmi} = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{chmi1}}{100} - \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{chmi0}}{100} = 533,93 - 560,70 = -26,77$ ‰ ;

$\Delta R_{Chm} = \Delta g_i + \Delta r_{chmi} = -0,85 - 22,26 = -27,62$ ‰ ;

a. $\Delta r_{cm} = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{cm1}}{100} - \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{cm0}}{100} = 514,23 - 537,30 = -23,07$ ‰ ;

b. $\Delta r_{ea} = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{ea1}}{100} - \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{ea0}}{100} = 14,10 - 18,34 = -4,24$ ‰ ;

c. $\Delta r_{am} = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{am1}}{100} - \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{am0}}{100} = 5,61 - 5,07 = 0,54$ ‰ ;

$\Delta r_{chmi} = \Delta r_{cm} + \Delta r_{ea} + \Delta r_{am} = -23,07 - 4,24 + 0,54 = -26,77$ ‰ ;

II. $\Delta R_{Chp} = R_{Chp1} - R_{Chp0} = 220,46 - 269,14 = -48,68$ ‰ ;

$\Delta R_{Cht} = \Delta R_{Chm} + \Delta R_{Chp} = -76,30$ ‰ ;

1. $\Delta g_i = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{chp0}}{100} - \frac{\sum g_{i0} \cdot r_{chp0}}{100} = 240,51 - 269,14 = -28,63$ ‰ ;

Scanned with OKEN Scanner

$$2.\ \Delta r_{chpi} = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{chp1}}{100} - \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{chp0}}{100} = 220,46 - 240,51 = -20,05\ ‰\ ;$$

$$\Delta R_{Chp} = \Delta g_i + \Delta r_{chpi} = -28,63 - 20,05 = -48,68\ ‰\ ;$$

$$a.\ \Delta r_{rp} = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{rp1}}{100} - \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{rp0}}{100} = 167,66 - 208,13 = -40,47\ ‰\ ;$$

$$b.\ \Delta r_{as} = \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{as1}}{100} - \frac{\sum g_{i1} \cdot r_{as0}}{100} = 52,82 - 61,70 = -8,88\ ‰\ ;$$

$$\Delta r_{chpi} = \Delta r_{rp} + \Delta r_{as} = -40,47 - 8,88 = -49,35\ ‰\ .$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Rata cheltuielilor totale a înregistrat o evoluţie pozitivă, diminuându-se cu 76,30 lei la 1000 lei cifră de afaceri, reducerea cea mai semnificativă (130,92 lei la 1000 lei cifră de afaceri) înregistrându-se în sectorul A de activitate. Factorii care au exercitat influenţă asupra indicatorului analizat sunt:

- rata cheltuielilor materiale totale, prin diminuarea sa, a exercitat o influenţă pozitivă asupra ratei cheltuielilor totale care s-a redus cu 27,62 lei la 1000 lei cifră de afaceri;

- modificarea structurii cifrei de afaceri pe sectoare de activitate, prin creşterea contribuţiei sectorului A la realizarea cifrei de afaceri cu 0,64% şi prin reducerea contribuţiei sectorului B la realizarea cifrei de afaceri cu 0,64%, a antrenat reducerea ratei cheltuielilor totale cu 0,85 lei la 1000 lei cifră de afaceri;

- modificarea ratei cheltuielilor materiale total, în sensul reducerii ei cu 27,62 lei la 1000 lei cifră de afaceri, a dus la reducerea ratei cheltuielilor totale cu 26,77 lei la 1000 lei cifră de afaceri. Reducerea indicatorului analizat a avut loc pe seama diminuării ratei cheltuielilor materiale cu 56,63 lei la 1000 lei cifră de afaceri, în sectorul B;

- aprofundând analiza pe elemente de cheltuieli materiale, se constată că rata cheltuielilor cu materiile prime şi materialele consumabile precum şi rata cheltuielilor cu energia şi apa au antrenat fiecare reducerea ratei cheltuielilor totale ale întreprinderii, cu 23,07 şi respectiv cu 4,24 lei la 1000 lei cifră de afaceri, fiind mai evidentă reducerea în cazul sectorului B de activitate;

- rata cheltuielilor cu personalul total s-a diminuat în perioada analizată, cu consecinţe asupra scăderii ratei cheltuielilor totale cu 48,68 lei la 1000 lei cifră de afaceri;

- modificarea structurii cifrei de afaceri pe sectoare de activitate a avut drept consecinţă reducerea ratei cheltuielilor totale cu 28,63 lei la 1000 lei cifră de afaceri, în special pe seama reducerii ratei cheltuielilor cu personalul total din sectorul A cu 135,24 %;

Scanned with OKEN Scanner

- modificarea ratei cheltuielilor cu personalul total a determinat diminuarea ratei cheltuielilor totale cu 20,05 lei la 1000 lei cifră de afaceri;

- aprofundarea analizei pe elemente de cheltuieli cu personalul ne permite să constatăm că atât rata cheltuielilor cu remunerațiile personalului cât şi rata cheltuielilor cu asigurările sociale au dus la diminuarea ratei cheltuielilor totale, prima cu 40,47 lei la 1000 lei cifră de afaceri, iar a doua cu 8,88 lei la 1000 lei cifră de afaceri. Pe sectoare de activitate, reducerea cheltuielilor cu remunerațiile personalului este mai mare în cazul sectorului A (114,17 lei la 1000 lei cifra de afaceri).

▶Studiul de caz nr. 34.

Pe baza datelor din tabelul următor, care caracterizează evoluția fondului de salarii şi a factorilor săi de influență dintr-o întreprindere oarecare, se cere:
a. analiza factorială a indicatorului fond de salarii, la nivel de întreprindere;
b. analiza respectării corelațiilor dintre dinamica cifrei de afaceri şi dinamica fondului de salarii, respectiv dintre dinamica productivității medii anuale a muncii şi salariului mediu anual;
c. analiza efectelor economice ale modificărilor corelațiilor mai sus amintite.

Tabelul 69. Analiza factorială a fondului total de salarii

Nr. crt.	Indicatori	Total întreprindere			Activitatea A		Activitatea B	
		N	N+1	Indici	N	N+1	N	N+1
1.	Cifra de afaceri (mil. lei)	21 809	23 722	108,77	14 125	17 615	7 684	6 107
2.	Structura cifrei de afaceri (%)	100,00	100,00	-	64,77	74,26	35,23	25,74
3.	Fondul de salarii (mil. lei)	4 257	6 447	151,44	2 854	4 190	1 403	2 257
4.	Rata cheltuielilor cu salariile (‰),	195,19	271,77	139,23	202,05	237,87	182,59	369,57
5.	Numărul mediu de salariați (pers.)	219	200	91,32	-	-	-	-
6.	Salariul mediu anual (mil. lei)	19,44	32,24	165,84	-	-	-	-
7.	Productivitatea medie anuală (mil. lei)	99,58	118,61	119,11	-	-	-	-

a. Analiza factorială a indicatorului implică utilizarea următorului model economic:

$$F_s = \overline{N} \cdot \overline{S}_a = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \frac{R_{Chs}}{1000} = \overline{N} \cdot \overline{W}_a \cdot \frac{\frac{\sum g_i \cdot r_{chsi}}{100}}{1000};$$

Scanned with OKEN Scanner

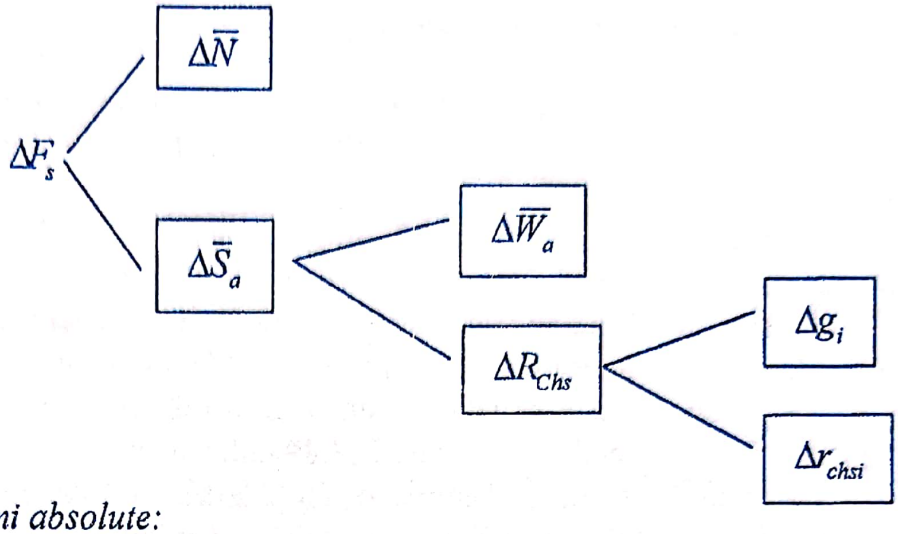

a. Analiza în mărimi absolute:

$\Delta F_s = F_{s_1} - F_{s_0} = 6447 - 4257 = 2190$ mil. lei;

I. $\Delta \overline{N} = \left(\overline{N}_1 - \overline{N}_0\right) \cdot \overline{S}_{a_0} = (200 - 219) \cdot 19{,}44 = -369{,}36$ mil. lei;

II. $\Delta \overline{S}_a = \left(\overline{S}_{a_1} - \overline{S}_{a_0}\right) \cdot \overline{N}_1 = (32{,}24 - 19{,}44) \cdot 200 = 2560$ mil. lei;

$\Delta F_s = \Delta \overline{N} + \Delta \overline{S}_a = 2190{,}64$ mil. lei;

1. $\Delta \overline{W}_a = \left(\overline{W}_{a_1} - \overline{W}_{a_0}\right) \cdot \overline{N}_1 \cdot \frac{R_{Chs}}{1000} = (118{,}61 - 99{,}58) \cdot 200 \cdot 195{,}19 = 742{,}89$ mil. lei;

2.

$$\Delta R_{Chs} = \left(R_{Chs_1} - R_{Chs_0}\right) \cdot \overline{N}_1 \cdot \frac{\overline{W}_1}{1000} = (271{,}77 - 195{,}19) \cdot 200 \cdot \frac{118{,}61}{1000} = 1816{,}63$$

mil. lei;

$\Delta \overline{S}_a = \Delta \overline{W}_a + \Delta R_{Chs} = 2560$ mil. lei;

a.

$$\Delta g_i = \left(\frac{\sum g_{i_1} \cdot r_{chsi_0}}{100} - \frac{\sum g_{i_0} \cdot r_{chsi_0}}{100} \right) \cdot \overline{N}_1 \cdot \frac{\overline{W}_1}{1000} = (197{,}03 - 195{,}19) \cdot 200 \cdot \frac{118{,}61}{1000} = -43{,}65$$

mil. lei;

b.

$$\Delta r_{chsi} = \left(\frac{\sum g_{i_1} \cdot r_{chsi_1}}{100} - \frac{\sum g_{i_1} \cdot r_{chsi_0}}{100} \right) \cdot \overline{N}_1 \cdot \frac{\overline{W}_1}{1000} = (271{,}77 - 197{,}03) \cdot 200 \cdot \frac{118{,}61}{1000} =$$

$= -1772{,}98$ mil. lei;

$\Delta R_{Chs} = \Delta g_i + \Delta r_{chsi} = 1816{,}63$ mil. lei;

Scanned with OKEN Scanner

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Fondul total de salarii, la nivel de întreprindere, s-a diminuat în perioada analizată cu 2 190 milioane lei (51,44%), fapt explicat prin influența următorilor factori:

- numărul mediu de salariați, prin diminuarea sa cu 19 persoane (8,68%), a antrenat reducerea fondului total de salarii cu 369,36 milioane lei;
- salariul mediu anual a crescut cu 12,8 milioane lei (65,84 %), fapt care a condus la creşterea indicatorului de analizat cu 2 560 milioane lei;
- productivitatea anuală a muncii, prin creşterea sa cu 19,11%, a dus la majorarea fondului total de salarii cu 742,89 milioane lei;
- modificarea ratei cheltuielilor cu salariile la 1000 lei cifră de afaceri, a influențat fondul total de salarii, în sensul diminuării lui cu 1 816,63 milioane lei;
- modificarea structurii cifrei de afaceri pe cele două activități, în sensul majorării ponderii activității A la realizarea cifrei de afaceri şi al descreşterii contribuției sectorului B la obținerea cifrei de afaceri, a contribuit la reducerea fondului total de salarii cu 43,65 milioane lei;
- variația ratei cheltuielilor cu salariile la 1000 lei cifră de afaceri, pe sectoare de activitate, a determinat reducerea fondului total de salarii cu 1 772,98 milioane lei, în special datorită diminuării ratei cheltuielilor cu salariile în sectorul B, cu 186,96 lei la 1000 lei cifră de afaceri.

b. $I_{CA} < I_{F_s}$, respectiv $I_C = \frac{I_{Fs}}{I_{CA}} = \frac{151,44}{108,77} = 1,39$;

$I_{\overline{W}_a} < I_{\overline{S}_a}$, respectiv $I_C = \frac{I_{\overline{S}a}}{I_{\overline{W}a}} = \frac{165,84}{119,11} = 1,39$;

Analizând corelația dintre dinamica fondului de salarii şi dinamica cifrei de afaceri, se observă o creştere mai rapidă a fondului total de salarii decât creşterea cifrei de afaceri, ceea ce reflectă o folosire ineficientă a resurselor umane din întreprinderea analizată. Acest fapt este confirmat şi de corelația dintre indicele de creştere a productivității medii anuale a muncii şi indicele salariului mediu anual, acesta din urmă înregistrând creşteri mai accelerate decât primul.

c. Efectele economice ale nerespectării corelației dintre dinamica cifrei de afaceri şi dinamica fondului de salarii sunt :

1. Creşterea cheltuielilor cu salariile la 1000 lei cifră de afaceri:

$$\Delta R_{Chs} = R_{Chs_1} - R_{Chs_0} = \left(\frac{F_{s_1}}{CA_1} - \frac{F_{s_0}}{CA_0}\right) \cdot \frac{1}{1000} = 271,77 - 195,19 = 77,58 \text{ mil. lei;}$$

2. Depăşirea relativă a fondului de salarii:

Scanned with OKEN Scanner

$$\Delta F_s = \frac{CA_1}{1000} \cdot (R_{Chs1} - R_{Chs0}) = \frac{23722}{1000}(271,77 - 195,19) = 1840,35 \text{ mil. lei.}$$

Efectele economice ale nerespectării corelației dintre dinamica productivității medii anuale a muncii şi dinamica salariului mediu anual sunt :

1. Creşterea cheltuielilor cu salariile la 1000 lei cifră de afaceri:

$$\Delta R_{Chs} = R_{Chs_1} - R_{Chs_0} = \left(\frac{\overline{S}_{a_1}}{\overline{W}_{a_1}} - \frac{\overline{S}_{a_0}}{\overline{W}_{a_0}} \right) \cdot \frac{1}{1000} = 271,77 - 195,19 = 77,58 \text{ mil. lei;}$$

2. Depăşirea relativă a fondului de salarii:

$$\Delta F_s = \frac{CA_1}{1000} \cdot (R_{Chs1} - R_{Chs0}) = \frac{23722}{1000}(271,77 - 195,19) = 1840,35 \text{ mil. lei.}$$

▶Studiul de caz nr. 35.

O întreprindere doreşte să-şi realizeze un autocontrol asupra modului în care pot evolua, în perioada imediat următoare, cheltuielile cu salariile. Plecând de la datele înscrise în Tabelul 70. analizaţi:

a) care este limita maximă până la care pot creşte cheltuielile cu salariile în întreprinderea considerată;

b) care este procentul cu care ar trebui să crească cifra de afaceri, astfel încât o creştere a cheltuielilor cu salariile de 25% să nu conducă la o reducere a rezultatului de exploatare a întreprinderii.

Tabelul 70. Analiza corelației fond de salarii – rezultat de exploatare - mii lei -

Indicatori	Sume
Cifra de afaceri	16 012 759
Cheltuieli aferente cifrei de afaceri, din care:	12 252 479
- Fondul de salarii	3 493 710
- Cheltuieli materiale aferente cifrei de afaceri	8 758 769
Rezultatul de exploatare	3 760 368

a) Limita maximă până la care se poate majora fondul de salarii rezultă din calculul de mai jos:

$$\frac{R_{exp}}{F_s} \cdot 100 = \frac{3760368}{3493710} \cdot 100 = 107,63\% ;$$

Pentru această valoare se verifică următoarea egalitate:

Scanned with OKEN Scanner

$$\frac{Ch_{aca}}{CA} = \frac{F_s\left(1+\frac{R_{exp}}{F_s}\right)+ACh_{mca}}{CA} = 1, \text{ respectiv}$$

$$\frac{3493710\cdot(1+1{,}0763)+8758769}{16012759} = 1;$$

b) O creştere a fondului de salariu cu 25% (4 367 137,5 mii lei), cere o majorare a cifrei de afaceri egală cu:

$$0{,}25\cdot\frac{3493710}{16012759} = 5{,}45\%;$$

Astfel, pentru o cifră de afaceri mai mare cu 5,45% (16 885 454 mii lei) faţă de cea iniţială, majorarea fondului de salarii cu 25% nu diminuează rezultatul de exploatare al întreprinderii analizate. În urma acestor modificări, datele înscrise în tabelul anterior devin:

Tabelul 71. Tabelul 70. Analiza corelaţiei fond de salarii – rezultat de exploatare - mii lei -

Indicatori	Sume
Cifra de afaceri	16 885 454
Cheltuieli aferente cifrei de afaceri, din care: - Fondul de salarii - Cheltuieli materiale aferente cifrei de afaceri	13 125 906 4 367 137,50 8 758 769
Rezultatul de exploatare	3 760 368

Pentru aceste valori, se verifică condiţia care reflectă respectarea limitei maxime de creştere a fondului de salarii (87%), astfel încât rezultatul de exploatare să nu suporte influenţe negative:

$$\frac{Ch_{aca}}{CA} = \frac{F_s\left(1+\frac{R_{exp}}{F_s}\right)+ACh_{mca}}{CA} = 1, \text{ respectiv}$$

$$\frac{4367137{,}5\cdot(1+0{,}87)+8758769}{16885454} = 1.$$

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL VII. ANALIZA ACTIVITĂŢII DE PRODUCŢIE

Obiectivele analizei activităţii de producţie sunt următoarele:

1. *analiza realizării producţiei fizice pe sortimente şi pe total;*
2. *analiza structurii producţiei fizice;*
3. *analiza calităţii producţiei fizice;*
4. *analiza gradului de înnoire a producţiei;*
5. *analiza ritmicităţii producţiei.*

7.1. Analiza realizării producţiei fizice pe sortimente şi pe total

Pentru evidenţierea aspectelor esenţiale ale realizării producţiei fizice, pe sortimente şi pe total, se folosesc:

- *indicii individuali de realizare a producţiei fizice* pe sortimente (i_q) şi pe total (I_q), determinaţi după modelele:

$$i_q = \frac{q_1}{q_0} \cdot 100;$$

$$I_q = \frac{\sum q_1}{\sum q_0} \cdot 100 \text{ sau } I_q = \frac{\sum q_1 \cdot p}{\sum q_0 \cdot p} \cdot 100;$$

în care: - q_1 - volumul fizic al producţiei efectiv realizat, pe fiecare sortiment;

- q_0 - volumul fizic al producţiei programat a se realiza, pe fiecare sortiment;
- $\sum q_1$ - volumul fizic total al producţiei efectiv realizat;
- $\sum q_0$ - volumul fizic total al producţiei programat a se realiza;
- $\sum q_1 \cdot p$ - valoarea realizată a producţiei fizice totale, calculată în funcţie de preţul aferent fiecărui sortiment de produs (p);
- $\sum q_0 \cdot p$ - valoarea prevăzută a producţiei fizice totale, calculată în funcţie de preţul aferent fiecărui sortiment de produs (p).

- *coeficientul mediu de sortiment* ($\overline{k_s}$), determinat după modelele:

$$\text{a) } \overline{k_s} = \frac{\sum q_{min} \cdot p}{\sum q_0 \cdot p};$$

Scanned with OKEN Scanner

$$b)\ \overline{k_s} = \frac{\sum g_0^{'} \cdot i_q}{100^2} + \frac{\sum g_0^{''}}{100};$$

$$c)\ \overline{k_s} = \frac{\sum \Delta q \cdot p}{\sum q_0 \cdot p};$$

în care: - $\sum q_{min} \cdot p$ - valoarea producției fizice recalculată, în limita prevederilor, determinată prin compararea valorii realizate, pe fiecare sortiment, cu valoarea prevăzută în programul de fabricație şi luarea în calcul a nivelului minim al acesteia, conform principiului neadmiterii compensărilor între nerealizările la unele sortimente cu depăşirile la alte sortimente;

- $g_0^{'}$ - ponderea prevăzută a sortimentelor la care nu s-a realizat valoarea prevăzută a producției fizice;

- $g_0^{''}$ - ponderea prevăzută a sortimentelor la care s-a realizat şi, respectiv, depăşit programul de fabricație;

- $\sum \Delta q \cdot p$ - suma abaterilor negative ale valorii producției fizice pe sortiment.

- *coeficientul de nomenclatură* (k_n), calculat după modelul:

$$k_n = 1 - \frac{n}{N};$$

în care: - n - numărul de sortimente la care nu s-a realizat producția fizică;
- N - numărul total de sortimente fabricate.

7.2. Analiza structurii producției fizice

Caracterizarea structurii producției fizice solicită utilizarea următorilor indicatori:

- *ponderea sau greutatea specifică* (s_i) a fiecărui sortiment sau produs în totalul producției:

$$s_i = \frac{q_i}{\sum q_i} \cdot 100 \text{ sau } s_i = \frac{q_i \cdot p_i}{\sum q_i \cdot p_i} \cdot 100;$$

în care: - q_i - volumul producției sortimentului sau produsului *i*;

- $\sum q_i$ - producția fizică totală;

- $q_i \cdot p_i$ - valoarea producției sortimentului sau produsului *i*;

- $\sum q_i \cdot p_i$ - valoarea întregii producții fizice.

Scanned with OKEN Scanner

- *coeficientul mediu de structură* ($\overline{k_{st}}$), determinat după relaţiile:

$$\overline{k_{st}} = 100 - \sum \Delta s_i \text{ sau } \overline{k_{st}} = \sum s_{ic};$$

în care: - Δs_i - modificarea negativa a ponderii fiecărui sortiment sau produs.

- s_{ic} - structura consideratã a se lua în calcul, respectiv: structura prevãzutã (s_{i0}), pentru sortimentele sau produsele la care volumul realizat al producţiei este egal sau superior volumului prevãzut ($q_{i1} \geq q_{i0}$ şi $i_q \geq 100$); structura realizatã (s_{i1}) pentru sortimentele sau produsele la care volumul realizat al producţiei este inferior volumului prevãzut ($q_{i1} < q_{i0}$ şi $i_q < 100$).

7.3. Analiza calităţii producţiei fizice

Analiza calităţii producţiei fizice se poate aprecia pentru fiecare sortiment sau produs în parte, care intrã în componenţa producţiei fizice, sau pentru întreaga producţie.

Analiza calităţii produsului se realizează recurgând la următorii indicatori:

- *structura produsului pe clase de calitate* (s_i), determinată după modelul:

$$s_i = \frac{q_i}{\sum q_i} \cdot 100;$$

în care: - i - clasele de calitate (I, a-II-a, a-III-a);

- q_i - volumul fizic de produs aferent clasei de calitate i;

- $\sum q_i$ - volumul fizic total al produsului.

- *coeficientul mediu de calitate al produsului* ($\overline{k}$), calculat după relaţiile:

$$\overline{k} = \frac{\sum q_i \cdot k_i}{\sum q_i} \text{ sau } \overline{k} = \frac{\sum s_i \cdot k_i}{100};$$

în care: - k_i - cifra care indică clasa de calitate (1, 2, 3);

- *preţul mediu de vânzare al produsului* ($\overline{p}$), determinat după modelele:

$$\overline{p} = \frac{\sum q_i \cdot p_i}{\sum q_i} \text{ sau } \overline{p} = \frac{\sum s_i \cdot p_i}{100};$$

în care: - p_i - preţul aferent fiecărei clase de calitate;

Analiza calităţii producţiei prezintă o oarecare asemănare, din punct de vedere al indicatorilor folosiţi pentru aprecierea ei, cu analiza calităţii produselor. Diferenţa constă în faptul că, de această dată, indicatorii încearcă să ofere o imagine

Scanned with OKEN Scanner

globală asupra calităţii întregii producţii. Aşadar, indicatorii folosiţi pentru analiza calităţii întregii producţii sunt:

- *structura pe clase de calitate a întregii producţii* (s_i), calculată după acelaşi model ca şi în cazul analizei calităţii produsului;
- *coeficientul mediu generalizat de calitate* ($\overline{k}_g$), determinat după modelul:

$$\overline{k}_g = \frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot \overline{k}}{\sum_{i=1}^{n} q_i} \text{ sau } \overline{k}_g = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \overline{k}}{100};$$

în care: - n - numărul de produse;

- q_i - volumul fizic al fiecărui produs;
- $\overline{k}$ - coeficientul mediu de calitate al fiecărui produs;
- $\sum_{i=1}^{n} q_i$ - volumul fizic total al producţiei;
- s_i - structura sortimentală a producţiei.

- *preţul mediu al întregii producţii* ($\overline{P}$), calculat după relaţiile:

$$\overline{P} = \frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot \overline{p}}{\sum_{i=1}^{n} q_i} \text{ sau } \overline{P} = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \overline{p}}{100};$$

în care: - $\overline{p}$ - preţul mediu de vânzare al fiecărui produs.

▶ Studiul de caz nr. 36.

Întreprinderea COMTEX este specializată în fabricarea textilelor. Ea doreşte să analizeze modul în care va putea face faţă obligaţiilor contractuale faţă de beneficiari, în cazul produsului stofă, în structura sortimentală şi calitativă solicitată de aceştia.

Analiza implică aprecierea gradului de realizare a programului de fabricaţie, pe sortimente şi pe total, prin calculul şi interpretarea coeficientului mediu de sortiment şi a coeficientului de nomenclatură, aşa cum reflectă datele din Tabelele 72 şi 73.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 72. Analiza realizării producției fizice pe sortimente și pe total

Sortimentul De produs	Producția Fizică – metri -		Indicele realizării producției (i_q)-%-	Prețul mediu de vânzare (p) - mii lei/metru -	Valoarea producției -mii lei-		Valoarea recalculată a producției ($q_{min}p$)
	q_0	q_1			$q_0 \cdot p$	$q_1 \cdot p$	
A	210	225	107,14	129	27 090	29 025	27 090
B	200	215	107,50	166	33 200	35 690	33 200
C	185	180	97,30	93	17 205	16 740	16 740
D	205	236	115,12	62	12 710	14 632	12 710
Total	**800**	**856**	**107,00**	**-**	**90 205**	**96 087**	**89 740**

$$\text{a) } \overline{k_s} = \frac{\sum q_{min} \cdot p}{\sum q_0 \cdot p} = \frac{89740}{90205} = 0{,}9948 = 99.48\%;$$

Tabelul 73. Analiza realizării producției fizice pe sortimente și pe total

Sortimentul De produs	Producția fizică – metri-		Indicele realizării producției (i_q)-%-	Valoarea producției -mii lei-		Structura valorii producției (%)		Abaterile negative ale producției ($\Delta q \cdot p$)
	q_0	q_1		$q_0 \cdot p$	$q_1 \cdot p$	g_0	g_1	
A	210	225	107,14	27 090	29 025	30,03	30,21	*
B	200	215	107,50	33 200	35 690	36,81	37,14	*
C	185	180	97,30	17 205	16 740	19,07	17,42	- 465
D	205	236	115,12	12 710	14 632	14,09	15,23	*
Total	**800**	**856**	**107,00**	**90 205**	**96 087**	**100,00**	**100,00**	**- 465**

$$\text{b) } \overline{k_s} = \frac{\sum g_0' \cdot i_q}{100^2} + \frac{\sum g_0''}{100} = \frac{19{,}07 \cdot 97{,}30}{100^2} + \frac{30{,}03 + 36{,}81 + 14{,}09}{100} = 99{,}48\%;$$

$$\text{c) } \overline{k_s} = \frac{\sum \Delta q \cdot p}{\sum q_0 \cdot p} = \frac{-465}{90205} = -0{,}0052 \Rightarrow 1 - 0{,}0052 = 0{,}9948 = 99{,}48\%;$$

$$k_n = 1 - \frac{n}{N} = 1 - \frac{1}{4} = 1 - 0{,}25 = 0{,}75 = 75\%.$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

La societatea COMTEX se constată o depășire a volumului fizic al producției totale cu 7% ($i_q = 107\%$), ceea ce în expresie valorică înseamnă 5 882 mii lei, situație aparent favorabilă. Aprofundând analiza constatăm o nerealizare a

Scanned with OKEN Scanner

producției de 2,7% ($i_q = 97,3\%$) la sortimentul de stofă C, în timp ce la celelalte trei sortimente realizările au depășit prevederile.

În urma calculării coeficientului mediu de sortiment, în toate cele trei variante, constatăm o proporție de realizare a producției de stofă de numai 99,48%. Datorită neadmiterii principiului compensării între depășirile la unele sortimente de produs cu nerealizările de la alte sortimente, nerealizarea în proporție de 100% a producției la toate sortimentele se va reflecta negativ asupra rezultatelor întreprinderii. Aceasta se va concretiza pentru întreprinderea analizată într-o producție nevândută de 465 mii lei (89 740 – 90 205 mii lei). Pierderile întreprinderii ar putea sporii în cazul în care clauzele contractuale ar prevedea plata unor despăgubiri și penalități pentru nerespectările contractuale. În plus, acest fapt poate atrage după sine o deteriorare a relațiilor întreprinderii cu clienții săi.

Calculul coeficientului de nomenclatură arată că producția fizică a fost realizată la 75% din sortimente, ceea ce evidențiază imposibilitatea respectării obligațiilor contractuale față de clienți, în absența stocurilor pentru sortimentul C de produs.

Cauzele nerealizării producției pot deriva din:

- imposibilitatea asigurării corespunzătoare, din punct de vedere cantitativ și calitativ, cu resursele materiale, umane și financiare necesare desfășurării procesului de producție;
- utilizarea necorespunzătoare a activelor fixe și a timpului de muncă;
- scăderea nivelului calitativ al producției, cu toate consecințele care decurg din acest fapt, etc.

▶ Studiul de caz nr. 37.

Managementul societății COMTEX este interesat să cunoască intensitatea modificării structurii producției de stofă, pentru a încerca să anticipeze efectele acestor schimbări asupra rezultatelor sale economico-financiare și pentru a evita deteriorarea relațiilor cu beneficiarii producției.

O astfel de caracterizare a structurii producției se realizează cu ajutorul coeficientului mediu de structură al cărui calcul, in cele doua variante ale sale, este prezentat în Tabelele 74 și 75.

$$\overline{k_{st}} = 100 - \sum \Delta s_i = 100 - 1.65 = 98,35\% = 0,9835;$$

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 74. Analiza structurii producţiei

Sortimentul De produs	Producţia Fizică - metri -		Indicele Realizării producţiei	Valoarea producţiei - mii lei -		Structura valorii producţiei (%)		Modificărilen egative ale structurii
	q_0	q_1	(i_q)-%-	$q_0 \cdot p$	$q_1 \cdot p$	s_0	s_1	(Δs_i)
A	210	225	107,14	27 090	29 025	30,03	30,21	*
B	200	215	107,50	33 200	35 690	36,81	37,14	*
C	185	180	97,30	17 205	16 740	19,07	17,42	1,65
D	205	236	115,12	12 710	14 632	14,09	15,23	*
Total	**800**	**856**	**107,00**	**90 205**	**96 087**	**100,00**	**100,00**	**1,65**

$$\overline{k_{st}} = \sum s_{ic} = 98,35\% = 0,9835;$$

Tabelul 75. Analiza structurii producţiei

Sortimentul De produs	Producţia Fizică - metri -		Indicele Realizării producţiei	Valoarea producţiei - mii lei -		Structura valorii producţiei (%)		Structura consideratã
	q_0	q_1	(i_q)-%-	$q_0 \cdot p$	$q_1 \cdot p$	s_0	s_1	(s_{ic})
A	210	225	107,14	27 090	29 025	30,03	30,21	30,03
B	200	215	107,50	33 200	35 690	36,81	37,14	36,81
C	185	180	97,30	17 205	16 740	19,07	17,42	17,42
D	205	236	115,12	12 710	14 632	14,09	15,23	14,09
Total	**800**	**856**	**107,00**	**90 205**	**96 087**	**100,00**	**100,00**	**98,35**

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

La societatea analizată se constată că structura producţiei s-a modificat, în sensul depăşirii structurii prevăzute pentru sortimentele A, B şi D şi în sensul nerealizării ei pentru sortimentul C, aceasta în condiţiile depăşirii valorii producţiei totale.

Acest fapt influenţează indirect rezultatele societăţii analizate şi implică revizuirea planului de fabricaţie, respectiv a structurii producţie, în urma evaluării contribuţiei fiecărui sortiment de produs la realizarea rezultatului final al S. COMTEX, dar în concordanţă cu cerinţele pieţei şi cu posibilităţile de care dispune societatea considerată.

►Studiul de caz nr. 38.

S. COMTEX, din relaţiile sale cu clienţii, constată o creştere a cererii totale pentru sortimentul de stofă B dar, în special, pentru calitatea I din acest sortiment. Acest fapt o determină să-şi modifice planul de fabricaţie pentru perioada imediat

Scanned with OKEN Scanner

urmãtoare, atât în ceea ce priveşte cantitatea totalã fabricatã din acest produs, cât şi structura sa pe clase de calitate.

La sfârşitul perioadei, managementul întreprinderii solicitã analiza gradului de realizare a planului de fabricaţie pentru produsul considerat, ţinând seama de structura pe clase de calitate prevãzutã şi de preţul mediu de vânzare aferent fiecãrei clase de calitate. Datele necesare analizei sunt prezentate în Tabelul 76.

Tabelul 76. Analiza realizării structurii producţiei pe clase de calitate

Clasa de calitate	Producţia Fizicã – metri -		Structura producţiei (%)		Producţia realizatã recalculatã $\frac{(\sum q_{i_1}) \cdot s_{i0}}{100}$	Preţul pe clase de calitate p_i - mii lei /metru -
	q_{i_0}	q_{i_1}	s_{i_0}	s_{i_1}		
I	250	290	55,56	58,00	277,80	190
a-II-a	100	80	22,22	16,00	111,10	160
a-III-a	100	130	22,22	26,00	111,10	135
Total	**450**	**500**	**100,00**	**100,00**	**500,00**	-

Pentru a analiza gradul de realizare a planului de fabricaţie pentru sortimentul B, ţinând seama de structura pe clase de calitate a produsului utilizãm urmãtorul model de analizã:

$$Q = \frac{(\sum q_i) \cdot s_i}{100};$$

în care: - Q - volumul fizic total al produsului, $Q = \sum q_i$;

Schema de analizã are configuraţia de mai jos:

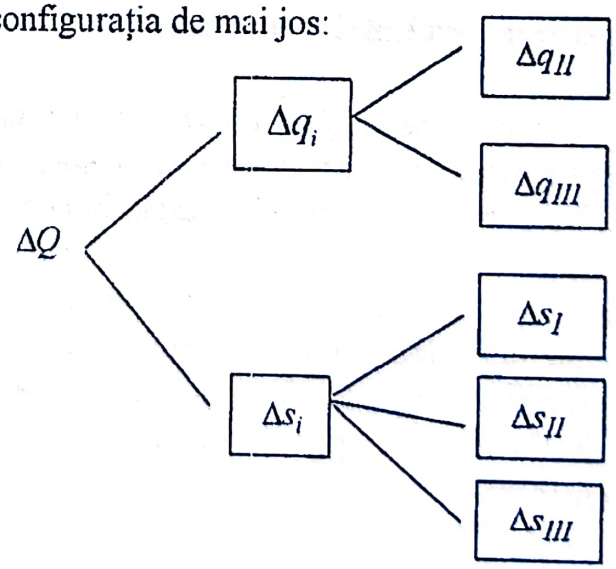

a) Analiza în mãrimi absolute:

$$\Delta Q = Q_1 - Q_0 = \frac{(\sum q_{i_1}) \cdot s_{i_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{i_0}}{100} = 500 - 450 = 50 \; metri;$$

Scanned with OKEN Scanner

I. $\Delta s_i = \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{i_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{i0}}{100} = 450 - 450 = 0$ *metri;*

1. $\Delta s_I = \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{I_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{I_0}}{100} = 450 \cdot (58{,}00\% - 55{,}56\%) = 10{,}98$ metri;

2. $\Delta s_{II} = \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{II_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{II_0}}{100} = 450 \cdot (16{,}00\% - 22{,}22\%) = -27{,}99$ metri;

3. $\Delta s_{III} = \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{III_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{III_0}}{100} = 450 \cdot (26{,}00\% - 22{,}22\%) = 17{,}01$ metri;

$\Delta s_i = \Delta s_I + \Delta s_{II} + \Delta s_{III} = 0$ *metri.*

II. $\Delta q_i = \frac{(\sum q_{i_1}) \cdot s_{i_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{i_1}}{100} = 500 - 450 = 50$ *metri;*

1. $\Delta q_I = \frac{(\sum q_{i_1}) \cdot s_{I_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{I_1}}{100} = (500 - 450) \cdot 58{,}00\% = 29{,}00$ metri;

2. $\Delta q_{II} = \frac{(\sum q_{i_1}) \cdot s_{II_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{II_1}}{100} = (500 - 450) \cdot 16{,}00\% = 8{,}00$ metri;

3. $\Delta q_{III} = \frac{(\sum q_{i_1}) \cdot s_{III_1}}{100} - \frac{(\sum q_{i_0}) \cdot s_{III_1}}{100} = (500 - 450) \cdot 26{,}\% = 13{,}00$ metri;

$\Delta q_i = \Delta q_I + \Delta q_{II} + \Delta q_{III} = 50$ *metri.*

$\Delta Q = \Delta q_i + \Delta s_i = 50$ *metri.*

b) Analiza în mărimi relative:

$I_Q = \frac{Q_1}{Q_0} \cdot 100 - 100 = \frac{500}{450} \cdot 100 - 100 = 11{,}11\%;$

I. $I_{s_i} = \frac{\Delta s_i}{Q_0} \cdot 100 = \frac{0}{450} \cdot 100 = 0{,}00\%;$

1. $I_{s_I} = \frac{\Delta s_I}{Q_0} \cdot 100 = \frac{10{,}98}{450} \cdot 100 = 2{,}44\%;$

2. $I_{s_{II}} = \frac{\Delta s_{II}}{Q_0} \cdot 100 = \frac{-27{,}99}{450} \cdot 100 = -6{,}22\%;$

Scanned with OKEN Scanner

$$3.\ I_{s_{III}} = \frac{\Delta s_{III}}{Q_0} \cdot 100 = \frac{17,01}{450} \cdot 100 = 3,78\%;$$

$$I_{s_i} = I_{s_I} + I_{s_{II}} + I_{s_{III}} = 0,00\%;$$

$$II.\ I_{q_i} = \frac{\Delta q_i}{Q_0} \cdot 100 = \frac{50}{450} \cdot 100 = 11,11\%;$$

$$1.\ I_{q_I} = \frac{\Delta q_I}{Q_0} \cdot 100 = \frac{29,00}{450} \cdot 100 = 6,44\%;$$

$$2.\ I_{q_{II}} = \frac{\Delta q_{II}}{Q_0} \cdot 100 = \frac{8,00}{450} \cdot 100 = 1,78\%;$$

$$3.\ I_{q_{III}} = \frac{\Delta q_{III}}{Q_0} \cdot 100 = \frac{13,00}{450} \cdot 100 = 2,89\%;$$

$$I_{q_i} = I_{q_I} + I_{q_{II}} + I_{q_{III}} = 11,11\%;$$

$$I_Q = I_{q_i} + I_{s_i} = 11,11\%;$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Din analiza efectuată se constată o depăşirii a producţiei totale din sortimentul B, în perioada analizată, cu 50 metri, respectiv cu 11,11%. Acest fapt se explică prin influenţa următorilor factori:

- factorul de structură nu a exercitat influenţă asupra realizării volumul producţiei sortimentului B, dar a determinat o nouă repartiţie a producţiei pe clase de calitate, în sensul creşterii ponderii producţiei de calitatea I cu 2,44% şi a celei de calitatea a III-a cu 3,78% şi în sensul diminuării ponderii producţie de calitatea a II-a, în totalul producţiei sortimentului B, cu 6,22%;

- depăşirea volumului prevăzut al producţiei de calitatea I, cu 40 metri, a influenţat pozitiv gradul de realizare al producţiei totale, care a crescut datorită influenţei acestui factor cu 29 metri;

- deşi volumul prevăzut al producţiei de calitatea a II-a nu s-a realizat cu 20 m, datorită acestui factor de influenţă volumul total al producţiei sortimentului B a crescut cu 8 metri;

- producţia de calitatea a III-a a fost depăşită cu 30 metri faţă de nivelul prevăzut, fapt care a influenţat pozitiv gradul de realizare al producţiei sortimentului B pe total, care a crescut datorită acestui fapt cu 13 metri.

În concluzie, realizarea şi depăşirea producţiei prevăzute în planul de fabricaţie la sortimentul B este aparent pozitivă, deoarece nu a fost respectată structura pe clase de calitate cerută de beneficiarul de produs, practic producţia de

Scanned with OKEN Scanner

calitatea I a fost mai are cu 16% față de nivelul programat, producția de calitatea a II-a nu s-a realizat cu 20%, iar producția de calitatea a treia a fost depășită cu 30% față de nivelul prevăzut. Astfel, având în vedere că sortimentul B de produs este vândut la prețuri diferențiate, în raport cu clasa de calitate, această nerespectare a programului de fabricație pe clase de calitate se poate reflecta negativ asupra unor indicatori de performanță ai societății (cifră de afaceri, rezultatul exploatării, rezultatul net, rentabilitate).

Analiza calității sortimentului B de produs, la societatea analizată, poate fi completată cu calculul și interpretarea *coeficientului mediu de calitate* și a *prețului mediu de vânzare* pe produs.

$$\bar{k}_g = \frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot \bar{k}}{\sum_{i=1}^{n} q_i} \text{ sau } \bar{k}_g = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \bar{k}}{100};$$

$$\bar{k}_1 = \frac{290 \cdot 1 + 80 \cdot 2 + 130 \cdot 3}{500} = \frac{840}{500} = 1{,}68;$$

$$\bar{k}_0 = \frac{250 \cdot 1 + 100 \cdot 2 + 100 \cdot 3}{500} = \frac{750}{500} = 1{,}67;$$

$$I_{\bar{k}} = \frac{\bar{k}_1}{\bar{k}_0} \cdot 100 = 100{,}60\%;$$

sau

$$\bar{k}_1 = \frac{58{,}00 \cdot 1 + 16{,}00 \cdot 2 + 26{,}00 \cdot 3}{100} = \frac{168}{100} = 1{,}68;$$

$$\bar{k}_0 = \frac{55{,}56 \cdot 1 + 22{,}22 \cdot 2 + 22{,}22 \cdot 3}{100} = \frac{166{,}66}{100} = 1{,}67;$$

$$I_{\bar{k}} = \frac{\bar{k}_1}{\bar{k}_0} \cdot 100 = 100{,}60\%.$$

$$\bar{P} = \frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot \bar{p}}{\sum_{i=1}^{n} q_i} \text{ sau } \bar{P} = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \bar{p}}{100};$$

$$\bar{p}_1 = \frac{290 \cdot 190 + 80 \cdot 160 + 130 \cdot 135}{500} = \frac{85450}{500} = 170{,}90 \text{ mii lei / metru};$$

Scanned with OKEN Scanner

$$\overline{p}_0 = \frac{250 \cdot 190 + 100 \cdot 160 + 100 \cdot 135}{450} = \frac{77000}{450} = 171{,}11 \text{ mii lei / metru;}$$

$$I_{\overline{p}} = \frac{\overline{p}_1}{p_0} \cdot 100 = \frac{170{,}90}{171{,}11} = 99{,}88\%;$$

sau

$$\overline{p}_1 = \frac{58{,}00 \cdot 190 + 16{,}00 \cdot 160 + 26{,}00 \cdot 135}{100} = \frac{17090}{100} = 170{,}90 \text{ mii lei / metru;}$$

$$\overline{p}_0 = \frac{55{,}56 \cdot 190 + 22{,}22 \cdot 160 + 22{,}22 \cdot 135}{100} = \frac{17111{,}30}{100} = 171{,}11 \text{ mii lei / metru;}$$

$$I_{\overline{p}} = \frac{\overline{p}_1}{p_0} \cdot 100 = \frac{170{,}90}{171{,}11} = 99{,}88\%.$$

În urma calculului şi analizei *coeficientului mediu de calitate* şi a *preţului mediu de vânzare* pentru sortimentul B de produs putem constata următoarele:

- o creştere nesemnificativă a coeficientului mediu de calitate de la o perioadă la alta, de la 1,67 la 1,68 ceea ce marchează totuşi o tendinţă de înrăutăţire a calităţii sortimentului B în perioada analizată;
- o diminuare puţin semnificativă a preţului mediu de vânzare pe unitate de produs în aceeaşi perioadă, de la 171,11 mii lei / metru de stofă la 170,90 mii lei / metru, marcând de asemenea o tendinţă de diminuare a nivelului calitativ al sortimentului de produs în perioada considerată;

Cauzele diminuării calităţii producţiei ar putea fi căutate în: calitatea necorespunzătoare a materiilor prime folosite la fabricarea sortimentului B de stofă, nivelul scăzut de calificare al forţei de muncă sau insuficienta motivare a acesteia, folosire tehnicii şi tehnologiei depăşite fizic şi moral, insuficienţa resurselor financiare necesare procurării la preţuri ridicate a materiilor prime de calitate şi utilizarea din această cauză a unor substituenţi necorespunzători în totalitate.

▶Studiul de caz nr. 39.

O societate cu profil pomicol doreşte să cunoască în ce măsură producţia totală de mere a fost sau nu realizată, în structura prevăzută în planul său de producţie (Tabelul 77). De asemenea, pentru a putea aprecia realist performantele economico-financiare ale societăţii, echipa sa managerială este interesată să cunoască modul în care structura pe clase de calitate realizată influenţează cifra de afaceri obţinută din valorificarea integrală a producţiei.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 77. Analiza influenței structurii calitative a producției asupra cifrei de afaceri

Produs	Clase de calitate	Cantitatea (tone)		Structura (%)		Coeficienți medii de calitate		Prețuri medii	
		q_{i_0}	q_{i_1}	s_{i_0}	s_{i_1}	$\bar{k}_0$	$\bar{k}_1$	$\bar{p}_0$	$\bar{p}_1$
Mere Ionatan	I	635	767	63,50	56,81	0,63	0,56	16 000	18 000
	a-II-a	182	305	18,20	22,59	0,36	0,45	14 000	15 000
	a-III-a	183	278	18,30	20,60	0,54	0,61	11 000	10 000
Total mere Ionatan		**1 000**	**1 350**	**38,10**	**47,54**	**1,55**	**1,64**	**14 721**	**15 674,30**
Mere Parmen	I	800	680	49,23	45,64	0,49	0,45	15 000	17 000
	a-II-a	412	525	25,35	35,23	0,50	0,70	14 000	16 000
	a-III-a	413	285	25,42	19,13	0,76	0,57	11 000	12 000
Total mere Parmen		**1 625**	**1 490**	**61,90**	**52,46**	**1,76**	**1,73**	**14 029,70**	**15 691,20**
Total mere		**2 625**	**2 840**	**100,00**	**100,00**	**1,68**	**1,69**	**14 293,08**	**15 683,16**

Modelul utilizat pentru a răspunde analizei calității producției totale este cel al coeficientului mediu generalizat al calității:

$$\bar{k}_g = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \bar{k}}{100} = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \frac{\sum s_{i_c} \cdot k_i}{100}}{100};$$

în care: - s_i - structura producției pe feluri de produs;

- s_{i_c} - structura producției pe clase de calitate, aferente fiecărui fel de produs;

- $\bar{k}$ - coeficientul mediu de calitate pe feluri de produs;

- k_i - numărul care desemnează clasa de calitate.

Schema după care se desfăşoară analiza este reprezentată în figura de mai jos:

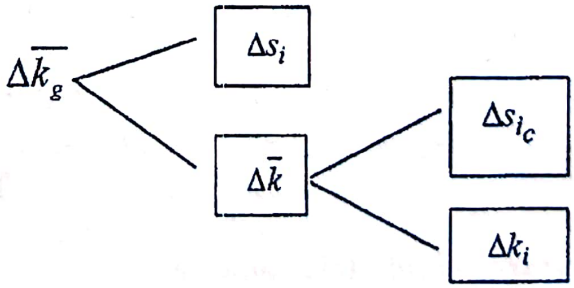

a) Analiza în mărimi absolute:

$$\Delta\bar{k}_g = \bar{k}_{g_1} - \bar{k}_{g_2} = 1,69 - 1,68 = 0,01;$$

$$\text{I. } \Delta s_i = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \bar{k}_0}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_0} \cdot \bar{k}_0}{100} = \frac{47,54 \cdot 1,55 + 52,46 \cdot 1,76}{100} = 1,66 - 1,68 = -0,02;$$

Scanned with OKEN Scanner

$$\text{II. } \Delta\bar{k} = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \bar{k}_1}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \bar{k}_0}{100} = 1{,}69 - 1{,}66 = 0{,}03;$$

$$\Delta\bar{k}_g = \Delta s_i + \Delta\bar{k} = -0{,}02 + 0{,}03 = 0{,}01;$$

$$\text{1. } \Delta s_{i_c} = \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \frac{\sum s_{i_{c_1}} \cdot k_{i_0}}{100}}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \frac{\sum s_{i_{c_0}} \cdot k_{i_0}}{100}}{100} =$$

$$= \frac{47{,}54 \cdot 1{,}64 + 52{,}46 \cdot 1{,}73}{100} - \frac{47{,}54 \cdot 1{,}55 + 52{,}46 \cdot 1{,}76}{100} = 1{,}69 - 1{,}66 = 0{,}03;$$

$$\text{2. } \Delta k_i = 0;$$

$$\Delta\bar{k} = \Delta s_{i_c} + \Delta k_i = 0{,}03;$$

b) Analiza în mărimi relative:

$$I_{\bar{k}g} = \frac{\bar{k}_{g_1}}{\bar{k}_{g_0}} \cdot 100 - 100 = \frac{1{,}69}{1{,}68} \cdot 100 - 100 = 0{,}60\%;$$

$$\text{I. } I_{s_i} = \frac{\Delta s_i}{\bar{k}_{g_0}} \cdot 100 = \frac{-0{,}02}{1{,}68} \cdot 100 = -1{,}19\%;$$

$$\text{II. } I_{\bar{k}} = \frac{\Delta\bar{k}}{\bar{k}_{g_0}} \cdot 100 = \frac{0{,}03}{1{,}68} \cdot 100 = 1{,}79\%;$$

$$I_{\bar{k}g} = I_{s_i} + I_{\bar{k}} = -1{,}19 + 1{,}79 = 0{,}60\%;$$

$$\text{1. } I_{s_{i_c}} = \frac{\Delta s_{i_c}}{\bar{k}_{g_0}} \cdot 100 = \frac{0{,}03}{1{,}68} \cdot 100 = -1{,}79\%;$$

$$\text{2. } I_{k_i} = \frac{\Delta k_i}{\bar{k}_{g_0}} \cdot 100 = 0\%;$$

$$I_{\bar{k}} = I_{s_{i_c}} + I_{k_i} = 1{,}79\%;$$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Din analiza calității producției totale de fructe se poate deduce creşterea foarte puțin semnificativă a coeficientului mediu generalizat al calității, de la 1,68 la 1,69, fapt care marchează o ușoară tendință de înrăutățire a calității. Acest fapt se explică prin intermediul factorilor de influență ai indicatorului astfel:

Scanned with OKEN Scanner

- modificarea structurii sortimentale a producţiei de fructe a dus la reducerea valorii coeficientului mediu generalizat de calitate cu 0,02, fapt care marchează o influenţă pozitivă asupra calităţii producţiei de fructe. Ameliorarea calităţii producţiei totale de fructe, sub influenţa acestui factor, se explică prin aceea că a crescut ponderea deţinută de soiul de mere Ionatan de la 38,10%, în prima perioadă, la 47,54%, în a doua perioadă, sortiment de fructe pentru care coeficienţii medii de calitate ai perioadei (1,55 şi 1,64) au fost inferiori coeficienţilor medii generalizaţi ai calităţii întregii producţii de fructe (1,68 şi 1,69). În acelaşi timp, s-a diminuat ponderea deţinută de soiul de mere parmen, de la 61,90% la 52,46%, pentru care coeficienţii medii ai calităţii aferenţi perioadei analizate erau superiori (1,76 şi 1,73) coeficienţilor medii generalizaţi ai calităţii;

- modificarea coeficientului calităţii medii a antrenat o creştere a coeficientului mediu generalizat al calităţii cu 0,03, fapt care reflectă tendinţa de înrăutăţire a calităţii producţiei totale de fructe. Tendinţa constatată se datorează soiului de mere Parmen, care deţine ponderea cea mai mare în producţia totală de fructe (61,90% şi 52,46%) şi pentru care coeficienţii calităţii medii, deşi descrescători (1,76 şi 1,73), rămân superiori coeficienţilor medii generalizaţi ai calităţii producţiei totale (1,68 şi 1,69);

- modificarea structurii pe clase de calitate a celor două sortimente de fructe a determinat creşterea coeficientului mediu generalizat al calităţii cu 0,03, marcând o deteriorare nesemnificativă a nivelului calitativ al producţiei totale de fructe, în special datorită reducerii ponderii deţinute de produsele de calitatea I, la ambele soiuri de fructe, respectiv de la 63,50% la 56,81% pentru soiul Ionatan şi de la 49,23 la 45,64 la soiul Parmen;

- factorul (k_i) care indică numărul claselor de calitate nu a exercitat influenţă asupra indicatorului analizat, deoarece în perioada analizată nu s-a modificat numărul de clase de calitate la care s-a încadrat volumul producţiei de fructe;

- totuşi, coeficienţii de calitate, pentru toate cele trei clase şi pentru ambele soiuri de mere, rămân inferiori coeficienţilor calităţii medii şi coeficienţilor medii generalizaţi ai producţiei totale, fapt care marchează o modificare nesemnificativă a calităţii producţiei analizate, de la o perioadă la alta.

Analiza influenţei structurii pe clase de calitate a producţiei totale de mere asupra cifrei de afaceri a întreprinderii se realizează după modelul:

$$CA = Q \cdot \overline{p} = Q \cdot \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \overline{p}_s}{100} = Q \frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \frac{\sum s_{i_c} \cdot p_i}{100}}{100};$$

în care: - $\overline{p}_s$ - preţul mediu pe fiecare fel de produs;

Scanned with OKEN Scanner

- p_i - prețul pe clase de calitate, aferente fiecărui fel de produs;

Schema de analiză este următoarea:

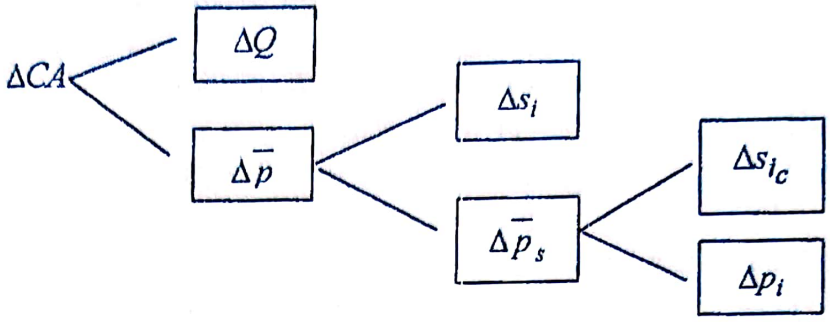

a) Analiza în mărimi absolute:

$\Delta CA = CA_1 - CA_0 = 2840 \cdot 15683{,}16 - 2625 \cdot 14293{,}08 = 7020839{,}40$ mii lei;

I. $\Delta Q = (Q_1 - Q_0) \cdot \bar{p}_0 = (2840 - 2625) \cdot 14293{,}08 = 3073012{,}20$ mii lei;

II. $\Delta \bar{p} = Q_1 \cdot (\bar{p}_1 - \bar{p}_0) = 2840 \cdot (15683{,}16 - 14293{,}08) = 3947827{,}20$ mii lei;

1. $$\Delta s_i = Q_1 \cdot \left(\frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \bar{p}_{s_0}}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_0} \cdot \bar{p}_{s_0}}{100} \right) =$$

$2840 \cdot (14358{,}34 - 14293{,}80) = 185338{,}40$ mii lei;

2. $$\Delta \bar{p}_s = Q_1 \cdot \left(\frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \bar{p}_{s_1}}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \bar{p}_{s_0}}{100} \right) =$$

$2840 \cdot (15683{,}16 - 14358{,}34) = 3762488{,}80$ mii lei

$\Delta \bar{p} = \Delta s_i + \Delta \bar{p}_s = 3947827{,}20$ mii lei;

a. $$\Delta s_{i_c} = Q_1 \cdot \left(\frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \frac{\sum s_{i_{c1}} \cdot p_{i_0}}{100}}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \frac{\sum s_{i_{c0}} \cdot p_{i_0}}{100}}{100} \right) =$$

$= 2840 \cdot (14184{,}71 - 14358{,}34) = -493109{,}20$ mii lei;

b. $$\Delta p_i = Q_1 \cdot \left(\frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \frac{\sum s_{i_{c1}} \cdot p_{i_1}}{100}}{100} - \frac{\sum_{i=1}^{n} s_{i_1} \cdot \frac{\sum s_{i_{c1}} \cdot p_{i_0}}{100}}{100} \right) =$$

$= 2840 \cdot (15683{,}16 - 14184{,}71) = 4255598{,}00$ mii lei;

Scanned with OKEN Scanner

$\Delta\overline{p}_s = \Delta s_{i_c} + \Delta p_i = 3762488{,}80$ mii lei;

b) Analiza în mărimi relative:

$$I_{CA} = \frac{CA_1}{CA_0} \cdot 100 - 100 = \frac{44590174}{37519335{,}60} \cdot 100 - 100 = 18{,}85\%;$$

I. $$I_Q = \frac{\Delta Q}{CA_0} \cdot 100 = \frac{3073012{,}20}{37519335{,}60} \cdot 100 = 8{,}29\%;$$

II. $$I_{\overline{p}} = \frac{\Delta\overline{p}}{CA_0} \cdot 100 = \frac{3947827{,}20}{37519335{,}60} \cdot 100 = 10{,}56\%;$$

$I_{CA} = I_Q + I_{\overline{p}} = 18{,}85\%;$

1. $$I_{s_i} = \frac{\Delta s_i}{CA_0} \cdot 100 = \frac{185338{,}40}{37519335{,}60} \cdot 100 = 0{,}53\%;$$

2. $$I_{\overline{p}_s} = \frac{\Delta\overline{p}_s}{CA_0} \cdot 100 = \frac{3762488{,}80}{37519335{,}60} \cdot 100 = 10{,}03\%;$$

$I_{\overline{p}} = I_{s_i} + I_{\overline{p}_s} = 10{,}56\%;$

a. $$I_{s_{i_c}} = \frac{\Delta s_{i_c}}{CA_0} \cdot 100 = \frac{-493108{,}20}{37519335{,}60} \cdot 100 = -1{,}31\%;$$

b. $$I_{p_i} = \frac{\Delta p_i}{CA_0} \cdot 100 = \frac{4255598{,}00}{37519335{,}60} \cdot 100 = 11{,}34\%;$$

$I_{\overline{p}_s} = I_{s_{i_c}} + I_{p_i} = 10{,}03\%.$

➢ **Interpretarea rezultatelor analizei:**

Indicatorul cifră de afaceri a înregistrat, sub influența structurii pe clase de calitate a producției de fructe, o evoluție pozitivă, majorându-se în perioada analizată cu 7 020 839,40 mii lei (18,85%). Aceasta se datorează influenței următorilor factori:

- volumul total al producției de fructe destinată vânzării a crescut în perioada analizată cu 215 tone, ceea ce a condus la o creștere a indicatorului cifră de afaceri cu 3 073 012, 20 mii lei (8,29%);
- prețul mediu al întregii producții de fructe a crescut în perioada analizată cu 1 390,08 mii lei / tonă, antrenând o creștere a indicatorului cifră de afaceri cu 3 947 827,20 mii lei, respectiv cu 10,56%.

Scanned with OKEN Scanner

- modificarea structurii sortimentale a producției de fructe, în perioada analizată a exercitat o influență pozitivă a asupra cifrei de afaceri, care s-a majorat cu 185 338,40 mii lei. Mai exact, această majorare a cifrei de afaceri se datorează producției de mere Parmen care, deşi a scăzut ca pondere în producția totală de fructe de la o perioadă la alta (de la 61,90% la 52,46%), continuă să dețină pondere majoritară în producția de fructe vândută, şi să fie valorificată la un preț mediu superior (15 691,20 mii lei / tonă) prețului mediu al întregii producții de fructe (15 683,16 mii lei / tonă);

- modificarea prețului aferent celor două soiuri de produs a influențat pozitiv cifra de afaceri, care a crescut cu 3 762 488,80 mii lei;

- modificarea structurii producției pe clase de calitate a exercitat influență negativă asupra cifrei de afaceri, care s-a diminuat cu 493 109,20 mii lei, datorită diminuării ponderii deținute de produsele de calitate superioară (calitatea I mere Ionatan), ar căror preț de vânzare era superior prețului mediu al soiului de fructe;

- creşterea prețurilor aferente claselor de calitate I şi II, la ambele soiuri de fructe, a exercitat o influență pozitivă asupra cifrei de afaceri care s-a majorat cu 4 255 598 mii lei.

Scanned with OKEN Scanner

Probleme propuse

Problema nr. 1.

Exemplificaţi cifric care ar putea fi, din punct de vedere al structurii sortimentale, situaţia producţiei fizice a unei întreprinderi specializate în obţinerea produselor de panificaţie, ţinând seama că relaţiile dintre coeficientul mediu de sortiment şi coeficientul mediu de structură sunt următoarele:

a) $\bar{k}_s < 1$ şi $\bar{k}_{st} = 100\%$;

b) $\bar{k}_s = 1$ şi $\bar{k}_{st} < 100\%$;

c) $\bar{k}_s = 1$ şi $\bar{k}_{st} = 100\%$;

d) $\bar{k}_s < 1$ şi $\bar{k}_{st} < 100\%$;

Interpretaţi fiecare caz în parte.

Problema nr. 2.

Plecând de la datele prezentate în studiul de caz nr. 3, se cere:

a) să analizaţi factorial coeficientul mediu de calitate şi preţul mediu de vânzare al produsului stofă din lână, după fiecare din cele două variante de calcul ale indicatorilor amintiţi;

b) să interpretaţi rezultatele şi să explicaţi cauzele care au determinat uşoara deteriorare a calităţii produsului analizat, în raport cu nivelul prevăzut al calităţii;

c) să propuneţi măsuri de îmbunătăţire a situaţiei constatate în urma analizei efectuate.

Problema nr. 3.

În baza situaţiei prezentate în studiul de caz nr. 4, analizaţi factorial calitatea producţiei totale de fructe, utilizând drept model de analiză coeficientul mediu generalizat al calităţii, exprimat după relaţia:

$$\bar{k}_g = \frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot \bar{k}}{\sum_{i=1}^{n} q_i} = \frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot \frac{\sum_{i=1}^{n} q_{i_c} \cdot k_i}{\sum_{i=1}^{n} q_{i_c}}}{\sum_{i=1}^{n} q_i};$$

Scanned with OKEN Scanner

Problema nr. 4.

Analizaţi structura cifrei de afaceri a unei întreprinderi, cunoscând datele din Tabelul 1.

Tabelul 1. Evoluţia cifrei de afaceri - mil. lei -

Indicatorul	Perioadele	
	N	N+1
Cifra de afaceri din:	**16 012**	**11 382**
- vânzarea producţiei	14 191	10 563
- vânzarea mărfurilor	1 821	819

Pentru a răspunde obiectivului analizei se cere:

a) să alegeţi modelul de analiză adecvat;

b) să efectuaţi analiza factorială în mărimi absolute şi relative;

c) să interpretaţi rezultatele analizei, ţinând seama de faptul că preţul mediu de valorificare a producţiei vândute s-a modificat de la 32 000 mii lei/tonă de produs, în anul N, la 34 800 mii lei /tona de produs în anul N+1;

d) analizaţi modificarea cifrei de afaceri aferentă producţiei vândute prin prisma legii cererii, respectiv în termeni de elasticitate a cererii produsului considerat, în raport cu preţul.

Problema nr. 5.

Analizaţi factorial legătura cauzală dintre cifra de afaceri aferentă vânzării producţiei, potenţialul uman şi potenţialul material al întreprinderii de la exerciţiul anterior. Folosiţi pentru aceasta datele din Tabelul 2. şi următorul model de analiză:

$$CA = \overline{N} \cdot \frac{P_e}{\overline{N}} \cdot \frac{CA}{P_e} = \overline{N} \cdot \frac{M_f}{\overline{N}} \cdot \frac{M'_f}{M_f} \cdot \frac{P_e}{M'_f} \cdot \frac{CA}{P_e};$$

Interpretaţi rezultatele, evidenţiind cauzele care au determinat diminuarea cifrei de afaceri, şi propuneţi soluţii care ar putea avea drept rezultat creşterea nivelului indicatorului analizat.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 2. Analiza factorială a cifrei de afaceri

Nr. crt.	Specificare	Simbol	Prevăzut	Realizat
	Cifra de afaceri (mil. lei)	CA	14 191	10 563
1.	Număr mediu de salariaţi (pers.)	$\overline{N}$	100	125
2.	Producţia exerciţiului (mil. Lei)	P_e	18 737	16 643
3.	Productivitatea medie a muncii (mil. lei/pers.)	$\frac{P_e}{\overline{N}}$		
4.	Valoarea medie a imobilizărilor corporale (mil. lei)	M_f	47 225	30 124
5.	Gradul de înzestrare tehnică a muncii (mil. lei/pers.)	$\frac{M_f}{\overline{N}}$		
6.	Valoarea medie a imobilizărilor corporale în funcţiune (mil. lei)	M'_f	37 780	25 605
7.	Ponderea imobilizărilor în funcţiune în totalul imobilizărilor corporale (%)	$\frac{M'_f}{M_f}$		
8.	Randamentul imobilizărilor corporale în funcţiune (lei)	$\frac{P_e}{M'_f}$		
9.	Gradul de valorificare a producţiei (lei)	$\frac{CA}{P_e}$		

Problema nr. 6.

O întreprindere îşi valorifică produsele în trei zone ale unei pieţe. Tabelul 3. sintetizează elementele necesare pentru a analiza factorial modificarea indicatorului cotă de piaţă în perioada analizată. Se cere:

a) alegerea modelului adecvat de analiză, în corelaţie cu obiectivul propus;

b) realizarea analizei în mărimi absolute şi relative;

c) evidenţierea cauzelor care au exercitat influenţă asupra cotei de piaţă;

d) propunerea măsurilor de ameliorare a situaţiei analizate, în cazul în care rezultatele analizei impun aceasta.

Tabelul 3. Analiza cotei de piaţă

Piaţa de desfacere	Valoarea vânzărilor proprii (mil. lei)		Valoarea vânzărilor totale (mil. lei)	
	Trim. I	Trim. II	Trim. I	Trim. II
Zona I	7 600	7 830	66 000	78 300
Zona a-II-a	23 300	25 906	87 900	92 400
Zona a-III-a	4 090	5 456	49 000	44 300
Total piaţă				

Scanned with OKEN Scanner

Problema nr. 7.

Pe baza datelor din tabelul următor analizaţi corelaţia dintre cifra de afaceri a unei întreprinderi, capacitatea de producţie de care dispune şi cererea pieţei pentru produsele oferite spre vânzare de întreprinderea considerată.

Apreciaţi în ce măsură capacitatea de producţie disponibilă şi cererea pieţei reprezintă factori restrictivi sau stimulativi în realizarea cifrei de afaceri a întreprinderii analizate.

Tabelul 4. Analiza corelaţiei cifră de afaceri - capacitate de producţie - cererea pieţei

Nr. crt.	Indicatori	Perioada precedentă				Perioada curentă	
		Anii:					
		N	N+1	N+2	Media	Prevăzut	Realizat
1.	Capacitatea de producţie (mii buc.)	10 500	9 700	11 000		11 500	11 500
2.	Producţia fabricată (mii buc.)	8 900	9 000	9 150		9 300	9 275
3.	Cifra de afaceri (mil. lei)	9 100	8389	8 990		9 465	9 300
4.	Cererea estimată (mii buc.)	10 888	10 600	9 783		9 621	9 115
5.	Gradul de utilizare a capacităţii de producţie (%) 2/1						
6.	Gradul de satisfacere a cererii (%) 3/4						
7.	Gradul de valorificare a producţiei (%) 3/2						

Problema nr. 8.

Utilizaţi datele din studiul de caz nr. 9 pentru a analiza gradul de înnoire a producţiei întreprinderii, ştiind că aceasta a oferit pieţei, pe lângă produsul nou, un număr de alte treisprezece produse, iar cifra de afaceri aferentă acestor produse este de 14 191 milioane lei, pentru nivelul prevăzut al indicatorului, şi de 10 563 milioane lei, pentru nivelul realizat al indicatorului. Pentru a răspunde obiectului analizei utilizaţi ca modele următorii indicatori:

$$G_u = \frac{V_n}{CA} \cdot 100;$$

$$G_u = \frac{N_n}{N_t} \cdot 100;$$

în care: - V_n - valoarea produselor noi;

- CA - valoarea producţiei totale vândute sau cifra de afaceri aferentă producţiei vândute;

- N_n - numărul produselor noi realizate de întreprindere;

- N_t - numărul total de produse obţinute de întreprindere.

Scanned with OKEN Scanner

Problema nr. 9.

O întreprindere doreşte să cunoască performantele din activitatea de exploatare şi prin prisma indicatorului procent mediu de rebuturi. Analizaţi acest indicator, folosind datele din Tabelul 5 şi modelul de analiză în continuare prezentat.

Tabelul 5. Analiza indicatorului procent mediu de rebuturi

Nr. crt.	Indicatori	U.M.	Simbol	Prevăzut	Realizat	Diferenţe ±		Influente ±	
	Procentul mediu de rebuturi	%	$\overline{P}_r$						
I.	Producţia destinată vânzării, calculată în costuri	Mii lei	$\sum q \cdot c$	54 720	64 000				
II.	Pierderi totale din rebuturi	Mii lei	P_r						
1.	Rebuturi definitive	Mii lei	R_d	5 750	5 187				
2.	Cheltuieli cu recondiţionarea rebuturilor	Mii lei	Ch_r	3 596	3 080				
3.	Rebuturi imputabile	Mii lei	R_i	704	-				
4.	Rebuturi valorificate	Mii lei	R_v	1 040	2 248				

$$\overline{P}_r = \frac{P_r}{\sum q \cdot c} \cdot 100 = \frac{R_d + Ch_r - (R_i - R_v)}{\sum q \cdot c} \cdot 100;$$

Problema nr. 10 .

Să se analizeze dinamica personalului dintr-o întreprindere, pe total şi pe categorii de personal, plecând de la datele din tabelul următor:

Tabelul 6. Analiza dinamicii personalului pe total şi pe categorii

Nr. crt.	Categorii de personal	Realizările perioadei precedente		Perioada curentă			
				Prevăzut		Realizat	
		Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
1.	Muncitori, din care:	269	91,19	273	91,00	250	89,93
	- direct productivi	240	81,36	242	80,67	228	82,01
	- de deservire generală	29	9,83	31	10,33	22	7,91
2.	Personal tehnic şi de cercetare	23	7,79	24	8,00	25	8,99
3.	Personal de conducere şi administraţie	3	1,02	3	1,00	3	1,08
4.	**Total personal**	**295**	**100,00**	**300**	**100,00**	**278**	**100,00**
5.	**Cifra de afaceri (mil. lei)**	**5 416,00**	-	**3 686,30**	-	**2 979,25**	-

Problema nr. 11.

Să se analizeze gradul de calificare al forţei de muncă, pe baza datelor sintetizate în tabelul următor:

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 7. Analiza gradului de calificare a forței de muncă

Categoria de încadrare (k_i)	Numărul de muncitori (n_i)		$k_i \cdot n_i$	
	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat
I	25	20	25	20
II	39	26	78	52
III	22	22	66	66
IV	36	30	144	120
V	18	28	90	140
VI	50	40	300	240
VII	50	62	350	434
TOTAL	240	228	1 053	1 072
$\frac{\sum k_i \cdot n_i}{\sum n_i}$	-	-	4.39	4,70

Problema nr. 12.

Datele din tabelul următor reflectă modificările care s-au produs în structura activelor fixe din dotarea unei întreprinderi, pe parcursul unei perioade de gestiune. Se cere:

a) analiza structurii activelor fixe la sfârşitul anului;

b) interpretarea rezultatelor analizei.

Tabelul 8. Analiza structurii activelor fixe

Categoria de activ fix	Valoarea activelor fixe la începutul anului (mii lei)	Mişcări de active fixe (mii lei)		Valoarea activelor fixe la sfârşitul anului (mii lei)	Structura activelor fixe la sfârşitul anului (%)
		Intrări	Ieşiri		
I. Construcţii	50 570 000	22 635 000	18 000 200	55 204 800	72,36
II. Echipamente tehnice, maşini, utilaje, instalaţii de lucru	11 682 000	8 500 000	6 385 100	13 796 900	18,08
III. Aparate de măsură, control, reglare	250 000	479 620	-	729 620	0,95
IV. Mijloace de transport	7 879 035	2 155 000	4 875 000	5 159 035	6,77
V. Animale şi plantaţii	1 547 000	-	600 050	946 950	1,24
VI. Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecţie	357 940	100 000	-	457 940	0,60
Total	72 285 975	33 869 620	29 860 350	76 295 245	100,00

Problema nr. 13.

Să se analizeze corelaţia dintre modul de utilizare extensivă şi intensivă a utilajelor aflate în dotarea unei întreprinderi, ţinând seama de faptul că această corelaţie se apreciază în funcţie de:

Scanned with OKEN Scanner

- numărul de utilaje;
- timpul mediu lucrat de un utilaj;
- randamentul mediu pe unitate de timp.

Folosiți pentru analiză unul din următoarele modele economice:

$$Q = N \cdot t \cdot r \text{ sau } Q = N \cdot \frac{T}{N} \cdot \frac{Q}{T};$$

Tabelul 9. Analiza utilizării extensive și intensive a utilajelor

Nr. crt.	Indicatori	Perioada precedentă	Perioada curentă
1.	Numărul de utilaje (N)	38	45
2.	Total ore-utilaj (T)	425 000	383 000
3.	Valoarea producției obținute (Q) - mil. lei	262 500	248 600
4.	Număr mediu de ore pe utilaj (t)		
5.	Randamentul mediu orar (r) - lei/oră		

Problema nr. 14.

Analizați cum se reflectă utilizarea activelor fixe asupra indicatorilor de performanță economico-financiară a unei întreprinderi, considerând drept factori de influență:

- ponderea activelor fixe în funcțiune;
- eficiența activelor fixe totale și în funcțiune;
- gradul de integrare pe verticală a întreprinderii;
- rentabilitatea comercială a întreprinderii.

Folosiți pentru analiză datele din Tabelul 62. al studiului de caz 30.

Problema nr. 15.

Pe baza datelor din următorul tabel analizați evoluția stocurilor materiale comparativ evoluția cifrei de afaceri și apreciați care au fost consecințele acestor evoluții asupra situației financiare a întreprinderii.

Tabelul 10. Analiza comparativă a evoluției stocurilor materiale și a cifrei de afaceri

Anii	Cifra de afaceri (mil. lei)	Stocuri materiale (mil. lei)	Indici		$\frac{I_{\bar{s}}}{I_{CA}}$	Rotația stocurilor
			Cifră de afaceri	Stocuri materiale		
N	12 115	5 305	100,00	100,00	1,00	
N+1	16 012	7 529				
N+2	11 382	8 371				

Scanned with OKEN Scanner

Problema nr. 16.

Plecând de la datele sintetizate în tabelul următor se cere să se analizeze:

- dinamica şi structura stocurilor materiale;
- analiza factorială a vitezei de rotaţie a stocurilor;
- evidenţierea consecinţelor financiare ale accelerării sau încetinirii vitezei de rotaţie a stocurilor, precum şi evidenţierea căilor posibile de accelerare a vitezei lor de rotaţie.

Tabelul 11. Analiza stocurilor

Indicatori	Perioada precedentă	Perioada curentă
Stocuri materiale (mil. lei), din care:	9 627	10 372
- stocuri de materii prime şi materiale	2 832	3 500
- producţie în curs de execuţie	5 230	4 690
- stocuri de produse finite	1 565	2 182
Cifra de afaceri (mil. lei)	18 048	21 102
Perioada (zile)	360	360

Problema nr. 17.

În vederea fundamentării unui plan de vânzare pentru produsele finite aflate în stocul întreprinderii, analizaţi structura stocului mediu de produse finite recurgând la metoda ABC. Parcurgeţi pentru aceasta următoarele etape:

- alegeţi modelul de analiză care să răspundă obiectului analizei (stocul mediu);
- ierarhizaţi sortimentele de produse finite aflate în stoc, în funcţie de valoarea descrescătoare a stocului mediu;
- determinaţi valoarea cumulată a stocului mediu de produse finite;
- reprezentaţi grafic structura stocurilor cu ajutorul curbei ABC, pe baza valorilor cumulate ale stocului mediu de produse finite;
- delimitaţi cele trei zone ABC.
- interpretaţi rezultatele analizei.

Tabelul 12. Analiza structurii stocului mediu prin metoda ABC

Nr. crt.	Sortiment	Vânzarea medie zilnică (mil. Lei)	Durata medie de rotaţie (zile)	Stocul mediu (mil. lei)	Sortiment în ordine descrescătoare a valorii stocului mediu	Stocul mediu (mil. lei) în ordine descrescătoare	Stocul mediu cumulat (mil. lei)
1.	A	12	49				
2.	B	30	75				
3.	C	13	28				
4.	D	35	10				
5.	E	38	66				
6.	F	62	14				
7.	G	7	15				
8.	H	25	36				
9.	K	32	80				
10.	L	51	27				

Scanned with OKEN Scanner

Problema nr. 18.

Să se analizeze factorial indicatorul cheltuieli pentru stocare şi să se arate care sunt rezervele de optimizare a acestora. Alegeţi modelul de analiză corespunzător, ţinând seama de factorii de influenţă a indicatorului înscrişi în tabelul de mai jos:

Tabelul 13. Analiza cheltuielilor pentru stocare

Nr. crt.	Indicatori	N	N+1	Indici
1.	Cheltuielile pentru stocare (mil. lei)			
2.	Cifra de afaceri (mil. lei)	1 598,88	2 963,70	
3.	Cifra de afaceri zilnică (mil. lei.)			
4.	Durata de rotaţie a stocurilor de produse finite (zile)	48,00	45,00	
5.	Rata cheltuielilor de stocare la 1000 lei stoc (‰)	8,90	9,50	

Problema nr. 19.

Analizaţi eficienţa cheltuielilor cu amortizarea, utilizând indicatorul cheltuieli cu amortizarea la 1000 lei cifră de afaceri şi ţinând seama de structura activelor fixe pe categorii, prezentată în Tabelul 14.

Tabelul 14. Analiza eficienţei cheltuielilor cu amortizarea

Nr. crt.	Indicatori	N	N+1	Indici
	Rata cheltuielilor cu amortizarea la 1000 lei cifră de afaceri (‰)			
	Cifra de afaceri (mil. lei)	35 589	48 755	
	Cheltuieli cu amortizarea (mil. lei.)	4 578	5 092	
	Valoarea medie anuală a activelor fixe (mil. lei.), din care:	75 349	77 753	
	I. Construcţii	55 205	55 205	
	II. Echipamente tehnice, maşini, utilaje, instalaţii de lucru	13 797	16 800	
	III. Aparate de măsură, control, reglare	730	986	
	IV. Mijloace de transport	5 159	4 000	
	V. Animale şi plantaţii	-	-	
	VI. Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecţie	458	762	
	Cota medie de amortizare (%)			
	Cota de amortizare aferentă construcţiilor (%)	8,00	8,5	
	Cota de amortizare aferentă echipamentelor tehnice, maşinilor, utilajelor, instalaţiilor de lucru	12,00	12,5	
	Cota de amortizare aferentă aparatelor de măsură, control, reglare	5,00	5,00	
	Cota de amortizare aferentă mijloacelor de transport	11,50	11,50	
	Cota de amortizare aferentă mobilierului, aparaturii birotică, echipamentelor de protecţie	5,00	5,00	

Scanned with OKEN Scanner

Problema nr. 20.

Analizaţi indicatorul cheltuieli la 1000 lei cifrã de afaceri, utilizând un model de analizã care sã ţinã seama de structura producţiei vândute şi de structura costurilor de producţie. Datele necesare analizei sunt cele prezentate în Tabelul nr.15 .

Tabelul 15. Analiza indicatorului cheltuieli la 1000 lei cifrã de afaceri

Nr. crt.	Indicatori	U.M.	Simbol	Prevăzut	Realizat
	Cheltuieli la 1000 lei cifrã de afaceri	‰	R_{Ch}		
	Cheltuieli aferente cifrei de afaceri	Mii lei	$\sum q \cdot c$		
	Cantitatea vândută din produsul A	tone	q_A	600	550
	Cantitatea vândută din produsul B	tone	q_B	400	700
	Cantitatea vândută din produsul C	tone	q_C	500	500
	Costul de producţie al produsului A	Mii lei/t	c_A	17 000	16 200
	Costul de producţie al produsului B	Mii lei/t	c_B	15 000	16 000
	Costul de producţie al produsului C	Mii lei/t	c_C	10 000	10 000
	Cifra de afaceri totalã	Mii lei	$\sum q \cdot p$		
	Preţul mediu de vânzare al produsului A	Mii lei/t	p_A	19 000	18 600
	Preţul mediu de vânzare al produsului B	Mii lei/t	p_B	17 000	18 000
	Preţul mediu de vânzare al produsului C	Mii lei/t	p_C	11 000	10 000

Problema nr. 21.

Sã se analizeze indicatorul cheltuieli la 1000 lei venituri, folosind datele din Tabelul 16. şi modelul:

$$R_{Ch} = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot c_i}{100} = \frac{\sum_{i=1}^{n} g_i \cdot \frac{ch_i}{v_i} \cdot 1000}{100};$$

în care: - g_i - structura veniturilor;

- c_i - cheltuieli la 1000 lei pe categorii;

Interpretaţi rezultatele analizei, justificând cauzele care au determinat modificarea indicatorului de analizat, de la o perioadã la alta.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 16. Analiza cheltuielilor la 1000 lei venituri pe categorii

Nr. crt.	Indicatori	U.M.	Simbol	Prevăzut	Realizat
1.	Cheltuieli la 1000 lei venituri	‰	R_{Ch}		
2.	Cheltuieli totale	Mil. lei	Ch_t		
3.	Cheltuieli de exploatare	Mil. lei	Ch_{exp}	20 529	17 830
4.	Cheltuieli financiare	Mil. lei	Ch_f	3 019	2 211
5.	Cheltuieli excepţionale	Mil. lei	Ch_{ex}	635	24
6.	Venituri totale	Mil. lei	V_t		
7.	Venituri de exploatare	Mil. lei	V_{exp}		
8.	Venituri financiare	Mil. lei	V_f		
9.	Venituri excepţionale	Mil. lei	V_{ex}		

Problema nr. 22.

Contul profit şi pierdere al unei întreprinderi este redat în Tabelul 17. Se cere:

a. să se determine şi să se analizeze indicatorii: marjă comercială, producţia exerciţiului şi valoarea adăugată;

b. pentru o interpretare mai detaliată a soldurilor intermediare de la punctul a. completaţi analiza anterioară cu calculul şi interpretarea: ratei medii a marjei comerciale; a rapoartelor statice şi dinamice dintre valoarea adăugată şi cifra de afaceri, valoarea adăugată şi producţia exerciţiului, producţia vândută şi producţia exerciţiului.

Tabelul 17. Contul profit şi pierderi - mil. lei -

Nr. crt.	Indicatori	N	N+1
1.	Vânzări de mărfuri	823	1 049
2.	Producţia vândută	10 478	16 866
3.	Cifra de afaceri		
4.	Producţia stocată	718	994
5.	Producţia imobilizată	0	0
6.	Subvenţii pentru exploatare	0	0
7.	Costul mărfurilor vândute	471	772
8.	Cheltuieli cu materiile prime şi materialele	2 731	4 480
9.	Cheltuieli cu combustibilul, energia şi apa	1 911	2 508
10.	Alte cheltuieli materiale	819	851
11.	Lucrări şi servicii executate de terţi	1 076	1 764
12.	Impozite, taxe şi vărsăminte asimilate	25	39

Scanned with OKEN Scanner

Problema nr. 23.

O întreprindere specializată în obţinerea producţiei de fructe doreşte să cunoască mărimea influenţei factorilor care determină variaţia indicatorului de rentabilitate. Folosiţi datele înscrise în următorul tabel pentru a determina mărimea acestor influenţe. Alegeţi modelul de analiză care să răspundă obiectivului propus şi formulaţi măsuri de înlăturare a influenţelor negative exercitate de unii factori asupra indicatorului analizat.

Tabelul 18. Analiza rentabilităţii

Nr. crt.	Indicatori	U.M.	Simbol	Prevăzut	Realizat
	Rentabilitatea aferentă producţiei de fructe livrate	%	R		
	Profitul aferent producţiei de fructe livrate	Mii lei	P		
	Producţia de fructe livrată	tone	Q_f	300	321
	Profitul aferent unei unităţi de produs vândut	Mii lei/t	p_f		
	Preţul mediu de vânzare	Mii lei/t	$\bar{p}$	13 100	13 050
	Costul de producţie	Mii lei/t	c		
	Cheltuieli de producţie	Mii lei/t	ch_p	12 000	12 000
	Cheltuieli de desfacere	Mii lei/t	ch_d	750	800
	Cheltuieli totale aferente producţiei de fructe vândute	Mii lei	Ch_t	132 000	125 000

Problema nr. 24.

O întreprindere dispune de o capacitate de producţie de 6 000 unităţi de produs. La un moment *t* capacitatea de producţie este folosită în proporţie de 85%. Producţia obţinută este vândută integral la un preţ mediu unitar de 30 000 lei. Pentru o unitate de produs costurile variabile s-au ridicat la 15 000 lei, iar costurile fixe totale ale perioadei analizate au înregistrat valoarea de 90 000 mii lei. Creşterea cererii pieţei pentru produsul respectiv a determinat folosirea în proporţie de 100% a capacităţii de producţie la momentul *t+1*. Producţia obţinută este vândută integral la un preţ mediu unitar de 25 000 lei. În condiţiile în care celelalte elemente de cost s-au menţinut neschimbate, se cere:

a) cantitatea de producţie ce corespunde punctului de echilibru, în cele două perioade;

b) marja de contribuţie totală, în mărimi absolute şi relative;

c) cifra de afaceri corespunzătoare punctelor de echilibru;

d) reprezentarea grafică a punctelor de echilibru astfel obţinute;

e) calculul marjei de siguranţă a întreprinderii, în perioadele analizate;

Scanned with OKEN Scanner

f) orizontul temporar în care întreprinderea atinge punctul de echilibru, în perioadele considerate, în condițiile în care se admite că vânzările sunt ritmice și că întreprinderea vinde, în fiecare zi, aproximativ aceeași cantitate de produs;

g) interpretarea rezultatelor analizei și aprecierea perspectivelor întreprinderii prin prisma corelației cost-volum-profit.

Problema nr. 25.

Două întreprinderi, A și B, comercializează produse similare pe care le valorifică în aceleași condiții de preț. Indicatorii care caracterizează activitatea acestor întreprinderi sunt prezentați comparativ în tabelul următor:

Tabelul 19. Situația comparativă a principalilor indicatori ce caracterizează activitatea întreprinderilor

Indicatori	Anul N				Anul N+1			
	A		B		A		B	
	Mil. lei	%	Mil. Lei	%	Mil. Lei	%	Mil. lei	%
Cifra de afaceri	25 000	100,00	25 000	100,00	29 000	100,00	31 000	100,00
Cheltuieli variabile totale	7 000		19 000		8 000		23 000	
Marja de contribuție asupra costurilor variabile								
Costurile fixe totale	16 000	-	4 000	-	16 000	-	4 000	-
Profitul								

Se cere:

a) reprezentarea grafică a diagramei profitului pentru cele două întreprinderi, în perioadele considerate;

b) determinarea coeficienților levierului de exploatare;

c) interpretarea rezultatelor analizei și aprecierea perspectivelor celor două întreprinderi.

Problema nr. 26.

Având în vedere modelul de analiză a levierului financiar, pe baza datelor din tabelul următor, se cere:

a) să apreciați, în dinamică, consecința gradului de îndatorare al unei întreprinderi asupra rentabilității sale financiare;

b) să calculați și să explicați semnificația coeficientului levierului financiar și a coeficientului levierului de exploatare;

c) să determinați și să interpretați coeficientul levierului total.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 20. Indicatori de analiză a efectului de levier

Indicatori	Exercițiul N (mii lei)	Exercițiul N+1 (mii lei)	Indici (%)
Rezultatul de exploatare	3 760 368	2 395 223	
Rezultatul net al exercițiului	838 713	741916	
Capitalul propriu	48 211 000	50 056 000	
Datorii pe termen mediu și lung	38 519 000	30 940 000	
Rata medie a dobânzii	65%	68%	
Gradul de realizare a producției vândute	-	-	105,00

Problema nr. 27.

Tabelul nr. 21 reprezintă contul profit și pierdere a societății KENIMPEX S.A. Pe baza acestuia se cere:

a) întocmirea tabloului soldurilor intermediare de gestiune (SIG);

b) analiza soldurilor intermediare obținute, apreciind evoluția lor de la o perioadă la alta;

c) determinarea capacității de autofinanțare și analiza dinamicii ei în perioada analizată;

d) interpretarea capacității de autofinanțare în corelație cu excedentul brut de exploatare.

Problema nr. 28.

Utilizați ca sursă de informații contul profit și pierdere din Tabelul nr. 21. și bilanțul contabil reflectat în Tabelul nr. 22. pentru:

a) calculul excedentului brut de exploatare și explicarea evoluției acestuia;

b) analiza excedentului brut de exploatare pe baza ratelor de repartiție;

c) calculați și analizați ratele rentabilității economice, comerciale și financiare, utilizând acele modele pentru care dispuneți de informații suficiente.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 21. Contul profit şi pierdere – mii lei -

Denumirea indicatorilor	Exerciţiul financiar	
	Precedent	încheiat
Vânzări de mărfuri	86 642	96 567
Producţia vândută	11 903399	23 611 981
Cifra de afaceri	**11 990 041**	**23 708 548**
Venituri din producţia stocată-sold creditor	2 426 745	5 086 212
Venituri din producţia de imobilizări	-	192 970
Producţia exerciţiului	**14 330 144**	**28 891 163**
Venituri din exploatare-total	**14 416 786**	**28 987 730**
Cheltuieli privind mărfurile	76 745	87 118
Cheltuieli cu materiile prime	-	6 970 581
Cheltuieli cu materiale consumabile	6 453 893	5 221 226
Cheltuieli cu energia şi apa	219 510	333 552
Alte cheltuieli materiale	59 593	133 875
Cheltuieli materiale total	6 732 996	12 659 234
Cheltuieli cu lucrările şi serviciile efectuate de terţi	1 669 003	3 811 702
Impozite, taxe şi vărsăminte asimilate	1 557 561	3 604 531
Cheltuieli cu remuneraţiile personalului	2 484 232	3 975 302
Cheltuieli privind asigurările şi protecţia socială	742 531	1 251 313
Cheltuieli cu personalul-total	3 226 763	5 226 615
Cheltuieli cu amortizările şi provizioanele	676 132	634 460
Cheltuieli pentru exploatare-total	**13 939 200**	**26 023 660**
Rezultatul din exploatare **Profit** **Pierdere**	**477 586**	**2 964 070**
Venituri din titluri şi creanţe imobilizate	-	2 838
Venituri din diferenţe de curs valutar	13 724	31 525
Venituri din dobânzi	14 640	21 284
Venituri financiare-total	**28 364**	**55 647**
Cheltuieli privind dobânzile	496 309	596 170
Cheltuieli financiare-totale	**496 309**	**596 170**
Rezultatul financiar **Profit** **Pierdere**	**467 945**	**540 523**
Rezultatul curent al exerciţiului **Profit** **Pierdere**	**9 641**	**2 423 547**
Venituri excepţionale	**94 605**	**112 073**
Cheltuieli excepţionale	**3 347**	**1 528 209**
Rezultatul excepţional **Profit** **Pierdere**	**91 258**	**1 416 136**
Venituri totale	**14 539 755**	**29 155 450**
Cheltuieli totale	**14 438 856**	**28 148 039**
Rezultatul brut al exerciţiului **Profit** **Pierdere**	**100 899**	**1 007 411**
Impozitul pe profit aferent veniturilor încasate	23 964	363 675
Rezultatul net al exerciţiului **Profit** **Pierdere**	**76 935**	**643 736**

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 22. Bilanţurile comparate ale S.C. ALFA S.A. -mii lei-

Denumirea indicatorilor	Sold la	
	începutul anului	Sfârşitul anului
Imobilizări necorporale	-	-
Imobilizări corporale	11 970 393	13 247 608
Imobilizări financiare	14 474	9 749
Active imobilizate total	**11 984 867**	**13 257 357**
Stocuri	3 418 730	6 654 999
Furnizori debitori	-	-
Clienţi şi conturi asimilate	1 731 162	3 619 559
Alte creanţe	53 357	3 977
Conturi la bănci în lei	4 563	262 338
Conturi la bănci în devize	36 740	143 206
Casa în lei	5	1 415
Alte valori	259 352	114 804
Active circulante total	**5 503 909**	**10 800 298**
Conturi de regularizare	**612 318**	**949 977**
Total activ	**18 101 094**	**25 007 632**
Capital social	10 518 575	10 518 575
Rezerve	45 936	96 306
Repartizarea rezultatului	76 935	643 736
Rezultatul exerciţiului	76 935	643 736
Fonduri	62 372	416 524
Repartizări la fondul de dezvoltare	1 866	-
Subvenţii pentru investiţii	603 100	1 100 353
Capital propriu total	**11 228 117**	**12 131 758**
Împrumuturi şi datorii asimilate	2 229 595	3 230 801
Furnizori	1 336 351	1 091 613
Alte datorii	3 307 031	8 553 460
Datorii total	**6 872 977**	**12 875 874**
Conturi de regularizare	-	-
Total pasiv	**18 101 094**	**25 007 632**

Problema nr. 29.

Analizaţi variaţia ratei rentabilităţii comerciale a unei întreprinderi, folosind ca sursă de informaţii pentru analiză datele din Tabelul nr. 23. Pentru aceasta se cere:

a) să alegeţi modelul de analiză adecvat;

b) să determinaţi influenţa factorilor în totalul variaţiei indicatorilor analizaţi;

c) să discutaţi cauzele care au antrenat această variaţie.

Tabelul 23. Analiza ratei rentabilităţii comerciale

Indicatori	Simbol	N	N+1	Idici
Rata rentabilităţii comerciale (%)	R_c			
Profitul aferent cifrei de afaceri (mil. lei)	P_{CA}			
Cifra de afaceri exprimată în preţ (mil lei)	$\sum q \cdot p$	19 793	31 866	
Cheltuieli aferente cifrei de afaceri (mil lei)	$\sum q \cdot c$	28 730	26 767	

Scanned with OKEN Scanner

Problema nr. 30.

Analizaţi modificarea profitului şi a ratei rentabilităţii pe produs. Folosiţi datele din Tabelul nr. 24 pentru:

a) determinarea influenţei factorilor, în mărime absolută şi relativă, asupra indicatorilor consideraţi;

b) discutarea cauzele modificării indicatorilor şi formularea recomandărilor care să contribuie la ameliorarea performanţelor analizate.

Tabelul 24. Analiza profitului şi ratei rentabilităţii pe produs

Indicatori	Simbol	N	N+1	Idici
Volumul fizic al producţiei vândute (buc.)	q	215	235	
Costul unitar (mii lei/buc.)	c	11 600	11 000	
Preţul de vânzare unitar (mii lei/buc.)	p	14 500	12 500	
Profitul pe unitate de produs (mii lei/buc.)	pf_u			
Profitul aferent întregii producţii vândute (mii lei)	P			
Rata rentabilităţii (%), din care:	R			
- în funcţie de preţul de vânzare;	r_p			
- în funcţie de costul unitar;	r_c			

Problema nr. 31.

Simulaţi determinarea punctului critic, a gradului de utilizare a capacităţii de producţie şi a rentabilităţii în cazul produsului "X", în condiţiile majorării salariului aferent personalului direct productiv cu 15% şi a creşterii cheltuielilor cu materiile prime cu 22%. Determinaţi limita de suportabilitate a întreprinderii, astfel încât aceasta să înregistreze un minimum de rentabilitate. Recomandaţi care ar putea fi strategia care, urmată de întreprindere, ar putea să-i asigure o activitate rentabilă. Datele necesare analizei, înainte de modificarea celor două elemente de cheltuieli, sunt prezentate în tabelul următor:

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 25. Indicatori utilizaţi în analiza de senzitivitate

Indicatori	N	N+1
Volumul fizic al producţiei vândute (buc.)	1 425	1 425
Capacitatea de producţie maximă disponibilă (buc.)	1 500	1 500
Costul variabil unitar (mii lei/buc.)	4 860,94	4 877,12
Preţul de vânzare unitar (mii lei/buc.)	7 900	7 900
Costuri variabile totale (mii lei)	6 926 850	6 949 900
Costurile fixe ale perioadei (mii lei)	2 103 550	2 103 550
Costurile totale (mii lei)	9 030 400	9 053 450
Costul pe unitate de produs (mii lei/buc.)	6 337,12	6353,30
Punctul critic (buc.)	692	696
Punctul critic (%)=Punctul critic (buc.)/Capac. de prod max.	46,13	46,40
Cifra de afaceri (mii lei)	11 257 500	11 257 500
Profitul realizat (mii lei)	2 227 100	1 204 050
Gradul de utilizare a capacităţii de producţie (%)	95	95
Rata rentabilităţii comerciale (%)	19,78	19,58

Problema nr. 32.

Analizaţi ratele de structură ale activului şi pasivului cuprinse în Tabelul nr. 26.

Tabelul 26. Analiza ratelor de structură ale activului şi pasivului

Ratele de structură ale activului:	Mod de calcul	N	N+1
1. Rata activelor imobilizate			
- rata imobilizărilor corporale			
- rata imobilizărilor financiare			
2. Ratele activelor circulante			
- rata stocurilor			
- rata creanţelor comerciale			
3. Rata disponibilităţilor			
Ratele de structură ale pasivului:			
1. Rata stabilităţii financiare			
2. Rata autonomiei financiare			
3. Rata de îndatorare			

Studiaţi evoluţia acestor rate şi faceţi aprecieri cu privire la structura financiară a întreprinderii, plecând de la dinamica elementelor de bilanţ prezentată în următorul Tabelul 27.

Problema nr. 33.

Să se analizeze echilibrul financiar patrimonial, prin indicatori în mărime absolută (fond de rulment, necesar de fond de rulment, trezorerie netă) şi prin indicatori exprimaţi sub formă de rate (rate de finanţare, rate de lichiditate, rate de îndatorare). Folosiţi ca sursă de informaţii pentru analiză datele din Tabelul 27, care prezintă dinamica elementelor de bilanţ şi datele suplimentare din Tabelul 28.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 27. Dinamica elementelor de bilanț – mii lei

ACTIV	N	N+1	PASIV	N	N+1
Active imobilizate, din care:	23 179 038	30 037 177	Capitaluri proprii, din care:	39 931 367	39 965 724
- imobilizări necorporale	-	-	- capital social	38 562 527	38 562 527
- imobilizări corporale	23 179 038	30 037 177	- rezerve	608 423	608 423
- imobilizări financiare	-	-	- profit nerepartizat	-	-
Active circulante, din care:	34 911 671	38 433 527	- fonduri	760 417	794 774
- stocuri	24 330 459	19 886 986	Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	-	-
- creanțe	2 428 205	6 551 214	Datorii, din care:		
- disponibilități	8 153 007	11 995 327	- împrumuturi bancare	4 096 091	3 002 766
Conturi de regularizare activ	1 301 296	1 922 141	- furnizori și conturi asimilate	3 509 448	8 171 671
			- alte datorii	11 855 099	18 678 914
			Conturi de regularizare pasiv	-	573 770
TOTAL ACTIV	59 392 005	70 392 845	TOTAL PASIV	59 392 005	70 392 845

Tabelul 28. Indicatori utilizați în analiza echilibrului financiar patrimonial

Indicatori	N	N+1
Datorii pe termen scurt (mii lei)	2 850 000	2 410 000
Cheltuieli financiare (mii lei)	3 042 154	1 928 408
Capacitatea de autofinanțare (mii lei)	5 560 182	7 107 940

Problema nr. 34.

Plecând de la elementele de bilanț din Tabelul 29. și de la informațiile suplimentare de mai jos se cere:

a) analiza activelor circulante prin rate de structură;

b) analiza vitezei de rotație a activelor circulante;

c) analiza duratei de rotație a stocurilor pe elemente de stoc;

Tabelul 29. Indicatori utilizați în analiza duratei de rotație a stocurilor

Indicatori	N	N+1
Cifra de afaceri (mii lei)	19 701 210	26 693 689
Stocuri totale (mii lei), din care:	24 330 459	19 886 986
- materii prime și materiale	2 403 140	3 158 957
- produse în curs de execuție	11 385 366	6 051 190
- semifabricate, produse finite	9 745 760	10 080 816
- animale	782 898	576 310
- mărfuri	12 936	18 846
- ambalaje	359	867

Problema nr. 35

Pe baza datelor din Anexa la bilanț referitoare la situația creanțelor și datoriilor se cere:

a) analiza dinamicii și structurii creanțelor și obligațiilor întreprinderii;

Scanned with OKEN Scanner

b) analiza corelației creanțe-obligații, prin calculul și compararea duratei de recuperare a creanțelor cu durata de rambursare a obligațiilor;

c) analiza factorială a duratei de recuperare a creanțelor și de rambursare a obligațiilor.

Tabelul 30. Dinamica elementelor de bilanț – mii lei

Indicatori	Termen de lichiditate a creanțelor și de exigibilitate a obligațiilor	N		N+1	
		Mii lei	%	Mii lei	%
1. Creanțe din active imobilizate	-	-	-	-	-
2. Creanțe din active circulante, din care:	**Mai mic de un an**	**15 467 000**	**87,05**	**18 527 742**	**90,60**
- furnizori debitori		16 455	0,09	12 498	0,06
- clienți		4 589 900	29,68	6 232 571	30,48
- creanțe personal și asigurări sociale		0	0	12	0
- alte creanțe cu statul și instituțiile publice		562 345	3,17	161 743	0,79
- decontări cu asociații privind capitalul		9 800 162	55,16	11 964 083	58,50
- debitori diverși		498 138	2,80	156 835	0,77
3. Cheltuieli înregistrate în avans	**Mai mic de un an**	**2 300 000**	**12,95**	**1 922 141**	**9,40**
TOTAL CREANȚE	**Mai mic de un an**	**17 767 000**	**100,00**	**20 449 883**	**100,00**
1. Total datorii financiare și asimilate, din care:	**Mai mic de un an**	**4 096 091**	**21,81**	**3 002 766**	**9,86**
- credite bancare pe terme scurt		2 850 000	15,18	2 410 000	7,92
- dobânzi		635 780	3,39	592 766	1,95
2. Alte datorii total, din care:	**Mai mic de un an**	**14 682 700**	**78,19**	**26 850 585**	**88,25**
- furnizori		6 200 380	33,02	8 171 671	26,86
- datorii cu personalul și asigurările sociale		2 555 505	13,61	7 509 923	24,68
- impozit pe profit		2 345 345	12,49	1 777 262	5,84
- taxă pe valoare adăugată		3 180 700	16,94	2 577 308	8,47
- alte datorii față de stat și instituțiile publice		3 900 000	20,77	5 710 635	18,77
- grupuri și alte conturi cu asociații		200 231	1,07	552 553	1,82
- creditori diverși		200 539	1,07	551 253	1,82
3. Venituri înregistrate în avans	**Mai mic de un an**	**-**	**0**	**573 770**	**1,89**
TOTAL OBLIGAȚII	**Mai mic de un an**	**18 778 791**	**100,00**	**30 427 121**	**100,00**

Problema nr. 36.

Analizați dinamica echilibrului funcțional al unei întreprinderi, al cărui bilanț funcțional este configurat în Tabelul nr. 31. Apreciați gradul de soliditate sau de vulnerabilitate al întreprinderii și propuneți măsuri de ameliorare a situației sale financiare.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 31. Bilanț funcțional – mii lei

NEVOI	N	N+1	RESURSE	N	N+1
NEVOI STABILE	24 434 493	31 119 881	RESURSE DURABILE	42 553 261	41 959 784
- imobilizări necorporale	-	-	Resurse proprii, din care:	41 307 170	41 367 018
- imobilizări corporale brute	24 434 493	31 119 881	- capital social	38 562 527	38 562 527
- imobilizări financiare	-	-	- rezerve	608 423	608 423
NEVOI CICLICE	36 307 792	40 655 512	- rezultatul exercițiului	56 812	96 809
Creanțe de exploatare, din care:	28 059 960	28 372 839	- fonduri	760 417	794 774
			- diferențe din reevaluare	-	-
- stocuri	24 330 459	19 886 986	-amortizare și provizioane de activ	1 318 991	1 304 485
-creanțe clienți de exploatare	2 428 205	6 551 214			
- furnizori debitori	-	12 498			
- cheltuieli constatate în avans	1 301 296	1 922141			
Creanțe din afara exploatării, din care:	8 247 832	12 282 673	Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	-	-
- alte creanțe (creanțe personal și asigurări sociale, alte creanțe cu statul și instituțiile publice, decontări cu asociați privind capitalul, debitori diverși)	8 247 832	12 282 673	Datorii financiare	1 246 091	592 766
NEVOI DE TREZORERIE	25 523	18 746	RESURSE CICLICE	15 364 547	27 424 355
Disponibilități	25 523	18 746	Datorii de exploatare, din care:	4 484 838	8 745 441
			- venituri înregistrate în avans	-	573 770
			- furnizori și conturi asimilate	3 509 448	8 171 671
			- clienți creditori	975 390	-
			Datorii din afara exploatării, din care:	10 879 709	18 678 914
			- alte datorii (decontări cu personalul și asigurările sociale, impozitul pe profit, TVA, alte datorii față de stat și instituțiile publice, grupuri si alte conturi cu asociații, creditori diverși)	10 879 709	18 678 914
			RESURSE DE TREZORERIE	2 850 000	2 410 000
			Credite curente	2 850 000	2 410 000
TOTAL NEVOI	60 767 808	71 794 139	TOTAL RESURSE	60 767 808	71 794 139

Scanned with OKEN Scanner

Teste grilă

▼1. Alegeți variantele de răspuns corecte:

a. producția fizică reprezintă totalitatea valorilor de întrebuințare rezultate din activitatea productivă a întreprinderii, în urma combinării şi consumării unor factori de producție;
b. producția fizică reprezintă valoarea mărfurilor destinate vânzării;
c. producția fizică poate fi reprezentata de produse, lucrări executate, servicii prestate, toate acestea recepționate calitativ şi cantitativ, destinate livrării altor întreprinderi sau parțial consumului propriu al întreprinderii care le-a obținut.

▼2. În analiza economico-financiară producția fizică prezintă importanță pentru:
a. a analiza riscul financiar;
b. urmărirea modului în care întreprinderea îşi realizează obligațiile contractuale față de clienți;
c. că reprezintă baza de calcul şi analiză a soldurilor intermediare de gestiune ce vizează activitatea de exploatare (cifra de afaceri, producția exercițiului, valoarea adăugată);
d. calculul şi analiza unor indicatori tehnici (de randament) ce reflectă consumul de resursă materială pe unitate de produs.

▼3. Pentru a analiza aspectele principale ale îndeplinirii programului de fabricație, pe sortimente şi pe total, se folosesc următorii indicatori:

a. coeficientul mediu generalizat de calitate;
b. indicii individuali de realizare a producției fizice;
c. coeficientul mediu de sortiment;
d. coeficientul de nomenclatură.

▼4. Asociați corect denumirea indicatorului cu modelul său de calcul:

a. coeficientul mediu de sortiment;
b. coeficientul de nomenclatură;

$$\text{A. } \frac{\sum q_{\min} \cdot p}{\sum q_0 \cdot p}; \qquad \text{B. } \frac{\sum \Delta q \cdot p}{\sum q_0 \cdot p}; \qquad \text{C. } 1-\frac{n}{N};$$

a. a-A;

Scanned with OKEN Scanner

b. a-B;
c. b-C;
d. a-C.

▼5. Pentru a caracteriza structura producţiei fizice se utilizează:

a. greutatea specifică a fiecărui produs în totalul producţiei;
b. coeficientul mediu de structură;
c. preţul mediu de vânzare a produsului;
d. coeficientul mediu de sortiment.

▼6. Asociaţi corect denumirea indicatorului cu relaţia sa de calcul:

a. preţul mediu de vânzare a produsului;
b. coeficientul mediu de structură;
c. coeficientul mediu de sortiment.

A. $100-\sum \Delta s_i$; B. $\sum s_{ic}$; C. $\frac{q_i}{\sum q_i}\cdot 100$.

a. a-A;
b. b-A;
c. c-C;
d. b-B;
e. c-B.

▼7. Corelaţia care reflectă îndeplinirea programului de producţie la toate sortimentele de produs, dar fără respectarea structurii programate este:

a. $\bar{k}_s<1$ şi $\overline{k_{st}}=1$;
b. $\bar{k}_s=1$ şi $\overline{k_{st}}<1$;
c. $\bar{k}_s=1$ şi $\overline{k_{st}}=1$;
d. $\bar{k}_s<1$ şi $\overline{k_{st}}<1$.

▼8. Care este modelul matematic al coeficientului mediu de calitate utilizat pentru analiza calităţii produsului?

a. $\frac{\sum_{i=1}^{n} q_i \cdot \bar{k}}{\sum_{i=1}^{n} q_i}$; b. $\frac{\sum q_i \cdot p_i}{\sum q_i}$; c. $\frac{\sum q_i \cdot k_i}{\sum q_i}$;

Scanned with OKEN Scanner

d. $\frac{\sum s_i \cdot k_i}{100}$; e. $\frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \bar{k}}{100}$.

▼9. Dacă în urma analizei calităţii produsului, pe baza modelului $\bar{p} = \frac{\sum s_i \cdot p_i}{100}$, se constată că modificarea preţului pe clase de calitate nu a avut loc, atunci creşterea calităţii poate fi rezultatul:

a. creşterii ponderii claselor superioare de calitate în volumul fizic al produsului;
b. diminuării indicelui preţului mediu.

▼10. Cu cât coeficientul mediu de calitate al produsului are valoare mai apropiată de unu, cu atât indică:

a. o calitate mai slabă a produsului;
b. o calitate mai bună a produsului.

▼11. Analiza calităţii producţiei utilizează ca modele de analiză :

a. structura pe clase de calitate a produsului;
b. coeficientul mediu generalizat de calitate;
c. preţul mediu de vânzare pe sortiment;
d. preţul mediu al întregii producţii.

▼12. În modelul de analiză $\frac{\sum_{i=1}^{n} s_i \cdot \frac{\sum s_{i_c} \cdot p_i}{100}}{100}$, s_{i_c} reprezintă:
a. structura sortimentală a producţiei;
b. coeficientul mediu de calitate al fiecărui produs;
c. structura sortimentală pe clase de calitate.

▼13. Creşterea preţului mediu al întregii producţii poate fi rezultatul influenţei următorilor factori:

a. creşterii ponderii produselor la care preţul mediu de vânzare este superior preţului mediu al întregii producţii;
b. creşterii ponderii produselor de calitate superioară, al căror preţ este mai mare de cât preţul mediu al produselor respective;

Scanned with OKEN Scanner

c. diminuării indicelui prețurilor.

▼14. Calitatea producției se poate aprecia și printr-o serie de indicatori suplimentari, cum ar fi:

a. pierderi din rebuturi;
b. diminuarea refuzurilor de calitate necorespunzătoare;
c. dinamica cheltuielilor de recondiționare a produselor aflate în termen de garanție.

▼15. Apreciați corectitudinea următoarelor aserțiuni:

a. indicatorii valorici ai producției se regăsesc în structura contului de rezultate a întreprinderii;
b. indicatorii valorici ai producției figurează în situația patrimonială a întreprinderii;
c. indicatorii valorici ai producției fac parte din cascada soldurilor intermediare de gestiune ce privesc activitatea de exploatare (producție și comercializare) a întreprinderii.

▼16. În categoria indicatorilor valorici ai producției se încadrează:

a. cifra de afaceri;
b. producția exercițiului;
c. rezultatul financiar;
d. valoarea adăugată;
e. fondul de rulment;

▼17. Analiza cifrei de afaceri este esențială pentru a aprecia:

a. locul întreprinderii în sectorul său de activitate;
b. poziția întreprinderii pe piață;
c. aptitudinea întreprinderii de a desfășura o activitate profitabilă.

▼18. Cifra de afaceri poate fi abordată ca mărime:

a. totală;
b. completă;
c. medie;
d. marginală.

▼19. Cifra de afaceri totală are drept componente esențiale:

Scanned with OKEN Scanner

a. consumurile intermediare şi veniturile din vânzarea producţiei;
b. veniturile din vânzările de mărfuri şi din vânzarea producţiei;
c. veniturile din vânzările de mărfuri;
d. veniturile din vânzarea producţiei.

▼20. Analiza cifrei de afaceri poate avea drept obiective:

a. analiza secvenţială a profitului întreprinderii;
b. analiza dinamicii şi structurii cifrei de afaceri;
c. analiza factorială a cifrei de afaceri;
d. analiza cifrei de afaceri în corelaţie cu cererea şi capacitatea de producţie a întreprinderii;
e. analiza cifrei de afaceri de echilibru.

▼21. Metoda ABC poate fi utilizată pentru analiza:

a. structurii cifrei de afaceri;
b. factorială a cifrei de afaceri;
c. corelaţiei dintre evoluţia cifrei de afaceri şi inflaţie.

▼22. Diminuarea cifrei de afaceri poate avea loc în următoarele condiţii:

a. $\Delta q > 0$; $\Delta p < 0$ şi $|\Delta p| > |\Delta q|$;
b. $\Delta q > 0$; $\Delta p < 0$ şi $|\Delta q| > |\Delta p|$.

▼23. Corelaţia cifră de afaceri-preţ se poate analiza după modelul $CA = q \cdot \overline{p} = q \cdot \frac{\sum s_i \cdot p_i}{100}$, când:

a. produsul vândut nu este diferenţiat pe clase de calitate;
b. produsul vândut este diferenţiat pe clase de calitate.

▼24. Cifra de afaceri evoluează sub influenţa unui complex de factori, printre care:
a. excedentul brut de exploatare;
b. numărul mediu de salariaţi;
c. productivitatea muncii;
d. gradul de valorificare a producţiei exerciţiului;
e. cheltuielile excepţionale;

Scanned with OKEN Scanner

f. gradul de înzestrare tehnică.

▼25. Alegeți varianta corectă:

a. Soldurile intermediare de gestiune reprezintă paliere succesive în formarea rezultatului final al întreprinderii;
b. Soldurile intermediare de gestiune reprezintă marje de acumulări băneşti potențiale, destinate să remunereze factorii de producție;
c. Soldurile intermediare de gestiune reflectă creşterile de capital propriu, ce influențează performanțele economico-financiare ale întreprinderii.

▼26. Stabiliți corespondența corectă:

a. fluxurile economice
b. stocurile

A. prezintă influentă, temporară sau de durata, asupra: echilibrului financiar, nevoii de finanțare a operațiunilor de gestiune şi solvabilității întreprinderii;
B. au o influentă imediată asupra rezultatului exercițiului.

a. a –B;
b. a – A;
c. b – A;
d. b – B.

▼27. Stabiliți asocierea corectă:

a. veniturile încasabile şi cheltuielile plătibile
b. veniturile şi cheltuielile calculate

A. majorează şi respectiv diminuează rezultatul net şi trezoreria întreprinderii;
B. au influență numai asupra rezultatului, fară a influența trezoreria întreprinderii;
C. au influență asupra trezoreriei întreprinderii doar sub incidența unor aspecte fiscale.

a. a – A;
b. a – B;
c. b – B;
d. b – C.

Scanned with OKEN Scanner

▼28. Apreciați veridicitatea următoarelor aserțiuni:

a. marja comercială este indicatorul ce se calculează, în exclusivitate, de către întreprinderile cu profil comercial;
b. excedentul vânzărilor de mărfuri în raport cu costul de cumpărare al acestora reprezintă marja comercială;
c. marja comercială se constituie ca indicator de baza pentru analizele previzionale, permițând determinarea punctului critic al unei activități comerciale.

▼29. Asociați corect indicatorul cu modalitatea sa de calcul:

1. producția exercițiului

A. Producția vândută ± Producția stocată + Producția imobilizată;
B. Producția vândută + Marja comercială ± Producția stocată + Producția imobilizată;
C. Producția vândută + Marja comercială.

a. a – C
b. a – B
c. a – A

▼30. Analiza producției de exercițiu poate conduce la interpretări eronate întrucat:

a. producția exercițiului nu ia în calcul decalajele privind creanțele și datoriile întreprinderii;
b. producția exercițiului este constituită din elemente foarte eterogene, unele evaluate la preț de vânzare (producția vândută), iar altele la cost de producție (producția stocată și imobilizată);
c. valoarea producției de exercițiu se poate modifica în funcție de metoda folosită pentru evaluarea stocurilor.

▼31. Valoarea adaugată se calculează:

a. pornind de la producția exercițiului majorată cu marja comercială și diminuată cu consumurile de bunuri și servicii provenite de la terți;
b. însumând producția vândută și producția imobilizată cu marja comercială și deducând consumurile intermediare.

▼32. Stabiliți corectitudinea următoarelor afirmații:

Scanned with OKEN Scanner

a. pentru analiza indicatorului valoare adăugată se recurge la contul profit şi pierdere, unde acest indicator este distinct evidenţiat;
b. analiza indicatorului valoare adaugată implică determinarea prealabilă a indicatorului, pe seama elementelor necesare, înscrise în contul profit şi pierdere.

▼33. Tabloul soldurilor intermediare de gestiune evidenţiază indicatorul valoare adaugată determinat după:

a. metoda deductivă;
b. metoda adiţională;
c. metoda substituţiei în lanţ

▼34. Analiza financiară se preocupă, în special, de:

a. fluxurile monetare corespunzătoare valorii adăugate vândute, ţinând seama de decalajele dintre creanţele şi datoriile aferente operaţiunilor care au generat această valoare adăugată;
b. valoarea adăugată brută;
c. valoarea adăugată netă.

▼35. Valoarea adăugată exprimă:

a. excedentul brut de exploatare al întreprinderii;
b. sursa acumulărilor băneşti pe care întreprinderea o poate utiliza pentru remunerarea participanţilor direcţi şi indirecţi la activitatea sa;
c. creşterea de valoare rezultată din utilizarea factorilor de producţie peste valoarea bunurilor şi serviciilor provenite de la terţi.

▼36. În practica financiară analiza valorii adăugate prezintă interes pentru că permite aprecierea:

a. aportului specific al întreprinderii la realizarea producţiei sale;
b. creşterii întreprinderii;
c. oportunităţii politicii comerciale promovate de întreprindere;
d. gradului de utilizare al factorilor de producţie.

▼37. Excedentul brut de exploatare exprimă acumularea brută din activitatea de exploatare cu influenţă hotărâtoare asupra:

Scanned with OKEN Scanner

a. rentabilității economice a întreprinderii;
b. cifrei de afaceri;
c. capacității potențiale de autofinanțare a investițiilor (din amortizări, provizioane, profit).

▼38. Asociați corect indicatorul cu modalitatea sa de calcul:

a. Excedentul brut de exploatare

A. Valoarea adăugată + Subvențiile de exploatare - Cheltuielile cu personalul - Impozite, taxe şi vărsăminte asimilate;
B. Valoarea adăugată + Subvențiile de exploatare + Cheltuielile cu personalul - Impozite, taxe şi vărsăminte asimilate;
C. Venituri din exploatare încasabile – Cheltuieli pentru exploatare plătibile.

a. a – A;
b. a – B;
c. a – C.

▼39. În analiza economico-financiară, rolul excedentului brut de exploatare poate fi urmărit sub următoarele aspecte:

a. ca măsură a performanțelor economice a întreprinderii, fiind reținut în calculul rentabilității economice şi al marjei brute de exploatare;
b. ca indicator recomandat în studiile previzionale şi în analizele comparative, fiind independent de politica întreprinderii în materie de finanțare, investiții, provizioane, fiscalitate;
c. ca măsură a gradului de acces la piața de capital şi de atragere a capitalului extern.

▼40. Un excedent brut de exploatare suficient de mare va permite întreprinderii:

a. reînnoirea imobilizărilor sale prin amortizări;
b. acoperirea riscurilor din provizioanele constituite;
c. plata cheltuielilor financiare şi rambursarea împrumuturilor angajate anterior;
d. plata impozitului pe profit şi a dividendelor acționarilor.

▼41. Excedentul brut de exploatare este o resursă financiară fundamentală pentru întreprindere dar, această resursă nu este decât:

Scanned with OKEN Scanner

a. o resursă financiară externă întreprinderii;
b. o resursă potențială de trezorerie;
c. un cash-flow potențial, degajat din activitatea de exploatare, susceptibil a se transforma în disponibilități pe măsura reglementării decalajelor dintre nevoi şi resurse;

▼42. Selectați afirmațiile corecte:

a. EBE exprimă fluxul real de trezorerie al exploatării, rezultat după acoperirea variației nevoii de fond de rulment;
b. EBE constituie primul nivel al analizei privind formarea trezoreriei globale a întreprinderii;
c. EBE constituie punctul de pornire în elaborarea tabloului fluxurilor de trezorerie.

▼43. Alegeți varianta corectă:

a. rezultatul exploatării exprimă mărimea absolută a rentabilității activității de exploatare, fiind obținut prin deducerea tuturor cheltuielilor (plătibile şi calculate) din veniturile de exploatare (încasabile şi calculate);
b. rezultatul exploatării exprimă mărimea absolută a rentabilității activității de exploatare, ce serveşte la realizarea unor comparații interîntreprinderi.

▼44. Analiza rezultatului curent (RC) al întreprinderii pune în evidență mai multe situații posibile. Asociați corect situația cu semnificația sa:

a. RC egal cu zero;
b. RC mai mare decât zero;
c. RC mai mic decât zero.

A. Activitatea curentă a întreprinderii nu degajă rentabilitate, întreprinderea confruntându-se cu dificultăți;
B. Pragul de rentabilitate al activității curente;
C. Întreprinderea degajă rentabilitate din activitatea sa, întrucât rezultatul exploatării şi rezultatul financiar nu sunt negative.

a. a – A;
b. a – B;
c. b – C;
d. c – A.

Scanned with OKEN Scanner

▼45. Profitul net nerepartizat reprezintă:

a. o sursă de finanțare proprie;
b. baza de calcul pentru impozitul pe profit;
c. element al autofinanțării generat de însăşi activitatea întreprinderii.

▼46. Rezultatul net al exercițiului exprimă:

a. mărimea relativă a valorii adăugate;
b. mărimea absolută a rentabilității financiare cu care vor fi remunerați acționarii pentru capitalurile proprii subscrise.

▼47. Profitul nerepartizat constituie:

a. sursă de finanțare proprie;
b. element de autofinanțare generat de însăşi activitatea întreprinderii.

▼48. Creşterea valorii adăugate este un semn de prosperitate pentru întreprindere când:

a. este însoțită de o scădere bruscă a performanțelor comerciale şi de o înrăutățire a trezoreriei;
b. este rezultatul creşterii stocurilor de produse finite, fabricate la costuri ridicate, pe care piața este incapabilă să le absoarbă la prețurile de vânzare practicate.

▼49. Stabiliți asocierea corectă:

a. deficit curent "criză";
b. deficit curent "redresare";

A. Întreprinderea este în dificultate, trebuie să-şi restabilească situația financiară prin fonduri proprii şi să depisteze cauzele deficitului de exploatare;
B. Întreprinderea echilibrează rezultatul exploatării dar, este grevată de cheltuielile financiare. Îndatorarea a permis efectuarea de investiții ce vor ameliora în viitor rezultatul exploatării.

a. a – B
b. b – B
c. a – A

Scanned with OKEN Scanner

▼50. Autofinanțarea este indispensabilă pentru:

a. remunerarea acționarilor;
b. finanțarea investițiilor de înlocuire;
c. finanțarea investițiilor de menținere;
d. finanțarea investițiilor de creștere.

▼51. Contul de profit şi pierdere reprezintă un document contabil de sinteză care:

a. oferă informațiile necesare pentru analiza modului de formare a rezultatelor întreprinderii;
b. permite analiza echilibrului financiar al întreprinderii şi a structurii sale financiare.

▼52. Contul de profit şi pierdere prezintă interes pentru analiză deoarece permite:

a. determinarea rezultatului global şi formularea aprecierilor de ansamblu asupra performanțelor economico - financiare;
b. recapitularea exhaustivă a veniturilor şi cheltuielilor care au contribuit la formarea rezultatului şi, de asemenea, permite identificarea factorilor care l-au influențat.

▼53. Contul de rezultate în "formă de listă" prezintă avantajul:

a. separării rezultatului de exploatare de cel provenit din operațiunile financiare şi excepționale;
b. calculării unor indicatori parțiali de rezultat (solduri intermediare de gestiune).

▼54. Analiza factorială a rezultatului de exploatare evidențiază drept factori de influență ai acestuia:

a. modificarea volumului şi structurii vânzărilor;
b. modificarea costului unitar;
c. modificarea rezultatului excepțional;
d. modificarea prețului de vânzare unitar.

▼55. În cazul întreprinderilor comerciale, costul unitar ca factor de influență al rezultatului de exploatare se compune din:

a. costul de producție şi cheltuielile de desfacere aferente;

Scanned with OKEN Scanner

b. costul unitar de achiziţie al mărfurilor vândute şi cheltuielile de desfacere aferente.

▼56. Analiza factorială a rezultatului exploatării se poate realiza după modelele:

a. rezultatul de exploatare ca produs între cifra de afaceri şi rentabilitatea comercială;
b. rezultatul de exploatare ca diferenţă între venituri şi cheltuieli;
c. rezultatul de exploatare ca produs între numărul de salariaţi, productivitatea muncii şi rentabilitatea comercială.

▼57. Sistemul de factori ce influenţează rentabilitatea comercială aferentă exploatării este reprezentat de:

a. structura cifrei de afaceri pe activităţi sau produse;
b. rata rentabilităţii comerciale pe activităţi sau produse.

▼58. Influenţa activelor circulante (prin volum şi structură) asupra rezultatului de exploatare se poate aprecia pe seama unui model ce exprimă rezultatul de exploatare:

a. ca produs între soldul mediu al activelor circulante, rata de rotaţie a activelor circulante şi rata rentabilităţii comerciale;
b. ca produs între soldul mediu al activelor circulante, rata de rotaţie a activelor circulante.

▼59. Legătura funcţională dintre rezultatul exploatării şi factorul tehnic este sintetizată în modelul ce prezintă rezultatul de exploatare ca produs între:

a. soldul mediu al activelor circulante şi raportul ce reflectă eficienţa utilizării activelor fixe;
b. valoarea medie a activelor fixe, raportul eficienţei utilizării activelor fixe şi rentabilitatea comercială.

▼60. Alegeţi varianta corectă:

a. rezultatul contabil nu oferă o imagine asupra lichidităţii efective a întreprinderii, deoarece include atât veniturile şi cheltuielile monetare cât şi pe cele calculate;
b. rezultatul contabil reflectă lichiditatea efectivă a întreprinderii.

Scanned with OKEN Scanner

▼61. Cash – flow – ul este un rezultat:

a. parțial, care implică numai componentele monetare ale veniturilor şi cheltuielilor;
b. global, exhaustiv, calculat în funcție de toate veniturile şi cheltuielile.

▼62. După modul de reglementare a impozitului, cash – flow – ul poate fi:

a. brut;
b. net;
c. efectiv.

▼63. După domeniul de activitate, cash – flow – ul poate fi:

a. potențial;
b. global;
c. net;
d. din exploatare.

▼64. Caracterul global al capacității de autofinanțare se explică prin faptul că:

a. determinarea acestui indicator are loc după deducerea impozitului pe profit;
b. este degajată de întreaga activitate a întreprinderii.

▼65. Stabiliți veridicitatea următoarelor afirmații:

a. CAF permite aprecierea capacității întreprinderii de a degaja resurse de finanțare din propria sa activitate;
b. CAF se referă numai la activitatea de exploatare;
c. CAF se înscrie printre resursele tabloului de trezorerie;

▼66. CAF permite întreprinderii:

a. diminuarea fondului de rulment;
b. finanțarea nevoilor gestiunii curente şi a noilor investiții;
c. rambursarea împrumuturilor;
d. rambursarea capitalurilor investite.

▼67. Diagnosticul financiar are drept obiective:

a. analiza capacității de autofinanțare a întreprinderii;

Scanned with OKEN Scanner

b. măsurarea rentabilității capitalurilor întreprinderii;
c. aprecierea condițiilor de echilibru economico-financiar;
d. evaluarea gradului de risc al întreprinderii.

▼68. Diagnosticul rentabilității poate fi realizat prin intermediul următoarelor categorii de rate de eficiență:

a. ratele de rentabilitate economică;
b. ratele de lichiditate;
c. ratele de rentabilitate financiară;
d. ratele de marjă.

▼69. Alegeți varianta corectă:

a. rata rentabilității economice apreciază rezultatul întreprinderii în raport cu mijloacele economice avansate în activitatea sa;
b. rata rentabilității financiare apreciază rezultatul întreprinderii în raport cu mijloacele economice avansate în activitatea întreprinderii;

▼70. Ratele marjelor apreciază randamentul diferitelor stadii ale activității la formarea rezultatului și se determină ca:

a. raport între marjele de acumulare și cifra de afaceri;
b. raport între datoriile totale și capitalurile proprii;
c. raport între creanțe și pasive curente.

▼71. Stabiliți corespondența corectă între indicatori și modalitatea lor de calcul:

a. rata marjei comerciale;
b. rata marjei nete;
c. rata marjei de autofinanțare.

A. Rezultatul net / Cifra de afaceri;
B. Cifra de afaceri – Prețul de achiziție al mărfurilor vândute / Cifra de afaceri;
c. Capacitatea de autofinanțare / Cifra de afaceri.

a. a – C;
b. a – B;
c. b – A;
d. c – C.

Scanned with OKEN Scanner

▼72. Apreciaţi veridicitatea următoarelor afirmaţii:

a. la analiza ratei marjei comerciale recurg îndeosebi întreprinderile cu activitate comercială;
b. rata marjei comerciale este o formă de exprimare a rentabilităţii comerciale;
c. rata marjei comerciale pune în evidenţă strategia comercială a întreprinderii.

▼73. O rată a marjei comerciale în scădere, însoţită de o creştere puternică a vânzărilor, evidenţiază că întreprinderea:

a. înregistrează o diminuare a performanţelor sale financiare ;
b. preferă reducerea preţurilor de vânzare în scopul cuceririi unui nou segment de piaţă.

▼74. O creştere a ratei marjei comerciale, însoţită de o diminuare a vânzărilor, poate fi interpretată ca:

a. reprezentând o sporire a capacităţii contractuale a întreprinderii;
b. fiind o încearcare a întreprinderii de a-şi menţine marja comercială, promovând o politică de preţuri înalte.

▼75. Cazul în care creşterea ratei marjei comerciale este însoţită de o creştere a cifrei de afaceri a întreprinderii relevă:

a. punerea în vânzare de produse cu performanţe superioare;
b. ocuparea pe piaţă a unei poziţii concurentiale "forte".

▼76. Diminuarea ratei valorii adăugate în raport cu cifra de afaceri poate fi interpretată ca reprezentând:

a. o utilizare eficientă a factorilor de producţie antrenaţi în procesul productiv din întreprindere;
b. o utilizare ineficientă a factorilor de producţie.

▼77. Calitatea analizei ratei valorii adăugate poate sporii dacă se analizează şi:

a. structura excedentului brut de exploatare;
b. rata rentabilităţii economice;

Scanned with OKEN Scanner

c. ratele de structură ale valorii adăugate (ponderea cheltuielilor cu personalul, amortizarile şi provizioanele în valoarea adăugată).

▼78. Scăderea ponderii cheltuielilor cu personalul în valoarea adăugată se interpretează ca fiind expresia:

a. creşterii gradului de mecanizare şi automatizare a proceselor productive;
b. creşterii cheltuielilor cu amortizarea în întreprindere;
c. faptului că rentabilitatea viitoare a întreprinderii se va sprijini, în mare parte, pe creşterea calificării muncii salariale.

▼79. Ştiind că în primul semestru al anului 1999 într-o întreprindere oarecare valoarea adăugată se cifra la 13 096 463 mii lei şi cheltuielile cu personalul erau de 4 065 853 mii lei, iar în semestrul al doilea al aceluiaşi an indicatorii menţionaţi erau de 18 137 219 mii lei valoarea adăugată şi, respectiv, 8 200 192 mii lei cheltuielile cu personalul, analizaţi în care din cele două perioade reînnoirea echipamentelor (rata intensităţii capitalistice) a fost frânată din cauza lipsei de autofinanţare.

a. în semestrul întâi al exercitiului 1999.
b. în semestrul al doilea al exercitiului 1999;

▼80. O rată de finanţare a întreprinderii (marja bruta de autofinanţare / datorii pe termen mediu şi lung) scăzută confirmă:

a. posibilitatea de autofinanţare viitoare a întreprinderii;
b. nevoia de finanţare externă a întreprinderii.

▼81. O ameliorare a ratei excedentului brut de exploatare exprimă:

a. o creştere a productivităţii, în măsura în care această rată nu este consecinţa creşterii ratei marjei comerciale;
b. o creştere a cheltuielilor de exploatare.

▼82. Rata rezultatului exploatării exprimă:

a. eficienţa activităţii de exploatare;
b. rentabilitatea comercială a întreprinderii.

▼83. Asociaţi corect relaţia de calcul cu semnificaţia acesteia:

Scanned with OKEN Scanner

a. Rezultatul net al exercițiului / Cifra de afaceri;
b. Variația rezultatului net / Variația cifrei de afaceri;
c. Rezultatul de exploatare / Cifra de afaceri.

A. Rata rezultatului de exploatare;
B. Rata marjei nete;
C. Rata profitului marginal.

a. a – B;
b. b – B;
c. b – C;
d. c – A.

▼84. Rata marjei de autofinanțare poate fi interpretată ca:

a. măsură a surplusului de resurse de care dispune întreprinderea pentru a-şi asigura dezvoltarea şi/ sau remunerarea acționarilor;
b. măsură a excedentului brut de exploatare rezultat din activitatea de producție şi comercială a întreprinderii.

▼85. Analiza trezoreriei reale a exploatării se poate realiza recurgând la indicatorii:

a. excedentul brut de exploatare;
b. excedentul de trezorerie al exploatării;
c. capacitatea de autofinanțare.

▼86. Surplusul monetar real degajat din activitatea de exploatare poate fi utilizat pentru:

a. dezvoltarea întreprinderii;
b. rambursarea datoriilor;
c. prelevarea cheltuielilor obligatorii;
d. remunerarea acționarilor.

▼87. Eficiența utilizării mijloacelor economice se determină ca raport între:

a. activele întreprinderii şi indicatorii de rezultat obținuți ca urmare a utilizării lor;
b. diferiți indicatori de rezultat şi activele utilizate de întreprindere pentru realizarea lor.

Scanned with OKEN Scanner

▼88. Asociaţi corect:

a. Rata de randament a activelor;
b. Rata independenţei financiare;

A. Rezultatul exploatării / Activul total;
B. Rezultatul exploatării / Cifra de afaceri * Cifra de afaceri / Activul total.

a. a – A;
b. a – B;
c. b – A;
d. b – B.

▼89. Acelaşi randament al activelor se poate înregistra:

a. cu o rată a rezultatului exploatării în raport cu cifra de afaceri mai ridicată şi cu o rotaţie anuală mai lentă a activelor în cifra de afaceri;
b. cu o rată a rezultatului exploatării mai redusă, compensată printr-o rotaţie mai rapidă a activelor în cifra de afaceri;

▼90. Cunoscând că în anul N rata marjei nete era 0,04 şi rata profitului marginal era 0,03, iar în anul N+1 nivelul primului indicator este 0,14, iar al celui de-al doilea este 0,24, analizaţi dacă eficienţa globală a întreprinderii se datorează în special:

a. creşterii marjei nete;
b. creşterii ratei profitului marginal, ca urmare a acoperirii creşterii costurilor prin majorarea preţurilor.

▼91. Se cunosc următoarele date relative la două exerciţii contabile: în anul N, rata valorii adaugate în cifra de afaceri este egală cu 0,55; ponderea amortizării în cifra de afaceri este 0,05; ponderea cheltuielilor cu personalul în cifra de afaceri este 0,38; în anul N+1, rata valorii adăugate în cifra de afaceri este egală cu 0,65; ponderea amortizării în cifra de afaceri este 0,11; ponderea cheltuielilor cu personalul în cifra de afaceri este 0,36.
Aceste date evidenţiază o utilizare eficientă a factorilor de producţie, reflectată în creşterea ratei valorii adăugate, datorită:

a. gradului de mecanizare ridicat din întreprindere;

Scanned with OKEN Scanner

b. gradului de mecanizare scăzut din întreprindere.

▼92. Care din valorile indicatorului rezultatul de exploatare / activele totale reflectă faptul că rezultatul de exploatare a fost suficient pentru finanțarea necesarului de active circulante și imobilizate afectate activității de exploatare?

a. 0,14;
b. 6,68
c. 5,96

▼93. În exprimarea rentabilității economice la numărătorul fracției se poate utiliza:

a. cifra de afaceri;
b. rezultatul de exploatare;
c. excedentul brut de exploatare.

▼94. Pentru ca întreprinderea să-și poată recupera integral eforturile depuse pentru desfășurarea activității, menținându-și astfel activul său economic, este necesar ca:

a. rentabilitatea economică să fie superioară ratei inflației;
b. rata inflației să fie mai mică decât rentabilitatea economică.

▼95. În formula lui Fisher ($R_r = \frac{R_n - R_i}{1 + R_i}$) termenul Rr reprezintă:

a. rentabilitatea nominală;
b. efectul de levier financiar;
c. rata economică în termeni reali.

▼96. Recunoașteți corect factorii direcți de influență ai rentabilității economice:

a. rezultatul de exploatare, excedentul brut de exploatare, capitalul economic;
b. rata marjei brute de acumulare, rata de rotație a capitalului economic în cifra de afaceri.

▼97. Stabiliți corespondența directă dintre denumirea indicatorilor și modul lor de calcul:

a. rata rentabilității economice;
b. rata rentabilității financiare;

Scanned with OKEN Scanner

A. EBE / Valoarea adăugată * Valoarea adăugată / Active imobilizate * Active imobilizate / Capital economic;
B. EBE / Cifra de afaceri * Cifra de afaceri / Capital economic.

a. a – A;
b. a – B;
c. b – A;
d. b – B.

▼98. Dacă rata rentabilității economice este superioară ratei medie a dobânzii la capitalurile împrumutate, atunci:

a. acționarii vor beneficia de efectul de pârghie financiară a îndatorarii (creşterea rentabilității financiare cu fiecare procent de creştere a îndatorării);
b. acționarii nu vor suporta nici o consecință.

▼99. Rata rentabilității economice poate fi ameliorată prin:

a. creşterea marjei brute de acumulare;
b. creşterea ratei de rotație a capitalului în cifra de afaceri (optimizarea stocurilor, buna dimensionare a creanțelor);

▼100. Stabiliți corectitudinea următoarelor aserțiuni:

a. rata marjei brute de acumulare asupra vânzărilor (rata rentabilității comerciale) este un factor cantitativ de influență a ratei rentabilității economice;
b. rata de rotație a capitalului economic în cifra de afaceri este un factor calitativ de influență a ratei rentabilității economice;
c. ratele echilibrului financiar sunt factori cantitativi direcți de influență a rentabilității economice.

▼101. Analiza ratei rentabilității financiare permite:

a. aprecierea posibilității de accelerare a vitezei de rotație a stocurilor;
b. măsurarea randamentului capitalului propriu;
c. aprecierea capacității întreprinderii de a degaja profit net prin capitalurile proprii angajate în activitatea sa.

▼102. Acționarii unei întreprinderi sunt interesați de cunoaşterea:

Scanned with OKEN Scanner

a. rentabilității economice;
b. rentabilității financiare;
c. rentabilității factorului muncă.

▼103. La numitorul raportului ratei rentabilității financiare pot figura:

a. capitalurile proprii;
b. media capitalurilor proprii, atunci când în cursul exercițiului au avut loc modificări ale capitalului propriu prin noi aporturi în numerar;
c. nici a, nici b.

▼104. Analiza rentabilității financiare la o societate pe acțiuni recurge la următorii indicatori:

a. Profitul net / Capitalurile proprii;
b. Dividende / Capitalurile proprii;
c. nici a, nici b.

▼105. Metodologia de analiză a ratei rentabilității financiare cere să se țină seama de:

a. regimul de calcul al amortizărilor şi provizioanelor;
b. cheltuielile deductibile şi nedeductibile avute în vedere la determinarea bazei de calcul a impozitului pe profit;
c. nici a, nici b.

▼106. Rentabilitatea financiară remunerează acționarii prin:

a. acordarea de dividende;
b. majorarea rezervelor care de fapt reprezintă o creştere a averilor proprietarilor.

▼107. Acționarii majoritari care, de regulă, fac plasamente pe termen lung solicită:

a. o rentabilitate imediată pe acțiune;
b. un dividend important;
c. un rezultat satisfăcător care, conservat în întreprindere, va genera o creştere viitoare a valorii acțiunilor.

▼108. Acționarul minoritar este, de regulă, preocupat de :

Scanned with OKEN Scanner

a. o rentabilitate pe termen scurt, respectiv un dividend imediat;
b. un rezultat satisfăcător care pe viitor va asigura o creştere a valorii acţiunilor.

▼109. Stabiliţi asocierea corectă dintre categoria de acţionari şi rentabilitatea pe care aceştia o solicită:

a. acţionarii majoritari;
b. acţionarii minoritari;

A. Dividende pe acţiune;
B. Profitul pe acţiune.

a. a – A;
b. a – B;
c. b – A;
d. b – B.

▼110. Rentabilitatea netă pe acţiune calculată pentru mai multe societăţi pe acţiuni:

a. poate face obiectul analizei comparative între aceste societăţi;
b. nu poate face obiectul analizei comparative între aceste societăţi.

▼111. Două societăţi pe acţiuni de aceeaşi talie, cu capitaluri proprii şi profit net de aceeaşi mărime, pot avea:

a. profituri pe acţiune diferite, în funcţie de numărul acţiunilor emise;
b. profituri pe acţiune egale, indiferent de numărul acţiunilor emise.

▼112. Rentabilitatea financiară a capitalurilor permanente se determină după relaţiile:

a. (Profit net +Dobânzile aferente împrumuturilor) / Capitaluri permanente;
b. (Profit net +Dobânzile aferente împrumuturilor) / (Capitaluri proprii + Împrumuturi pe termen mediu şi lung);

▼113. Rentabilitatea financiară a capitalurilor permanente remunerează:

a. capitalurile proprii prin dividende;
b. creanţierii;
c. împrumuturile prin dobânzi;

Scanned with OKEN Scanner

d. a, b, c.

▼114. Rentabilitatea financiară este influențată de

a. sursa de proveniență a capitalurilor investite;
b. structura financiară a întreprinderii;
c. situația îndatorării întreprinderii.

▼115. Calculul rentabilității financiare pentru societățile cotate la bursă implică:

a. înlocuirea noțiunii de capitaluri proprii cu aceea de valoare bursieră;
b. înlocuirea noțiunii de profit net cu aceea de curs bursier al acțiunii.

▼116. Rata capitalizării profiturilor, care reflectă imaginea bursieră a unei societăți, se exprimă prin:

a. Profitul net pe acțiune / Cursul bursier al acțiunii;
b. Profitul net al exercițiului / Capitalizarea bursieră.

▼117. Capitalizarea bursieră se calculează la sfârșitul exercițiului contabil ca:

a. produs între ultimul curs bursier la încheierea exercițiului și numărul de acțiuni;
b. produs între primul curs bursier la începutul exercițiului și numarul de acțiuni.

▼118. Pentru analiștii bursieri importanța ratei de capitalizare a profiturilor este limitată deoarece:

a. cursul unei acțiuni nu depinde exclusiv de sănătatea financiară a întreprinderii;
b. cursul bursier depinde de numeroși alți factori.

▼119. Analiza coeficientului de capitalizare bursieră se realizează după modelele:

a. Cursul bursier al acțiunii / Profitul net pe acțiune;
b. Profitul net pe acțiune / Cursul bursier al acțiunii ;
c. Capitalizarea bursieră / Profitul net al exercițiului.

▼120. Stabiliți corectitudinea următoarelor aserțiuni:

a. PER arată de câte ori investitorii sunt dispuși să plătească profitul societății cotate;

Scanned with OKEN Scanner

b. PER se numeşte şi"multiplu curs - profit".

▼121. Analiza variaţiei coeficientului de capitalizare bursieră oferă informaţii privind:

a. riscurile generate de îndatorarea societăţii;
b. riscul economic al ramurii din care face parte societatea analizată;
c. variabilitatea profiturilor viitoare ale societăţii;
d. strategia de marketing a societăţii;

▼122. Randamentul efectiv al dividendelor primite de acţionarii minoritari ai unei societăţi cotate la bursă se exprimă astfel:

a. Capitalizarea bursieră / Profitul net al exerciţiului;
b. Dividende pe acţiune / Cursul bursier al acţiunii;
c. Dividende totale / Capitalizarea bursieră;
d. a şi b.

▼123. Apreciaţi perspectivele întreprinderii cotate, ca urmare a interpretării următoarelor date: profitul net al exerciţiului 1 602 198 mii lei, ultimul curs bursier la încheierea exerciţiului 2 256 mii lei, numărul de acţiuni 3 550.

a. coeficientul de capitalizare bursieră reflectă o societate slab cotată la bursă;
b. coeficientul de capitalizare bursieră sugerează valori în creştere ale cotaţiilor la bursă.

▼124. În relaţia ce reflectă rentabilitatea financiară aşteptată de acţionarii minoritari ai unei societăţi cotate la bursă, respectiv [Dividende + (Pt – Po)] / Po, Po semnifică:

a. cursul acţiunii la un moment oarecare t;
b. preţul de cumpărare al acţiunii.

▼125. Alegeţi interpretarea corectă:

a. superioritatea cursului acţiunii la momentul t (Pt) faţă de preţul de origine al acţiunii (Po) semnifică faptul că acţionarul beneficiază de o plusvaloare de capital egală cu diferenţa Pt – Po;
b. inferioritatea cursului acţiunii la momentul t (Pt) faţă de preţul de origine al acţiunii (Po) are aceeaşi semnificaţie ca la punctul a.

Scanned with OKEN Scanner

▼126. Recunoaşteţi modalitatea corectă de descompunere a ratei rentabilităţii financiare:

a. Rezultatul de exploatare / Cifra de afaceri * Cifra de afaceri / Capitalul economic;
b. Profitul net / Cifra de afaceri * Cifra de afaceri / Capitalurile proprii;
c. Profitul net / Cifra de afaceri * Cifra de afaceri / Activul total * Pasivul total / Capitalurile proprii.

▼127. Factorii de influenţă ai rentabilităţii financiare sunt:

a. rata marjei nete de acumulare;
b. rata de rotaţie a capitalului propriu în cifra de afaceri;
c. rata de rotaţie a activului total în cifra de afaceri;
d. rata globală de îndatorare.

▼128. Rata marjei nete de acumulare, care masoară profitabilitatea întreprinderii, reprezintă un factor de influenţă a rentabilităţii financiare:

a. cantitativ;
b. calitativ.

▼129. Stabiliţi veridicitatea următoarelor afirmaţii:

a. rentabilitatea financiară are la origine rentabilitatea economică şi este influenţată de gradul de îndatorare al întreprinderii;
b. rentabilitatea financiară nu are la origine rentabilitatea economică şi nu este influenţată de gradul de îndatorare al întreprinderii;

▼130. Efectul multiplicator al coeficientului de îndatorare asupra rentabilităţii financiare poartă numele de:

a. "efect de măciucă";
b. "efect de levier".

▼131. Pentru a face mai atractivă investiţia într-o întreprindere decât în depozite bancare este necesar ca:

a. rata rentabilităţii financiare să fie superioară ratei medii a dobânzii pe piaţă;

Scanned with OKEN Scanner

b. depăşirea ratei medii a dobânzii de către rentabilitatea financiară să fie proportională cu prima de risc pe care mediul economic al întreprinderii o prezintă investitorului;
c. nu există nici o corelaţie între rata rentabilităţii financiare şi rata medie a dobânzii.

▼132. Teoria financiară recunoaşte drept obiective esenţiale ale întreprinderii:

a. rentabilitatea şi creşterea economică;
b. echilibrul financiar.

▼133. Pentru întreprinderile mici, familiale, autonomia financiară este condiţionată de:

a. menţinerea echilibrului financiar, respectiv de buna gestiune financiară a întreprinderii;
b. sistemul de producţie şi specificitatea activităţii desfăşurate în cadrul întreprinderii.

▼134. Obţinerea unei rentabilităţi semnificative de către întreprindere este în măsură să garanteze:

a. strategia competitivităţii pe baza parametrului cost de producţie;
b. autonomia întreprinderii şi creşterea sa economică.

▼135. Analiza echilibrului financiar cu ajutorul indicatorilor exprimaţi în mărime absolută presupune calculul:

a. fondului de rulment, necesarului de fond de rulment, trezoreriei nete;
b. vitezei de rotaţie a activelor circulante, fondului de rulment, trezoreriei.

▼136. Elementele de activ ale bilanţului sunt structurate:

a. după gradul lor de exigibilitate;
b. după gradul lor de lichiditate;
c. nu respectă nici un criteriu de structurare.

▼137. În activul bilanţului sunt poziţionate mai întâi:

a. elementele de activ cele mai lichide;

Scanned with OKEN Scanner

b. elementele de activ mai puţin lichide, care necesită o perioadă mai mare de timp pentru a fi recuperate.

▼138. Datorită rotaţiei lor lente, capitalurile investite în activele imobilizate sunt frecvent denumite:

a. "alocări temporare";
b. "alocări curente";
c. "alocări permanente".

▼139. Analiza echilibrului financiar utilizează ca sursă de informaţii:

a. contul profit şi pierdere;
b. bilanţul – situaţia patrimonială;
c. raportul de gestiune.

▼140. Elementele de pasiv ale bilanţului utilizat ca bază informaţională în analiza financiară sunt structurate:

a. după gradul lor de exigibilitate;
b. în ordinea descrescătoare a gradului lor de exigibilitate;
c. în ordinea crescătoare a gradului lor de exigibilitate.

▼141. Sursele permanente de finanţare avute în vedere în analiza echilibrului financiar se compun din:

a. împrumuturile pe termen mediu şi lung;
b. împrumuturile pe termen scurt;
c. capitalurile proprii;
d. a şi c.

▼142. Datoriile pe termen scurt au un grad mai mare de exigibilitate şi sunt considerate:

a. surse permanente de finanţare;
b. surse ciclice temporare.

▼143. Întreprinderea apelează la datorii pe termen scurt pentru:

a. a acoperi nevoile de finanţare permanente;

Scanned with OKEN Scanner

b. pentru a acoperi nevoile de exploatare curente.

▼144. Surplusul de resurse rezultat ca urmare a depăşirii nevoilor permanente de către sursele permanente reflectă :

a. fondul de rulment;
b. necesarul de fond de rulment;
c. fondul de rulment străin.

▼145. Fondul de rulment poate fi utilizat pentru:

a. reluarea ciclului de exploatare;
b. reînnoirea stocurilor şi creanţelor;
c. nici a, nici b.

▼146. Analiza şi interpretarea fondului de rulment este în măsură să releve:

a. dificultăţi în ceea ce priveşte politica întreprinderii în materie de comercializare;
b. anumite dificultăţi ale întreprinderii în ceea ce priveşte punerea în practică a politicii de finanţare şi investiţii.

▼147. Asociaţi corect indicatorul cu modalitatea sa de calcul:

a. fondul de rulment net;
b fondul de rulment propriu;
c. fondul de rulment străin;

A. Capitaluri permanente – Capital propriu;
B. Capital propriu – Active imobilizate nete;
C. Capitaluri permanente – Active imobilizate nete.

a. a – C;
b. b – B;
c. b – C;
d. c – A.

▼148. Dintre variantele indicatorului fond de rulment cea mai mare valoare informaţională pentru analiză o are:

a. fondul de rulment brut;

Scanned with OKEN Scanner

b. fondul de rulment străin;
c. fondul de rulment net;
d. fondul de rulment propriu.

▼149. Analiza fondului de rulment total sau brut are în vedere:

a. toate elementele de activ susceptibile să fie transformate în lichidităţi în mai puţin de un an;
b. ansamblul elementelor de activ circulant;
c. nici a, nici b.

▼150. Analiza echilibrului financiar prin indicatorul fond de rulment net facilitează cunoaşterea:

a. autonomiei de care dispune întreprinderea în finanţarea investiţiilor;
b. părţii de capital permanent ce poate fi utilizată pentru finanţarea activelor circulante;
c. excedentul de capital permanent în raport cu activele imobilizate.

▼151. Relaţia de superioritate a activelor circulante faţă de datoriile pe termen scurt reflectă:

a. un surplus monetar înregistrat la sfârşitul unui exerciţiu financiar;
b. un surplus de nevoi temporare de fond de rulment în raport cu resursele temporare care pot fi mobilizate.

▼152. Cauzele înregistrării unui necesar de fond de rulment pozitiv pot fi:

a. investiţii efectuate în active imobilizate, care determină creşterea nevoilor de finanţare a ciclul de exploatare;
b. decalajul nefavorabil dintre lichiditatea stocurilor şi creanţelor, pe de o parte, şi exigibilitatea datoriilor pe termen scurt, pe de alta parte;
c. viteza de rotaţie a stocurior este superioară vitezei de rotaţie a pasivelor curente.

▼153. Necesarul de fond de rulment neutru sugerează analistului:

a. existenţa lichidităţilor suplimentare, ce joacă rolul de marjă de siguranţă pentru întreprindere;
b. un echilibru financiar fragil pe termen scurt.

Scanned with OKEN Scanner

▼154. Superioritatea datoriilor pe termen scurt în raport cu activele circulante poate fi interpretată ca fiind pozitivă dacă este:

a. rezultatul accelerării vitezei de rotație a activelor circulante;
b. consecința individualizării elementelor de cost cu o rapidă tendință de creștere;
c. expresia contractării datoriilor pe o perioadă mai mare de timp;
d. consecința discontinuității realizării aprovizionării în cadrul întreprinderii.

▼155. Întreprinderea este capabilă să realizeze echilibrul financiar chiar și în condițiile unui fond de rulment negativ când:

a. activele circulante au o viteză de rotație superioară vitezei de rotație a datoriilor pe termen scurt;
b. viteza de rotație a activelor circulante este inferioară vitezei de rotație a pasivelor curente.

▼156. Analiza corelației dintre fondul de rulment și necesarul de fond de rulment se realizează pe seama indicatorului:

a. excedent brut de exploatare;
b. trezorerie netă.

▼157. Trezoreria pozitivă este:

a. expresia echilibrului financiar stabilit la nivelul întregii activități a întreprinderii;
b. rezultatul unui exercițiu financiar care s-a încheiat cu un surplus monetar;
c. consecința încetinirii procesului investițional în întreprinderea analizată.

▼158. Un cash – flow pozitiv poate fi interpretat ca reflectând:

a. o diminuare a valorii întreprinderii;
b. o creștere a capacității reale de finanțare a investițiilor;

▼159. Creșterea rentabilității întreprinderii permite:

a. remunerarea, la nivel superior, a factorilor de producție care, fiind astfel stimulați, vor conduce la accelerarea vitezei de rotație a activelor circulante și la asigurarea unui grad mai mare de lichiditate;
b. diminuarea fluxurilor monetare pozitive și negative ale exercițiului financiar.

Scanned with OKEN Scanner

▼160. O întreprindere rentabilă se caracterizează, în mod obligatoriu, printr-o trezorerie pozitivă?

a. da;
b. nu.

▼161. Printre factorii de influenţă ai trezoreriei nete se pot include:

a. variaţia necesarului de fond de rulment;
b. variaţia termenelor de încasări şi plăţi;
c. variaţia marjelor brute.

▼162. "Strategia de prudenţă" faţă de fondul de rulment are ca obiectiv:

a. asigurarea unei puternice autonomii financiare a întreprinderii;
b. recurgerea la credite numai în situaţii limită;
c. nici a, nici b.

▼163. "Politica de conservare" a fondului de rulment implică:

a. recurgerea curentă la credite;
b. renunţarea totală la credite pe termen scurt;
c. realizarea unor excedente de lichiditate cu ajutorul fondului de rulment.

▼164. Stabiliţi veridicitatea următoarelor afirmaţii:

a. acoperirea deficitului de fond de rulment impune utilizarea creditelor pe termen scurt;
b. creditele amplifică nivelul costurilor şi duc la pierderea autonomiei financiare a întreprinderii.

▼165. Deficitul de fond de rulment este tolerat atunci când:

a. întreprinderea nu efectuează investiţii în active imobilizate;
b. întreprinderea desfăşoară o activitate rentabilă, astfel încât să poată fi acoperite costurile capitalului împrumutat, situaţie în care efectul îndatorării este pozitiv.

▼166. Dacă în urma analizei se constată un nivel al fondului de rulment corespunzător nivelului mediu al fluctuaţiilor nevoilor de fond de rulment, atunci este:

Scanned with OKEN Scanner

a. asigurat echilibrul financiar al întreprinderii;
b. mai puțin probabil să se asigure echilibrul financiar al întreprinderii.

▼167. Analistul poate propune drept măsuri de creştere a fondului de rulment următoarele:

a. mai buna identificare a structurii fenomenelor economico-financiare şi a relațiilor cauzale care se stabilesc între ele;
b. transformarea unor valori imobilizate în valori de rulment;
c. sporirea capitalului permanent;
d. reducerea părții de profit distribuită sub formă de dividende.

▼168. Analiza echilibrului financiar are o semnificație economică şi o valoare informațională mai mare dacă:

a. este efectuată numai cu ajutorul indicatorilor în mărime absolută;
b. se realizează numai la un moment dat;
c. analiza cu ajutorul indicatorilor exprimați în mărime absolută se completează cu analiza unor rapoarte sau indici de bilanț.

▼169. Rapoartele care permit analiza performanțelor întreprinderii impun confruntarea între:

a. un indicator de rezultat şi un indicator care reflectă fluxul global de mijloace utilizate pentru degajarea rezultatului respectiv;
b. un indicator ce exprimă efortul întreprinderii pentru obținerea unui rezultat şi rezultatul respectiv.

▼170. Analiza echilibrului financiar prin metoda rapoartelor are semnificație redusă dacă:

a. se efectuează un studiu evolutiv asupra mărimii lor;
b. nu se realizează compararea, în timp şi spațiu, a rapoartelor pentru a urmării dinamica fenomenului analizat.

▼171. Rapoartele de finanțare şi autofințare a imobilizărilor fac parte din categoria rapoartelor ce servesc:

a. analizei echilibrului financiar pe termen scurt;

Scanned with OKEN Scanner

b. analizei echilibrului financiar pe termen mediu şi lung.

▼172. Rapoartele de finanţare a imobilizărilor reflectă:

a. existenţa fondului de rulment propriu ca urmare a finanţării imobilizărilor;
b. existenţa fondului de rulment net degajat în urma finanţării imobilizărilor.

▼173. Raportul de finanţare a imobilizărilor se determină după relaţia:

a. Capitaluri proprii / Valoarea imobilizărilor;
b. Capitaluri permanente / Valoarea imobilizărilor.

▼174. Pentru a reflecta o finanţare satisfăcatoare, raportul de finanţare a imobilizărilor trebuie să fie:

a. cel puţin egal cu unitatea;
b. subunitar.

▼175. Valoarea supraunitară a raportului de autofinanţare poate fi interpretată astfel:

a. întreprinderea degajă o rentabilitate suficientă şi nu utilizează resurse de finanţare costisitoare care afectează autonomia sa decizională;
b. întreprinderea recurge la împrumuturi pe termen mediu şi lung, care reprezintă o resursă mai puţin sigură decât capitalul propriu şi care implică o creştere a cheltuielilor financiare şi a riscului.

▼176. Rapoartele Capitaluri proprii / Capitaluri împrumutate şi Pasivul non exigibil / Pasivul exigibil sunt utilizate pentru a analiza:

a. autofinanţarea imobilizărilor;
b. autonomia financiară;
c. independenţa financiară.

▼177. Rapoartele Datorii totale / Pasiv total şi Datorii totale / Capitaluri proprii servesc la analiza structurii financiare şi se numesc:

a. coeficienţi ai îndatorării globale;
b. rapoarte de autofinanţare;
c. rapoarte ale gradului de îndatorare.

Scanned with OKEN Scanner

▼178. Analiştii occidentali consideră valoarea mai mare decât doi a raportului Datorii totale / Capitaluri proprii ca reprezentând faptul că:

a. structura financiară a întreprinderii este optimă;
b. întreprinderea a depăşit limita de îndatorare, respectiv capacitatea sa de îndatorare este saturată.

▼179. Pentru a analiza capacitatea întreprinderii de a rambursa debitele se recurge la următoarele modele:

a. Datorii totale / Pasiv total;
b. Datorii / Capacitatea de autofinanțare;
c. Cheltuieli financiare / EBE.

▼180. Raportul Datorii / Capacitatea de autofinanțare se exprimă în:

a. număr de ani;
b. procente.

▼181. Atunci când în raportul Cheltuieli financiare / EBE numitorul este depăşit de numărător, acest fapt se poate interpreta astfel:

a. este asigurată independența întreprinderii față de creanțieri, permițându-i acesteia să aibă acces la credite;
b. îndatorarea nu este suportată de întreprindere, ținând seama şi de nivelul rentabilității economice înregistrate de aceasta.

▼182. Rapoartele de trezorerie pun, în general, în relație:

a. activul imobilizat sau elementele sale constitutive cu pasivele curente;
b. activul circulant sau unele elemente constitutive ale acestuia cu datoriile pe termen scurt.

▼183. Analiza echilibrului financiar pe termen scurt, care evidențiază problemele de trezorerie cu care se confruntă întreprinderea, recurge la următoarele rapoarte:

a. raportul prelevării datoriilor financiare;
b. rapoartele de lichiditate;
c. rapoartele ce reflectă relațiile întreprinderii cu terții (clienții şi furnizorii).

Scanned with OKEN Scanner

▼184. Valoarea supraunitară a raportului lichidității generale se interpretează astfel:

a. datoriile pe termen scurt ale întreprinderii pot fi acoperite de ansamblul activelor circulante;
b. există un fond de rulment pozitiv în întreprindere;
c. întreprinderea se confruntă cu probleme de trezorerie.

▼185. Analiza raportului lichidității generale poate conduce la erori interpretative, în ceea ce privește trezoreria întreprinderii, deoarece:

a. raportul nu ia în considerare comportamentul întreprinderii în raport cu mediul;
b. analiza se bazează pe ipoteza transformării immediate a stocurilor în lichidități.

▼186. Raportul lichidității reduse se deosebește de raportul lichidității immediate prin faptul că în numărătorul celui din urmă:

a. nu sunt incluse stocurile;
b. nu sunt incluse creanțele;
c. nu sunt incluse creanțele și disponibilitățile.

▼187. Dintre rapoartele de lichiditate cea mai mare valoare informativă, în ceea ce privește situația trezoreriei întreprinderii, o prezintă:

a. raportul lichidității imediate;
b. raportul lichidității generale;
c. raportul lichidității reduse.

▼188. În practica analizei raportul lichidității imediate se mai întâlnește și sub numele de:

a. raport de disponibilitate;
b. raport de autonomiei financiară;
c. raport al capacității de plată imediate.

▼189. O valoare cât mai redusă a indicatorului termen mediu de regularizare a creanțelor clienți se interpretează ca exprimând:

a. un grad de lichiditate redus;

Scanned with OKEN Scanner

b. un grad mare de lichiditate a întreprinderii.

▼190. Un număr mare de zile în care datoriile către furnizori devin exigibile se interpretează ca având:

a. consecinţe pozitive asupra trezoreriei întreprinderii, în sensul amplificării gradului de lichiditate;
b. consecinţe negative asupra trezoreriei întreprinderii, în sensul reducerii gradului de lichiditate.

▼191. Analiza şi evaluarea riscului întreprinderii are drept obiective următoarele:

a. modificarea cifrei de afaceri şi a structurii costurilor;
b. modificarea structurii capitalurilor;
c. variabilitatea solvabilităţii întreprinderii.

▼192. Principalele categorii de riscuri pe care întreprinderea şi le asumă sunt:

a. riscul economic;
b. riscul de trezorerie;
c. riscul financiar;
d. riscul de faliment.

▼193. Apreciaţi corectitudinea următoarelor afirmaţii:

a. riscul şi rentabilitatea sunt două efecte contradictorii derivate din activitatea întreprinderii;
b. rentabilitatea şi riscul fiind două variabile antonime, includerea analizei lor în diagnosticul financiar al întreprinderii nu este totdeauna obligatorie;
c. analiza rentabilităţii şi analiza riscului, fiind două aspecte interdependente, rentabilitatea nu poate fi apreciată decât în funcţie de riscul asumat.

▼194. Riscul poate fi abordat din punct de vedere al:

a. întreprinderii, în calitate de organizatoare a procesului de producţie, animată de intenţia creşterii averii proprietarilor şi de remunerarea factorilor de producţie;
b. investitorilor financiari din afara întreprinderii, interesaţi de realizarea celui mai rentabil şi fără risc plasament.

▼195. Cauzele care supun activitatea unei întreprinderi riscului economic sunt:

Scanned with OKEN Scanner

a. imposibilitatea influenţării vitezei de rotaţie a imobilizărilor corporale;
b. imposibilitatea prevederii cu certitudine a unor variabile ce caracterizează ciclul de exploatare (preţ, cost, vânzări, achiziţii).

▼196. În analiza şi evaluarea riscului economic al întreprinderii indicatorul cheltuieli financiare:

a. nu prezintă importanţă pentru că nivelul indicatorului nu se modifică indiferent de variaţia volumului producţiei;
b. prezintă importanţă pentru că mărimea lui diminuează flexibilitatea întreprinderii, respectiv capacitatea sa de a se adapta variaţiei cifrei de afaceri.

▼197. Stabiliţi veridicitatea următoarelor aserţiuni:

a. riscul activităţii economice reflectă incapacitatea întreprinderii de a se adapta, în cel mai scurt timp şi cu cele mai mici costuri, la variaţia mediului economic;
b. riscul economic nu depinde de structura costurilor, respectiv de comportamentul lor faţă de volumul de activitate.

▼198. Cheltuielile fixe sunt angajate în scopul:

a. obţinerii volumului producţiei ce urmează să fie destinat vânzării;
b. funcţionării normale a întreprinderii, fiind suportate de întreprindere chiar în absenţa cifrei de afaceri.

▼199. Punctul critic al activităţii întreprinderii, evidenţiat prin analiza cost – volum – profit, indică:

a. nivelul de activitate care absoarbe în totalitate cheltuielile de exploatare, rezultatul fiind nul;
b. marja de siguranţă a întreprinderii;
c. nivelul minim de activitate la care trebuie să se situeze întreprinderea pentru a nu lucra în pierdere.

▼200. Riscul economic al întreprinderii va fi cu atât mai mic cu cât:

a. nivelul punctului mort este mai ridicat;
b. nivelul pragului de rentabilitate este mai redus.

Scanned with OKEN Scanner

▼201. Determinarea pragului de rentabilitate se poate face:

a. în unități fizice;
b. în expresie valorică;
c. în număr de zile;
d. pentru un singur produs sau pentru întreaga activitate a întreprinderii.

▼202. Pentru întreprinderile multiprodus pragul de rentabilitate se determină pornind de la ipotezele:

a. variația marjei nete unitare;
b. cost variabil unitar constant;
c. preț de vânzare unitar constant.

▼203. Asociați corect:

a. punctul de echilibru în expresie fizică (Qe);
b. punctul de echilibru în expresie valorică (Cae).

A. CF / (p – cv);
B. CF / (1 – CV / CA);

a. a – A;
b. a – B;
c. b – A;
d. b – B.

▼204. În urma analizei stabilității profitului se poate constata că:

a. instabilitatea profitului este cu atât mai mare cu cât întreprinderea este mai aproape de punctul său critic;
b. stabilitatea profitului este cu atât mai mare cu cât întreprinderea este mai aproape de punctul sau de echilibru.

▼205. Analiza cost – volum – profit oferă managerului întreprinderii posibilitatea să constate că:

a. atunci când cifra de afaceri se situează în vecinătatea punctului de echilibru, o mică variație a sa antrenează o mare variație a profitului;

Scanned with OKEN Scanner

b. atunci când cifra de afaceri este mai depărtată față de punctul critic, profitul va crește înglobând marjele unitare brute aferente vânzărilor suplimentare.

▼206. Punctul de echilibru este un concept static?

a. nu, pentru că în realitatea economică prețul de vânzare nu poate rămâne constant, deoarece concurența oferă situații diverse;
b. da, deoarece costurile fixe, repartizate asupra întregii producții, sunt considerate relativ constante pe termen scurt.

▼207. Stabiliți care din afirmațiile următoare sunt adevărate:

a. pragul de rentabilitate în expresie valorică reprezintă valoarea cifrei de afaceri pentru care costul marginal este egal cu prețul de vânzare;
b. pragul de rentabilitate în expresie valorică reprezintă valoarea cifrei de afaceri pentru care costurile fixe totale sunt egale cu marja de contribuție totală asupra costurilor variabile.

▼208. Analiza pragului de rentabilitate în număr de zile sau orizontul temporal în care întreprinderea va atinge respectivul prag se realizează după modelul:

a. Costurile fixe / Marja de contribuție zilnică;
b. Cifra de afaceri de echilibru / Cifra de afaceri realizată * 360.

▼209. Pentru evaluarea riscului de exploatare pornind de la modelul pragului de rentabilitate se utilizează:

a. marja de siguranță;
b. indicele de siguranță;
c. nici a, nici b.

▼210. Marja de siguranță a întreprinderii reflectă:

a. volatilitatea rezultatului de exploatare, respectiv pierderea de exploatare.
b. măsura în care întreprinderea poate face față unei diminuări a cererii pieței fără a înregistra pierderi.

▼211. Asociați corect indicatorii de poziție, în mărime absolută și relativă, cu relația de calcul aferentă:

Scanned with OKEN Scanner

a. flexibilitatea absolută;
b. coeficientul de volatilitate.

A. (Cifra de afaceri reală – Cifra de afaceri de echilibru) / Cifra de afaceri de echilibru;
B. Cifra de afaceri reală – Cifra de afaceri de echilibru.

a. a – A;
b. a – B;
c. b – A;
d. b – B.

▼212. Verificați corectitudinea următoarelor afirmații:

a. indicatorul de poziție, denumit inflexibilitate, evidențiază în mărimi relative capacitatea întreprinderii de a-şi adapta producția la cerințele pieței;
b. indicatorul de poziție, denumit şi flexibilitate, evidențiază în mărimi absolute capacitatea întreprinderii de a-şi adapta producția la cerințele pieței;

▼213. Pentru a evidenția un risc de exploatare cât mai redus este de dorit ca:

a. indicatorul de flexibilitate să înregistreze valori cât mai mari;
b. indicatorul de flexibilitate să înregistreze valori minime;

▼214. Indicatorul relativ de poziție (coeficientul de volatilitate):

a. înregistrează valori mici atunci când riscul economic este minim;
b. înregistrează valori mari atunci când riscul de exploatare este minim.

▼215. Studiile realizate în economiile occidentale apreciază că atunci când cifra de afaceri reală este cu 20% mai mare decât cifra de afaceri de echilibru, situația întreprinderii se poate caracteriza ca fiind:

a. instabilă;
b. relativ stabilă;
c. confortabilă.

▼216. Analiza punctului critic prin modelul neliniar permite să se constate că cea mai mare rentabilitate se obține la acel nivel al cifrei de afaceri pentru care:

Scanned with OKEN Scanner

a. costul marginal egalează venitul marginal;
b. venitul marginal egalează preţul mediu de vânzare.

▼217. Analiza cost – volum – profit devine mai pertinentă dacă se aplică doar asupra:

a. cheltuielilor fixe plătibile;
b. cheltuielilor fixe calculate (amortismente, provizioane).

▼218. Punctul mort al încasărilor se determină după relaţia:

a. Cheltuieli fixe plătibile / Marja de contribuţie unitară asupra costurilor variabile;
b. Cheltuieli fixe calculate / Marja de contribuţie unitară asupra costurilor variabile

▼219. Când analiza cost – volum – profit relevă un punct mort al încasărilor inferior punctului mort al exploatării aceasta indică:

a. o marjă de siguranţă a întreprinderii slabă;
b. momentul începând de la care activitatea întreprinderii începe să degaje surplus monetar curent.

▼220. Calculul punctului mort global implică:

a. includerea în cheltuielile fixe şi a cheltuielilor financiare (costul îndatorării) care nu sunt evidenţiate în rezultatul exploatarii;
b. includerea în cheltuielile fixe a cheltuielilor financiare şi excepţionale neevidenţiate în rezultatul exploatării.

▼221. Limitele analizei pragului de rentabilitate liniar sunt:

a. orizontul de timp pe care îl are în vedere este foarte lung;
b. presupune o cerere limitată, la preţ fix şi randamente constante;
c. orizontul de timp avut în vedere este scurt, nefiind avute în vedere modificările din structura producţiei;
d. a, b, c.

▼222. Analiza pragului de rentabilitate poate fi utilizată de conducerea întreprinderii deoarece:

Scanned with OKEN Scanner

a. furnizează informaţii cu privire la nivelul minim de activitate necesar pentru a obţine profit;
b. oferă informaţii privind echilibrul financiar;
c. este un instrument ce ajută la luarea deciziei privind investiţiile în produsele noi;
d. oferă informaţii privind abaterile dintre previziuni şi realizări.

▼223. Analiza punctului critic indică faptul că scăderea profitului se datorează:

a. fie scăderii vânzărilor;
b. fie creşterii costurilor variabile şi fixe.

▼224. Riscul global al întreprinderii, definit ca sensibilitate a rezultatului net în raport cu cifra de afaceri, se exprimă sub forma:

a. coeficientului global de elasticitate;
b. coeficientului efectului de levier combinat;
c. coeficientului de elasticitate a venitului în raport cu preţul.
d. a, c.

▼225. Stabiliţi corespondenţa corectă dintre coeficientul efectului de levier al exploatării şi modalităţile lui de calcul:

a. Coeficientul de levier al exploatării;

A. Raportul dintre modificarea absolută a rezultatului exploatării şi rezultatul exploatării / Raportul dintre modificarea absolută a cifrei de afaceri si cifra de afaceri ($\frac{\Delta R_e / R_e}{\Delta CA / CA}$);
B. Cifra de afaceri / (Cifra de afaceri – Cifra de afaceri de echilibru);
C. (Cifra de afaceri – Costurile variabile totale) / (Cifra de afaceri – Costurile variabile totale – Costurile fixe ale întreprinderii).

a. a – A;
b. a – B;
c. a – C.

▼226. Coeficientul efectului de levier de exploatare măsoară:

a. sensibilitatea rezultatului de exploatare la variaţia cifrei de afaceri;
b. sensibilitatea rezultatului financiar la variaţia profitului net.

Scanned with OKEN Scanner

▼227. În apropierea pragului de rentabilitate:

a. elasticitatea rezultatului exploatării este mai redusă, iar riscul de exploatare mai mic;
b. elasticitatea rezultatului exploatării este mai ridicată, iar riscul de exploatare sporit.

▼228. Valoarea supraunitară a coeficientului levierului de exploatare evidentiază faptul că:

a. o creştere cu o unitate monetară a vânzărilor antrenează o creştere mai mare decât unitatea a rezultatului exploatării.
b. un efect favorabil;
c. un efect nefavorabil.

▼229. Întreprinderea care înregistrează cheltuieli fixe foarte mari este:

a. foarte flexibilă dar, riscantă pentru investitori;
b. puțin flexibilă la influențele pieței şi foarte riscantă pentru investitori.

▼230. Întreprinderile a căror activitate economică implică un grad mai mare de risc, trebuie să ofere acționarilor săi:

a. o rentabilitate financiară foarte ridicată;
b. o rentabilitate financiară mai ridicată şi o primă de risc;
c. o rentabilitate economică normală şi o primă de risc.

▼231. Dacă întreprinderea este într-o situație dificilă, strategia financiară ce trebuie adoptată constă în:

a. angajarea de noi credite care sporesc nivelul cheltuielilor fixe, cu cuantumul dobânzilor, şi majorează pragul de rentabilitate;
b. reducerea pragului de rentabilitate, făcându-se apel la capitalurile proprii pentru finanțarea investitiilor.

▼232. Analiza riscului financiar reflectă:

a. variabilitatea rentabilității capitalurilor permanente sub incidența structurii financiare a întreprinderii;

Scanned with OKEN Scanner

b. variabilitatea rentabilității capitalurilor proprii sub incidența structurii financiare a întreprinderii;

▼233. Nivelul de remunerare superior al capitalurilor proprii în raport cu remunerarea capitalurilor împrumutate:

a. justifică apelarea întreprinderii la îndatorare, ca o posibilă cale de creştere a rentabilității;
b. nu justifică neapelarea întreprinderii la îndatorare, ca o posibilă cale de sporire a rentabilității.

▼234. Stabiliți veridicitatea următoarelor afirmații:

a. riscul financiar este generat de politica de finanțare a întreprinderii;
b. riscul financiar este generat de respectarea principiilor de evaluare a elementelor patrimoniale din întreprindere.

▼235. Îndatorarea are un efect benefic asupra rentabilității capitalurilor proprii când:

a. rentabilitatea economică este egală cu costul îndatorării ce finanțează parțial investițiile;
b. rentabilitatea economică este superioară ratei medii a dobânzii la împrumuturi;
c. rentabilitatea economică este inferioară costului îndatorării.

▼236. Modelul care permite explicarea factorială a rentabilității prin punerea în evidență a efectului de levier financiar este:

a. Rf = [Re + (Re – Rd)] *D / C pr;
b. Rf = [Re – (Re – Rd)] *D / C p * (1 – t);

▼237. În relația ce pune în evidență efectul de levier financiar, raportul Datorii / Capitaluri proprii semnifică:

a. raportul gradului de îndatorare;
b. coeficientul de îndatorare;
c. "brațul levierului"
d. a, b.

Scanned with OKEN Scanner

▼238. Analiza riscului financiar şi a efectului de levier prezintă interes major pentru:

a. optimizarea structurii financiare a întreprinderii;
b. asigurarea viabilităţii oricarei întreprinderi ce funcţionează în condiţiile economiei de piaţă.

▼239. O întreprindere a calculat pentru nivelul programat al cifrei de afaceri şi al costurilor, aferente unei perioade, un levier de exploatare egal cu 1,64. Acesta sugerează faptul că:

a. activitatea de exploatare este supusă unui risc evident;
b. activitatea de exploatare nu este supusă unui risc evident.

▼240. Se cunosc următoarele date: rata rentabilităţii economice 5,15%; rata medie a dobânzii 75%; gradul de îndatorare 0,09; efectul de levier financiar – 1,14. Analizaţi dacă efectul negativ al levierului financiar asupra rentabilităţii financiare se datorează:

a. atingerii limitei de saturaţie, în ceea ce priveşte îndatorarea;
b. nivelului ridicat al ratei medii a dobânzii;
c. nivelul ridicat al ratei medii a dobânzii, corelat cu o capacitate diminuată de a rentabiliza capitalul investit.

▼241. Pentru analiza cantitativă a potenţialului uman dintr-o întreprindere se utilizează următorii indicatori:

a. atitudinea faţă de muncă şi absenteismul;
b. numărul scriptic de salariaţi;
c. efectivul scriptic prezent la lucru;
d. numărul maxim de salariaţi şi efectivul fiscal.

▼242. Indicatorul număr mediu scriptic de salariaţi (lunar, trimestrial, annual) caracterizează:

a. la un moment dat, numărul personalului prezent la lucru, indiferent de timpul de lucru efectiv;
b. prezenţa în întreprindere a personalului, în raport cu durata calendaristică a perioadei luate în calcul.

Scanned with OKEN Scanner

▼243. Scăderea în dinamică a numărului de salariaţi dintr-o întreprindere poate avea drept cauze directe:

a. modificarea raportului de echilibru dintre potenţialul uman şi cel material, ca urmare a creşterii gradului de tehnicitate a activelor imobilizate;
b. gradul de vulnerabilitate şi risc de care dă dovadă întreprinderea;
c. o politică defectuoasă de recrutare şi asigurare cu personal;
d. restrângerea activităţii.

▼244. În relaţia coeficientului calificării medii ($\bar{k} = \frac{\sum_{i=1}^{n}(k_i - n_i)}{\sum_{i=1}^{n} n_i}$), folosită pentru analiza calitativă a gradului de calificare a salariaţilor, termenul k desemnează:

a. calificarea medie;
b. categoria de încadrare;
c. media aritmetică dintre categoria de încadrare şi numărul de lucrători din categoria respectivă.

▼245. Analiza calificării personalului se poate realiza:

a. pe grupe de profesiuni;
b. prin gruparea salariaţilor în funcţie de studiile absolvite.

▼246. Analiza gradului de formare profesională a personalului din întreprindere se realizează pe seama următorilor indicatori:

a. cultura şi sistemul de valori;
b. suma cheltuielilor pentru formarea continuuă şi ponderea lor în totalul cheltuielilor cu salariile;
c. numărul de salariaţi care au beneficiat de un curs de specializare;
d. ponderea timpului pentru formarea continuuă în timpul total de muncă.

▼247. Analiza comportamentului potenţialului uman are în vedere analiza:

a. organizării sindicale;
b. utilizării timpului de muncă disponibil;
c. mobilităţii personalului;
d. conflictelor în relaţiile de muncă.

Scanned with OKEN Scanner

▼248. Analiza folosirii timpului de muncă, sub aspect cantitativ, se realizează folosind următorii indicatori exprimaţi în zile sau om-zile:

a. fondul de timp calendaristic;
b. fondul de timp maxim disponibil;
c. fondul de timp efectiv lucrat;
d. fondul de timp neutilizat.

▼249. Coeficientul de utilizare a fondului de timp maxim disponibil se calculează după relaţia:

a. Timpul maxim disponibil / Timpul efectiv lucrat;
b. Timpul efectiv lucrat / Timpul maxim disponibil.

▼250. Factorii care influenţează folosirea completă a fondului de timp de muncă sunt:

a. structura clientilor, după contribuţia lor la cifra de afaceri;
b. comportamentul salariaţilor;
c. modul de organizare a producţei şi a muncii;
d. concordanţa obiectivelor generale ale întreprinderii cu cele personale ale salariaţilor.

▼251. Diagnosticul mobilităţii personalului se face pe baza:

a. indicatorilor de imagine a întreprinderii;
b. indicatorilor de circulaţie şi fluctuaţie a personalului;
c. coeficienţilor de specializare şi policalificare a personalului.

▼252. Indicatorii folosiţi pentru analiza circulaţiei şi fluctuaţiei personalului sunt:

a. coeficientul intensităţii intrărilor;
b. coeficientul intensităţii ieşirilor;
c. coeficientul mişcării totale;
d. coeficientul fluctuaţiei.

▼253. În relaţia folosită pentru a analiza gradul de stabilitate a personalului, respectiv Gs = 1 – Mt, Mt reprezintă:

Scanned with OKEN Scanner

a. coeficientul numărului mediu de salariaţi;
b. coeficientul mişcării totale;
c. coeficientul motivaţional al mişcării personalului.

▼254. Cauzele care generează mobilitatea personalului pot fi:

a. necesitatea apropierii de domiciliu, condiţiile de muncă necorespunzatoare, starea de sănătate a personalului;
b. poziţiile ocupate în structura organizatorică;
c. posibilitatea realizării unor câştiguri mai mari în alte ramuri;
d. neîncadrarea pe un post corespunzător pregătirii.

▼255. Indicatorii de conflictualitate colectivă folosiţi pentru analiza timpului de muncă sunt:

a. numărul de greve şi numărul de zile de grevă;
b. coeficientul de importanţă a grevei şi coeficientul de localizare a ei;
c. coeficientul timpului neutilizat într-un an calendaristic.

▼256. Analiza eficienţei utilizării potenţialului uman presupune utilizarea unor indicatori ce caracterizează o relaţie între factorul uman şi volumul de activitate:

a. productivitatea medie;
b. productivitatea marginală;
c. cheltuielile cu salariile.

▼257. Productivitatea medie reflectă:

a. cifra de afaceri obţinută în medie de o unitate de factor de muncă utilizat;
b. valoarea adăugată obţinută în medie cu o unitate de factor de muncă (număr salariaţi, timp de muncă);
c. rezultatul exerciţiului sau rezultatul de exploatare obţinut în medie pe o unitate de factor de muncă.

▼258. Productivitatea marginală reflectă:

a. variaţia cifrei de afaceri determinată de utilizarea unei unităţi suplimentare de factor uman;
b. creşterea cifrei de afaceri obţinută cu o unitate suplimentară de factor uman.

Scanned with OKEN Scanner

▼259. Verificați veridicitatea următoarelor aserțiuni:

a. cifra de afaceri atinge valoare maximă în momentul în care productivitatea marginală este nulă;
b. productivitatea marginală devine negativă când cifra de afaceri începe să crească;
c. productivitatea marginală devine negativă când cifra de afaceri începe sa scadă.

▼260. Dacă productivitatea marginală este superioară productivității medii, atunci:

a. productivitatea marginală crește pe seama aportului unității adiționale a potențialului uman;
b. productivitatea medie crește pe seama aportului unității aditionale a potențialului uman.

▼261. Dacă productivitatea marginală este mai mică decât productivitatea medie, atunci:

a. ultima unitate a potențialului uman, având o eficiență în scădere, acționează în același sens și asupra productivității medii;
b. productivitatea medie crește pe seama creșterii cu o unitate a productivității marginale.

▼262. Productivitatea marginală, ca formă de exprimare a eficacității factorului uman, are anumite limite determinate de faptul că:

a. nu permite analiza factorială a productivității muncii;
b. este un raport de mărimi absolute, a cărui valoare este influențată de unitatea de măsură folosită pentru exprimarea volumului de activitate.

▼263. Coeficientul de elasticitate a cifrei de afaceri în raport cu variația factorului uman are semnificația:

a. ratei de creștere a factorului uman ca urmare a creșterii cu un procent a cifrei de afaceri;
b. ratei de creștere a cifrei de afaceri ca urmare a creșterii cu un procent a factorului uman.

▼264. Analiza complexă a productivității muncii se face pe seama unui sistem de indicatori din care fac parte:

Scanned with OKEN Scanner

a. cifra de afaceri pe salariat, producţia exerciţiului pe salariat, valoarea adăugată pe salariat;
b. cheltuielile cu salariile la 1000 lei cifră de afaceri;
c. producţia fizică pe salariat, rezultatul de exploatare pe salariat, numărul de salariaţi ce revin la "x" lei cifră de afaceri.

▼265. La nivelul întreprinderii analiza productivităţii medii are următoarele obiective:

a. caracterizarea generală a situaţiei productivităţii medii;
b. analiza factorială a productivităţii medii;
c. analiza rezervelor de creştere a productivităţii muncii;
d. reflectarea modificării productivităţii muncii în performanţele economico-financiare ale întreprinderii.

▼266. Analiza factorială a productivităţii muncii se poate realiza după modelul $\frac{\sum g_{ti} \cdot w_i}{100}$, în care factorul gti are următoarea semnificaţie:

a. structura timpului de muncă pe tipuri de activităţi;
b. structura cifrei de afaceri pe tipuri de activităţi.

▼267. În analiza economică aprecierea de ansamblu a eficienţei înzestrării tehnice se face pe baza corelaţiei dintre:

a. dinamica gradului de înzestrare tehnică a personalului şi indicele productivităţii medii;
b. dinamica productivităţii muncii şi ponderea activelor fixe în totalul activelor.

▼268. Utilizarea eficientă a mijloacelor de muncă impune ca o cerinţă obligatorie:

a. devansarea indicelui înzestrarii tehnice de către indicele productivităţii muncii;
b. devansarea indicelui productivităţii muncii de către indicele înzestrării tehnice.

▼269. Analiza rezervelor de creştere a productivităţii muncii vizează:

a. rezervele de timp de muncă;
b. rezervele legate de promovarea progresului tehnic;
c. rezervele legate de promovarea managementului performant.

Scanned with OKEN Scanner

▼270. Managementul modern pune accent pe motivarea salariaţilor ca factor de ameliorare a performanţelor. În acest caz, se impune analiza sistematică a indicatorilor:

a. salariul mediu lunar;
b. dinamica salariului mediu pe total şi pe categorii de salariaţi;
c. analiza comportamentului personalului;
d. indicele de corelaţie dintre dinamica preţurilor şi dimanica salariilor.

▼271. Creşterea productivităţii muncii într-un ritm superior ritmului de creştere a salariului mediu determină:

a. modificarea raportului dintre salariile mari şi mici;
b. reducerea relativă a cheltuielilor cu salariile şi implicit a costului unitar.

▼272. Analiza rezultatului exploatării pe lucrător reflectă eforturile depuse de salariaţi pentru:

a. creşterea productivităţii muncii;
b. utilizarea intensivă a bazei materiale;
c. eliminarea cheltuielilor neeconomicoase;
d. ridicarea calităţii activităţii.

▼273. În urma analizei factoriale a rentabilităţii de exploatare pe salariat se constată că factorii direcţi de influenţă ai acestui indicator sunt:

a. gradul de înzestrare tehnică;
b. ponderea activelor fixe în stare de funcţionare în totalul activelor fixe;
c. cifra de afaceri la 1000 lei active fixe în stare de funcţionare;
d. rata rentabilităţii comerciale.

Soluţii ale testelor grilă

1. a, c; 2. b, c, d; 3. b, c, d; 4. a, b, c; 5. a, b; 6. b, d; 7. b; 8. c, d; 9. a; 10. b; 11. b, d; 12. c; 13. a, b; 14. b, c, d; 15. a, c; 16. a, b, d; 17. a, b, c; 18. a, c, d; 19. b, c, d; 20. b, c, d, e; 21. a; 22. a; 23. b; 24. b, c, d, f. 25. a, b; 26. a, c; 27. a, c, d; 28. b, c; 29. c; 30. b, c; 31. a; 32. b; 33. a; 34. a; 35. b, c; 36. a, b, d; 37. a, c; 38. a, c; 39. a, b; 40. a, b, c, d; 41. b, c; 42. a, b, c; 43. a; 44. b, c, d; 45. a, c; 46. b; 47. a, b; 48. -; 49. b, c; 50. b, c, d; 51. a; 52. a, b; 53. a, b; 54. a, b, d; 55. b; 56. a, c; 57. a, b; 58. a; 59. b; 60. a; 61. a; 62. a, b; 63. b, d; 64. b; 65. a, c; 66. b, c,

Scanned with OKEN Scanner

d; 67. b, c, d; 68. a, c, d; 69. a; 70. a; 71. b, c, d; 72. a, b, c; 73. b; 74. b; 75. a, b; 76. b; 77. c; 78. a, b, c; 79. a; 80. b; 81. a; 82. a, b; 83. a, c, d; 84. a; 85. b; 86. a, b, c, d; 87. b; 88. a, b; 89. a, b; 90. b; 91. a; 92. b, c; 93. b, c; 94. a, b; 95. c; 96. a, b; 97. a, b; 98. a; 99. a, b; 100 a, b; 101. b, c; 102. b; 103. a, b; 104. a, b; 105. a, b; 106. a, b; 107. c; 108. a; 109. b, c; 110. b; 111. a; 112. a, b; 113. a, c; 114. a, b, c; 115. a; 116. a, b; 117. a; 118. a, b; 119. a, c; 120. a, b; 121. a, b, c; 122. b, c; 123. a; 124. b; 125. a; 126. b, c; 127. a, b, c; 128. a; 129. a; 130. b; 131. a, b; 132. a, b; 133. a; 134. b; 135. a; 136. b; 137. b; 138. c; 139. b; 140. c; 141. d; 142. b; 143. b; 144. a; 145 a, b; 146. b; 147. a, b, d; 148. c; 149. a, b; 150. b, c; 151 a; 152. b; 153. a, b; 154. b; 155. a, c, d; 156. a; 157. b; 158. a, b; 159. b; 160. a; 161. b; 162. a, b; 163. a, b; 164. b, c; 165 a, b; 166. b; 167. a; 168. b, c, d; 169. c; 170. a; 171. b; 172. b; 173. b; 174. b; 175. a; 176. a; 177. b, c; 178. a, c; 179. b; 180. b, c; 181. a; 182. b; 183. b; 184. b, c; 185. a, b; 186. b; 187. a; 188. a, c; 189. b; 190. a; 191. a, b, c; 192. a, c, d; 193. a, c; 194. a, b; 195. b; 196. b; 197. a; 198 b; 199. a, c; 200. b; 201. a, b, c, d; 202. b, c; 203. a, d; 204. a; 205. a, b; 206. a; 207. b; 208. a, b; 209. a, b; 210. b; 211. b, c; 212. b; 213. a; 214. b; 215. b; 216. a; 217. a; 218. a; 219. b; 220. a; 221. b, c; 222. a, c, d; 223. a, b; 224. a, b; 225. a, b, c; 226. a; 227. b; 228. a, b; 229. b; 230. b; 231. b; 232. b; 233. a, b; 234. a; 235. b; 236. a; 237. a, b, c; 238. a, b; 239. b; 240. c; 241. b, c, d; 242. b; 243. a, c, d; 244. b; 245. a, b; 246. b, c, d; 247. b, c, d; 248. a, b, c, d; 249. b; 250. b, c, d; 251. b; 252. a, b, c, d; 253. b; 254. a, c, d; 255. a, b; 256. a; 257. a, b, c; 258. a, b; 259. a, c; 260. b; 261. a; 262. b; 263. b; 264. a, c; 265. a, b, c, d; 266. a; 267. a; 268. a; 269. b, c; 270. a, b, d; 271. b; 272. a, b, c, d; 273. a, b, c, d.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Bibliografie

1. Belladi G., Economia e gestione dell'impresa, UTET, Torino, 1994.
2. Bătrâncea I., Stâneanu Ghe., Analiza fluxurilor de trezorerie, Ed. Dacia, Cluj, 1997.
3. Cohen E., Analyse financiére, Ed. Economica, Paris, 1990.
4. Gill J., Analisi finanziaria, Francoangeli, Milano, 1994.
5. Işfănescu A, ş.a. Ghid practic de analiză economico-financiară, Ed. Tribuna Economică, Bucureşti, 1999.
6. Mărgulescu D., Niculescu M., Diagnostic economico-financiar, Ed. Romcart, Bucureşti, 1994.
7. Mironiuc M., Analiza performanţelor economico-financiare ale întreprinderii, Ed. Junimea, Iaşi, 1999.
8. Niculescu M., Diagnostic global strategic, Ed. Economică, Bucureşti, 1997.
9. Stănescu C., Işfănescu A., Băicuşi A., Analiză economico-financiară, Ed. Economică, Bucureşti, 1999.
10. Vintila G., Diagnosticul financiar şi evaluarea întreprinderilor, Ed. Didactică şi Pedagogica R.A., Bucureşti, 1998.

Redactor: DANIEL CORBU
Tehnoredactor: MARILENA MIRONIUC

Apărut 2000. Format 70x100/16 coli tipo 16,25
Bun de tipar: 15 august 2000
Editura "Junimea", B-dul Carol I nr. 3-5
IAȘI - ROMÂNIA

Tiparul efectuat de S.C. "S.L. & F" IMPEX S.R.L Iași

Scanned with OKEN Scanner

JUNIMEA
IAȘI-ROMÂNIA

Scanned with OKEN Scanner

ISBN 973-37-0542-X